



FOT. MATEUSZ SKWARCEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Gaudeamus na uczelniach

Z MIŁOŚCI DO UCZENIA SIĘ

– Nie mam wątpliwości, że w tym uroczystym dniu spotykamy się właśnie „z miłości do uczenia się” – mówił wczoraj podczas inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie prof. Piotr Jedynak, rektor uczelni. Z kolei na Uniwersytecie Warszawskim to także początek obchodów 210-lecia istnienia uczelni. – Dzisiaj i jutro jest dla nas niezwykle ważne. Mam wielką nadzieję, że uda nam się to połączyć – podkreślał rektor Alojzy Z. Nowak. Na uczelniach w całym kraju studenci pierwszego roku składali ślubowanie.

• Więcej na ► wyborcza.pl

Wydarzenia

Dramatyczna egzekucja

Funkcjonariusze więzienni nie byli w stanie skutecznie wykonać kary śmierci orzeczonej wobec Christy Pike, 50-latk, która w wieku 20 lat została skazana na najwyższy wymiar kary ► 4

Kultura

Liczę na emocje



FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI

– Świat dzisiaj nie polega na eliminacji, tylko na szukaniu indywidualnego, silnego głosu – mówi Anna S. Dębowska. Rozmowa ze skrzypaczką, prezeską Towarzystwa im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu ► 16-17

Wydaje Wyborcza Sp. z o.o.
nr indeksu 348198



Rząd po cichu wprowadzi nowy podatek

Zdrożeje prąd, gaz i ciepło?

Nawet 3 mld zł może ściągnąć rząd z nowego paropodatku na firmy sprzedające nam prąd czy gaz. – To jest bezczelny skok na kasę – słyszymy jednak od ekspertów rynkowych.

Ireneusz Sudak

W tym tygodniu rząd przyjął projekt budżetu na 2027 r. Szykują się największe od lat zmiany: nowe progi i stawki podatkowe oraz nowe ulgi, np. inwestowanie do 100 tys. zł bez podatku od zysków w ramach Osobistych Kont Inwestycyjnych.

Rządzący robią wszystko żeby nie dociągać nowymi opłatami pojedynczych konsumentów i drobnych przedsiębiorców. Zamiast tego uwaga została skierowana na firmy, które produkują i dostarczają nam energię. Czekają prawdziwe uderzenie finansowe i wzrost opłat. Choć skutki mogą odczuć konsumenci, to rząd też ma swoje argumenty.

Do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów trafiły dwa projekty: nowelizacja prawa energetyczne-

go (druk UD457) oraz projekt ustawy o udzielaniu wsparcia na obniżenie cen energii dla przemysłu energochłonnego (UD459).

Kontrowersyjny projekt UD 457

„Rozwiązania przewidziane w tych projektach prowadzą do istotnego zwiększenia obciążeń sektora energetycznego” – ostrzega konfederacja Lewiatan w piśmie do premiera Donalda Tuska, ministra finansów Andrzeja Domańskiego i ministra energii Miłosza Motyki.

Największe kontrowersje wzbudza projekt UD457, bo dotyczy wszystkich podmiotów, które produkują lub sprzedają prąd, ale też ich działalności związanej z ciepłem i gazem. Zgodnie z nowymi przepisami firmy, które chcą prowadzić ta-

ką działalność, zapłacą dużo więcej za roczną koncesję.

Zmiana jest potężna. Jak tłumaczy Lewiatan, obecnie opłata koncesyjna zależy od przychodu firmy w danym roku, a termin płatności przypada na 15 kwietnia.

W przypadku wielkich koncernów, które mają miliardowe przychody, 2,5 mln zł rocznie to maksymalny pułap opłaty koncesyjnej.

Nowelizacja likwiduje ten „bezpiecznik”, co oznacza, że może ona wynieść setki milionów złotych.

Ministerstwo uzasadnia zmianę danymi za 2025 rok: „Grupa 23 przedsiębiorstw posiadających łącznie

27 koncesji zapłaciła maksymalne opłaty o łącznej wartości 67,5 mln zł. Ich przychody objęte wyliczeniem wyniosły razem 453 mld zł”.

Według rządowych szacunków samo usunięcie maksymalnego limitu ma zwiększyć dochody państwa o około 2,8 mld zł rocznie.

To nie koniec, bo rząd chce też dokonać pewnych zmian technicznych na podstawie, których obliczana jest wartość koncesji, co ma przynieść dodatkowe 750 mln zł.

Budżet dostanie 3,3 mld zł więcej

Efekt dla budżetu? Dziś z opłat koncesyjnych w energetyce państwo zarabia 228 mln zł rocznie, po zmianach kwota ta ma wzrosnąć do 3,5 mld zł.

W dużym stopniu opłata dotyczy spółki skarbu państwa takie jak Orlen, PGE czy Tauron, które siłą rzeczy nie będą jawnie protestować.

Ale rewolucja odbije się też na mniejszych firmach sprzedających prąd, producentach prądu czy ciepłowniach (często samorządowych).

• Więcej ► 13

Dziś z opłat koncesyjnych w energetyce państwo zarabia 228 mln zł rocznie, po zmianach kwota ta ma wzrosnąć do 3,5 mld zł

Michał
Olszewski



Oby na deklaracjach się nie skończyło

Mimo że w Polsce nie grzmiały działa i nie słyhały detonacji, na froncie jesteśmy od dawna. Państwo polskie znalazło się na froncie wojny informacyjnej i tę wojnę przegrywa, bezradne wobec rosyjskiej dezinformacji, która dociera do nas różnymi kanałami i w różnych przebraniach.

Powołanie 30 września Centrum Walki z Dezinformacją przy Ministerstwie Cyfryzacji pokazuje, że rząd zaczyna rozumieć wagę problemu. Centrum ma m.in. koordynować działania podejmowane na różnych szczeblach administracji i w różnych resortach, reagować szybciej i jasno wskazywać autorów kłamliwych informacji.

Dobrze, że władze chcą z dezinformacją walczyć, choć zadanie wygląda na karkołomne. Prorosyjskie, uderzające w fundamenty bezpieczeństwa narodowego treści rozchodzą się bez przeszkód, głównie za sprawą platform społecznościowych, które nie widzą interesu w ich usuwaniu. Prezydent podpisał co prawda wreszcie

ustawę, która wdraża część unijnego aktu o usługach cyfrowych (DSA), ale druga jej część, która pozwala blokować w sieci treści naruszające polskie prawo, mieści się w sejmowych trybach, a to przeciwko niej najbardziej energicznie protestował Karol Nawrocki, argumentując, że wprowadzi cenzurę. Żeby sprowadzić weto prezydenckie do bolesnego konfliktu: powielanie rosyjskiej propagandy

uchodzi u nas bezkarnie, a Grzegorz Braun, który, podobnie jak rzecznik Kremla Dmitrij Pieskow, ma „silne podejrzenie”, że referendum w Mołdawii, wygrane przez zwolenników integracji z Unią, zostało sfałszowane, może spać spokojnie.

Inaczej do sprawy podchodzą państwa bałtyckie, które temat dezinformacji traktują z najwyższą powagą. Litwini m.in. pracują nad ustawą, która dezinformację czy agresywną propagandę wojenną będzie traktowała jak przestępstwo kryminalne. A to najświeższy przykład z Estonii: zatrzymany w ubiegłym roku znany estoński bloger Oleg Besedin został właśnie skazany na 7 lat więzienia. Sąd uznał, że dezinformacja, którą prowadził, miała charakter dywersyjny.

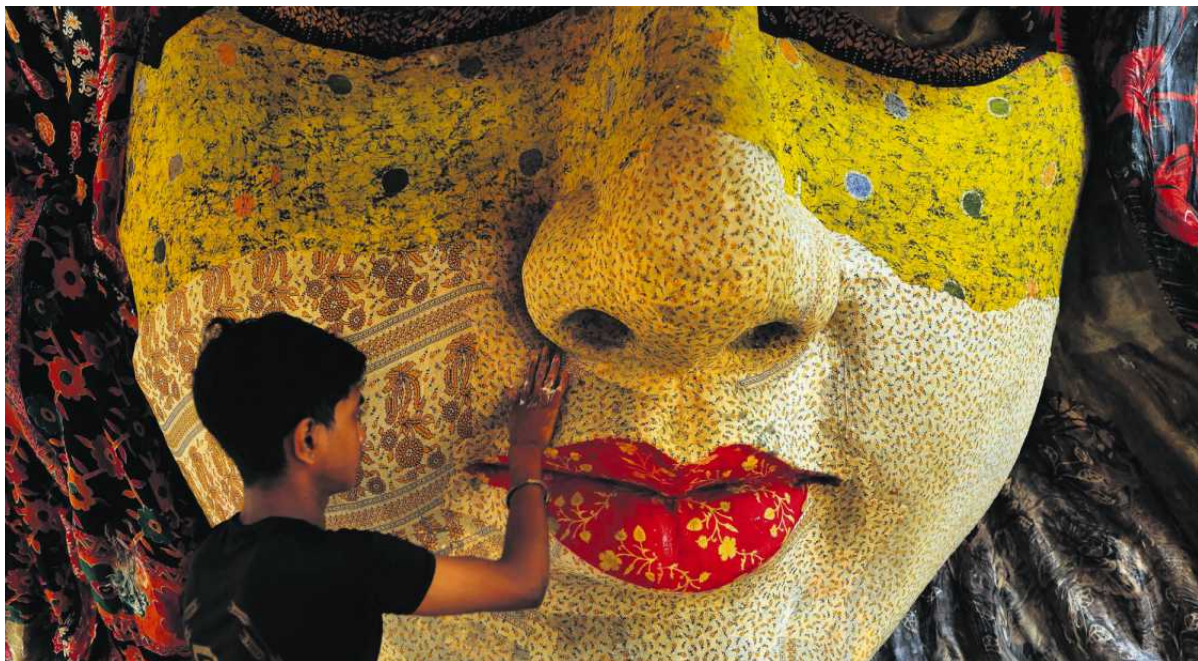
Paweł Olszewski, szef Centrum Walki z Dezinformacją, wskazał podczas pierwszego wystąpienia w nowej roli Braci Kamratów i środowisko Grzegorza Brauna. Jasno stwierdził, że stanowią oni zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa. To dobry i konieczny ruch, choć zobaczymy, czy na deklaracjach się nie skończy. Najwyższy czas, by rosyjskim szczekaczkom, które kłamią w języku polskim, nasze państwo powiedziało „Stop”. Dotychczas nadawały bez opamiętania i z beczelnym uśmiechem. ●

Andrzej rysuje



Indie

Maska na święto Durga Puja



Kalkuta, 30 września 2026 r. Trwają przygotowania do głównego hinduskiego święta Durga Puja (16-21 października), które symbolizuje triumf dobra nad złem. W namiocie pandal powstaje maska z papieru maché, czyli plastycznej masy z rozmiękczonego lub rozdrobnionego papieru połączonego ze spoiwem.

Efekty kontroli PIP



Tyle poleceń o przekształceniu kontraktów B2B czy umów zleceń w etaty wydali do połowy września kontrolerzy PIP. Ustawa, dzięki której inspektorzy pracy mogą wprowadzać takie zmiany, obowiązuje od 8 lipca.

Więcej na ► wyborcza.biz

W weekend w „Wyborczej”



FOT. GETTY IMAGES

Operacje plastyczne PL
Kochanie, wybierz mi implanty

Stanisław Brejdygant kończy 90 lat

Jeden z najwybitniejszych, a wciąż z niedosytem

Sklonny jestem porównywać siebie do maszyny parowej starego typu. Dziesięć procent, a reszta w gwizdek. Ale te dziesięć może jednak zaistnieć, coś zostanie po mnie – twierdzi Stanisław Brejdygant. Jeden z największych artystów naszych czasów obchodzi 90. urodziny.

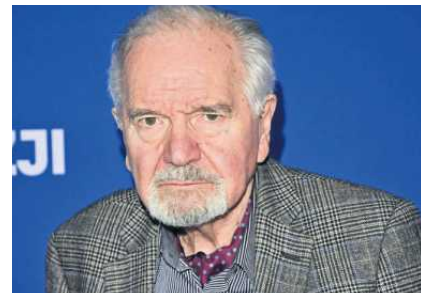
2 października 1936 roku w Warszawie urodził się Stanisław Brejdygant. Aktor, reżyser, scenarzysta, pisarz i dramaturg, który doświadczeniami i dokonaniem mógłby spokojnie obdarzyć kilka innych osób.

Zbigniew Zapasiewicz, poproszony przez Annę Retmianiak o wypowiedź na temat Stanisława Brejdygant do audycji „Portret słowem malowany”, stwierdził niegdyś: „On nigdy nie poczuje się spełniony”. – Powiedział o mnie szczerą prawdę – przyznał Brejdygant w rozmowie z cyklu Archiwum Historii Autorów ZAiKS-u.

Dla wielu Stanisław Brejdygant będzie przede wszystkim jednym z największych artystów teatralnych naszych czasów. Jako aktor debiutował na scenicznych deskach w 1954 roku i stworzył niezapomniane role Hamleta, Ryszarda III, Raskolnikowa i Księcia Myszkina. Sam mówi o tym w wywiadach z dystansem, cytując słowa Zbigniewa Zapasiewicza: To są role do nekrologu.

Granie mu na pewno nie wystarczyło do spełnienia ambicji artystycznych. Napisał ponad dwadzieścia szeroko docenianych dramatów teatralnych, wydał także kilka tomów prozy, na które składają się powieści, opowiadania i wspomnienia.

To sporo, ale on skupia się bardziej na tym, czego jeszcze nie zrobił. – Gdyby się inaczej potoczyły moje losy, to może byłbym autorem dziesięciu czy kilkunastu filmów. Może ze dwa z tego byłyby wybitne. Nie można zaręczyć – opowiedział w wywiadzie z cyklu Ar-



FOT. FOTON/PAP

chiwum Historii Autorów. Wbrew jego niedosytowi nie można powiedzieć, że w świecie filmu i telewizji próżnował. Na koncie ma występy m.in. w kultowej „Wilczy”, „Komedii małżeńskiej”, „Liście Schindlera” oraz w „Klerze”.

To, że potrafił oczarować widzów samym głosem, udowodnił tytułową rolę dubbingową w brytyjskim serialu „Ja, Klaudiusz” – ta kreacja przyniosła mu wielką popularność. Pojawił się też w obsadzie takich produkcji telewizyjnych jak „Klan”, „Prawo Agaty” czy „Dziewczyny ze Lwowa”. Lista dokonań tego laureata Srebrnego Medalu „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” jest długa, ale dla niego na pewno niewystarczająca.

– Tak pobiegło moje życie, nie wiem, czy udane czy nie – stwierdził w jednym z niedawnych wywiadów. – Przy najmniej w życiu osobistym u schyłku mam cudowne partnerstwo, cudowną kobietę i mam znakomitych synów – powiedział w audycji Jakuba Jarmozka z Czwórki Polskiego Radia.

Polskiej kulturze Stanisław Brejdygant przysłużył się na pewno także za sprawą swoich utalentowanych potomków. Starszy z synów, Igor Brejdygant, jest autorem poczytnych i popularnych kryminałów, a także scenarzystą. Młodszy z nich, Krzysztof Zalewski, to jeden z najbardziej charyzmatycznych i zdolnych muzyków polskiej sceny. ●

Justyna Bryczkowska



WYCIĄG Z OGŁOSZENIA

WÓJT GMINY WARTKOWICE

OGŁASZA I PRZETARG USTNY NIEOGRANICZONY

na sprzedaż zabudowanej nieruchomości, stanowiącej własność Gminy Wartkowice, położonej w obrębie Parądzice, oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki 199/4, obszaru 0,5680 ha, wpisanej w księdze wieczystej SR2L/00019856/6.

1) Nieruchomość jest zabudowana jest wolnostojącym, dwukondygnacyjnym budynkiem dawnej placówki oświatowej (szkoły) o pow. zabudowy 689 m². Poza budynkiem dawnej szkoły, na działce zlokalizowana jest zabudowa pomocnicza o charakterze techniczno – gospodarczym, w skład której wchodzi 2 niezależne obiekty parterowe, w tym kotłownia olejowa. Nieruchomość posiada przyłącze energetyczne i wodociągowe. Część nieruchomości od stron wschodniej, północnej i południowej jest ogrodzona. Przedmiotowa działka w katastrze wykazana jest jako inne tereny zabudowane – Bi.

2) Działka posiada dostęp do drogi publicznej – gminnej nr 111235E poprzez ogólnodostępną drogę wewnętrzną stanowiącą działkę poł. w obrębie Parądzice ozn. nr 198/3.

4) Nieruchomość nie jest objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz dla nieruchomości nie została wydana decyzja o warunkach zabudowy. Gmina Wartkowice nie posiada uchwalonego Planu Ogólnego Gminy.

Cena wywoławcza nieruchomości: 900 000,00 zł (słownie: dziewięćset tysięcy złotych 00/100). Na podstawie art. 43 ust.1 pkt 10 i art. 29a ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2024 r. poz. 361 z późn. zm.) zwalnia się z podatku VAT dostawę budynków, budowli lub ich części.

Wysokość wadium: 100 000,00 zł (słownie: sto tysięcy złotych 00/100).

PRZETARG odbędzie się w dniu 04 grudnia 2026 r. o godzinie 10:00

w siedzibie Urzędu Gminy Wartkowice, ul. Targowa 25.

Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wniesienie **WADIUM** w pieniądzu na rachunek bankowy Gminy Wartkowice w Banku Spółdzielczym w Wartkowicach nr 37 9271 0005 0000 0228 2000 0250, w taki sposób, aby najpóźniej w dniu 30 listopada 2026 r. wadium znajdowało się na rachunku bankowym Gminy Wartkowice.

W tytule wadium należy podać numer działki, na poczet której zostaje ono wpłacone. Z tytułu przelewu powinno również wynikać za kogo zostało wniesione wadium (należy podać imię i nazwisko lub nazwę firmy lub firmę osoby, która wniosła wadium i będzie przystępowała do przetargu).

Termin wywieszenia ogłoszenia: **od dnia 02 października 2026 r. do dnia 04 grudnia 2026 r.**

Informacja o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu: Urząd Gminy Wartkowice – (tablica ogłoszeń, parter), strony internetowe: <https://wartkowice.biuletyn.net/>, <https://wartkowice.pl>, oraz Gazeta Wyborcza.

Szczegółowe informacje na temat przedmiotu przetargu można uzyskać w Urzędzie Gminy Wartkowice pod nr tel. 43 678 51 05 wew. 41.

Kraj/34454798



Zarząd Województwa Mazowieckiego

ogłasza

**pierwszy przetarg ustny nieograniczony
w celu sprzedaży nieruchomości położonej**

przy ul. Mikołaja Kopernika 8 w Otwocku

1. Opis nieruchomości:

1.1. Adres nieruchomości:

Otwock, ul. Mikołaja Kopernika 8, powiat otwocki.

1.2. Oznaczenie w ewidencji gruntów i budynków:

Nieruchomość oznaczona jako działka ewidencyjna nr 37/3, obręb 0095, o powierzchni 0,1732 ha.

1.3. Numer księgi wieczystej:

WA10/00054284/3

2. **Cena wywoławcza** – 2 144 000 zł (słownie: dwa miliony sto czterdzieści cztery tysiące złotych) – sprzedaż zwolniona z podatku od towarów i usług na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775 z późn. zm.).

3. **Wadium** – 214 400 zł (słownie: dwieście czternaście tysięcy czterysta złotych), co stanowi 10% ceny wywoławczej.

4. **Termin i miejsce przetargu** – 9 grudnia 2026 r., godz. 11.00, w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie przy ul. Skoczyłasa 4 w Warszawie, sala konferencyjna, piętro II.

5. **Szczegółowe ogłoszenie o przetargu** zostało zamieszczone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie przy ul. Jagiellońskiej 26 oraz na stronach internetowych Samorządu Województwa Mazowieckiego – www.mazovia.pl i www.bip.mazovia.pl, a także w dziennikach wydawanych w formie elektronicznej oraz internetowych portalach ogłoszeniowych.

6. **Dodatkowe informacje** dotyczące przedmiotu przetargu można uzyskać w Departamencie Nieruchomości i Infrastruktury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie, ul. Brechta 3, pod nr telefonów (22) 5979821, (22) 5979824.

Kraj/34454662



Slówko
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Szukaj



W



APLIKACJ
WYBORCZEJ



Slówko



Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację



Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu w rejonie:

ul. Lubawskiej;

obręb: Stabłowice, dz. nr 864 (przed zmianą identyfikatora działka: AM-10, dz. nr 86/4);

GPS N: 51.15623, E: 16.91483;

pow. nieruchomości: 1089 m²;

KW nr WR1K/00247702/4;

Opis nieruchomości: niezabudowana.

Przeznaczenie w mpzp: **zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub w zabudowie bliźniaczej.**

Cena wywoławcza: **900 000,00 zł;**

Wadium: **90 000,00 zł;**

Podatek VAT doliczony zostanie do ceny ustalonej w przetargu.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **27 listopada 2026 r.** na konto: Gmina Wrocław, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław – nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. **Data dokonania wpłaty wadium jest datą uznania rachunku bankowego Gminy.**

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10⁰⁰ dnia **4 grudnia 2026 r.**



Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**

Informacje o nieruchomości można uzyskać w Dziale Sprzedaży Nieruchomości Zespół II Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**

Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

Kraj/34454681

AGENCJA MIENIA WOJSKOWEGO

Dyrektor Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego w Olsztynie
ul. Kasprzowicza 1, 10-219 Olsztyn tel.: (+48) 89 536 31 00, e-mail: olszyn@amw.com.pl

Podaje do publicznej wiadomości, że w dniach od 02.10.2026r. do 23.10.2026r. na tablicy ogłoszeń Oddziału oraz stronach internetowych www.amw.com.pl opublikowano wykaz nieruchomości przeznaczonych do oddania na najem w trybie przetargu ustnego ograniczonego na czas oznaczony do dnia 31.10.2028r.

Morąg, Al. Wojska Polskiego 21, zamknięty kompleks wojskowy – pomieszczenia w budynku nr 11 o łącznej powierzchni użytkowej 77,76 m² przeznaczone na kantinę żołnierską wraz z przynależnym gruntem o powierzchni 0,0030 ha stanowiącym część działki nr 157/20.

Szczegółowe informacje dostępne są na stronie internetowej:
www.amw.com.pl, w BIP oraz pod numerem telefonu: (89) 536 31 37.

Kraj/34454588

LESZNO
JestemTU

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

**Prezydent Miasta Leszna
ogłasza II przetarg ustny nieograniczony
na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej:**

1. **Oznaczenie nieruchomości:** Leszno, ul. Kąkolewska, KW nr PO1L/00006143/6, stanowiąca na arkuszu mapy nr 29 działkę ewidencyjną numer:

Numer działki	Powierzchnia (w m ²)	Cena wywoławcza (w tym 23% podatku VAT)	Wadium (w zł)
11/5	5 844	1 861 000,00	150 000,00

2. **Opis nieruchomości:** nieruchomość gruntowa niezabudowana, niezagospodarowana, teren działki płaski, porośnięta trawą oraz drzewami i krzewami, wymagająca uporządkowania terenu. Usunięcie drzew i krzewów z terenu nieruchomości jest możliwe na warunkach określonych w Ustawie o ochronie przyrody. Wszelkie koszty związane z przygotowaniem gruntu pod zabudowę ponosi nabywca nieruchomości.

3. **Przeznaczenie nieruchomości i sposób jej zagospodarowania:** KS/U - teren obsługi komunikacji samochodowej i usług tj.: samodzielne usługi handlu, gastronomii, rozrywki, parkingi, garaże, stacje obsługi pojazdów, stacje benzynowe z usługami towarzyszącymi.

4. **Termin i miejsce przetargu:** **3 grudnia 2026 r., godz. 10:00** w sali konferencyjnej Wydziału Architektury Planowania Przestrzennego i Budownictwa na II piętrze w budynku Urzędu Miasta Leszna przy Al. Jana Pawła II 21.

5. **Termin wniesienia wadium:** wadium **wymagalne na koncie** Urzędu Miasta Leszna nr: 37 1020 3088 0000 8302 0005 7703 PKO BP S.A. I O/Leszno **do dnia 27 listopada 2026 r.**

6. **Informacja o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu:** tablica ogłoszeń w Urzędzie Miasta Leszna przy ul. Kazimierza Karasia 15 oraz Al. Jana Pawła II nr 21 a także na stronie internetowej: bip.leszno.pl - w dziale „Przetargi na nieruchomości”.

7. **Dane teleadresowe, pod którymi można uzyskać szczegółowe informacje:** Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Leszna, Al. Jana Pawła II 21, 64-100 Leszno, pok. nr 16, telefon 65/ 529-82-13 w godz. 8:00-15:00 w poniedziałki w godz. 7:00 – 17:00

www.leszno.pl

Kraj/34454624

Dramatyczna egzekucja

Funkcjonariusze więzienni nie byli w stanie skutecznie wykonać kary śmierci orzeczonej wobec Christy Pike, 50-latk, która w wieku 20 lat została skazana na najwyższy wymiar kary. Podano jej dwukrotnie śmiertcionośny lek, ale przeżyła.



FOT. J. MILES CARY

Ludmiła Anannikova, Maciej Czarnecki

Według adwokatów Pike, na których powołuje się agencja AP, po podaniu śmiertcionośnych zastrzyków, choć była nieprzytomna, to nadal żyła i wydawała głośnie dźwięki przypominające chrapanie. Na wniosek prawników egzekucja została przerwana, kobietę odwieziono karetką do szpitala.

– Nie zostaliśmy poinformowani o jej stanie zdrowia – oświadczyli początkowo adwokaci. Później jeden z nich powiedział BBC, że Pike otrzymała w szpitalu „środki ratujące życie”.

Dwie dawki pentobarbitalu

Początkowo Pike miała zostać uśmiercona zastrzykiem w środę o godz. 10 czasu lokalnego (godz. 17 czasu polskiego) w Zakładzie Karnym o Zaostrozonym Rygorze Riverbend w Nashville, ale egzekucja została wstrzymana przez federalny sąd apelacyjny. Stwierdził on, że potrzebuje więcej czasu na rozpatrzenie argumentów w sprawie skazanej.

Prokurator generalny stanu Tennessee natychmiast zaskarżył tę decyzję do Sądu Najwyższego USA. Świadkowie i dziennikarze pozostali na terenie więzienia na wypadek, gdyby najważniejszy amerykański sąd zezwolił na wykonanie kary. Kilka godzin później SN uchylił postanowienie o wstrzymaniu wykonania kary.

Jak informuje AP, powołując się na prawników Pike, kobiecie podano dwie dawki pentobarbitalu. Jak opisywali później świadkowie, którzy przyszliz na egzekucję, o godz. 19.37 czasu lokalnego funkcjonariusze podnieśli zasło-

Widmo egzekucji wisiało nad Pike od 1996 roku, gdy została skazana za morderstwo nastoletniej koleżanki w Knoxville

ny w pokoju egzekucyjnym. Wszyscy zobaczyli Pike przywiązaną do noszy.

Pike była przytomna, a w pewnym momencie zapytała funkcjonariuszy więziennych, czy to, co czuje w ręce, jest normalne. Nie było jasne, co dokładnie ma na myśli. O godz. 20.26 kobiecie podano drugą dawkę leku, ale świadkowie wciąż słyszeli jej chrapanie, dopóki nie wyłączono mikrofonu. Wtedy też świadkowie zostali wyprowadzeni.

Robin M. Maher, dyrektorka wykonawcza Centrum Informacji o Karze Śmierci, powiedziała, że to, czego doświadczyła Pike, jest wyjątkowe i bezprecedensowe, podaje AP. – Siedem innych osób przeżyło problemy zdrowotne z powodu braku dostępu zespołu egzekucyjnego do żyły w celu podania śmiertcionośnych leków, jednak nikt nie przeżył po podaniu leków stosowanych podczas tego typu egzekucji – dodała Maher.

„Nie czerpiemy przyjemności z posiadania racji, ale obawy wyrażone przez panią Pike okazały się prawdziwe: utrudniony dostęp do

żyły, pięknie żyły, zdegradowany pentobarbital, brak dostępu do pomocy medycznej w nagłych wypadkach, gdy coś nieuchronnie pójdzie nie tak, a wszystko to odbywa się zgodnie z protokołem, który pozostaje owiany tajemnicą” – oświadczyli prawnicy Pike na łamach gazety „Tennessean”.

Przed egzekucją, z uwagi na drobne żyły kobiecy, prawnicy postulowali alternatywną metodę egzekucji, np. powieszenie.

Próba zgodnie z protokołem

Po nieudanej egzekucji prawnicy złożyli wniosek o natychmiastowe wstrzymanie wykonania kary, argumentując, że Pike cierpi „niepotrzebne męki” i że egzekucja narusza jej prawo do bycia straconą bez poddania jej „karze okrutnej i nietypowej”. Podobny wniosek złożyli również do sądu okręgowego Szóstego Okręgu i sądu rejonowego.

Po nieudanej egzekucji gubernator stanu Tennessee Bill Lee oświadczył, że zlecił „kompleksową, niezależną analizę w celu ustalenia dokładnego przebiegu zdarzenia”. Zawiesił także wykonanie wszystkich zaplanowanych egzekucji do końca roku – podaje AP.

– Wykonywanie zgodnie z prawem orzeczonej kary należy do najpoważniejszych obowiązków państwa, a mieszkańcy Tennessee oczekują, że będzie to robione nie tylko w sposób zgodny z prawem i konstytucją, ale także skuteczny – stwierdził Lee, cytowany przez agencję.

Z kolei departament Więziennictwa stanu Tennessee oświadczył, że przeprowadził egzekucję zgodnie z procedurami i protokołem zatwierdzonym przez Biuro Prokuratora Generalnego. Przewiduje on, że po podaniu pierwszej dawki, jeśli skazany nadal żyje, należy podać mu drugą dawkę leku. AP dodaje, że protokół nie precyzuje postępowania na wypadek, gdyby skazany przeżył także podanie drugiej dawki.

Dr Joel Zivot, profesor Emory University School of Medicine, zatrudniony jako ekspert przez zespół prawny Pike, w korespondencji z BBC stwierdził, że u Pike najprawdopodobniej nie udało się osiągnąć wystarczającego stężenia pentobarbitalu, aby wywołać bezdech i niewydolność układu krążenia podczas próby egzekucji.

„Bardzo prawdopodobne, że w wyniku opóźnienia rozpoczęcia resuscytacji u pacjentki wy-

stąpi uraz mózgu” – napisał Zivot w e-mailu skierowanym do brytyjskiej stacji.

Sprawa Christy Pike

Widmo egzekucji wisiało nad Pike od 1996 roku, gdy została skazana za morderstwo nastoletniej koleżanki w Knoxville. Wraz ze swoim ówczesnym chłopakiem, Tadarylem Shippem, po biła, torturowała i zamordowała Colleen Slemmer – 19-latkę, którą poznali podczas programu edukacyjnego dla trudnej młodzieży.

Opinię publiczną wzburzył makabryczny charakter zbrodni: sprawcy wycięli na piersi ofiary pentagram i zabrali fragment jej czaszki jako „trofeum”. Motywem miała być zazdrość Pike o Shippa, dziewczyna widziała w Slemmer rywalkę.

Pike w chwili popełnienia zbrodni miała 18 lat, jej chłopak nie miał, więc zamiast kary śmierci, dostał dożywocie z możliwością skrócenia wyroku. Oboje przyznali się do winy.

Walcząc o zamianę kary śmierci na dożywocie bez możliwości skrócenia wyroku, prawnicy opisali skazaną jako ofiarę przemocy, zanie dbań i wykorzystywania seksualnego w dzieciństwie. Przywołali diagnozy, według których cierpi ona na chorobę afektywną dwubiegunową oraz zespół stresu pourazowego.

Wątpliwości budziły także działania obrońców Pike podczas procesu w 1995 r. Jak opisywała BBC, raport psycholożki sądowej już wówczas wykazał, że Pike była wykorzystywana seksualnie przez kilku mężów i partnerów swojej matki, a także gwałcona w wieku 11 lat i ponownie w wieku 17 lat (dopiero później odkryto, że jako małe dziecko była też wielokrotnie gwałcona przez chłopaka swojej babci). Mimo to obrońca Pike nie powołał tej psycholożki na świadka ani nie wezwał innych osób, wskazanych przez oskarżoną jako istotnych świadków.

Dotąd sądy odwoławcze odrzucały jednak argumenty o braku skutecznej pomocy prawnej, zwracając uwagę, że ława przysięgłych wiedziała o traumach Pike z dzieciństwa z innych źródeł, np. zeznań matki, ojca i ciotki.

– Niezależnie od tego, czy mój wniosek o łaskę zostanie uwzględniony, czy nie, jestem spokojna – napisała Pike w niedawnym liście do stacji NBC News, jeszcze przed podjęciem decyzji przez gubernatora o tym, że nie będzie interweniował w jej sprawie. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ”



Wydanie sobotnie „Wyborczej” możesz kupić
OD SOBOTY DO CZWARTKU!
Szukaj w punkcie sprzedaży prasy.

NIKE 2026

Rozstrzygnięcie Plebiscytu Czytelników

UWAGA, RYKOWISKO!

Polują policjant, proboszcz, prokurator

SZTUCZNA INTELIGENCJA

Czy AI przejmie matematykę?

**1/2 LITRA PIWA ZAWIERA 25 GRAMÓW
CZYSTEGO ALKOHOLU ETYLOWEGO**

**SPRZEDAŻ ALKOHOLU OSOBOM
DO LAT 18 JEST PRZESTĘPSTWEM**

DWA PIWNE KONKURSY
SZEŚĆ MEDALI
DLA

PERŁA



**PERŁA PORTER
BAŁTYCKI**
SREBRO
GOOD BEER 2026



**PERŁA
BEZALKOHOŁOWA**
SREBRO
GOOD BEER 2026
—
BRĄZ
CHMIELAKI KRASNOSTAWSKIE 2026



PERŁA FIT
ZŁOTO
GOOD BEER 2026
—
BRĄZ
CHMIELAKI KRASNOSTAWSKIE 2026



PERŁA 9,1%
ZŁOTO
CHMIELAKI KRASNOSTAWSKIE 2026

Awantura o list żelazny dla Romanowskiego

„Szczyt hipokryzji” – tak minister sprawiedliwości Waldemar Żurek skomentował decyzję sądu o wydaniu listu żelaznego dla Marcina Romanowskiego, posła PiS i byłego zastępcy Zbigniewa Ziobry.

Wojciech Czuchnowski

Marcin Romanowski to jeden z głównych oskarżonych w śledztwie dotyczącym wielomilionowych nieprawidłowości w Funduszu Sprawiedliwości. Chodzi o czyny związane z przekroczeniem uprawnień i niedopełnieniem obowiązków. Romanowski był pełnomocnikiem ds. Funduszu Sprawiedliwości, a także wiceministrem sprawiedliwości.

Zdaniem prokuratury podejrzany, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i osobistej, przekazywał projekty ofert do ustalonych urzędników jeszcze przed ich złożeniem w konkursie Funduszu Sprawiedliwości. Później podejmował decyzję o przyznaniu dotacji i podpisywał umowę. Chodzi o wielomilionowe kwoty.

W grudniu 2024 r. Romanowski uciekł przed aresztowaniem na Węgry. Wydano za nim list gończy, a także Europejski Nakaz Aresztowania. Do wyborów na Węgrzech, razem ze Zbi-



• Marcin Romanowski po zatrzymaniu w lipcu 2024 r. FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Minister Żurek: Swoi chronią swoich

Po wydaniu listu żelaznego dla Romanowskiego

Stopień hipokryzji zdumiał mnie w sposób szczególny

Stanisław Zabłocki

W orzeczeniu dotyczącym wydania listu żelaznego dla Marcina Romanowskiego, które zostało nagłośnione przez środki masowej informacji, zaprezentowane zostało oryginalne rozumowanie. A mianowicie: ponieważ podejrzany/oskarżony skutecznie ucieka, w tym także za granicę, uchyla się od wymiaru sprawiedliwości, „gra na nosie” organom ścigania i organom sądowym, kpi z bezradności tych organów, korzysta – jak sam to przyznał – z fałszywej tożsamości, co dodatkowo utrudnia jego ujęcie, należy zafundować mu premię w postaci listu żelaznego. Bowiem być może zastosowanie tej instytucji procesowej okaże się bardziej skuteczne niż dotychczasowe starania i poszukiwany przyjedzie do Polski i nie będzie już utrudniał, a ściślej – wręcz uniemożliwił – prowadzonego postępowania.

Jeszcze krócej rzecz ujmując, wysłano sygnał, że warto mataczyć, kręcić, kłamać, podawać fałszywe adresy, uciekać, bo za to można otrzymać premię – gwarancję nietykności przez cały, być może bardzo długi (a jak na to wskazuje dotychczasowa postawa zainteresowanego, zapewne i dodatkowo przedłużany przez kolejne kruczki prawne) okres dalszego postępowania przygotowawczego i procesu sądowego.

Prokurator sprzeciwił się takiemu rozumowaniu, oponując przeciwko uwzględnieniu wniosku o wydanie listu żelaznego. Zgodnie z przepisem art. 281 § 2 obowiązującego Kodeksu postępowania karnego na tym etapie postępowania wydanie listu żelaznego może zaś nastąpić jedynie na wniosek prokuratora albo przy braku jego sprzeciwu. W tym wypadku sąd przeszedł jednak do porządku dziennego nad prokuratorским sprzeciwem, wywodząc, że to rozwiązanie ustawowe jest, ujmując problem w myślowym skrócie, niekonstytucyjne, bowiem sąd orzekający nie może być w swych decyzjach bezwzględnie blokowany stanowiskiem oskarżyciela.

Na tle tego casusu zdumiały mnie dwa zjawiska.

Po pierwsze, zadziwił mnie stopień obłudy tych prawników, polityków i dziennikarzy, którzy w swoich dotychczasowych poczynaniach i wypowiedziach prezentowali pogląd, że sąd jest związany ustawą i nie może samodzielnie odmówić jej zastosowania, bowiem tylko Trybunał Konstytucyjny jest uprawniony do stwierdzania niekonstytucyjności ustawy, a na użytek tej akurat sprawy skłonni byli oni zająć zgoła inne stanowisko. Stopień hipokryzji prezentowany w tej materii zdumiał mnie w sposób szczególny w „wykonaniu” osób, które dotąd same nie miały oporów w korzystaniu z benefitów otrzymanych w wyniku niekonstytucyjnych rozwiązań ustawowych.

Chcę być precyzyjny – uważałem i nadal uważam, że, istotnie, przepis art. 281 § 2 k.p.k. w zakresie, w jakim wręcz ubezwłasnowalnia sąd w podejmowaniu decyzji, gdy odmienne stanowisko prezentuje prokurator, jest niezgodny z konstytucją, a także uważałem (i pisałem o tym konsekwentnie od ponad 20 lat), a tego poglądu również nie zmieniłem, iż sąd jest władny dokonać tzw. rozproszonej kontroli konstytucyjności przepisu ustawy, oczywiście nie ze skutkiem erga omnes, a jedynie w odniesieniu do jednostkowej, rozpoznawanej przezeń sprawy. Wzburzył mnie zatem nie sam pogląd prawny przyjęty in concreto, ale to, kto i w jakich

Gdyby sąd wyższej instancji podtrzymał decyzję o wydaniu listu żelaznego Marcinowi Romanowskiemu, mógłby on wrócić do kraju, a zasądzony wobec niego areszt byłby uchylony

STANISŁAW ZABŁOCKI
prawnik specjalizujący się w prawie karnym, sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, w latach 2016–2020 prezes Izby Karnej w SN

okolicznościach przyrody takie zapaływanie wyraża bądź aprobuję.

Po drugie, zadziwił mnie stopień łatwości przepisów prawa, po stronie prawników, polityków i dziennikarzy, którzy nie dostrzegają, na jak ruchomych piaskach opiera się ich przekonanie, że to właśnie wydanie listu żelaznego przy takiej postawie podejrzanego/oskarżonego, jaka została dotąd przezeń zaprezentowana, pchnie sprawę na właściwe tory i zapewni jej dalszy sprawny przebieg.

Najwyraźniej zapominają oni o treści art. 281 § 4 k.p.k., zgodnie z którym, wydając list żelazny, sąd uchyla tymczasowe aresztowanie, a w ślad za tą decyzją „upada” także Europejski Nakaz Aresztowania. W konsekwencji osoba wiodąca za nos polski wymiar sprawiedliwości, ale także i organa innych państw, które na podstawie ENA zobowiązane są do udzielenia pomocy prawnej organom polskim i do ujęcia oraz przekazania Polsce uciekiniera, ów posiadacz fałszywych dokumentów będzie mógł z dowolnego lotniska w Europie, już na podstawie oryginalnych dokumentów, oddalić się, gdzie tylko zechce, także do państw, w których z uwagi na brak uregulowań w zakresie pomocy prawnej, albo z przyczyn politycznych, będzie nieosiągalny dla organów polskich. Odleci w majestacie prawa i tyle go w Polsce zobaczmy. Obawiam się, że branie za dobrą monetę zapewnień człowieka, któ-

ry tak, a nie inaczej zachowywał się w ostatnich latach, o stawiennictwie, o chęci udziału w postępowaniu, o jego nieutrudnianiu, to skrajna naiwność (aby nie użyć mocniejszego słowa), a może po prostu zła wola. Dopiero gdy okaże się, że te wszystkie zapewnienia, słane zresztą spod nieistniejącego adresu, były tylko kolejnym kruczkim, kolejną grą ze strony zainteresowanego, ukierunkowaną na treść art. 281 § 4 k.p.k., to jest na uchylenie postanowienia o tymczasowym aresztowaniu i na unicestwienie instytucji ENA, owszem – teoretycznie możliwe będzie odwołanie listu żelaznego (art. 282 § 2 k.p.k.) i ponowne uruchomienie postępowania, w celu objęcia uciekiniera tymczasowym aresztowaniem i wydania wobec niego ENA.

Tyle tylko, że będzie to wówczas klasyczna musztarda po obiedzie. Osoba, która uczyniła dotąd tak wiele, aby uchylić się od odpowiedzialności, będzie już wówczas na drugim końcu świata, zapewne tam, gdzie w aktualnej sytuacji jej wyjazd byłby praktycznie niemożliwy, a przynajmniej skrajnie utrudniony, bowiem obecnie musi się ona ukrywać ze względu na swój status.

Dla pełnej jasności, to nie jest opinia wymierzona przeciwko konkretnym osobom. To jest rzecz o powinności kierowania się przez wszystkich, a więc także przez prawników, elementarną wyobraźnią, o potrzebie unikania naiwności i o celowości rezygnacji z hipokryzji. ●

Awantura o list żelazny dla Romanowskiego

gniewem Ziobrą, korzystał z azylu politycznego w tym kraju. Gdy w kwietniu 2026 r. chroniąca go ekipa Viktora Orbana straciła władzę, zniknął z Budapesztu.

W sierpniu odnalazł się w kontrolowanej przez Rosję Republice Naddniestrza. Stamtąd wysłał do Polski wniosek o list żelazny. Zapewniał w nim, że będzie stawiał się na wszelkie wezwania wymiaru sprawiedliwości, jeśli uchylony zostanie wydany wobec niego nakaz aresztowania.

Prowadząca śledztwo Prokuratura Krajowa zdecydowanie się temu sprzeciwiła. Argumentowała, że dotąd Romanowski uciekał, mataczył, a nawet – uciekając z Węgier – posłużył się fałszywym paszportem. Nie daje więc żadnej rękojmi, aby pozwolić mu na to, by odpowiadał z tzw. wolnej stopy.

Ale w środę sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie Konrad Mielcarek zadecydował, że Romanowski dostanie list żelazny. Decyzja nie jest prawomocna i prokuratura już zapowiedziała, że wniesie od niej sprzeciw. Gdyby jednak sąd wyższej instancji podtrzymał tę decyzję, Romanowski mógłby wrócić do kraju, a zasądzony wobec niego areszt byłby uchylony.

Minister Żurek wzburzony

Na orzeczenie w sprawie Romanowskiego bardzo ostro zareagował Waldemar Żurek. Minister sprawiedliwości i prokurator generalny opublikował na platformie X wyjątkowo krytyczną opinię na temat sędziego Mielcarka.

Nazwał go neosędzią i zarzucił mu, że działa na rzecz PiS.

Napisał m.in.: „Spójrzmy prawdzie w oczy: kto jednoosobowo próbuje zapewnić nietykalność człowiekowi podejrzanemu o gigantyczne nadużycia w Funduszu Sprawiedliwości? [czyli

Romanowskiemu] To neosędzia Konrad Mielcarek. Awansowany do Sądu Okręgowego przez upolitycznioną neo-KRS. Komisarz wyborczy z nadania ekipy Ziobry. Sygnatariusz list poparcia do neo-KRS dla Stanisława Zduna – jednego z przedstawicieli tamtego układu zamkniętego. Człowiek, którego orzeczenia Sąd Apelacyjny w Warszawie musiał już uchylać z powodu wadliwości powołania i braku niezależności sądu (sygn. akt II AKa 461/23)!”.

Zdaniem ministra Żurka sędzia Mielcarek złamał też przepisy prawa regulujące zasady wydania listu żelaznego. Mówią one, że „list żelazny może być wydany na wniosek prokuratora albo przy braku jego sprzeciwu”. Taki przepis wprowadzono do Kodeksu Postępowania Karnego za czasów Ziobry.

Żurek: „Teraz szczyt hipokryzji, który obnaża całą tę operację: zgodnie z art. 281 § 2 k.p.k. – przepisem zastrzonym w poprzedniej kadencji przez sam PiS – list żelazny w śledztwie NIE MOŻE zostać wydany bez zgody prokuratora. Prokurator Piotr Woźniak zgłosił sprzeciw, bo Romanowski ucieka, ukrywa się w Naddniestrzu i drwi z organów ścigania, posługując się fałszywą tożsamością. Co robi neosędzia ze stajni Ziobry? Nagle oświadcza, że pisowskie prawo go nie wiąże, zasłaniając się konstytucją, którą przez lata deptano!”.

W ocenie ministra „gdy te same przepisy uderzają w obywateli – mają działać bezlitośnie. Gdy uderzają w partyjnego kolegę – nominat tamtej władzy wyrzuca ustawę do kosza. Zasada »swoi chronią swoich« tutaj nie zadziała!”.

Partykuła ograniczająca

Uzasadnienie decyzji o wydaniu Romanowskiemu listu żelaznego warszawski Sąd Okręgowy

Konrad Mielcarek

• Nominację sędziowską otrzymał w 2001 r. z rąk prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. Potem przez 20 lat orzekał w Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa. Za rządów PiS, w sporze o kształt polskiego sądownictwa, zaangażował się po stronie Zbigniewa Ziobry.

• W 2018 r. wystartował w konkursie na sędziego sądu okręgowego ogłoszonym przez Krajową Radę Sądownictwa, w całości obsadzoną wówczas przez ludzi PiS. Nominację do okręgu dostał w 2021 r. od prezydenta Andrzeja Dudy. Był wśród sędziów, którzy podpisali się na liście poparcia dla kandydatury na wiceprzewodniczącego KRS „proziobrowego” sędziego Stanisława Zduna. Mielcarek został też komisarzem wyborczym.

• W czerwcu 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie podważył legalność jego wyboru do sądu okręgowego i uznał, że skład, któremu przewodniczył, jest „nienależycie obsadzony” z powodu upolitycznienia KRS.

• Mielcarek nie ukrywa swoich poglądów. W mediach społecznościowych (obecnie zamknął do nich dostęp) wspiera propagandyistów PiS oraz Grzegorza Brauna. Deklaruje się również jako antyszczepionkowiec. Napisał m.in. że to z jego dzieci, które nie zostały zaszczepione, jest „najbardziej inteligentne”.



opublikował szybko po jej ogłoszeniu. Dokument ma 14 stron. Wynika z niego, że sędzia Mielcarek miał świadomość kodeksowych ograniczeń wynikających ze sprzeciwu prokuratora. Wykorzystał jednak brak precyzji w sformułowaniu przepisu. Nie mówi on bowiem, że „list żelazny może być wydany TYLKO na wniosek prokuratora lub przy braku jego sprzeciwu”. Brak słowa „tylko” czyli „partykuły ograniczającej”, sprawił, że w ocenie sędziego „sprzeciw prokuratora nie ma charakteru wiążącego dla sądu”.

Sędzia Mielcarek powołał się przy tym na rozbieżne orzeczenia innych sądów w sprawach o list żelazny.

Przytoczył decyzje, które zarówno uwzględniały stanowisko prokuratury, jak i nie uznawały sprzeciwu oskarżyciela za wiążący.

Tak też w sprawie Romanowskiego postąpił sędzia Mielcarek.

Będzie mógł wrócić do Sejmu

W dalszej części uzasadnienia napisano, że przyznając Romanowskiemu list żelazny, sąd kieruje się „interesem śledztwa”, które bez udziału Romanowskiego trudno będzie zakończyć (prokuratura jest innego zdania).

Przedstawiono też argument, że skoro organy ścigania do tej pory nie zdołały dopaść Romanowskiego, to tylko list żelazny może sprawić, iż stawi się on w Polsce.

Sędzia nie zapomniał o tym, że Romanowski – podobnie jak Ziobro – nadal jest posłem. Zdaniem sądu pozwolenie na to, aby z listem żelaznym przebywał na wolności w Polsce, „umożliwi mu pozostawanie w kraju i wykonywanie funkcji publicznej”. Czyli sprawowanie mandatu posła na Sejm. ●

REKLAMA

Kraj/34448780

Życie jest **pełne chwil,**
które potrafią zapierać dech
w piersiach. **Pneumokokowe
zapalenie płuc** nie powinno
być jedną z nich.

Pfizer Polska Sp. z o.o. ul. Żwirki i Wigury 16B, 02-092 Warszawa,
Kapitał zakładowy 33.860.000 zł. KRS 0000022310 Sąd Rejonowy
dla m.st. Warszawy. NIP 5213115586. BDO 000189470.

Masz 65 lat lub więcej?

Ochrona przed **pneumokokowym zapaleniem płuc**
to coś więcej niż ochrona przed infekcją.^{1,3}

Mniej hospitalizacji. Większa sprawność. Mniej powikłań.^{1,3*}

To także **troska o zdrowie, samodzielność
i codzienne życie na dłużej.**^{*2,4}

Porozmawiaj z lekarzem lub farmaceutą
o szczepieniu przeciw pneumokokom.

Zaszczep się już dziś!

Dowiedz się więcej na
www.pneumokokowezapaleniepluc.pl



** Korzyści odnoszą się do obserwowanego zmniejszenia ryzyka wybranych zdarzeń chorobowych oraz ich następstw, które mogą wpływać na funkcjonowanie pacjenta.*

- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Pneumococcal Disease Symptoms and Complications. Aktualizacja: 25.02.2026. Dostęp: 18.09.2026. <https://www.cdc.gov/pneumococcal/signs-symptoms/index.html>
- Restrepo MI, Reyes LF. Pneumonia as a cardiovascular disease. Respiriology. 2018;23(3):250-259. doi:10.1111/resp.13233. PMID:29325222. Dostęp: 18.09.2026. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29325222/>
- Dulfer EA, Serbée MJV, Dirks KKT, Schaars CF, Wertheim HFL, de Jonge MI, Cremers AJH. Cardiovascular events after invasive pneumococcal disease: a retrospective cohort study. International Journal of Infectious Diseases. 2024;147:107185. doi:10.1016/j.ijid.2024.107185. Dostęp: 18.09.2026. [https://www.ijidonline.com/article/S1201-9712\(24\)00256-X/fulltext](https://www.ijidonline.com/article/S1201-9712(24)00256-X/fulltext)
- Huang M, Romdhani H, Xie J, Song Y, Lee S, Liu D, Elbasha E, Mohanty S, Rowen D, Kelly MS. P-654. Health-related Quality of Life Associated with Pneumococcal Disease – A Global Targeted Literature Review and Meta-Analysis. Open Forum Infectious Diseases. 2025;12(Suppl 1):ofae631.851. doi:10.1093/ofid/ofae631.851. Dostęp: 18.09.2026. https://academic.oup.com/ofid/article/12/Supplement_1/ofae631.851/7987829

PP-UNP-POL-0600

Nawrocki układa pakt senacki dla prawicy

Karol Nawrocki rozmawia o pakcie senackim na prawicy i niedawno spotkał się z Jarosławem Kaczyńskim. Do paktu ma dołączyć Korona Grzegorza Brauna, ale politycy myślą o fortelu, który wyeliminuje z list prorosyjskich kandydatów tej partii.

**Agata Kondzińska
Iwona Szpala**

Prawica po raz pierwszy chce stworzyć wspólny pakt senacki. Wcześniej po tej stronie sceny politycznej wyraźnie dominowało Prawo i Sprawiedliwość. Partia Jarosława Kaczyńskiego wciąż chciałaby utrzymać wiodącą rolę, ale w politycznej układance pojawił się nowy gracz – Karol Nawrocki. Prezydent od początku dba o poprawne relacje z Konfederacją, środowiskiem, bez którego nie wygrałby wyborczego pojedynku z Rafałem Trzaskowskim.

– Jestem zwolennikiem paktu, ale pod patronatem prezydenta – mówi „Wyborczej” wicemarszałek Sejmu Krzysztof Bosak.

Demokraci potrafili

Wybory do Senatu to sto jednomandatuowych okręgów. Liczy się rozpoznawalność w regionie, silna marka i jakość konkurenta. Prawica decyduje się na nową strategię, gdyż chce odzyskać Senat i pozbawiać wpływów swoich konkurentów. Do tej pory osobny start różnych prawicowych polityków nie dawał pełnego sukcesu. Już drugą kadencję w Senacie rządzą przedstawiciele szerokiej koalicji demokratycznej.

W 2019 i w 2023 roku partie ówczesnej opozycji umówiły się, że nie będą wzajemnie konkurować i wspólnie wystawią stu kandydatów do Senatu. Wyborcy nagrodzili tę decyzję – rządzący wówczas PiS zachował większość w Sejmie, ale stracił ją w Senacie.

Senacka opozycja nie mogła blokować rządowych prac, ale je utrudniała. Każde odrzucenie ustawy powodowało jej powrót pod obrady parlamentu i zmuszało PiS do pełnej mobilizacji. A kiedy PiS ekspresowo przepychał ustawy przez Sejm, senatorzy raczej się nie spieszyli. Organizowali szerokie konsultacje społeczne, przeprowadzali debaty eksperckie, zgłaszali się po porady do organizacji międzynarodowych. Blokowali też nominacje kandydatów PiS na rzecznika Praw Obywatelskich czy Instytutu Pamięci Narodowej. A kiedy zdominowany przez PiS Sejm odrzucił wniosek opozycji o komisję śledczą w sprawie inwigilacji Pegasusem, Senat powołał swoją.

Ważne znaczenie miała także kwestia wizerunkowa. Senacki przyczółek dawał opozycji nadzieję na dobry wynik w przyszłych wyborach parlamentarnych. Pokazywano, że to środowisko szanuje demokrację i reguły gry parlamentarnej, że działa w kontrze do PiS-u, który w parlamencie rządził siłą większości.

Spotkanie z Kaczyńskim

Teraz prawica chce iść nową drogą i pokazać, że mimo emocji, istniejących różnic, są w stanie się porozumieć, a w per-

spektywie stworzyć też stabilną większość rządową. Jak ustaliła „Wyborcza” niedawno gościem Karola Nawrockiego był Jarosław Kaczyński. Politycy rozmawiali o pakcie senackim, i – jak się dowiedzieliśmy – lider PiS jest gotowy uczynić krok wstecz.

Wcześniej Kaczyński próbował odgrywać pierwszoplanową rolę. Zorganizował m.in. wspólną konferencję z Markiem Wochem, byłym kandydatem na prezydenta, wystawionym przez Bezpartyjnych Samorządowców, środowisko praktycznie bez żadnej siły politycznej. Woch w wyborach prezydenckich dostał 0,01 proc. głosów i zajął ostatnie miejsce w stawce. Ale Kaczyński przekonywał, że najważniejsza jest integracja na prawicy, a sojusz z Wochem to dopiero początek.

Jednak obok prezesa PiS zabrakło innego głównego gracza na prawicy – Konfederacji, a wspólny występ Kaczyńskiego z niszowym kandydatem został powszechnie wyśmiany. Ironizowano, że „Kaczyński załatwił PiS-owi pakt senacki z Wochem”.

– To fantastyczna wiadomość. Widać, że PiS jest w stanie przyciągnąć bardzo wpływowych ludzi. W kolejnym kroku Kaczyński załatwi PiS-owi używaną oponę do Stara, albo choinkę o zapachu kokosowym do malucha – drwił Sławomir Mentzen z Konfederacji.

Woch i Kaczyński to był pomysł Jacka Sasina, aktualnie kluczowego stratega w PiS, co w partii również wywołało żarty. Bo Sasin ma tam opinię osoby, która nie umie działać konstruktywnie.

Koncepcja Brauna bez Brauna

A Konfederacja od początku oglądała się na Nawrockiego. Mentzen stawiał warunki przed powołaniem paktu: chciał patronatu prezydenta i porozumienia trzech najsilniejszych partii: PiS-u, Konfederacji i Korony. Pakt Kaczyńskiego z Wochem traktował jak kabaret.

– Patronem paktu senackiego może być tylko ktoś, kto nie jest liderem partyjnym, to oczywiste. Nie wyobrażam sobie, że Bosak, Mentzen czy Kaczyński będą ustalać zasady dla innych. Niech zrobi to prezydent – mówi „Wyborczej” polityk prawicy. I zastrzega, że nic nie jest jeszcze ustalone, bo rozmowy dopiero się rozpoczynają.

– Domkniecie projekt do końca roku? – dopytujemy.

– To jak pytanie do bacy o prognozę pogody, który odpowiada: „albo będzie padać, albo nie” – zaznacza nasz rozmówca. Największe kontrowersje wywołują prorosyjscy kandydaci Grzegorza Brauna. Korona jest wykluczana z debaty publicznej, głównie z powodu poglądów i zachowania lidera. Braun ma postawione zarzuty

▼ **Karol Nawrocki i Grzegorz Braun podczas debaty prezydenckiej „Super Expressu”, 28 kwietnia 2025 r.**

FOT. DAWID ŻUCHOWICZ
/ AGENCJA WYBORCZA.PL



za kłamstwo oświęcimskie, gdyż kwestionował istnienie komór gazowych w obozie zagłady Auschwitz.

„Jedyną osobą, która to blokuje, jest Kaczyński. Ten niepodległościowy polityk woli oddać 80 miejsc w Senacie Tuskwowi niż narazić się na pomruk niezadowolonych z ambasady USA. Jeżeli Tusk weźmie znowu Senat, winny będzie Kaczyński. Nikt inny” – pisał w lipcu Sławomir Mentzen.

Jestem zwolennikiem paktu, ale pod patronatem prezydenta

KRZYSZTOF BOSAK
wicemarszałek Sejmu,
Konfederacja

www.nekrologi.wyborcza.pl/34455092

Z głębokim żalem i smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci



Roberta Szymandery

członka zarządu SCT Broker Sp. z o.o.

Żegnamy długoletniego i cenionego współpracownika, eksperta rynku ubezpieczeniowego, życzliwego Kolegę i Przyjaciela, ale przede wszystkim Wspaniałego Człowieka.

Składamy głębokie wyrazy współczucia i wsparcia w tych trudnych chwilach

Rodzinie, Najbliższym oraz Przyjaciółom

Sebastian Kulczyk,

Rada Nadzorcza

i Zarząd Kulczyk Investments

www.nekrologi.wyborcza.pl/34455107

Wielkim smutkiem przepełniła nas wiadomość o tragicznej śmierci

Henryka Kozłowskiego

wieloletniego Dyrektora w Cementowi Kujawy

Rodzinie Zmarłego

składamy wyrazy szczerzego współczucia

Przyjaciele ze Stowarzyszenia Producentów Cementu



To był czas, gdy Kaczyński najgłośniej protestował przeciwko współpracy z Braunem. Zapewniał, że nie weźmie go do rządu. – To, co robi Braun, to jest uderzenie w nasze najbardziej elementarne interesy. Mówienie, że nie było Holocaustu, po pierwsze jest haniebnym kłamstwem historycznym, ale też niszczy nasze stosunki ze Stanami Zjednoczonymi – podkreślał Kaczyński. I dodał, że w USA nie było administracji tak

mocno związanej ze środowiskami żydowskimi, jak obecna.

A przecież PiS na relacjach z USA buduje ważną część swojej politycznej marki. Sojusz ze Stanami Zjednoczonymi przedstawia jako fundament polskiego bezpieczeństwa, a antysemityzm Brauna to przekreśla.

W partii istnieje też obawa, że Braun ze swoimi poglądami odstraszy umiarkowanych wyborców, o głosy których PiS też będzie zabiegał w kampanii.

„Wyborcza” usłyszała, że pojawił się pomysł, kogo z Korony wziąć na ewentualną wspólną listę prawicy. – To mają być kandydaci nie Brauna, czyli tacy, którzy nie są pro-rosyjscy – mówi „Wyborczej” polityk koalicji.

O ten scenariusz zapytaliśmy w PiS. – Rzeczywiście, jest koncepcja „Brauna bez Brauna” – opisuje nasz informator. Dodaje, że rozmowy na razie dotyczą paktu senackiego, ale jak pomysł się powiedzie, może zostać przeniesiony na negocjacje dotyczące wspólnego rządu.

Prawicowym przymiarkom przygląda się rządząca koalicja. Bo pierwszy raz ich rywalem w walce o Senat może być połączona konkurencja. Są jednak tacy, którzy wątpią w ten projekt. Przekonują, że napięcia na prawicy między Morawieckim, Kaczyńskim, Bosakiem, Mentzenem i Braunem są tak duże, że kompromis się nie uda.

Realny może być jedynie scenariusz z Nawrockim w roli głównej, który zgłosi autorski projekt. Ale na to koalicja rządowa podobno jest przygotowana i ma już sprawdzony własny model porozumienia ludzi, którzy wystartują pod szyldem paktu. Reelekcje będą, ale – jak słyszymy od ważnego polityka obozu rządowego – nikt nie może czuć się pewny, bo stawka jest bardzo wysoka. ●

Uczniowie mają pełnomocnika

Po tym jak prezydent Karol Nawrocki zawetował ustawę o Rzeczniku Praw Uczniowskich, ministerstwo odpowiedziało powołaniem pełnomocnika przy MEN ds. uczniów.

– Nie będzie to funkcja żadną miarą polityczna – zastrzegła szefowa resortu Barbara Nowacka, powołując pełnomocnika ministra edukacji ds. uczniów i polityki młodzieżowej.

Został nim Mikołaj Wolanin, doktorant nauk prawnych i magister prawa oraz prawa kanonicznego, który od 2019 roku był prezesem Fundacji na Rzecz Praw Ucznia. – Pan Wolanin jest zdeterminowany, by działać na rzecz praw i obowiązków ucznia – podkreślała Nowacka.

Pomoc przy statutach

Jego zadaniem będzie analiza przepisów i problemów dotyczących uczniów, proponowanie MEN rozwiązań, monitorowanie przestrzegania praw oraz obowiązków

ucznia, przygotowywanie rekomendacji i dobrych praktyk dla szkół, upowszechnianie wiedzy na ten temat. Będzie też przygotowywał rekomendacje dotyczące szkolnych statutow, ma również wspierać szkoły w prawidłowym stosowaniu tych przepisów.

Wolanin planuje spotkania z młodzieżą, aby zaktualizować zintegrowaną strategię umiejętności. Przypomni, że wkrótce stworzona zostanie Krajowa Strategia Młodzieżowa, która będzie obowiązywała do 2035 roku. Ten dokument, jak mówił Wolanin, „będzie definiował całe działania administracji rządowej na rzecz młodzieży”.

Pełnomocnik zamiast rzecznika

Wolanin ostatnio pomagał w ministerstwie w pracach nad projektem ustawy o prawach i obowiązkach ucznia. Została ona jednak w lipcu zawetowana przez prezydenta Nawrockiego. „Z przyczyn kompletnie niezrozumiałych” – jak podkreślała Nowacka podczas wczorajszego briefing. Z kolei prezydent uza-

sadniał, że instytucja rzecznika będzie „szkolną prokuraturą od tropienia anonimowych donosów i budowania systemu antagonizowania, a nie współpracy środowiska szkolnego”.

Nowacka: – To jednak nie zwalnia nas z odpowiedzialności dotrzymania swoich zobowiązań wobec uczniów i wobec całego środowiska edukacyjnego.

I podkreśliła, że mimo weta MEN dotrzyma słowa i uczniowie będą mieli swojego pełnomocnika.

Oprócz tego w tym tygodniu rozpoczyna się procedura powoływania wojewódzkich rzeczników praw ucznia.

– Będziemy też zachęcać, oczywiście bez żadnego obowiązku, do powoływania i szkolnych i samorządowych rzeczników – mówił Wolanin. – Bo nie chodzi o to, żeby był pełnomocnik w Warszawie i rzecznicy w każdej siedzibie województwa. Chodzi o to, aby uczniowie jak najbliżej mieli osobę, którą znają i ufają, do której mogą zwrócić się o pomoc – dodał. ●

Karolina Słowik

OGŁOSZENIE

Kraj/34454207

KONFERENCJA Długowieczni. Jak się odnaleźć w czasach zmiany demograficznej

- Czy jesteśmy przygotowani do zmiany demograficznej?
- Aktywizacja seniorów. Dobre praktyki miast i regionów.
- Transformacja społeczna. W jakim kierunku zmierzamy?
 - Aktywność nie ma wieku.

**13 października 2026 r.,
Elektrownia Powiśle, Warszawa**

Wiecej szczegółów:

Wyborcza.pl/KonferencjaDługowieczni



REKLAMA

PATRONAT HONOROWY



Pełnomocnik Rządu
do spraw Polityki Senioralnej

PARTNERZY GŁÓWNI



**DOLNY
ŚLĄSK**



Warszawa

PARTNERZY



serce Polski



**WARMIA
MAZURY®**



Białko-Biała
Polska
Stolica
Kultury



KATOWICE
dla admnii



Kraków



**PRZEBÓJOWE
OPOLE**



Sopot



WAŁBRZYCH

Arabki coraz śmielej sięgają po wysokie stanowiska

Fatima Zahra al-Mansuri została pierwszą premierką Maroka. Jej nominacja pokazuje, że kobiety w świecie arabskim zaczynają zajmować wysokie stanowiska, jednak nierówności płciowe w regionie pozostają ogromne.

Marta Urzędowska

„To nie jest powód do dumy tylko dla mnie, lecz dla wszystkich kobiet. To przesłanie skierowane do wszystkich kobiet w królestwie” – tak Fatima Zahra al-Mansuri skomentowała decyzję króla Maroka Muhammada VI o powołaniu jej – jako pierwszej kobiety w historii kraju – na stanowisko premiera.

Sukces al-Mansuri jest duży, jednak światowe media podkreślają, że jest ona dopiero drugą premierką w świecie arabskim – po Tunezyjce Nadzli Bouden. Choć pozycja arabskich kobiet w świecie polityki i biznesu nadal jest słabsza od pozycji mężczyzn, powoli torują one sobie drogę do imponujących karier.

Al-Mansouri jest prawniczką i polityczką centroprawicowej Partii Autentyczności i Modernizacji (PAM), która wygrała ubiegłotygodniowe wybory parlamentarne. Zanim została szefową rządu, była ministrami planowania przestrzennego i burmistrzynie Marakeszu.

Rządzić nie będzie jej łatwo – jej partia zdobyła 97 z 395 mandatów, co oznacza, że nie ma samodzielnej większości i będzie musiała zbudować koalicję.

Dekadę temu było to nie do pomyślenia

Al-Mansouri nie jest jedyną Marokanką, zajmującą bardzo wysokie stanowisko. Nazha Hajat od dekady kieruje Marokańskim Urzędem Nadzoru Rynku Kapitałowego, w którym zajmuje się ochroną inwestorów. Jest też szefową Komitetu Afryki i Bliskiego Wschodu Międzynarodowej Organizacji Komisji Papierów Wartościowych.

W 2025 roku Hajat trafiła na listę najbardziej wpływowych Arabek magazynu Forbes. Towarzyszyły jej: Saudyjka Rima Bandar as-Saud, która od dekady jest ambasadorką Arabii Saudyjskiej w USA, i Hajfa al-Dzadija, ambasadorka i szefowa misji przy Unii Europejskiej oraz Europejskiej Wspólnocie Energii Atomowej.

Ważne stanowisko w skrajnie konserwatywnym królestwie Saudów zajmuje również Szihana al-Azzaz, szefowa rządowej Komisji ds. Własności Intelktualnej. Wcześniej była zastępczynią sekretarza generalnego Rady Ministrów, czyli pomagała koordynować pracę saudyjskiego rządu.

Z kolei Basma al-Majman jako pierwsza kobieta kieruje bliskowschodnim biurem ONZ-owskiej Światowej Organizacji Turystyki.

Sytuację Saudyjek poprawił książę Muhammad ibn Salman, następca tronu, który od lat rządzi krajem w imieniu sędziego ojca. Pozwolił kobietom zakładać fir-



• **Premierka Maroka Fatima-Zahra Mansouri** FOT. JALAL MORCHIDI/PAPY EPA

Zaledwie 6,5 proc. firm w regionie ma kobietę jako dyrektora zarządzającego, podczas gdy średnia światowa wynosi 17 proc.

my i uczyć się bez zgody mężczyzny, wpuszcili Saudyjki za kółko, na stadiony i koncerty. Jednak – przypominają w raportach obrońcy praw człowieka – w kraju nadal obowiązuje system męskiej kurateli, który sprawia, że bez zgody męskiego opiekuna Saudyjka nie może wyjść za mąż, poddać się operacji, a nawet wyjść z więzienia po odsiadce.

Arabki na stanowiskach

W skali regionu wyjątkowo dużo kobiet zasiada na ważnych stanowiskach w Zjednoczonych Emiratach Arabskich. Są obecne w administracji, kulturze i instytucjach rozwoju:



• **Latifa bint Muhammad bin Raszid al-Maktum**

przewodniczy państwowej komisji ds. kultury i sztuki w Dubaju,



• **Budur al-Kasimi** stoi na czele komitetu inwestycji i rozwoju Szardży, która przyciąga inwestorów do

prężnie rozwijającego się emiratu,



• **Mona al-Marri** zarządza rządowym biurem mediów,



• **Razan al-Mubarak** szefuje agencji ds. środowiska,



• **Nura Chamis al-Gajti** jest podsekretarzynią w resorcie

zdrowia i nadzoruje jeden z najbardziej zaawansowanych systemów danych w służbie zdrowia na świecie.

Kobiety pną się po szczeblach kariery także w Egipcie.



• **Rasza Rageb** kieruje utworzoną przez rząd Narodową

Akademią Szkoleń, która uczy młodych menedżerów. Wcześniej pracowała w McKinsey & Company, była też ekspertką w Programie Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP)



• **Dalia al-Baz** rządzi egipską pocztą, wcześniej była wiceszefową Narodowego Banku Egiptu.

Jedną z bardzo wpływowych kobiet regionu jest Al-Majassa Bint Hamad at-Tani z Kataru, która kieruje krajowymi muzeami, Instytutem Filmowym w Dosze i Katarskim Centrum Przywództwa.

W pracy kobiet nadal za mało

W regionie coraz więcej kobiet awansuje na wysokie stanowiska, ale to nie oznacza, że większość Arabek pracuje. Według danych Banku Światowego w 2023 roku wskaźnik aktywności zawodowej kobiet w regionie Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej wynosił średnio 19 proc., wobec 48 proc. na świecie.

Dla porównania – w tym samym czasie pracowało lub szukało pracy 71 proc. mężczyzn.

Najgorzej jest w krajach dotkniętych wojną lub kryzysem gospodarczym – w Jemenie w 2023 roku pracowało zaledwie 6 proc. kobiet, a w krajach takich jak Irak, Jordania, Egipt, Iran czy Algieria – poniżej 20 proc.

Wyjątkiem w regionie jest Arabia Saudyjska, w której wskaźnik aktywności zawodowej kobiet wzrósł z 17,4 proc. w 2017 roku do 40 proc. w 2023 roku, a udział małych i średnich przedsiębiorstw prowadzonych przez kobiety wzrósł z 21,5 proc. w 2016 roku do 45 proc. w 2022 roku. Zwiększył się także udział kobiet zatrudnionych w sektorze nowoczesnych technologii – z 7 proc. w 2017 roku do ponad 33 proc. pod koniec 2022 roku.

Praca bardziej należy się mężczyznom?

Jednak sytuacja, w której to Arabki, a nie Arabowie, zajmują wysokie stanowiska wciąż należy do rzadkości. Zaledwie 6,5 proc. firm w regionie ma kobietę jako dyrektora zarządzającego, podczas gdy średnia światowa wynosi 17 proc. W sferze publicznej jest podobnie – kobiety zajmują niecałe 14 proc. stanowisk ministerialnych (wobec 23 proc. na świecie) oraz 17,5 proc. miejsc w parlamentach krajowych (wobec 26,5 proc. globalnie).

Z tymi liczbami wiązać się konkretne przekonania panujące w arabskim świecie.

72 proc. mieszkańców regionu obojga płci uważa, że mężczyźni powinni mieć pierwszeństwo w dostępie do pracy, a 53 proc. – że sprawdzają się lepiej jako kadra zarządzająca.

„Ta utrzymująca się dysproporcja wynika z wielu barier: głęboko zakorzenionych norm społecznych utrwalających nierówności płci, nieproporcjonalnie dużego obciążenia kobiet świadczeniem nieodpłatnej opieki i obowiązkami domowymi, ram prawnych sprzyjających dyskryminacji ze względu na płeć, ograniczonego dostępu kobiet do edukacji i kształcenia zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy, a także braku odpowiedniej polityki i infrastruktury wspierającej aktywność zawodową – wyliczają eksperci z Banku Światowego w opracowaniu z marca 2026 roku.

– Bariery te mają charakter systemowy, nie tylko zniechęcają kobiety do podejmowania pracy, lecz także przyczyniają się do segregacji zawodowej i utrwalania różnic w wynagrodzeniach, co dodatkowo ogranicza ich skłonność do wchodzenia na rynek pracy” – dodają. ●

Chwycił za stery i pociągnął, jak w telewizji

Izraelczycy jeszcze nie wiedzą, czy próba doprowadzenia do katastrofy samolotu flydubai lecącego do Tel Awiwu była atakiem terrorystycznym i czy stał za nim Iran.

Marta Urzędowska

– Jest za wcześniej, by stwierdzić co się stało. Śledztwo w sprawie pilota, który zaatakował kolegę, jest prowadzone w Arabii Saudyjskiej – mówił w czwartek w rozmowie z Fox News izraelski premier Benjamin Netanjahu.

Pytany, czy możliwe jest, że za incydent odpowiada Iran, z którym Izrael pozostaje w stanie wojny, Netanjahu odpowiedział, że jest za wcześniej na takie wnioski. – Ale dotrzemy do sedna, ustalimy, czy napastnik miał współpracowników.

Wątpliwości co do natury ataku nie ma izraelski ambasador przy ONZ Danny Danon. W rozmowie z Fox News wprost nazwał incydent „atakem terrorystycznym przeprowadzonym przez radykalną jednostkę”. – Nie możemy jeszcze powiązać go z państwem terrorystycznym ani organizacją terrorystyczną, ale na pewno wiemy, że istniał zamiar rozbicia tego samolotu – dodał.

Także izraelskie MSZ informuje swoich dyplomatów, że incydent był „próbą przeprowadzenia ataku terrorystycznego wymierzonego w Izraelczyków, Zjednoczone Emiraty Arabskie i Porozumienia Abrahamiczne”, odnosząc się do umowy normalizującej stosunki między Izraelem i krajami arabskimi sprzed sześciu lat.

Co zdarzyło się na pokładzie?

W środę na pokładzie samolotu flydubai lecącego z Dubaju do Tel Awiwu drugi pilot zaatakował kapitana nożem i próbował rozbić samolot. Na pokładzie było ponad 170 osób, w większości Izraelczyków. – Poczuliśmy, że samolot spada i zaczyna się kręcić, wszyscy krzyczeli, dzieci płakały – opowiada w rozmowie z CNN pasażerka Mika Bauman. – Byłam pewna, że zginę.

Tzvika Manes, który siedział w pierwszym rzędzie, opowiada, że słyszał przerażające krzyki z kokpitu, gdy samolot pikował w stronę saudyjskiej pustyni. W rozmowie z „New York Timesem” opisuje, jak poderwał się z fotela, by zabrać swoją 6-letnią córkę z toalety. – Drzwi kokpitu były częściowo otwarte. Kapitan, zakrwawiony od ran klutych, wypadł na zewnątrz.

Kapitan to Smit Machchhar, obywatel Indii. Po ataku kolegi zdołał wykonać połączenie alarmowe i otwo-

rzyć drzwi do kokpitu, co umożliwiło pasażerom wejście i obezwładnienie napastnika.

Manes mówi, że ciężko uwierzyć, że kpt. Machchhar zdołał się wy dostać poza kokpit, bo był bardzo ciężko ranny.

Manes był jednym z trzech pasażerów, którzy obezwładnili agresywnego pilota. Opowiada, że najpierw rzucili się na uzbrojonego mężczyznę, a potem użyli kabli od zestawów słuchawkowych, by go związać i unieruchomić.

W tym samym czasie, jak relacjonuje, pasażerowie krzyczeli z przerażenia, gdy samolot szybko tracił wysokość, a ludzie „wylatywali ze swoich foteli”. – To były sceny jak z horroru – dodaje.

Co odróżnia ten incydent od innych tragicznych ataków to fakt, że tym razem wygrali ci dobrzy

BENJAMIN NETANJAHU

O zajęciach szczegółowo opowiedział też Yaniv Hayoun, z zawodu hydraulik. Był wśród pasażerów, którzy obezwładnili napastnika. – Złapałem go, założyłem mu chwyt duszący i najpierw go wyciągnąłem zza sterów – relacjonował Hayoun. Gdy zajęli się nim inni pasażerowie, Hayoun chwycił stery i pociągnął je tak, jak widział to w telewizji. Potem kontrolę nad przyrządami przejęli piloci, którzy lecieli samolotem jako pasażerowie. To oni bezpiecznie sprowadzili maszynę na ziemię.

Bohaterski kapitan

Jak przypominają izraelskie media, Arabia Saudyjska nie ma relacji z Izraelem, jednak tuż po awaryjnym lądowaniu saudyjskie władze potwierdziły, że zaopiekują się pasażerami. Ranni zostali przewiezieni do miejscowego szpitala – izraelski premier podziękował władzom królestwa za ten gest.

Premier Narendra Modi nazwał kpt. Machchhara bohaterem. „W obliczu największego niebezpieczeństwa i mimo poważnych obrażeń wykazał się ogromną odwagą i niezłomną determinacją, by chronić życie innych. Jego męstwo pomogło uratować setki istnień i zapobiec wielkiej tragedii” – napisał w serwisie X.

Machchhar jest leczony w szpitalu w saudyjskim mieście Tabuk na północnym zachodzie kraju, gdzie wylądował samolot.

Także Netanjahu określił go jako „prawdziwego bohatera”, który wykazał się „nadzwyczajną odwagą”. – Udało mu się zapobiec katastrofie na skalę 11 września 2001 r. – przekonywał w rozmowie z CNN. – Co odróżnia ten incydent od innych tragicznych ataków to fakt, że tym razem wygrali ci dobrzy – dodał.

Terrorysta albo szaleniec

Flydubai ogłosiły, że na czas trwania śledztwa zawieszają wszystkie loty do i z Izraela i wezwały „do powstrzymania się od przedwczesnych spekulacji, do czasu gdy władze zbiorą niezbędne fakty”.

Na razie izraelscy urzędnicy poinformowali, że podejrzany pilot to obywatel Omanu, omańskie władze nie komentują tych doniesień.

W środę wieczorem na temat incydentu wypowiedział się Donald Trump, który wcześniej rozmawiał z Netanjahu. – Wygląda na to, że drugi pilot był być może terrorystą lub być może szaleniec i dźgnął pilota – mówił w Gabiniecie Ovalnym.

Po dramatycznym incydencie Netanjahu nakazał „zwiększenie bezpieczeństwa” lotów obsługiwanych zarówno przez izraelskie, jak i nieizraelskie linie lotnicze. Pojawiają się też pytania dotyczące procesu weryfikacji pilotów latających do i z Izraela, szczególnie w czasie formalnie nadal trwającej wojny USA i Izraela z Iranem. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34454696

30 lat
Nike
Nagroda Literacka

Tegoroczni finaliści:

Anna Bikont
Dorota Grabek
Justyna Kulikowska
Krzysztof Łapiński
Zyta Rudzka
Szczepan Twardoch
Weronika Murek

Kto zdobędzie
Nagrodę Literacką
„Nike” 2026?

UROCZYSTA GALA

NIEDZIELA

4 października, godz. 20.30

Oglądaj: wyborcza.pl KULTURA

REKLAMA

MECENASI STRATEGICZNI:

MECENASI:

PARTNER GŁÓWNY
FUNDATOR NAGRODY PLEBISCYTU:

WSPÓŁORGANIZATOR GALI:



PANATTONI



Półtora roku bez przepisów. Będzie budowlany chaos

Przedłużenie postępowań administracyjnych, konieczność uzupełniania dokumentacji, a w rezultacie wzrost kosztów oraz opóźnienie realizacji inwestycji – takie, zdaniem Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa, mogą być skutki braku nowych warunków technicznych.

Justyna Sobolak

Do 19 września tego roku obowiązywało rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Przepisy te są obowiązkowe dla inwestorów, projektantów oraz wykonawców przy każdej nowej budowie i przebudowie – wskazują m.in. minimalne odległości obiektu od granicy działki, odległości między budynkami, dostęp do światła dziennego i zabezpieczenia przeciwpożarowe – są więc kluczowe przy realizacji budów.

Inwestorzy oczekiwali, że nowe przepisy zostaną wprowadzone 20 września. Okazuje się jednak, że Ministerstwo Finansów i Gospodarki wciąż nad nimi pracuje.

Zmiany dopiero od 2028 roku

Z komunikatu resortu wynika, że nowych przepisów można oczekiwać dopiero za półtora roku.

„W celu wypracowania optymalnego brzmienia nowych przepisów prace nad projektem rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych są nadal prowadzone. Przez 18 miesięcy liczonych od dnia 20 września 2026 roku stosuje się dotychczasowe przepisy wykonawcze dotyczące warunków technicznych, w zakresie określonym tą ustawą” – podał resort.

W komunikacie dodano, że inwestor będzie mógł złożyć organowi prowadzącemu postępowanie oświadczenie o przygotowaniu projektu w oparciu o dotychczasowe przepisy. Ale nie jest to wcale takie proste. Zdaniem Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa powstała sytuacja prawna może prowadzić do rozbieżności interpretacyjnych przy ocenie rozwiązań projektowych i wykonawczych.

Izba twierdzi, że ogólne wymagania prawa budowlanego, pozbawione uszczegółowienia w przepisach techniczno-budowlanych, mogą być różnie rozumiane przez uczestników procesu budowlanego oraz organy administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego.

„Rodzi to ryzyko niejednoznaczności praktyki, uznaniowości i nieprzewidywalności ocen, a także może powodować istotne przedłużenie postępowań administracyjnych, konieczność uzupełniania dokumentacji, wzrost kosztów oraz opóź-



nienie realizacji inwestycji. Ciężar skutków niewydania aktu wykonawczego nie powinien być przerzucany na projektantów, kierowników budowy, inspektorów nadzoru inwestorskiego ani inwestorów” – twierdzi PIIB.

Polska Izba Inżynierów Budownictwa wskazuje na konieczność pilnego zapewnienia ciągłości regulacji techniczno-budowlanych przez właściwego ministra. Nowe przepisy, jak zauważa, powinny zostać ogłoszone niezwłocznie.

„Do czasu wejścia w życie kompleksowej regulacji niezbędne jest także zapewnienie jednolitej praktyki organów, z poszanowaniem granic wykładni prawa i odpowiedzialności osób wykonujących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie” – stwierdza w stanowisku.

Stan niepewności prawnej

Również Komitet ds. Nieruchomości Krajowej Izby Gospodarczej zwrócił się z apelem o pilne zakończenie prac do ministra finansów i gospodarki Andrzeja Domańskiego. Stan niepewności prawnej, jaki wywołał brak nowego rozporządzenia, ma, według Komitetu, bezpośredni wpływ na bieżące procesy inwestycyjne.

„Problem dotyczy przede wszystkim postępowań będących już w toku, dotyczących zarówno pozwoleń na budowę, ich zmiany, jak i zgłoszeń robót budowlanych, postępowań legalizacyjnych i naprawczych, zmian sposobu użytkowania obiektów bu-

dowlanych, w tym także tych dokonanych nielegalnie” – podaje Komitet.

Zauważa, że najbardziej oczywiste trudności dotyczą postępowań wszczętych przed 20 września 2026 roku i nadal niezakończonych. Dlaczego? Bo z jednej strony organy są zobowiązane do wydawania decyzji na podstawie przepisów, które powinny obowiązywać, ponieważ nowe rozporządzenie nie weszło w życie, z drugiej zaś dokumentacja znajdująca się w aktach takich postępowań została sporządzona zgodnie z wymaganiami obowiązującymi w chwili jej przygotowania i składania wniosku.

W praktyce rodzi to uzasadnione pytania. „Czy obecnie inwestor powinien składać oświadczenie przewidziane w art. 102a Prawa budowlanego, według jakich przepisów dokonywać oceny dokumentacji projektowej, gdy oświadczenie nie zostanie złożone, czy organ może wydać wówczas pozwolenie na budowę, czy umorzyć postępowanie i w jaki sposób należy prowadzić postępowanie odwoławcze po 20 września 2026 roku, gdy decyzja organu pierwszej instancji została wydana jeszcze pod rządami obowiązującego wówczas rozporządzenia” – zastanawia się Komitet.

Przyznaje, że brak jednolitej odpowiedzi prowadzić będzie do zróżnicowania praktyki poszczególnych starostów, prezydentów miast i wojewodów, ale przede wszystkim może z punktu widzenia przedsiębiorców oznaczać trudne do zaakceptowania ryzyko, że identyczne stany faktyczne będą oceniane odmiennie zależnie od organu prowadzącego postępowanie.

Problem z samowolami

Agnieszka Grabowska-Toś, radca prawny i doktor nauk prawnych, specjalizująca się w sprawach z zakresu prawa budowlanego i nieruchomości, zwraca uwagę, że największy problem może dotyczyć samowoli budowlanych, ponieważ dotychczasowe

rozporządzenie może być stosowane tylko w postępowaniach legalizacyjnych i naprawczych, w których inwestor ma obowiązek przedłożyć dokumentację projektową.

– Tak wynika z art. 102a ust. 3 przepisów epizodycznych do prawa budowlanego, który określa, kiedy inwestor może złożyć oświadczenie o stosowaniu starych warunków technicznych. Rzecz jednak w tym, że przepis ten pomija przypadki postępowań naprawczych, w których organ nadzoru nakazuje przywrócenie obiektu do stanu poprzedniego. Pomija też sytuacje, w których organ nakłada na inwestora obowiązek wykonania określonych czynności lub robót budowlanych w celu doprowadzenia inwestycji do stanu zgodnego z prawem. Jakże przepisy powinien wówczas zastosować organ nadzoru budowlanego uzasadniając te rozstrzygnięcia? – pyta dr Agnieszka Grabowska-Toś.

Jak przykład podaje sytuację, w której dwa lata temu, bez wymaganego pozwolenia na budowę, inwestor dokonał przebudowy budynku albo, wykonując roboty budowlane, zmienił sposób jego użytkowania.

– W takich przypadkach nadzór budowlany nie może nakazać inwestorowi sporządzenie projektu budowlanego zamiennego. Bo nie mamy tu do czynienia z istotnym odstępianiem od zatwierdzonego projektu budowlanego. Może nakazać inwestorowi zaniechanie dalszych robót budowlanych bądź rozbiórkę, ewentualnie doprowadzenie obiektu do stanu poprzedniego albo nałożyć na inwestora obowiązek wykonania określonych czynności lub robót budowlanych w celu doprowadzenia wykonywanych robót budowlanych do stanu zgodnego z prawem – zauważa dr Agnieszka Grabowska-Toś.

Na razie resort nie odpowiedział na apele branży. Jak twierdzi w komunikacie, prace nad nowymi rozwiązaniami wymagają czasu, szacunkowo – 18 miesięcy. ●

Przepisy te są obowiązkowe dla inwestorów, projektantów oraz wykonawców przy każdej nowej budowie i przebudowie

Tak rząd dociśnie energetyków

Nawet 3 mld zł może ściągnąć rząd z nowego paropodatku na firmy sprzedające nam prąd czy gaz.

Ireneusz Sudak

Rewolucja dotyka też niezależne mniejsze firmy sprzedające prąd, producentów prądu czy ciepłownię (często samorządowe).

„To fundamentalna zmiana warunków ekonomicznych prowadzenia działalności. Firmy energetyczne planowały inwestycje i pozyskiwały finansowanie przy założeniu określonego poziomu kosztów. Tak gwałtowny wzrost obciążeń może pogorszyć rentowność projektów i zwiększyć ryzyko regulacyjne, co może mieć znaczenie również dla inwestorów i instytucji finansujących” – ostrzega Konfederacja Lewiatan.

Zapłaci odbiorca?

– Trzeba to nazwać wprost: to nie jest opłata regulacyjna, tylko podatek obrotowy od rynku energii – ostrzega Jan Sawicki, analityk rynku energii.

Problem jest bardzo realny, bo dotyczy istoty handlu prądem na Towsarowej Gieldzie Energii, skąd energia trafia przez pośredników do naszych gniazdek.

– Obrót energią to biznes o niskich marżach i dużym wolumenie. Opłata



FOT. ADAM STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

liczona od przychodu, a nie od marży, zjada cały zysk (...). Do tego ta sama megawatogodzina (jako jednostka, którą handluje się na giełdzie) przechodzi przez kilka koncesjonowanych podmiotów: od wytwórcy przez tradera do sprzedawcy. Każdy z nich płaci od swojego przychodu, więc podatek się kumuluje zanim energia dotrze do odbiorcy – stwierdza Sawicki na portalu LinkedIn.

Ustawa ma zadziałać wstecz, czyli nowe stawki koncesyjne mają objąć energię dostarczaną w tym roku z płatnością do 15 kwietnia 2027 r. – Kontrakty na prąd na 2026 rok za-

**Trzeba to nazwać
wprost: to nie jest opłata
regulacyjna, tylko
podatek obrotowy od
rynku energii**

JAN SAWICKI
analityk rynku energii

wierano na TGE nawet trzy lata temu. Nikt nie wycenił tej opłaty, bo nikt nie mógł. Zapłaci odbiorca, a nie „największy koncesjonariusz” – mówi Sawicki.

Czy tak się stanie i koszty zostaną przerzucone na odbiorców? To wielka niewiadoma i trudno przewidzieć decyzje rynkowe poszczególnych firm.

„Na biednego nie trafiło”

Paulina Grądzik, ekspertka Lewiatana od rynku energii podkreśla, że nie można jednocześnie oczekiwać od firm rekordowych inwestycji i ograniczać zdolności do ich finansowania.

– Trwale obniżenie cen energii wymaga większych nakładów na sieci, nowe moce, OZE, magazyny i modernizację systemu. Dodatkowe obciążenia dla firm realizujących te inwestycje prowadzą w przeciwnym kierunku – komentuje Grądzik.

– Z jednej strony to jest bezczelny skok na kasę – mówi nam, pragnący zachować anonimowość ekspert związany z rynkiem energetycznym. – Z drugiej strony to próba wyciągnięcia pieniędzy z dużych spółek energetycznych, które i tak mają obecnie ogromne zyski. PGE na czysto zarobiła 4 mld zł w pierwszym półroczu tego roku, a Taruon 1,6 mld zł, czyli na biednego nie trafiło – komentuje nasz rozmówca. – Nie wiem tylko, dlaczego koszty mają też ponosić małe firmy, które ledwo wychodzą na swoje – dodaje.

Uszczelnić system

Okazuje się jednak, że nie wszyscy koncesjonariusze na rynku grają fair. Resort energii uzasadnia zmianę na przykład tym, że niektóre firmy, głównie chodzi o właścicieli farm fotowoltaicznych i wiatrowych, dzielą swoje inwestycje, np. o mocy 50 MW, na wiele mniejszych spółek. Tak, że poszczególna spółka jest właścicielem instalacji, której moc nie przekracza 5 MW. Dzięki temu obecnie nie trzeba płacić żadnej koncesji.

Resort energii tłumaczy, że zmiana ma uszczelnić system i doprowadzić do tego, że takie sztuczne podziały przestaną być opłacalne.

Poza tym likwidacja górnego limitu ma dostosować wysokość wpłacanych opłat do osiąganych przychodów przez firmy o najwyższych dochodach i tym samym przyczynić się do równego traktowania i zwiększenia konkurencyjności między przedsiębiorstwami.

Nie wiadomo, co z ustawą zrobi prezydent Karol Nawrocki. Przepisy mają zadziałać wstecz, tak jak te o opodatkowaniu nadzwyczajnych zysków z sektora paliwowego. W przypadku tych drugich dla prezydenta był to argument, by skierować je do Trybunału Konstytucyjnego. W praktyce doprowadziło to do blokady ustawy, braku dodatkowych środków w budżecie, by móc dopłacać do cen paliw. ●

REKLAMA

Kraj/34455060

DLA SIEBIE, SĄSIADÓW I GOSPODARKI

Ruszyła pierwsza rolnicza biometanownia

W Komorowie, w gminie Ostrów Mazowiecka, ruszyła pierwsza w Polsce rolnicza biometanownia przyłączona do sieci dystrybucyjnej Polskiej Spółki Gazownictwa. Biometan, powstały z fermentacji gnojowicy i obornika, płynie tą samą siecią co gaz ziemny i trafia do domów oraz firm w regionie.

Biometanownia Agro-Biogas w Komorowie jest inwestycją rodzinną. Założyli ją dwaj bracia i ich szwagier, prowadzący gospodarstwa rolne o łącznej powierzchni 450 hektarów oraz hodowlę około 1600 krów mlecznych. Dzięki dużej skali hodowli bydła mają własne zasoby obornika i gnojowicy. To właśnie z naturalnych substratów powstaje gaz odnawialny.

Dzieje się to w skrupulatnie realizowanym reżimie technologicznym. Najpierw, w stałej temperaturze 35–38 stopni Celsjusza, następuje proces fermentacji obornika i gnojówki, w wyniku którego powstaje biogaz. Następnie jest on oczyszczany i uszlachetniany do postaci biometanu o parametrach odpowiadających jakości gazu ziemnego. Dzięki temu może zostać wtłoczony bezpośrednio do krajowej sieci gazowej i wykorzystywany przez odbiorców tak samo jak tradycyjny gaz ziemny. Produktem ubocznym procesu

jest poferment, który wraca na pola jako wartościowy nawóz organiczny.

Gaz dla 800 gospodarstw domowych

Do instalacji trafi rocznie ok. 58 600 ton substratów. W całości będą to odpady z hodowli bydła, bez kiszzonki z kukurydzy i innych upraw energetycznych. Instalacja nie będzie więc konkurowała z produkcją żywności.

Biometanownia Agro-Biogas została zaprojektowana i wybudowana na moc odpowiadającą biogazowni kogeneracyjnej 1 MW. Wyprodukowany gaz będzie odpowiadał ilości energii potrzebnej do ogrzania przez rok 800 domów. Instalacja zaspokoi zapotrzebowanie nie tylko samych inwestorów, ale i sąsiadów oraz firm na lokalnym rynku.

Dbanie o środowisko i bezpieczeństwo Polski

Biometan jest dziś jednym z najbardziej perspektywicznych odnawialnych paliw dla polskiej gospodarki. To pełnowartościowy zamiennik gazu ziemnego, który może być wykorzystywany przez odbiorców w taki sam sposób jak tradycyjne paliwo gazowe. Przy tym nie wymaga budowy nowej infrastruktury przesyłowej, ponieważ może być transportowany istniejącą siecią gazową.



– Produkcja biometanu z krajowego substratu to nie tylko budowanie gospodarki obiegu zamkniętego i dbanie o środowisko. Głęboko wierzymy, że jest to również budowanie i wzmacnianie jednego z filarów bezpieczeństwa energetycznego Polski – tłumaczy dr Szymon Paweł Moś, prezes zarządu Polskiej Spółki Gazownictwa.

Zainteresowanie biometanowniami stale rośnie. PSG ma obecnie 23 zawarte umowy dotyczące przyłączenia kolejnych instalacji. Liczba wydanych warunków oraz oświadczeń o możliwości przyłączenia przekroczyła 1,9 tys., co pokazuje skalę zainteresowania rozwojem rynku biometanu w Polsce.

Afera naftowa

Jak Orlen przepalił fortunę w Wenezueli

Dałbyś komuś lekką ręką kilkaset milionów dolarów, aby załatwił ci towar, którym wcześniej nie handlował? Tak Orlen w ostatnich miesiącach rządów Daniela Obajtka miał stracić fortunę, uwiedziony mirażem ropy naftowej z Wenezueli.



Kublik

O Polsce zrobiło się ostatnio głośno z powodu zdumiewającej afery z ostatnich miesięcy prezesury Daniela Obajtka w Orlenie, jednego z największych skandali w historii polskich przedsiębiorstw. Do tej historii, która jest niczym jętrząca się od lat rana na prestiżu i finansach Orlenu, wrócił brytyjski „The Financial Times”, jeden z najbardziej poczytnych i opiniotwórczych dzienników.

„Financial Times” pisze o jednym z największych skandali w naszym kraju. Cały świat o tym czyta. Wstyd na cały świat – przyznał premier Donald Tusk na konferencji prasowej po publikacji przez brytyjski dziennik artykułu pod tytułem „Jak Polska straciła 230 mln dol., próbując kupić ropę naftową w Wenezueli za kryptowalutę”. Historia nie jest jednak nowa. Bulwersuje już ponad dwa i pół roku.

Na początku marca 2024 r. premier Tusk zerwał z rutyną cotygodniowej konferencji prasowej i niespodziewanie ogłosił:

– Jest taka spółka: OTS. Założona przez Orlen mimo ostrzeżeń kierowanych pod adresem członków rządu Mateusza Morawieckiego. Jeżeli chodzi o charakter działalności i obsadę tej spółki, nie zdecydowano się na skuteczną interwencję.

A potem premier dodał, nie podając konkretów: Istnieją uzasadnione obawy, że w związku z działalnością tej spółki Polska będzie narażona na bardzo poważne kłopoty.

Skrót OTS dotyczy Orlen Trading Switzerland, spółki zarejestrowanej przez Orlen w sierpniu 2022 r. w szwajcarskim kantonie Zug, który ma status raju podatkowego. Przedstawiciele Orlenu mówili wtedy inwestorom, że OTS ma się zajmować importem oleju napędowego. Nie tłumaczyli, po co jej pośrednik w imporcie prowadzonym wcześniej bezpośrednio przez centralę koncernu.

Prezesem spółki został mieszkający w tym czasie w Bahrajnie nad Zatoką Perską Samer A., obywatel Polski, nieznanym jednak szerzej w polskiej branży paliwowej. Orlen nie odpowiadał Wyborczej.biz, dlaczego wybrał tego menedżera na szefa spółki, która według szwajcarskich rejestrów miała prowadzić bardzo różnorodną działalność handlową.

Miesiąc po enigmatycznych ostrzeżeniach Tuska Orlen uprzedził akcjonariuszy, że będzie musiał obniżyć wyniki finansowe z powodu problemów OTS z odzyskaniem 1,6 mld zł, wypłaconych jako zaliczki za dostawy ropy naftowej i produktów ropopochodnych, czyli paliw.

„Wobec braku dostaw ropy oraz produktów ropopochodnych w terminie określonym we właściwych umowach, spółka zależna [OTS] wystąpiła z żądaniem zwrotu przedpłat. Przedpłaty nie zostały zwrócone w zastrzeżonych terminach, a możliwość odzyskania należnych przedpłat spółka zależna [OTS]



• Daniel Obajtek na konferencji prasowej przy stacji paliw Orlen w Warszawie, 4 września 2026 r. FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

określiła jako mało prawdopodobną” – napisał Orlen w raporcie giełdowym.

Biuro prasowe koncernu przekazało Wyborczej.biz kolejne bulwersujące informacje o aferze. Od maja 2023 r. OTS „wypłaciła ok. 1,6 mld zł zaliczek pośrednikom handlu ropą naftową. Większość dostaw miała być zrealizowana do końca 2023 r., a pozostałe do końca stycznia 2024 r. Firmy te nie zrealizowały swoich zobowiązań ani też, wezwane do zwrotu zaliczek, nie rozliczyły się z OTS”. Koncern dodał: „Należy zaznaczyć, że wbrew standardom zaliczki zostały wypłacone bez zastosowania zabezpieczeń i trafiły do podmiotów, z którymi ORLEN SA nigdy wcześniej nie współpracował”.

Innymi słowy, spółka Orlenu wypłaciła bez zabezpieczenia sowite zaliczki – równowartość ok. 400 mln dol. – świeżo upieczonym kontrahentom. Skończyło się tak, że została bez pieniędzy i bez towaru, głównie – ropy naftowej z Wenezueli.

Takich pieniędzy OTS nie miała na własnym koncie. Dostała je ze wspólnej kasy grupy Orlen, tzw. cash pool.

Już wtedy wieść, że Orlen wypłacał wielkie zaliczki na dostawy ropy naftowej firmom, z którymi wcześniej nie współpracował, obiegła cały świat. Na platformie X napisał o tym Javier Blase, znany analityk sektora paliwowego. Jego wpis w ciągu kilku dni przeczytało około 277 tys. użytkowników platformy X.

– To policzek dla Orlenu, jeśli ktoś domagał się od jego spółki zaliczek za dostawy na tak płynnym rynku naftowym – w rozmowie z Wyborczą.biz oburzenia nie krył Piotr Woźniak, były prezes PGNiG i jeden z architektów uniezależnienia Polski od gazu z Rosji. I sarkastycznie dodał: „Wystarczy przypomnieć sobie te wszystkie zapowiedzi premiera Morawieckiego, że wielki Orlen, po przejmowaniu kolejno Energi, Lotosu i PGNiG-u poprawi swoją pozycję negocjacyjną. A jego spółka wypłacała zaliczki jak firma, której wypłacalność nie budzi zaufania”.

Spółka Orlenu przepaliła nie tylko zaliczki. Wiosną 2024 r. Robert Kropiwnicki, ówczesny wiceminister aktywów państwowych, powiedział w Sejmie, że Orlen stracił również na wynajmie tankowców, które na próżno czeka-

ły miesiącami w Wenezueli na załadunek ropy naftowej. Koszty samego najmu wyniosły 60 mln dol., do tego doszło 8 mln dol. za rozwiązanie umowy z armatorem i jeszcze 30 mln dol. opłat za nieplanowany postój tankowców. Łącznie to około 100 mln dol. dodatkowych kosztów. To jeden wielki skandal, że transakcja była niezabezpieczona – podkreślał Robert Kropiwnicki.

Tekst w „FT” dotyczy właśnie strat Orlenu na planowanym handlu ropą naftową z Wenezueli. Trzy lata temu sprawujący władzę w Caracas reżim Nicolasa Maduro uzgodnił z opozycją mapę drogową, która miała doprowadzić do demokratycznych wyborów prezydenckich w połowie 2024 r. Zapowiedziane przemiany poparła administracja ówczesnego prezydenta USA Joeego Bidena i w połowie października 2023 r. zawiesiła na sześć miesięcy (do połowy kwietnia 2024 r.) sankcje za handel ropą naftową z Wenezueli.

Z tej okazji chciał skorzystać Samer A., szef OTS. Pomysł sam w sobie nie dziwi. Zdumiewa natomiast sposób, w jaki się do tego zabrał w wersji przedstawionej przez „FT”.

Według brytyjskiego dziennika, szef spółki Orlenu zakup surowca z Wenezueli uzgodnił pod koniec listopada 2023 r. podczas przyjęcia na jachcie z okazji wyścigów Formuły 1 w Dubaju (Orlen sponsorował jeden z zespołów F1) z pochodzącym z Hongkongu młodym handlarzem ropą naftową Kam Ho „Alexem” Tse i jego raczkującą jeszcze firmą Hannon. Mieli się poznać już kilka lat wcześniej, gdy Samer A. robił interesy na własny rachunek, a Tse jako pracownik chińskiej firmy handlował ropą naftową z Iraku.

Już kilka dni po przyjęciu na jachcie szwajcarska spółka Orlenu zawarła kontrakt na zakup od firmy Tse 6 mln baryłek wenezuelskiej ropy naftowej za 345 mln dol. Z tego dwie trzecie, czyli 230 mln dol., OTS miała wypłacić jako zaliczkę. Pięć dni później spółka Orlenu przelała taką kwotę spółce Tse. A ropa miała być dostarczona do 19 grudnia, dwa tygodnie później.

Według wersji przedstawionej przez „FT”, Chińczyk miał uprzedzać szefa OTS, że wenezuelski państwowy kon-

cern naftowy PDVSA domaga się przedpłaty za swój surowiec, a mimo zniesienia sankcji transakcję należy opłacić kryptowalutą – co byłoby rozwiązaniem nie do przyjęcia dla Orlenu. Bo wysłedzić transakcję kryptowalutą jest trudniej niż przelewy bankowe. I dbając o reputację firmy naftowej, zwłaszcza z udziałem państwa, nie rozliczają się w kryptowalucie. Ale Samer A. według „FT” chciał tylko dostać ropę, nie interesując się, jak Chińczyk opłaci dostawy.

Tse nie miał doświadczeń w handlu ropą naftową z Wenezueli i o pośrednictwo w jej zakupie miał się zwrócić do firmy Lexcor Energy włoskiego przedsiębiorcy Vitonicolu Mariano. Włoch miał się przedstawić jako reprezentant PDVSA, państwowego koncernu naftowego Wenezueli. W przeszłości zarządzał zaś włoską restauracją w Londynie, potem pracował w firmie produkującej filmy, a wreszcie pomagał uzyskiwać wizy obywatelom Rosji, gdzie według „FT” teraz żyje. Reżim Maduro utrzymywał bliskie związki z Rosją i zawarł z Moskwą umowę o partnerstwie strategicznym. Wyborcza.biz ustaliła, że pod nazwą Lexcor Energy działała również spółka Mariano w Serbii, znanej z bliskich relacji z Moskwą.

„FT” nie podał, dlaczego Tse wybrał Mariano na pośrednika w zakupie i jak nawiązał z nim kontakt. Ale firma Chińczyka miała zawrzeć umowę na dostawę wenezuelskiej ropy z brytyjską spółką Włocha tego samego dnia, w którym podpisała kontrakt z OTS. Firma Mariano twierdzi, że spółka Tse podpisała umowę z jej przedstawicielstwem w Wenezueli i kwestionuje autentyczność umowy z brytyjską Lexcor Energy. Firma Tse obstaje przy swoim. To jeden z wielu przypadków, kiedy aktorzy wydarzeń w wersji „FT” przedstawiają odmiennie ich przebieg.

Zapłatę za ropę dla Orlenu Chińczyk postanowił uiścić w kryptowalucie Tether, której kurs jest powiązany z dolarem, przez co stanowi ona jakby cyfrowy odpowiednik waluty USA. Z pieniędzy przelanych przez Orlen 80 mln dol. Tse zamienił na kryptowalutę w firmie usług finansowych w Dubaju, z którą już wcześniej współpracował. Pozostałe 160 mln dol. miały zamienić na kryptowalutę dwie inne firmy, niedawno założone w Dubaju, które według Tse wskazał mu Vitonicola Mariano. Włoch zaprzecza temu. W jednej z tych firm finansowych miało wyparować 50 mln dol. przekazanych przez spółkę Tse do zamiany na kryptowalutę, a spór w tej sprawie rozpatruje sąd w Dubaju. Druga firma miała przelać 30 mln dol. zamienione na kryptowalutę na konto PDVSA. Jednak wenezuelski koncern ich nie dostał, a po kilku tygodniach firma Tse dostała z tego przelewu zwrot 21 mln dol. w kryptowalucie. Gdzie się podziało 9 mln dol., „FT” nie napisał.

Barwnie opowiedziana przez „FT” historia, przenosi się następnie do Caracas, dokąd Tse miał pojechać ze swoim partnerem, aby osobiście dopilnować wykonania zobowiązań wobec OTS, nabierających coraz większego poślizgu. W stoli-

cy Wenezueli nawiązali kontakt z pośrednikiem, który obiecał ropę, ale zażądał zapłaty w góry. Dostał dwa pendrive'y z elektronicznymi kluczami do kryptowaluty o wartości łącznie 110 mln dol. Wtedy kontakt z nim się urwał, a ropy nie było.

Później Tse miał nawiązać kontakt z kolejnym pośrednikiem, który miał zaranżować dostawę 1 mln baryłek oleju opałowego. Na poczet transakcji zażądał z góry 11 mln dol. w kryptowalucie. A gdy na tankowiec wynajęty przez Orlen załadowano pół partii zamawianego oleju opałowego, zażądał następnych 11 mln dol. w kryptowalucie. Gdy je dostał, ulotnił się, a reszta paliwa już nie dotarła na tankowiec wynajęty przez Orlen.

W końcowym rachunku polski koncern dostał olej wyceniony na 28,8 mln dol., ułamek pieniędzy przekazanych na planowany handel ropą naftową z Wenezueli.

W wartko napisanej przez „FT” sąłuki. O wynajęciu przez Orlen tankowca do przewozu ropy naftowej z Wenezueli do Chin agencja Reuters napisała już kilka dni przed wyścigami Formuły 1 w Dubaju, podczas której – według „FT” – Samer A. miał się porozumieć z Tse w sprawie zakupu surowca. A Orlen potwierdzał doniesienia Reutersa. A to znaczy, że plany te pojawiły się wcześniej niż w wersji brytyjskiego dziennika. „FT” napisał też, że wynajęcie niewykorzystanych tankowców kosztowało Orlen 72 mln dol., podczas gdy wiceminister Robert Kropiwnicki mówił w Sejmie o znacznie wyższej kwocie prawie 100 mln dol.

Wszystkie te wydarzenia rozgrywały się w okresie wielkich zmian politycznych w Polsce. Przypomnijmy, że PiS stracił władzę w wyniku wyborów parlamentar-

nych w październiku 2023 r.. Jednak do połowy grudnia rządził jeszcze tymczasowo rząd premiera Mateusza Morawieckiego. Daniel Obajtek, wypromowany z blogosławienstwem Jarosława Kaczyńskiego na prezesa Orlenu, deklarował, że w razie wyborczej porażki PiS zrezygnuje z tego stanowiska. Słowa nie dotrzymał. Pozostał na stanowisku, wraz z resztą ówczesnego zarządu Orlenu, do 5 lutego 2024 r. Potem walne zgromadzenie akcjonariuszy Orlenu, zwołane na wniosek Borysa Budki, pierwszego ministra aktywów państwowych w rządzie Donalda Tuska, wymieniło radę nadzorczą Orlenu, a ta powołała tymczasowy zarząd koncernu – do czasu wyboru nowego w konkursie. Zmiana władz Orlenu odbyła się dopiero prawie dwa miesiące po powołaniu rządu Tuska.

Tymczasowy zarząd Orlenu pod koniec lutego wymienił kierownictwo OTS, a nowi szefowie tej spółki 28 marca 2024 r. wypowiedzieli kontrakt firmie Tse. W ten sposób ucięli dalsze opłaty za tankowce czekające na załadunek.

O pieniądzach straconych przez szwajcarską spółkę Orlen poinformował dwa tygodnie później, w przeddzień objęcia zajęcia stanowiska prezesa koncer-

Spółka Orlenu wypłaciła bez zabezpieczenia sowite zaliczki – równowartość ok. 400 mln dol. – świeżo upieczonym kontrahentom. Została bez pieniędzy i bez towaru

nu przez Ireneusza Fąfara. Ten później wielokrotnie zapewniał, że Orlen podejmuje działania, aby odzyskać pieniądze – bez powodzenia.

Sprawą zajęła się prokuratura i w październiku 2024 r. przedstawiła zarzuty Samerowi A. i Marcinowi O., byłym menedżerowi OTS, zarzuty wyrządzenia Orlenowi i jego szwajcarskiej spółce szkody w wysokości 378 mln dol. W zeszłym roku prokuratura postawiła też zarzuty Michałowi R., byłemu członkowi zarządu Orlenu, który nadzorował OTS, i jeszcze jednemu byłemu menedżerowi Orlenu, Filipowi W.

W sierpniu Prokuratura Regionalna w Warszawie ogłosiła, że skierowała do sądu w Warszawie akt oskarżenia przeciwko Michałowi R., Marcinowi O. i Filipowi W. Zostali oskarżeni „o działanie wspólnie i w porozumieniu poprzez niedopełnienie ciążących na nich obowiązków nadzorowania i dbania o majątek Orlen S.A. oraz interesy grupy kapitałowej Orlen S.A., w tym spółki OTS GmbH, w wyniku czego doszło do wyrządzenia spółkom OTS GmbH i Orlen S.A. szkody w kwocie 378 milionów dolarów, będącej równowartością kwoty 1,5 miliarda zł poprzez zawarcie w okresie od 21 sierpnia 2023 r. do 21 grudnia 2023 r. trzech niekorzystnych kontraktów na zakup ropy naftowej”.

Z tego sformułowania wynika, że oskarżenie dotyczy nie tylko kontraktu na ropę naftową z Wenezueli, opisanego przez „FT”, ale także dwóch innych umów. Z komunikatu prokuratury wynika też, że nie jest to oskarżenie o kradzież pieniędzy Orlenu, ale o niedopełnienie obowiązków nadzoru i dbania o majątek koncernu. Podejrzanym w sprawie jest także były szef OTS, ale pozostaje on poza zasięgiem polskie-

go wymiaru sprawiedliwości. Na początku zeszłego roku na podstawie noty Interpolu został zatrzymany w Zjednoczonych Emiratach Arabskich. Ale tamtejszy sąd nie zgodził się na jego ekstradycję do Polski i uwolnił go.

„FT” w swojej opowieści też miękko przedstawia aferę. „Ta saga otwiera okno na pogrążony w cieniu zakątek rynku naftowego, gdzie mało znani pośrednicy i kryptowaluta zastępują konwencjonalnych nabywców i kanały płatności, oferując handlowcom ogromne zyski, ale też wystawiając ich na poważne ryzyko” – czytamy.

Rzeczywiście, według wersji przedstawionej przez „FT” Orlen stracił pieniądze, bo menedżer koncernu chciał w tej transakcji skorzystać z usług pośrednika, który postanowił skorzystać z usług innych pośredników i, wykazując się zdumiewającą naiwnością, został przez nich oszukany. Przy tym na większość tych oszustw nie ma dowodów innych, niż słowa.

Polska prokuratura, sądząc ze sformułowania aktu oskarżenia, uznała jednak, że do jej kompetencji nie należy rozwiązywanie zagadek naiwności pośrednika wynajętego przez byłą zarząd szwajcarskiej spółki Orlenu. Sąd ma ocenić zarzuty niefrasobliwości menedżerów koncernu w dysponowaniu majątkiem Orlenu. A najbardziej jednoznacznym faktem w tej niewiarygodnej sprawie pozostaje kilkaset milionów dolarów manka. ●

Andrzej Kublik

• Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji

REKLAMA

Kraj/34454836

1338 KM NA JEDNYM ŁADOWANIU.

Miko Marczyk pobił rekord Guinnessa

1338,69 km – taki dystans przejechał Miko Marczyk kierowca rajdowy z ORLEN Team seryjnym Audi A6 Sportback e-tron Performance bez ponownego ładowania.

Rajdowy kierowca wystartował w środku nocy z Zakopanego, dotarł na Półwysep Helski, zawrócił i zakończył próbę w okolicach Ciechocinka. Wynik został oficjalnie uznany za nowy rekord Guinnessa.

Marczyk ruszył o godz. 1:55. Trasa prowadziła przez Kraków, Sandomierz, Puławę, Warszawę, Płock, Toruń i Grudziądz. Na Hel dotarł po pokonaniu około 1050 km. Wtedy zawrócił. Samochód zatrzymał się dopiero po przejechaniu 1338,69 km.

Poprzedni rekord wynosił 1205 km. W lipcu 2025 r. elektryczny Lucid Air przejechał taki dystans z St. Moritz do Monachium. Za kierownicą zmieniali się Umit Sabanci, Kenneth Schofield i Fergal McGrath. Marczyk poprawił ten wynik o ponad 133 km.

Rekordowy przejazd wymagał zupełnie innych umiejętności niż te znane z rajdowych odcinków specjalnych. Prędkość przelotowa między miejscowościami wynosiła około 50 km/h. Liczyła się każda kilowatogodzina. Marczyk wyłączył ogrzewanie i ograniczył korzystanie z urządzeń pobierających prąd. Gdy w samochodzie zaczynały parować szyby, uchylał okno.

– Nigdy w życiu nie jechałem tak długo, tak wolno – żartował podczas konferencji.

Nie była to próba przeprowadzona w laboratoryjnych warunkach. Samochód jechał po normalnych drogach. W Warszawie Marczyk przejeżdżał przez miasto w piątkowym szczycie, około godz. 17:30. Jak tłumaczył, ruch miejski sprzyja efektywności samochodu elektrycznego.

Średnie zużycie energii podczas całej próby wyniosło 7,09 kWh na 100 km. Energia na całą trasę została uzupełniona tylko raz, tuż przed startem na stacji ORLEN Charge w Zakopanem. Na trasie Marczyk mijał kolejne punkty ładowania.



Miko Marczyk kierowca rajdowy z ORLEN Team



Miko Marczyk kierowca rajdowy z ORLEN Team

– Gdybym tylko chciał naładować nasz samochód, to na tej trasie minąłem tuż przy drodze blisko 30 ładowarek ORLEN Charge, a gdybym odjechał do 10 kilometrów od tej drogi, to było ich ponad 300 – mówił Marczyk.

Ten rekord dotyczył wyłącznie ekstremalnego przejazdu bez ponownego ładowania, a nie zasięgu osiąganego w normalnej eksploatacji. Kierowca podporządkował trasę maksymalnej oszczędności i jechał znacznie wolniej. W trakcie zwykłej podróży energię można po prostu uzupełniać na drodze.

– Cieszymy się z sukcesów pionierów, bo to oni pokazują, jak można przesunąć granice tego, co jest możliwe – mówiła podczas konferencji Marta Jaroni, odpowiadająca za operacyjne funkcjonowanie sieci ORLEN Charge. – Natomiast my jako zespół ORLEN Charge równolegle budujemy codzienność, w której auto elektryczne jest po prostu niezawodnym, wygodnym sposobem podróżowania, nawet na najdalszych trasach.

Dla Marczyka to drugi rekord Guinnessa w historii jego ekstremalnie oszczędnych przejazdów. Wcześniej przejechał Škodą Superb 2831 km na jednym tankowaniu ze średnim zużyciem paliwa 2,6 l/100 km. Teraz bak paliwa zastąpił akumulatorem i dotarł na jednym ładowaniu do granicy 1338,69 km.

Konkurs im. Wieniawskiego

LICZĘ
NA EMOCJE

– Świat dzisiaj nie polega
na eliminacji, tylko na szukaniu
indywidualnego, silnego głosu.

ROZMOWA Z

AGATA SZYMCZEWSKAskrzypaczką, prezeską Towarzystwa
im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu

ANNA S. DĘBOWSKA: Dlaczego zosta-
łaś wirtuozem skrzypiec? Zapytam prze-
kornie, czy nie było lepszych zawodów?

AGATA SZYMCZEWSKA*: Muzykę wy-
niosłam z domu rodzinnego w Koszalinie.
Pochodzę z rodziny o muzycznych tra-
dycjach. Na początku uczyłam się gry na
fortepianie. Gdy miałam pięć lat, rodzice
wypożyczyli dla mnie małe skrzypce, na
tzw. cwiartki, dla dzieci. Tak się zaczęło.

Dla mnie to była dziecięca rozrywka
na początku szarych lat 90. O specjalizacji
wirtuozowskiej nie myślałam, z czasem
jednak grałam coraz lepiej, nauka szła mi
z dużą łatwością.

**Aż w końcu w 2006 roku wygrałaś Kon-
kurs im. Wieniawskiego w Poznaniu. Jak
od tego czasu zmienił wizerunek wirtu-
oza, mistrza danego instrumentu?**

– Dziś piękno sztuki polega przede
wszystkim na niesamowitej różnorodno-
ści. Obok klasycznych „wirtuozów”, a na-
wet skrzypcowych cyrkowców, mamy
rzesze artystów o niebywalej wrażliwości.
W ich grze element popisu właściwy wir-
tuozom, schodzi na dalszy plan i nie jest
celem samym w sobie. Swoją grą potrafią
wzruszać, skłaniać do głębokiej refleksji.
Żyją w swoim muzycznym świecie. Są też
artyści łączący obie te cechy. Taki podob-
no był Henryk Wieniawski.

**Wirtuozów, którzy lubią się popisywać
techniką, wciąż potrzebujemy?**

– Jeśli wciąż budzą w nas zachwyt, to tak.
Zachwyt to ważna emocja.

**Czym ma teraz być Konkurs im. Wie-
niawskiego w Poznaniu?**

– Powinien przejść do historii jako wiel-
kie święto muzyki skrzypcowej, w tym
muzyki swojego patrona. Wierzę moc-
no, że uczestnicy zaprezentują nam nie-
bywale wysoki poziom artystyczny, do-
starczą mnóstwa emocji, być może nawet
skrajnych.

Ich wykonania będą szeroko kome-
ntowane, zarówno przez profesjonalistów,
jak i melomanów, miłośników muzyki
skrzypcowej. Najbardziej zależy mi wła-
śnie na tych ostatnich.

Chciałabym, aby to wydarzenie śledzi-
ły miliony ludzi w telewizji, radiu, inter-
necie. I żeby konkurs promował muzy-
kę polskich kompozytorów XIX i XX wie-
ku. To nasza piękna wizytówka za grani-
cą. Takie wydarzenia, jak konkursy mu-
zyczne są wielką szansą na nadanie jej
rozgłosu.

A tak po ludzku – czekamy na zwycię-
cę, który wraz z pozostałymi laureatami
poniesie Wieniawskiego w świat.

**W programie konkursu jest wiele zmian.
Pod względem repertuaru to zupełnie
nowy konkurs.**

– Wszystkie zmiany, które pojawiają się
w nowej edycji są efektem konsultacji
w środowisku muzycznym. Prowadziłam
je jako prezeska Towarzystwa im. Henry-
ka Wieniawskiego w Poznaniu. Oczywi-
ście, nie sama, lecz we współpracy z Ka-
roliną Kaźmierczak, dyrektorką konkursu
i biura konkursowego, i z Bartłojem

• **Agata
Szymczewska**

FOT. SŁAWOMIR
KAMIŃSKI / AGENCJA
WYBORCZA.PL

Niziołem, przewodniczącym jury, a zara-
zem wiceprezesem Towarzystwa.

Zastanawialiśmy się, jak konkurs ma
się dziś wobec zmieniającego się gwał-
townie świata. I czy przypadkiem nie
jest tak, że świat nam trochę nie zaczy-
na odjeżdżać w inną stronę, a konkurs
ze swoimi ogromnymi tradycjami zosta-
je w miejscu.

Szanujemy tradycję, ale chcieliśmy
dopasować to wydarzenie do realiów,
przede wszystkim do dzisiejszego rynku
muzycznego.

Ten rynek bardzo się ostatnio skurczył.

– Skurczył się, a w dodatku zmieniły się
zapotrzebowania.

Nie potrzebujemy kolejnego odtwór-
cy tych samych pomysłów artystycznych
sprzed kilkudziesięciu lat. Potrzebujemy
ludzi ze świeżymi pomysłami, z nowator-
skim podejściem do publicznego wyko-
nywania muzyki i wyboru tego, co dla lu-
dzi grać.

Mam wrażenie, że powoli przemija
epoka cudownych dzieci, które wyrasta-
ły na wirtuozów. Jeszcze w latach 80. i 90.
XX wieku poszukiwano na konkursach
utalentowanych 18- lub 19-latków, zadzi-
wiających pewnością siebie i błyskotliwo-
ścią w grze na instrumencie.

W ostatnich dziesięcioleciach jeszcze
bardziej obniżono dolną granicę. Nasto-
latkowie wygrywali konkursy i rozpoczy-
nali wielkie kariery, a tak naprawdę, z ra-
cji młodego wieku i braku doświadczenia,
nie do końca byli na to przygotowani.

**W 2022 roku w Konkursie Wieniawskie-
go startowała 16-latka, Maya Wichert,
która teraz powraca do Poznania doj-
rzała o cztery lata.**

– Bardzo się cieszymy, że zdecydowała się
wrócić do Poznania. Jedną z pierwszych
zmian, które wprowadziliśmy, było takie
ustawienie dolnej granicy wieku uczest-
nictwa w konkursie, aby nie brały w nim
udziału osoby, które mają mniej niż 18 lat.
Dopiero w tym wieku człowiek osiąga
pełnoletność i może sam odpowiadać za
własne działania.

**Nienaciskany przez rodziców czy
nauczycieli.**

– Dla osób młodszych są konkursy mło-
dzieżowe, którym przypisany jest inny
repertuar i inna stawka. Odeszliśmy od
wcześniejszej praktyki, wychodząc z zało-
żenia, że trudno porównywać interpreta-
cję 15-latką z interpretacją osoby starszej
o 10 lat. To jest zupełnie inny bagaż do-
świadczeń życiowych. Małe dzieci nie po-
winny stawać w szranki z dorosłymi.

Nasz zwycięzca musi następnego dnia
wyruszyć w trasę koncertową i tego na-
szego Henryka Wieniawskiego po pro-
stu ponieść w świat. 15- czy 16-latek powi-
nien jeszcze jakiś czas spędzić w szkole,
pograć gamy, szlifować technikę i podejść
do rywalizacji pięć lat później.

**W programie konkursu zmiany są fun-
damentalne. Przyjrzyjmy się, jak to wy-
gląda w przypadku pierwszego etapu.**

– W minionych latach program pierwsze-
go etapu był bardzo rozbudowany. Trwał
blisko godzinę i obejmował w zasadzie
niemal całą historię wirtuozowskiej mu-
zyki skrzypcowej, od Bacha po Ysaÿe'a,
z obowiązkowym kaprysem Paganiniego.

To za dużo jak na pierwszy kon-
kursowy przesiew. Uprościliśmy pro-
gram, skróciliśmy go do 25 minut. Każ-
dy z uczestników musi się zmierzyć z wy-
brany kaprysem Henryka Wieniawskie-
go. Zrezygnowaliśmy z Paganiniego. Je-
go utwory były obowiązkowe w preselek-
cjach do konkursu, które odbyły się wio-
sną tego roku. Uznaliśmy, że to wystarczy.

Dlaczego zrezygnowaliście z Bacha?

– Ze względu na nierozstrzygalny spór
estetyczny o to, jak należy go grać – czy
w stylu zbliżonym do praktyki jego cza-
sów, czy w stylu, który można nazwać ro-
mantycznym, a który sięga korzeniami do
praktyki XIX wieku. Nie da się pogodzić
tych dwóch światów. Dyskusje konkurso-
we przestają mieć sens, gdy chodzi o este-
tykę, gdyż opierają się bardziej na widzi-
misiu każdego z jurorów, niż na tym, co
naprawdę gra uczestnik.

**A więc wybrany kaprys Wieniawskie-
go. I co dalej?**

– A dalej również Wieniawski, ale nie
w formie kaprysu, lecz utworów salono-
wych z towarzyszeniem fortepianu.

OGŁOSZENIE

Kraj/34453748

17.



**Międzynarodowy
Konkurs Skrzypcowy
im. Henryka Wieniawskiego**

POD PATRONATEM **wyborcza.pl**

SPONSOR:

TO
WA
RZY
STWO

WIE
NIAW
SKIE
GO

Ale – i tu jest nowość. Wieniawski napisał dużo więcej muzyki niż to wynikało z dotychczasowej praktyki konkursowej. I ją też trzeba docenić. W repertuarze są więc mniej znane utwory patrona, jak „Fantazja orientalna” op. 24 czy „Kaprysy-walce” op. 7.

Wprowadzamy jeszcze trzecią pozycję w pierwszym etapie. To utwór dowolny, wybrany przez samego uczestnika, o ile dwoma wcześniejszymi kompozycjami nie wypełni przewidzianych 25 minut gry. I tu też będzie miejsce na popis. Myślę, że docenią to słuchacze. Konkurs zaś będzie transmitowany w Polskim Radiu, ale też w mediach społecznościowych i na YouTube Towarzystwa im. Henryka Wieniawskiego (Wieniawski Society).

Jeśli ktoś wybierze coś drapieżnie wirtuozowskiego, zyska kilka punktów więcej?

– Wybór utworu ma być rodzajem artystycznego opowiedzenia się. Trzeba mieć odwagę zarówno na to, żeby pokazać błyskotliwą wirtuozerię, jak i na to, aby podzielić się wrażliwością. Jedno i drugie będzie równie wysoko punktowane.

My ten system już sprawdziliśmy, organizując jako Towarzystwo im. Wieniawskiego II. Ogólnopolski Konkurs Skrzypcowy im. Zdzisława Jahnkego. Bardzo dobrze się wtedy sprawdził.

Nie chcecie grających automatów?

– Nie chcemy. Ani tego, żeby ktoś nas uraczył tylko i wyłącznie 24. Kaprysem Paganiniego, fugą Bacha i „Fantazją na tematy z »Carmen«”. Większość z nas to już słyszała.

W kolejnych etapach będzie dużo muzyki polskiej?

– Dużo muzyki polskiej i dużo Wieniawskiego. Osoba patrona konkursu zobowiązuje.

W drugim etapie jest dwa razy więcej czasu, blisko godzina do zagospodarowania. A to już jest recitalowa porcja. W nowej konstrukcji repertuaru mamy dwie listy – A i B, które działają wymiennie.

Na liście A są dwa zbiory: sonaty skrzypcowe z żelaznego światowego repertuaru, np. Schuberta, Griega czy Prokofiewa i – komplementarnie – utwory wirtuozowskie polskich kompozytorów, np. „La Folie” Pendereckiego czy „Taniec mazowiecki” Grażyny Bacewicz. Z każdego zbioru uczestnik wybiera po jednym dziele.

I jest lista B, na której mamy sonaty polskich kompozytorów i utwory wirtuozowskie ze światowego kanonu, jak „Tzigane” Ravela. I w tym przypadku uczestnik wybiera po jednym utworze z każdego zbioru. I znowu zostaje mu sporo czasu do zagospodarowania wedle własnego uznania.

Polska muzyka skrzypcowa jest mało znana. Będą musieli uczyć się specjalnie na konkurs.

– Chcemy nią zainteresować. Być może jestem idealistką, ale liczę na to, że ktoś kiedyś się do tego konkursu przygotuje albo go obserwuje, posłucha jej sobie na Spotify czy na YouTube, choćby z czystej ciekawości.

Trzeci etap przyniesie chyba największą zmianę.

– W tym etapie w wykonaniu „Symfonii koncertującej” Mozarta uczestnikowi towarzyszy altowiolista i orkiestra kameralna. Uznaliśmy, że zbyt duży wpływ na grę

Czekamy na zwycięzcę, który wraz z pozostałymi laureatami poniesie Wieniawskiego w świat

miała osobowość i dyspozycja partnera, właśnie altowiolisty. W moim odczuciu powodowało to nierówność szans.

Pamiętam, że w poprzedniej edycji w trzecim etapie aż 15 razy zabrzmiała cała „Symfonia koncertująca”. To było trudne nawet dla fanów Mozarta.

– To mi przypominało XIX-wieczne turnieje wirtuozów. Kto miał lepsze recenzje, wygrywał. A kto nie umiał stylowo zagrać Mozarta, wylatywał. Te czasy się skończyły.

Jak wygląda trzeci etap?

– Do wyboru dajemy jeden z czterech utworów reprezentujących muzykę XX i XXI wieku. Są to „Koncert skrzypcowy” Andrzeja Panufnika, „Concertino” op. 42 Mieczysława Weinberga, „Vox Amoris” Peterisa Vaska i „Concerto-Notturmo” Mikołaja Piotra Góreckiego. Uczestnikom nadal będzie towarzyszyła Kameralna Orkiestra Polskiego Radia „Amadeus”.

*Agata Szymczewska

• polska skrzypaczka i kameralistka, pedagog, doktor habilitowany sztuki oraz profesor na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie, zwyciężczyni XIII Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu w 2006 roku.

Finał dzieli się na dwie części.

– Do tej pory finaliści grali po dwa koncerty – jeden z żelaznego repertuaru skrzypcowego i jeden skomponowany przez Henryka Wieniawskiego. Z mojej perspektywy, do której przychylił się także Bartłomiej Nizioł, jest to sytuacja niezyciowa. Rzadko kiedy zdarza się, że tego samego wieczoru trzeba wykonać dwa różne koncerty skrzypcowe.

Nadal są dwa w programie konkursu, lecz nie trzeba ich będzie wykonywać jednego po drugim tego samego dnia, a tak było jak w latach poprzednich.

Jak to będzie wyglądało w praktyce?

– Mamy cztery etapy konkursu. Do ostatniego dopuszczamy sześcioro uczestników, którzy najpierw biorą udział w tzw. półfinale, w którym grają wielki koncert romantyczny. Jest to – do wyboru – Brahms, Beethoven, Dvorák, Karłowicz, Mendelssohn i Sibelius.

Półfinały trwają dwa dni, każdego dnia grają po trzy osoby. Stawką jest udział w ścisłym finale, który odbywa się ostatniego dnia konkursu, 22 października.

Bierze w nim udział troje najlepszych uczestników, w programie jeden z dwóch koncertów skrzypcowych Henryka Wieniawskiego – fis-moll lub d-moll. Interpretacja jednego z tych dzieł decyduje o zwycięstwie i miejscu na podium.

Jeśli wygrać Wieniawskiego, to właśnie Wieniawskim?

– Tak, nie Brahmsiem czy Sibelusem, jak w poprzednich edycjach. Tworzymy więc ideową kłamrę – rozpoczynamy konkurs Wieniawskim w pierwszym etapie i zamykamy go również tym kompozytorem. ●

REKLAMA

Kraj/34453399



Witamy w Polsce



Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej” pracujących w redakcjach w całym kraju.

KRZYK KOSTKA



– Gdyby nie błąd lekarza w szpitalu, Kostek nadal by żył – uważają rodzice. Zawiadomili prokuraturę, która sprawdzi, czy rzeczywiście doszło do błędu.

Rodzice powiadamiają lekarza prowadzącego z UCK, że jadą na SOR szpitala wojewódzkiego (UCK przyjmuje tylko wizyty planowe). W szpitalu są po godz. 8. Kostka przyjmuje lekarka rezydent chirurgii i urologii dzieci.

– Żrenice reagują na światło, ale już leniwie – diagnozuje. Naciska na balonik zastawki, który powinien od razu odbić. Nie odbija. Zleca sprawdzenie grupy krwi. Zdaje sobie sprawę, że może być konieczna operacja. Kostek nadal wymiotuje. Dostaje leki przeciwy-miotne i przeciwbólowe, które w następnych kilkunastu godzinach będzie przyjmował wielokrotnie.

Do badań tomografem komputerowym i USG zostaje uśpiony. Budzi się w trakcie USG. – Tata, główka boli. Pomóż – mówi. Po badaniach wracają na triaż. Ustalają z lekarką rezydent, że jeśli po podaniu środków czynnych chłopiec nie zrobi siku do godz. 13, założą cewnik. Ale Kostek zaczyna nienaturalnie się wyginać.

– Odchylał rączki do tyłu, sztywniały mu nóżki. Mówiłem o tym lekarce, ale bez skutku – wspomina Łukasz.

Z założeniem cewnika jest problem. Mięśnie dziecka mocno się spinają. – Już wtedy walczył – mówi ojciec. A oddanie moczu było bardzo ważne, bo nadmiar płynu powoduje wzrost ciśnienia w brzuchu, co z kolei może powodować opór w przyjmowaniu płynu mózgowo-rdzeniowego spływającego przez dren.

W końcu udaje się założyć cewnik. Kostek oddaje mocz, ale opuchlizna z buzi nie schodzi.

ODMOWA

O godz. 17, po prawie dziewięciu godzinach od przybycia do szpitala, do Kostka przychodzi młody neurochirurg.

Stwierdza, że wyniki TK są prawidłowe, a obraz jest nawet lepszy niż ten z czerwca. Przechodzi do badania Kostka. Naciska balonik na zastawce. I trzyma.

Małgorzata mówi lekarzowi, że zbiorniczek od rana nie odbija, nie napelnia się płynem mimo podawania kroplówki. Sprawdza sama – balonik jest wklęsły. Lekarz odpowiada, że owszem, jest wklęsły, „ale czuje pod palcem, że w środku rośnie”.

– A my wiemy, że balonik napelnia się płynem w ciągu kilku sekund. 10 sekund to już niepokojąco długo. A od rana z balonikiem nie działa się nic – mówi Małgorzata. – Lekarz był bardzo pewny siebie. Powiedziałam, że znam wiele przypadków od rodziców mających dzieci z wodogłowie, że lekarze, mimo że obraz z TK wydaje się prawidłowy, widząc stan dziecka, decydują się na otwarcie głowy. W odpowiedzi usłyszałam, cytuję: „Byłbym barbarzyńcą, gdybym z tymi obrazami TK się na to zdecydował”.

Lekarz nie widzi podstaw do leczenia neurochirurgicznego. Nie przyjmuje Kostka na oddział.

O godz. 18 leki podane dziecku przestają działać. Wracają wymioty.

„ZRÓBCIE COŚ, BO ON UMIERA”

Kostka przejmuje lekarka pediatra – już z następnej zmiany. Mówi, że neurochirurg przekazywał jej, że z Kostkiem wszystko okej. Powiadamia rodziców, że może przyjąć Kostka na pediatrię, chyba że „wołą wrócić do domu”.

– Powiedziałam, że to chyba nieśmieszny żart. Przyjęli nas na pediatrię i położyli na oddziale gastroenterologii, bo akurat tam było miejsce – mówi Małgorzata.

Z Małgorzatą i Łukaszem pierwszy raz spotykam się w sierpniu, dzień po pogrzebie Kostka. Na przedramieniu jego mamy świeży tatuaż z twarzą chłopca.

– Chcę mieć wizerunek syna cały czas blisko siebie – tłumaczy.

Kostek miał cztery i pół roku.

– Postępy rozwojowe widać było z każdym miesiącem – mówi Łukasz.

– Był strasznym gadułą – wtrąca Małgorzata. – Pro-wadziliśmy normalne rozmowy, choć wcześniej słyszeliśmy, że nie będzie to możliwe.

Kłopoty Kostka ze zdrowiem zaczęły się jeszcze przed porodem. Cztery dni przed narodzinami doszło u niego do wylewu krwi do mózgu. Doznał udaru czwartego stopnia, najgorszego z możliwych, który objął prawą półkulę mózgu.

– Z całą ciężką nie było problemu aż do momentu, jak weszłam w stan przedrzucawkowy. Moje ciało potraktowało łożysko jak intruza – mówi Małgorzata.

Konsekwencją były skoki ciśnienia u Małgorzaty. – Od neonatologa usłyszałam, że to one doprowadziły do wylewu u dziecka. Kostek przeżył prawdopodobnie tylko dzięki temu, że wylew nastąpił jeszcze w brzuchu. Lekarze dawali mu 10 procent szans na przeżycie.

Łukasz: – Po narodzinach mówiono nam, że z synem nie będzie kontaktu. Że będzie stale podłączony do sondy pokarmowej, że będzie oddychał pod respiratorem, że w ogóle nie będzie się poruszał. Ale Kostek zrobił wszystkim na przekór.

ZASTAWKA RATUJĄCA ŻYCIE

Pierwszy miesiąc po narodzinach chłopiec leżał na OIOM-ie szpitala św. Wojciecha na Zaspie. Dostał wodogłowię pokrwotocznego, które jest częstym następstwem wylewu.

Przeniesiono go do szpitala wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Gdańsku. Tam założono mu zbiornik Rickhama. To podskórny implant, dzięki któremu można odciągać nadmiar płynu mózgowo-rdzeniowego i na bieżąco regulować ciśnienie śródczaszkowe. Po miesiącu lekarze zastąpili go zastawką komorowo-otrzewnową Pudenza, która utrzymuje stałe ciśnienie w główce.

Zrozumienie jak działa to urządzenie jest ważne w kontekście późniejszych wydarzeń. Neurochirurdzy wybierają miejsce w jednej z czterech komór mózgowych, w której zbiera się najwięcej płynu mózgowo-rdzeniowego i wprowadzają do środka dren połączony ze zbiorniczkiem na płyn. Ten ostatni służy też do kontroli prawidłowego działania całej zastawki.

– Naciskamy zbiorniczek, który powinien natychmiast odbić. Wtedy wiemy, że zastawka jest drożna, czyli działa prawidłowo – wyjaśnia pani Małgorzata. – Kolejny dren odprowadza płyn ze zbiorniczka do otrzewnej. W momencie, kiedy wzrasta ciśnienie w główce dziecka, balonik napelnia się płynem i wypuszcza go do jamy otrzewnej, gdzie jest wchłaniany do krwioobiegu.

Gdy Kostek miał trzy latka, podnosił już główkę, zaczynał siadać z pomocą rodziców i przemieszczał się po mieszkaniu. Dostał nową zastawkę – programowalną, która automatycznie regulowała ciśnienie niezależnie od pozycji dziecka.

– Od tej pory wszystko zmieniło się na plus. Kostek zaczął lepiej jeść, przestała boleć go głowa, było widać wyraźny skok rozwojowy – opisuje pani Małgorzata.

Odkąd zdiagnozowano u niego lewostronne mózgowe porażenie dziecięce, będące konsekwencją wylewu, był pod stałą opieką chirurga dziecięcego z Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku.

Aż nadeszła środa 29 lipca.

NIE ODBIJA

Pierwsze niepokojące objawy pojawiają się w nocy: wymioty, silny ból głowy. To jasny sygnał, że może być problem z właściwym ciśnieniem w głowie dziecka. Rodzice są przekonani, że zastawka nie działa prawidłowo. Kostek powtarza, że boli go głowa.

O godz. 19 Kostek powtarza w kółko: „Mama, boli, boję się, przytul”. – Miał zamiennie podawane pyralginę, paracetamol, ibuprofen. Ale ból nasilał się po 15 minutach od podania leków – wspomina mama. – Powiedziałam: „Zróbcie coś, bo on umiera”. Usłyszałam, że nic więcej nie mogą zrobić.

Około północy bierze syna z łóżka na fotel, tuli w ramionach. Przysypiają. Kostek przebudza się, wymiotuje. Jest już czwartek 30 lipca. Lekarka pediatra idzie po neurochirurga. Na dyżurze jest ten sam neurochirurg, który odmówił przeprowadzenia operacji dziecka. Przebieg ich rozmowy lekarka zrelacjonowała Małgorzacie.

– Neurochirurg przekazał pediatrze, że wczoraj zastawka odbijała i nie ma nic do powiedzenia, na co lekarka odparła, że nie neguje tego, choć rodzice twierdzą inaczej. W odpowiedzi usłyszała, że może przyjdzie potem, bo szykuje się do operacji – opowiada Małgorzata.

Małgorzata koresponduje z lekarzem prowadzącym Kostka z UCK. Obiecuje, że od rana będzie walczył, by przenieść dziecko do jego kliniki.

W czwartek rano ordynator wysłał płytę z badaniem TK do doktora z UCK. Klinika prosi, by chirurdzy z wojewódzkiego zrobili badanie płynu mózgowo-rdzeniowego Kostka. Płyn musi być czysty, by transport pacjenta do innego szpitala był możliwy (ostatecznie transport Kostka okaże się już niemożliwy). Ordynator zleca serię kolejnych badań: USG, TK, rezonans.

Stan Kostka jest już bardzo zły, z chłopcem prawie nie ma kontaktu.

W SZPITALNEJ PIWNICY

Lekarze przeprowadzają USG brzucha. – Podczas badania Kostek wrócił do nas na chwilę, wtedy ostatni raz z nami rozmawiał – wspomina Łukasz. Potem był tylko głośny krzyk z bólu.

– Po badaniu wróciliśmy na oddział. Miałem syna na rękach. Wygiął się ostatni raz, główką opadł na moje ramię. Położyłem go, żeby nie zrobił sobie krzywdy. Ostatnie słowa, jakie powiedział to: „Tatusz pomóż, boli”. Mechaniczny oddech, oczy stanęły – Łukasz ociera łzy.

Ojciec wybiegł na korytarz, krzyczał, że dziecko umiera. Przyszła lekarka rezydentka. – Chciała, by jej tłumaczyć, o co chodzi. Ale odpowiedziałem, że nie ma już czasu. Wyszła – mówi Łukasz.

– Gdy Kostek rozszerzył usta w agonii, pielęgniarka powiedziała „O, ziewa”. Nie potrafię tego zrozumieć. Czy do nikogo nie docierało, że syn umiera? – Małgorzata płacze.

Po chwili przyszedł ordynator, podłączył tlen, poinstruował, jak podawać leki.

Około godz. 12 lekarze próbowali pobrać płyn mózgowo-rdzeniowy. Nie udało się. Był obecny ordynator chirurgii. – Po jego minie widać było, że jest już pozamiatane – mówi Małgorzata.

• **Łukasz i Małgorzata, rodzice zmarłego Konstantego. Mama na przedramieniu ma tatuaż z wizerunkiem syna** FOT. MARTYNA NIECKO / AGENCJA WYBORCZA.PL

Zaraz potem z ordynatorem zjechali windą do szpitalnych piwnic na badanie TK. Nagle aparatura Kostka zaczęła pisać. Ordynator podniósł Kostkowi maseczkę z tlenem, dziecko było blade. Doszło do zatrzymania akcji serca.

– I tam, w tej obskurnej piwnicy, reanimowaliśmy Kostka – mówi Małgorzata.

Przybiegła ordynator OIOM-u. Wszyscy pobiegli na salę intensywniej terapii. – Lekarze wyszli do nas po pewnym czasie. Powiedzieli, że tętno jest, ale podtrzymane aparaturą – mówi Małgorzata.

Była godz. 13 w czwartek.

OPERACJE PO FAKCIE

Kolejne badania TK wykazały, że doszło do obrzęku mózgu i do tzw. wgłobienia. Jak wynika z dokumentacji medycznej, silny wzrost ciśnienia wewnątrz czaszki spowodował przemieszczenie się części mózgu w kierunku rdzenia.

Małgorzata: – Źle działająca zastawka podniosła ciśnienie śródczaszkowe, doprowadzając do obrzęku. Dopiero wtedy lekarze podjęli decyzję o operacji. Ordynator chirurgii powiedział, że nawiercą czaszkę, aby spuścić ciśnienie.

Pierwsza operacja o godz. 18 nie przynosi skutku. Nie udaje się trafić z nawierceniem w odpowiednią komorę. O godz. 22 zespół neurochirurgów przeprowadza kolejną operację – przy samej zastawce.

– Zastanawiamy się, jaki rzeczywiście był cel tej operacji. Teraz uważamy, że było to tylko ratowanie skóry, by potem powiedzieć: próbowaliśmy – mówi Łukasz.

Małgorzata: – Później żalowaliśmy, że wyraziliśmy zgodę na operację. Ale uwierzylimy w jakąś złudną nadzieję, że może będzie dobrze.

W piątek 31 lipca szpital rozpoczyna procedurę stwierdzenia śmierci pnia mózgu. Od momentu jej wprowadzenia należy odczekać co najmniej dobę, zanim aparatura podtrzymująca życie dziecka zostanie ostatecznie odłączona. W tym czasie przeprowadza się m.in. badanie przepływu krwi w tętnicach wewnątrzczaszkowych i dwukrotnie odłącza na moment aparaturę, aby sprawdzić, czy wzrost dwutlenku węgla sprowokuje pacjenta do samodzielnego oddechu.

O godz. 12 w sobotę miało być pierwsze odłączenie, o godz. 15 drugie. – Na koniec pomylili jeszcze godziny odłączenia Kostka. O godz. 15 zrobili pierwsze, o godz. 18 drugie – mówi Małgorzata.

W sobotę o godz. 18.41 lekarze stwierdzili śmierć. Jeszcze w piątek, gdy Kostek podtrzymywany był przy życiu przez aparaturę, rodzice złożyli zawiadomienie do prokuratury dotyczące możliwego błędu lekarskiego, który ostatecznie doprowadził do śmierci ich syna. W sobotę policja zabezpieczyła dokumenty medyczne.

Także w sobotę rodzice spotkali się z lekarzem z UCK prowadzącym Kostka. Wtedy usłyszeli, że już na pierwszych zdjęciach z tomografu było widać, że balonik od zastawki jest wkleśły.

– Liczyliśmy się z tym, że kiedyś możemy stracić Kostka, był przecież ciężko chory. Ale nie w taki sposób. Nie w takim cierpieniu. Był czas na reakcję. Wystarczyło od razu wymienić zastawkę. Kostek nadal by żył – mówi Małgorzata.

Łukasz: – Do szpitala pojechaliśmy po pomoc, a dostaliśmy śmierć. Przez błąd i zaniechanie lekarzy nasz syn cztery doby umierał w szpitalu.

Mają żal do części personelu, że nie słuchał ich uwag: – Mieliśmy prawo podejrzewać, że z zastawką Kostka dzieje się coś nieprawidłowego. Od ponad trzech lat dzień w dzień to my kontrolowaliśmy, jak działa.

POSTĘPOWANIE

Do spółki Copernicus, która zarządza szpitalem wojewódzkim w Gdańsku, wysłaliśmy szereg pytań. Na żadne nie otrzymaliśmy odpowiedzi. Rzeczniczka prasowa Katarzyna Brożek poinformowała nas jedynie, że „do Spółki Copernicus w Gdańsku nie wpłynęła skarga w sprawie pacjenta” i że spółka nie jest uprawniona „do udostępniania danych o stanie zdrowia pacjenta, w tym historii choroby osobom nieupoważnionym”.

Po doniesieniu złożonym przez rodziców śledczy z Gdańska prowadzą postępowanie w tej sprawie.

– W tej sprawie pojawiają się poważne pytania dotyczące tego, czy pacjent, którego życie było zagrożone, otrzymał pomoc w odpowiednim czasie i w sposób, jakiego wymagał jego stan. Dlatego konieczne jest dokładne ustalenie, co wydarzyło się w szpitalu i dlaczego podjęto konkretne decyzje. Na tym etapie nie przesądzamy o odpowiedzialności konkretnych osób, ale oczekujemy rzetelnego wyjaśnienia wszystkich okoliczności. Jeżeli potwierdzą się nieprawidłowości, osoby za nie odpowiedzialne powinny ponieść konsekwencje – mówi mec. Weronika Bielkuńska, pełnomocniczka rodziny.

Pierwsze przesłuchania personelu medycznego rozpoczęły się pod koniec września ●

Ostatnie słowa, jakie powiedział to: „Tatusz pomóż, boli”

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34454720



Wiara, historia i kultura spotykają się tu w wyjątkowy sposób

Gietrzwałd, niewielka miejscowość na Warmii i Mazurach, w 2027 roku stanie się miejscem szczególnego jubileuszu.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął uchwałę ustanawiającą 2027 Rokiem Objawień Matki Bożej Gietrzwałdzkiej. Za uchwałą zagłosowało 377 posłów. We wrześniu 2027 roku minie 150 lat od wydarzeń, które na trwałe zapisały się w historii tego miejsca.

W 1877 roku dwie dziewczynki – Justyna Szafrzyńska i Barbara Samulowska – miały doświadczać w Gietrzwałdzie objawień Matki Bożej. Wieść o tych wydarzeniach szybko się rozeszła, a do niewielkiej warmińskiej miejscowości zaczęli przybywać pielgrzymi. Gietrzwałd stał się ważnym miejscem modlitwy i spotkania Polaków żyjących wówczas pod trzema zaborami. Do dziś po-



Sylwia Jaskulska, Wicemarszałkini Województwa Warmińsko-Mazurskiego

zostaje jednym z najważniejszych miejsc kultu maryjnego w Polsce.

– Rocznicą będzie okazją, by przypomnieć wagę objawień gietrzwałdzkich w kształtowaniu polskiej tożsamości wśród pielgrzymów przyjeżdżających z trzech zaborów – mówi Sylwia Jaskulska, wicemarszałkini województwa warmińsko-mazurskiego. – To również szansa, by szerzej pokazać Gietrzwałd i Warmię – region, w którym wiara, historia, kultura i piękno przyrody spotykają się w wyjątkowy sposób.

Inicjatorką uchwały była poseł Urszula Pasławska. Rok 2027 będzie okazją, by przypomnieć historię Gietrzwałdu i zaprosić do poznania miejsca, które od 150 lat pozostaje ważnym punktem na mapie Warmii i Polski.



TYLKO ZDROWIE

NIE MIESZAJ...

lek. dent. Maria Miedzianowska*

....codziennej
higieny jamy ustnej
z niciowykałaczkami

W drogeriach i aptekach można spotkać niciowykałaczki. Mają one fragment nici rozpięty pomiędzy przesłkami. To bardzo wygodne rozwiązanie do restauracji czy pracy, ale nie do codziennego stosowania w domu. Dlaczego? Bo niciowykałaczki mają krótki fragment nici i używając ich bakterie z zainfekowanych dziąseł możemy przenieść na zdrowe rejony jamy ustnej.

W normalnej nici dentystycznej możemy wyciągnąć dużo dłuższy fragment nici. Ja polecam oderwać kilkudziesięciocentymetrowy kawałek, rozpiąć krótki fragment pomiędzy palcami obu dłoni i sukcesywnie, po kolei oczyszczać każdy ząb. Wbrew pozorom krwawienie dziąseł wcale nie jest sygnałem, że nitka nie jest dobrą metodą. To raczej wskazówka dla nas, że właśnie trzeba to robić, bo gdzieś mógł rozwinąć się stan zapalny.

Podstawową funkcją nitki jest mechaniczne oczyszczanie przestrzeni międzyzębowych i kieszonek z resztek jedzenia oraz płytki bakteryjnej. To właśnie płytka odpowiada za rozwój stanów zapalnych dziąseł. ● **Not. ET**

*stomatolożka z Centrum S-Dent Medicover Stomatologia w Łodzi

PYTANIE DO... ekspertki

Ile kosztuje nas rocznie
wyrzucanie jedzenia?

Anna Podkowińska-Tretyn

dyrektorka polskiego oddziału
Too Good To Go*

Wyrzucamy rocznie 57 kg jedzenia na osobę o wartości 1741 zł. Całość wyrzucanego w Polsce jedzenia warta jest rocznie 65 mld zł – wynika z badania przeprowadzonego na nasze zlecenie.

Tygodniowo przeciętny Polak i Polka wyrzucają do śmietnika żywność za 33 zł.

Wyrzucenie jedzenia nie jest czymś, co robimy sporadycznie – aż 92 proc. Polaków pozbywa się różnych produktów z lodówki przynajmniej raz w tygodniu, a 75 proc. robi to codziennie.

Nawyk wyrzucania jedzenia stanowi tzw. niewidzialny rachunek w domowym budżecie. Najwięcej pieniędzy tracimy na mięsie. Szacowana wartość wyrzucanych produktów mięsnych to około 259 zł rocznie na osobę. Drugie miejsce zajmują owoce i warzywa za około 212 zł. Kolejne pozycje to zupy i nabiał – po 173 zł. Następne na liście są gotowe potrawy wieloskładnikowe o wartości 160 zł, ryby – za 159 zł i pieczywo – za 149 zł.

Na co dzień nie odczuwamy finansowej skali marnowania żywności, bo pojedynczo wyrzucamy produkty za 5-10 zł. Jeśli wyrzucane jedzenie przeliczyć nie na pieniądze, a na wagę, to najwięcej

wyrzucamy rocznie owoców i warzyw, napojów, pieczywa, zup i nabiału. Jako najczęstsze powody wyrzucania jedzenia wskazujemy zepsucie się żywności (31,7 proc.), nieświeży lub zły wygląd produktów (15,9 proc., resztki po przygotowaniu dań (14,6 proc.), zaplanowanie zbyt dużej ilości jedzenia (14,5 proc.), brak ochoty na dalsze jedzenie danego produktu lub potrawy (10,3 proc.). ● **Notowała Katarzyna Staszak**

*Too Good To Go to aplikacja, która pozwala sklepom, piekarniom czy restauracjom uniknąć wyrzucania nadwyżek jedzenia. Sprzedają je użytkownikom w formie paczki niespodzianki w atrakcyjnych cenach.

Liczba

11

MLN

● Polaków pyta dziś sztuczną inteligencję o zdrowie swoje lub swoich bliskich – wynika z najnowszego badania On Board Think Kong „Zdrowie z AI”, które zostało zrealizowane przez SW Research

Kampania

Zadaniem akcji „Wyprostuj spojrzenie” jest edukacja młodych osób w obszarze zdrowia psychicznego. Organizatorzy chcą pokazać, że diagnoza u jednej osoby nie powinna prowadzić do wykluczenia rówieśniczego. Tegoroczna edycja kampanii skupia się na przeciwdziałaniu stygmatyzacji chorób mózgu i zaburzeń psychicznych. Inicjatywa skierowana jest do uczniów klas drugich liceum w całej Polsce. W ramach akcji uczniowie wezmą udział w lekcjach edukacyjnych i konkursie filmowym. ●

Chorzy od leków

Jak jedna
recepta
wciąga nas
w kolejne

Lekarze biorą skutek uboczny leku za nowe schorzenie i niepotrzebnie przepisują kolejne lekarstwo. Tak powstaje niebezpieczna reakcja łańcuchowa – alarmują naukowcy.

Katarzyna Staszak

Początkiem historii może być ból stawów. W takim przypadku lekarz może zalecić niesteroidowe leki przeciwzapalne, np. ibuprofen, diklofenak, ketoprofen. Te leki mogą podnieść ciśnienie krwi. Pacjent dostaje więc lek na nadciśnienie z grupy blokerów kanałów wapniowych. Ten lek prowadzi do obrzęków i pacjenta martwią spuchnięte kostki. Pokazuje je lekarzowi i dostaje receptę na diuretyk, czyli lek moczopędny. Taki lek zwiększa ryzyko odwodnienia i utraty elektrolitów, które są niezbędne choćby do prawidłowej pracy serca. Bez odpowiedniej ilości potasu i sodu, słabiej pracują mięśnie, może dojść do chwilowego niedotlenienia mózgu, łatwo więc o utratę równowagi i upadek. A upadek w wieku starszym może skończyć się złamaniem biodra. Upadki u osób starszych to najczęstsza przyczyna utraty samodzielności.

To przykład kaskady receptowy, w której skutek uboczny leku brany jest za nowe schorzenie, co prowadzi do przepisania kolejnego leku, a to skutkuje pogorszeniem zdrowia pacjenta.

Inny przykład kaskady receptowej zaczyna się od bardzo popularnego w Polsce leku na nadciśnienie – ramiprilu. Skutkiem ubocznym tego leku może być kaszel. Pacjent ratuje się lekiem na kaszel, ale nie wie, że może on wywołać zaparcia. Gdy nie może się wypróżnić, idzie do apteki po środek na zaparcia. Jednak takie preparaty mogą prowadzić do utraty elektrolitów, co jest niebezpieczne dla pracy serca.

Takie sekwencje zdarzeń wywołane kolejnymi lekami występują częściej, niż zdają sobie z tego sprawę lekarze i pacjenci. Kaskady leków zagrażają zdrowiu, szczególnie osób starszych, którzy stosują wiele terapii jednocześnie.

Są też zjawiskiem kosztownym dla systemów zdrowia – alarmują naukowcy z wielu krajów, m.in. Kanady, USA i Irlandii. Ich badanie opublikowało czasopismo „The BMJ”.

REAKCJE ŁAŃCUCHOWE
BEZ KONTROLI

Naukowcy przeanalizowali dane ponad 2 mln pacjentów. Opisują, co dzieje się, gdy dochodzi do polipragmazji, czyli stosowania wielu leków jednocześnie – często zbędnych lub wchodzących w szkodliwe interakcje. Może to prowadzić do powstania reakcji łańcuchowej – działanie niepożądane leku wydaje się wówczas objawem nowego problemu ze zdrowiem. Żaden lekarz pacjenta nie ma nad tym kontroli, a sam pacjent nie wie, że grozi mu niebezpieczeństwo.

Czy lekarze nie wiedzą o kaskadach lekowych? Teoretycznie wiedzą, ale możliwych kombinacji leków jest bardzo dużo, np. częste wśród osób starszych nadciśnienie można leczyć wieloma różnymi lekami. Każdy specjalista może sięgać po swoje ulubione leki. I czy każdy kardiolog pyta pacjenta szczegółowo o jego wszystkie terapie na stawy i cukrzycę? Poza tym nie chodzi tylko o liczbę branych jednocześnie leków, ale też o właściwe reagowanie na skutki uboczne leków – tłumaczą naukowcy.

Dr Woron tłumaczy,
że polski model systemu
zdrowia sprzyja kaskadom
przepisywania leków

TYLKO ZDROWIE



FOT. SHUTTERSTOCK

Autorzy nowej analizy opracowali wcześniej listę 65 sekwencji leków, które prowadzą do potencjalnie niekorzystnych kaskad lekowych, które zagrażają pacjentom oraz generują możliwe do uniknięcia koszty opieki zdrowotnej. Następnie wykorzystali dane pacjentów, żeby sprawdzić, jak często występują te sekwencje zapisywania leków. Ustalili, że 24 kaskady lekowe występowały często w skali populacji. Autorzy analizy zaznaczają, że nie u każdej osoby, która bierze opisany lek, wystąpi niekorzystna kaskada lekowa. Nie wszyscy odczuwamy skutki uboczne terapii.

Jednak – jak wynika z analizy – niektóre kaskady lekowe dotyczą co 10. pacjenta stosującego dany lek.

– Kaskady przepisывania leków to patologiczne zjawiska, które w warunkach polskich są częste i zbywane stwierdzeniem, że „jakbyśmy zastanawiali się nad interakcjami leków i działaniami niepożądanymi, to nie można byłoby leczyć” – mówi dr hab. n. med. Jarosław Woron, kierownik Zakładu Farmakologii Klinicznej w Collegium Medicum UJ w Krakowie oraz Uniwersyteckiego Ośrodka Monitorowania i Badania Niepożądanych Działań Leków.

Dr Woron w swojej pracy często widzi przypadki pacjentów leczonych co najmniej pięcioma lekami. Taki stan nazywa się polifarmakoterapią. Dr Woron opowiada, że co piąta osoba, która bierze tak dużo leków, trafia do szpitala z objawami, które są konsekwencją tych terapii. – Tacy pacjenci otrzymują w szpitalu kolejne leki i w takim mechanizmie kręci się błędne koło farmakoterapii – podkreśla ekspert.

Dr Woron tłumaczy, że polski model systemu zdrowia sprzyja kaskadom przepisывania leków.

– Pacjenta leczy nierzadko kilku specjalistów, którzy nie konsultują wzajemnie stosowanej farmakoterapii. Co więcej, pacjent wodzony na pokuszenie reklamami ma skłonność do stosowania samoleczenia i nadmiarowej, niepotrzebnej suplementacji, a to zwiększa ryzyko wystąpienia powikłań. Poza tym, jeżeli pacjent zgłasza się do lekarza z nowymi objawami, często nie jest ustalana aktualna lista leków i suplementów, które przyjmuje, a to właśnie tam często ukryta jest odpowiedź, dlaczego te objawy wystąpiły. Dodatkowo pacjent może sobie zakupić receptę przez internet, nie zawsze podając aktualną i faktyczną listę leków, jakie stosuje. A w ramach NFZ może skorzystać z porady receptowej, gdzie samo wystawienie recepty odbywa się bez jego udziału. W momencie,

gdy odbiera receptę, może już mieć przeciwwskazania lub mogą u niego występować objawy niepożądane, które sprawiają, że wypisanie recepty jest nieracjonalne – wyjaśnia dr Woron.

Dla pojedynczej osoby nadmiar leków jest sytuacją niebezpieczną. Dla systemu zdrowia kaskada receptowa oznacza ogromne koszty, bo NFZ dopłaca do naszych leków – refunduje je w różnym stopniu, żeby nasz rachunek w aptece był niższy. A osobom w wieku 65 plus przysługują darmowe leki. Bezpłatnie dostępnych jest aż 3,8 tys. leków.

– Kłopoty finansowe polskiej służby zdrowia wynikają w znacznej części z fundowania absurdalnych farmakoterapii, w których nie ocenia się stosunku korzyści do ryzyka stosowanych najczęściej połączeń leków – mówi dr Woron.

JAK ZATRZYMAĆ KASKADĘ RECEPTOWĄ

Mimo wiedzy, że nadmiar leków szkodzi, nielato jest zatrzymać kaskadę receptową, bo – jak podkreśla dr Woron – „przyczyn patologii jest wiele”. Każdy pacjent musiałby być traktowany naprawdę indywidualnie, na co lekarzom trudno znaleźć czas w gabinecie. Lekarze mogliby nie tylko sprawdzać, jakie leki przyjmuje pacjent, ale też ustalać, dlaczego dany lek w ogóle został przepisany. Czy chodziło o problem zdrowotny, czy skutek uboczny poprzedniego leku?

Pomóc mogłyby narzędzia sztucznej inteligencji wspomagające decyzje o dalszym leczeniu w kontekście wszystkich branych już przez pacjenta leków. Taki system znalazłby możliwe kaskady lekowe i ostrzegałby lekarza, że może chodzić o skutek uboczny terapii, a nie objaw nowego schorzenia. To skłoniłoby lekarza do rozważania, czy kolejna recepta jest na pewno potrzebna albo, czy wszystkie stosowane przez pacjenta leki nadal mają sens.

Wsparciem mogą być też farmaceuci, którzy widzą recepty pacjentów i potrafią rozpoznać kaskady lekowe.

Dziś jednak wielu pacjentów może uznać, że farmaceuta niepotrzebnie kwestionuje decyzje lekarza. Musielibyśmy zacząć od edukacji – wiedza o tym, że kaskady lekowe istnieją, są częste i szkodliwe, powinna być powszechna.

Na razie możemy sami zachować większą czujność – prosić lekarzy o regularny przegląd wszystkich leków stosowanych przez nas lub naszych bliskich. ●

Przykłady częstych kaskad lekowych

- *bloker kanału wapniowego (na nadciśnienie) prowadzi do przepisania leku moczopędnego;
- bloker receptora alfa-1 (na przerost prostaty, trudności z oddawaniem moczu) prowadzi do przepisania leku na zawroty głowy;

- selektywny inhibitor wychwytu zwrotnego serotoniny (SSRI) lub selektywny inhibitor wychwytu zwrotnego noradrenaliny (SNRI), czyli leki na depresję, prowadzą do przepisania leku nasennego;

- benzodiazepiny (na lęk i na sen) prowadzą do przepisania leku przeciwpsychotycznego;
- lek przeciwpsychotyczny prowadzi do przepisania leku przeciw chorobie Parkinsona.

Źródło: Szkoła Medyczna Uniwersytetu w Cork w Irlandii

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34454695



BLAS

PODCAST FESTIVAL

9-10.10.2026
Warszawa
Kinogram, Fabryka Norblina

KUBA WOJEWÓDZKI &...

CAST!



KUP BILET

Ego wysadziło Ronaldo

Ronaldo wyrósł w Portugalii ponad piłkę, ale nie potrafi zapanować nad emocjami i wybujałym ego. Zawsze był porywczy. Fatalnie jednak, że kariera reprezentacyjna sportowego giganta kończy się w atmosferze skandalu.

Dariusz Wołowski

Według relacji madryckiego dziennika „Marca”, selekcjoner Jorge Jesus i prezes portugalskiej federacji Pedro Proença pojechali za legendarnym piłkarzem aż na lotnisko w Kopenhadze. Cristiano Ronaldo był tak wzburzony zachowaniem trenera, że w środowy wieczór wezwał swój prywatny samolot, aby przyleciał po niego z Madrytu. Warty około 20 milionów euro Bombardier Global Express XRS wylądował na lotnisku w stolicy Danii o godzinie 22.15. Godzinę i 20 minut później wyleciał w drogę powrotną do Madrytu z Ronaldo na pokładzie. Piłkarza nie przekonały żadne tłumaczenia.

Ronaldo upokorzony?

W ostatnich dniach Jorge Jesus robił, co mógł, aby ugasić wzniecony przez siebie pożar. 41-letni Ronaldo, piłkarz saudyjskiego Al-Nassr, przyleciał na zgrupowanie w dobrym nastroju. Z nowym selekcjonerem pracował niedawno w klubie. Powtarzał, że skoro Jesus wysłał mu powołanie, to na pewno nie za zasługując.

W pierwszym meczu Ligi Narodów z Walią Ronaldo zagrał w podstawowej jedenastce. Oddał siedem nieskutecznych strzałów, Portugalia wygrała 1:0 po bramce Joao Felix. Można było podejrzewać, że trzy dni później, w trudnym wyjazdowym spotkaniu z Norwegami w Oslo, weteran nie zagra od początku. Tak się stało. Jorge Jesus popełnił jednak błąd (co sam przyznał), każąc się rozgrzewać CR7 od początku drugiej połowy. Mecz był jednak zacięty, w 51. min Erling Haaland doprowadził do wyrównania na 1:1. Co prawda trzy minuty później Portugalia znów prowadziła po голу Goncalo Ramosa, ale gospodarze nacierali. Ronaldo biegł przy linii bocznej przez 45 minut. Na próżno.

I tak jakoś wyszło, że bohater narodowy Portugalii w ogóle nie został wpuszczony na boisko. Wściekły zbiegł do szatni, kiedy jego koledzy dziękowali kibicom za doping. Już wtedy zanosilo się na awanturę, którą próbował ratować drugi kapitan drużyny Ruben Dias (pierwszym był Ronaldo). Tłumaczył, że chwila złości nie unie-



• Cristiano Ronaldo na ławce rezerwowych przed niedzielnym meczem Ligi Narodów Norwegia – Portugalia w Oslo FOT. NTB

SPORT.PL

■ Czy Jan Urban gra o posadę?

■ Przed meczem z Rumunią: eksperckie analizy, newsy i obrazki z kadry

■ „Sam się zdiagnozowałem”. Dramatyczna historia dziesięcioboisty

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na Sport.pl

Zapraszamy na Sport.pl+. Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

ważnia wszystkiego tego, co Cristiano zrobił dla Portugalii przez 23 lata reprezentowania jej barw. Strzelił 146 goli w 234 meczach. To są rekordy świata w reprezentacyjnej piłce.

CR7 dwa razy wygrał dla kraju Ligę Narodów i mistrzostwo Europy dziesięć lat temu we Francji. Wystąpił na sześciu mundialach, Złotą Piłką wyróżniono go pięć razy. Jest narodowym bohaterem, człowiekiem o największych światowych zasięgach na świecie w mediach społecznościowych. Dziennikarze portugalscy twierdzą, że umowy sponsorskie z piłkarską federacją Portugalii będą wyższe, dopóki będzie w niej grał CR7.

Tak czy siak, selekcjoner i prezes robili co w ich mocy, by skandal wokół bohatera narodowego był jak najmniejszy. Po meczu z Norwegią Ronaldo nie trenował z drużyną. Twierdzono, że ćwiczy indywidualnie w siłowni, aby być gotowym na spotkanie z Danią, a potem na niedzielny rewanż z Norwegami w Porto. Na konferencji prasowej Jorge Jesus tłumaczył, że jego głównym celem jest opieka nad drużyną, a nie jednym zawodnikiem, choćby najwybitniejszym. Dobro wspólne ponad dobro indywidualne. Zrozumiałe? Nie dla wszystkich.

Po co wciąż gra?

Trudno powiedzieć, czy te słowa selekcjonera rozświeciły Ronaldo aż tak bardzo, że postanowił opuścić narodową drużynę. W sieci zamieścił enigmatyczne wyjaśnienie. „Po konferencji prasowej selekcjonera reprezentacji i rozmowie z prezesem Portugalskiego Związku Piłki Nożnej postanowiłem opuścić zgrupowanie kadry. W odpowiednim czasie przedstawię Portugalczykowi prawdę o powodach, które skłoniły mnie do zostawienia drużyny narodowej – zespołu, któremu zawsze byłem oddany. Teraz nadszedł czas, by życzyć powodzenia Portugalii oraz wszystkim moim kolegom z drużyny, bez wyjątku”.

Czy to koniec Ronaldo w reprezentacji? Wszystko na to wskazuje. Odbywa się to jednak w sposób, który nie jest odpowiedni dla takiej legendy. Już na mundialu w Katarze w 2022 r. selekcjoner Fernando Santos sadzał Ronaldo na ławce. Po porażce z Marokiem w ćwierćfinale CR7 płakał i wydawało się, że żegna się z drużyną narodową i wielką piłką, zwłaszcza, że zaczynał wtedy grę w egzotycznej Saudi Pro League.

Przetrawił jednak, a kolejny trener kadry Portugalii Roberto Martinez wciąż wysyłał mu powołania. Ronaldo pojechał

na Euro 2024, a w tym roku na mundial w USA, Kanadzie i Meksyku. Cały kraj dyskutował, czy nie jest za stary, by wciąż grać w podstawowym składzie drużyny narodowej. W Niemczech dwa lata temu Portugalia odpadła z Francją w ćwierćfinale. Tegoroczne mistrzostwa świata skończyła, przegrywając 0:1 z Hiszpanią w 1/8 finału. Martinez zastąpił Jorge Jesus.

Kibice na całym świecie byli zdumieni, że Ronaldo wciąż nie mówi „pas”. Po mundialu z gry w reprezentacji Argentyny zrezygnował 39-letni Leo Messi. Tymczasem ponad dwa lata starszy Portugalczyk wciąż chciał poprawiać swoje rekordy. Wspominał, że ma zamiar osiągnąć barierę tysiąca goli w karierze. Ma ich teraz 979, a więc brakuje zaledwie 21. Byłby pierwszy w historii piłki, który to osiągnął. Oczywiście Brazylijczycy Pele, czy Romario chwalił się zdobyciem tysiąca bramek, ale część z nich zdobywali w spotkaniach nieoficjalnych.

Ronaldo wyrósł ponad piłkę, ale do końca nie potrafi zapanować nad własnymi emocjami i wybujałym ego. Zawsze był porywczy. Fatalnie jednak, że kariera reprezentacyjna sportowego giganta kończy się w atmosferze skandalu. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34455187

34453436



OGŁOSZENIE STAROSTY WOŁOMIŃSKIEGO

o zamiarze wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym

Starosta Wołomiński wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej na podstawie art. 114 ust. 3 i 4 w związku z art. 124 ust. 1 i 124a, art. 113 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 399) informuje o zamiarze wszczęcia postępowania administracyjnego z wniosku PGE Dystrybucja S.A., reprezentowanej przez Panią Martę Adamczak, w sprawie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości położonej w obrębie Myszadła, gmina Jadów, stanowiącej działkę ewidencyjną nr 537, o nieuregulowanym stanie prawnym, poprzez zezwolenie na realizację inwestycji polegającej na budowie odcinka elektroenergetycznej linii kablowej (podziemnej) nN 0,4 kV o długości 5m od strony pasa drogi publicznej oraz wymianie istniejącego stanowiska słupowego napowietrznej linii elektroenergetycznej nN.

W terminie 2 miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia osoby, którym przysługują prawa rzeczowe do nieruchomości zobowiązuje się do zgłoszenia do siedziby Starostwa Powiatowego w Wołominie przy ul. Powstańców 8/10, pokój nr 18.

Aby wykazać prawa rzeczowe do nieruchomości, należy okazać tytuł własności lub dokument potwierdzający prawa spadkowe.

Jeżeli po upływie terminu 2 miesięcy nie zgłoszą się osoby, które wykazały, że przysługują im prawa rzeczowe do przedmiotowej nieruchomości, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości.

Szczegółowe informacje w powyższej sprawie można uzyskać w Starostwie Powiatowym w Wołominie, Wydział Gospodarki Nieruchomościami, przy ul. Powstańców 8/10, pokój nr 18 lub pod numerem telefonu: (22) 346 12 20.

Z up. Starosty Wołomińskiego
Naczelnik Wydziału
Robert Denis
/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

wyborcza

REDAKCJA

ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski

ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliški
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utiko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej” lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA

Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44

DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X

Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.



[illegible]

Hasło: Rydwan cesarza.

- 2)** zamieszki na ulicach
- 3)** więzienie na wyspie w Zatoce San Francisco
- 5)** ... zwrotu inwestycji, termin ekonomiczny
- 6)** Wojownicze Żółwie ...
- 7)** stolica Cypru
- 8)** wzniecane przez piromanów
- 9)** głowią się, jak reklamować i sprzedawać produkty firmy
- 13)** państwo w zachodniej Afryce
- 16)** Madras w Indiach lub Wisconsin w USA
- 17)** imię syna Macieja Szczęsnego, również bramkarza
- 18)** najlepszy z najlepszych; mistrz
- 19)** Emil, biegacz, którego nazywano czeską lokomotywą
- 20)** Natasza, zaśpiewała piosenkę „Kasztany”
- 23)** intelekt, umysł
- 24)** duży owoc z soczystym czerwonym miąższem

zakre *šlanka*

skoja *Przenia*

Republika	Panorama Ractawicka	Łowcy głów	Muzeum Guggenheima
Juventus Turyn	Panteon w Rzymie	Zebra	Cykłady
Wojenna ścieżka	Puerto Rico	Sędzia hokejowy	Kraków
Tropy yeti	Buenos Aires	Kraina kangurów	Koloseum

..... 			
--	--	--	--

Te słowa przyszyły z języka włoskiego: Pendolino, Frutti di mare, Maestro, Pielgrzym. **Piosenki promujące festiwal Męskie Ganie:** Nareszcie, Wataha, Supermoce, Początek. **Rodzaje gier terenowych:** Geocaching, Marsz na orientację, Podchody, Questing. **Kąty:** Widzenia, Azymut, Prosty, Róg

su do ku

	8		3	2	4			7
						2		
						1		8
			8	9		6		1
8	2				6			3
6		5					4	2
			6			3		
5								6
	3			7	5			

**Czekamy
na Twoje
uwagi i pomysły**

ROZRYWKA
@WYBORCZA.PL



Skojarzenia

KATOWICE
TYGODNIK

Piątek, 2 października 2026 | Redaktor prowadząca Beata Strąk

katowice.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: katowice@wyborcza.pl

Powstanie krajowy program zwalczania inwazyjnych gatunków?

Roślina praktycznie
nie do pokonania

Rośnie szybko, trudno go usunąć, potrafi wracać przez lata. Rdestowiec szkodzi nie tylko innym roślinom, ale i infrastrukturze technicznej. Samorządowcy z Bielska-Białej zaapelowali do premiera i ministra klimatu o pomoc.

Ewa Furtak

Według Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach rdestowce należą do najbardziej ekspansywnych roślin obcych występujących w Polsce. Rdestowiec japoński, rdestowiec sachaliński oraz rdestowiec czeski tworzą zwarte, trudne do usunięcia płyty.

W przypadku znalezienia rdestowca w środowisku, formalne zgłoszenie należy kierować do gminy właściwej dla miejsca występowania. Dotyczy to wszystkich tych trzech gatunków.

– Od kilku lat walczę z jego rozprzestrzenianiem się w Bielsku-Białej. Kolejne interwencje pokazują jedno: gmina sama tego problemu nie rozwiąże – mówi bielski radny Roman Matyja.

Skoszony szybko odrasta

Rdestowce charakteryzuje wyjątkowa żywotność. W okresie wegetacyjnym pędy mają nawet kilka metrów wysokości. Po skoszeniu roślina bardzo szybko odrasta, wykorzystując zapasy zgromadzone w kłęczach.

Jeśli już rdestowiec się gdzieś zadamowi, to bardzo trudno się go pozbyć. „Zwalczanie rdestowców jest bardzo trudne i kosztowne, wiąże się z całkowitym wybraniem ziemi na głębokość 4-5 metrów i jej chemiczną lub termiczną utylizacją. Trudność zwalczania związana jest z niezwykłą zdolnością regeneracji tych roślin. Wystarczy 50 gramów tkanki, aby roślina była w stanie zregenerować się i ponownie rozpocząć inwazję” – czytamy na stronie Wigierskiego Parku Narodowego.

Rdestowce są zagrożeniem dla bioróżnorodności. Tworząc zwarte lany, skutecznie eliminują rodzime gatunki roślin.

„Gęste zacienienie oraz gruba warstwa wolno rozkładających się liści i łodyg utrudniają kielkowanie nasion i rozwój roślinności charakterystycznej dla siedlisk nadrzecznych, nieużytków czy lasów łęgowych” – przypomina RDOŚ.

Obecność rdestowca wpływa na funkcjonowanie całych ekosystemów. A gdy zmniejsza się liczba gatunków roślin, ograniczeniu ulega liczebność owadów, które są podstawowym źródłem pokarmu dla wielu gatunków ptaków, gadów, płazów i ssaków.



• **Zwalczanie rdestowca jest bardzo kosztowne. Gminy wydają na to od kilkudziesięciu do nawet ponad 200 tys. zł rocznie** FOT. SZCZECIŃSKIE INWESTYCJE MIEJSKIE SP. Z O.O.



• **Rdestowce charakteryzuje wyjątkowa żywotność. W okresie wegetacyjnym pędy mają nawet kilka metrów wysokości** FOT. SHUTTERSTOCK

Inwazyjnym roślinom
sprzyjają inwestycje

Podczas podróży pociągami z Bielska-Białej do Katowic rośliny te można oglądać z okien. Upodobały sobie miejsca przy torach. Mikołaj Siemaszko, specjalista ds. gatunków inwazyjnych i działacz grupy Czechowiczanie dla Przyrody, doliczył się kiedyś 26 stanowisk gatunków inwazyjnych roślin na odcinku liczącym zaledwie 3 km.

Aktywista alarmował, że podczas trwających remontów linii kolejowych takich miejsc przybyło. Ziemia przewożona jest z miejsca na miejsce, więc rośliny inwazyjne zostały przemieszczone praktycznie na całej długości torów.

Rozpowszechnianiu się rdestowca sprzyjają także inwestycje drogowe. Niewielkie fragmenty kłącza lub pędu mogą być przenoszone wraz z ziemią, wodą czy na elementach maszyn wykorzystywanych podczas prac ziemnych.

Jednocześnie ekspansja rdestowca nie stanowi wyłącznie problemu przyrodniczego. Rozrastające się kłęczka mogą uszkadzać infrastrukturę techniczną.

„Roślina potrafi wykorzystywać szczeliny i istniejące uszkodzenia, wrastając pod nawierzchnie dróg, chodników, parkingów, murów oporowych czy kanałów melioracyjnych. Wraz z dalszym wzrostem kłęczki może dochodzić do rozsadzania elementów konstrukcyjnych oraz po-

głębiania istniejących pęknięć. Na terenie województwa śląskiego pracownicy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska obserwowali m.in. młode pędy wyrastające ze szczelin muru oporowego oraz przerastające elementy infrastruktury miejskiej” – informuje RDOŚ w Katowicach.

Szczególnie niebezpieczna jest obecność rdestowca w dolinach rzecznych. Gęste płyty mogą przyczyniać się do utrudniania przepływu wody, zwiększać ryzyko zatorów w przepustach oraz wpływać na funkcjonowanie urządzeń hydrotechnicznych.

W Czechowicach-Dziedzicach, miejscowości, która bardzo ucierpiała podczas powodzi w 2024 roku, rdestowiec ostrokończysty porasta nabrzeża rzek.

Bielsko-Biała ma problem

W Bielsku-Białej intruz rozgościł się m.in. na gminnej działce przy ul. Karbowej. Spotkać go także można niemal nad wszystkimi ciekami wodnymi w mieście. Kiedy urzędnicy w 2020 roku pochwalili się plażą urządzoną nad rzeką Białą, ekolodzy od razu im wytknęli, że mieszkańców odgradzają od wody zarośla rdestowca.

Zwalczanie rdestowca jest bardzo kosztowne. Gminy wydają na to od kilkudziesięciu do nawet ponad 200 tys. zł rocznie. Pomysły na walkę z rośliną są różne: przykrywanie siatkami, ostrykiwanie herbicydami, wykopywanie z kłęczkami.

Z inicjatywy Romana Maty z Klubu Radnych Jarosława Klimaszewskiego wystosowano apel do premiera oraz ministra klimatu i środowiska o przygotowanie ogólnopolskiego programu zwalczania inwazyjnych gatunków roślin, takich jak rdestowiec czy barszcz Sosnowskiego.

W uzasadnieniu wskazano, że stanowią zagrożenie dla rodzimej przyrody, krajobrazu, infrastruktury oraz bezpieczeństwa mieszkańców. Obecne działania różnych instytucji i samorządów są rozproszone, doraźne oraz niewystarczające na stosunku do skali zagrożenia. Szczególnie trudne jest skuteczne zwalczanie rdestowca, którego usuwanie wymaga długotrwałych i kosztownych działań.

Autorzy apelu postulują stworzenie krajowego programu obejmującego m.in. inwentaryzację miejsc występowania roślin inwazyjnych, utworzenie ogólnopolskiej bazy danych, opracowanie skutecznych metod zwalczania, prowadzenie badań naukowych, zapewnienie stabilnego finansowania dla samorządów oraz stały monitoring terenów objętych działaniami.

Rada Miejska w Bielsku-Białej apeluje także o utworzenie państwowego funduszu na zwalczanie inwazyjnych gatunków roślin, wdrożenie mechanizmu szybkiego reagowania na nowe ogniska oraz przygotowywanie corocznych raportów oceniających skuteczność podejmowanych działań. ●

W siedmiu dzielnicach Katowic zabrakło chętnych do rad

Ludzie są zagonieni

Do Katowic wrócą rady dzielnic, ale nie wszędzie.

– Potrzeba długofalowej współpracy miasta i mieszkańców, żeby pokazać, że warto się angażować – mówi jeden z kandydatów na radnego. Głosowanie 8 listopada.

Michalina Bednarek

Rady dzielnic przestały działać w Katowicach pod koniec marca 2025 roku. Wygaszono ich kadencje. – Wszystko przez zamieszanie prawne. Chcieliśmy, aby podczas wyborów do rad dzielnic członkowie komisji wyborczych dostawali po kilkaset złotych diet. Ówczesny wojewoda Jarosław Wieszczek zakwestionował te przepisy. Dopiero niedawno wygraliśmy spór w sądzie – wyjaśnia Łukasz Borkowski, przewodniczący rady miasta. – Najbliższe wybory odbędą się we wszystkich dzielnicach 8 listopada – zapowiadał.

Kandydatów do 22 rad można było zgłaszać do 24 września. Niestety, w siedmiu dzielnicach Katowic do wyborów nie dojdzie, bo nie zarejestrowała się wymagana liczba chętnych.

Nie była to niespodzianka, bo zainteresowanie kandydowaniem w niektórych dzielnicach od początku było znikome. W Śródmieściu na liście znalazły się 32 osoby, co w tej dzielnicy jest minimalną liczbą kandydatów, żeby przeprowadzić wybory.

Wstępne wyniki zgłoszeń wyglądają tak: • Ligota-Panewniki – 42 osoby, • Piotrowice-Ochojec – 34, • Wełnowiec-Józefowiec – 33, • Śródmieście – 32, • Zawodzie – 32, • Giszowiec – 28, • Osiedle Witosy – 27, • Osiedle Tysiąclecia – 27, • Koszutka – 27, • Murcki – 27, • Kostuchna – 27, • Załęże – 25, • Dąb – 25, • Osiedle Paderewskiego-Muchowiec – 23. Tutaj mogą powstać rady.

W tych dzielnicach zgłosiło się zbyt mało kandydatów: • Podlesie – 17, • Bogucice – 16, • Janów-Nikiszowiec – 16, • Załęska Hałda – Brynów część zachodnia – 15, • Szopienice-Burowiec – 11, • Zarzecze – 10, • Dąbrówka Mała – 8, • Brynów część wschodnia – Osiedle Zgrzebnika – 2.

Teraz rozpoczęła się weryfikacja złożonych dokumentów, w tym list z podpisami poparcia pod kandydaturami, więc w niektórych dzielnicach wybory wciąż pewne nie są.

DLACZEGO TAK MAŁO CHĘTNYCH?

Socjolog i miejski aktywista Mikołaj Buszman, sam kandydat do rady Śródmieścia, przekonuje, że wbrew pozorom mieszkańcy chcą działać.

– Wiem, że obracam się w barcie ludzi zaangażowanych, ale sam nie miałem większego problemu z zebraniem podpisów. Udało mi się też namówić dwie osoby do kandydowania, z których jedna zebrała podpisy w zaledwie 24 godziny. Może chodzi o to, że kompetencje rad dzielnic są mało znane, a jednocześnie bardzo wąskie, ich budżet praktycznie nie istnieje, rola jest bardzo okrojona. Dodatkowo na działalność społeczną i pro bono trzeba mieć po prostu dużo czasu i samozaparcia – mówi Mikołaj Buszman.

Uważa, że informacje o wyborach, terminach i sposobie kandydowania mogły być bardziej widoczne i lepiej dostępne. Zastrzega jednak, że nie chodzi o szukanie winnych. – Potrzeba długofalowej współpracy miasta i mieszkańców, żeby pokazać, że warto się angażować – podkreśla. – Chcę sprawdzić, jak to działa w Gdańsku i Opolu, porozmawiać z tamtejszymi samorządami, a następnie w Katowicach zastanowić się, co możemy zrobić, żeby w kolejnych wyborach żadna dzielnica nie została bez rady.

Na wynik Ligoty miał wpływ m.in. Tomasz Kozłowski, aktywista miejski, który już wcześniej był radnym, a teraz znów kandyduje. Jak mówi, od wielu miesięcy rozmawiał z mieszkańcami i namawiał do współpracy tych, w których widział potencjał do działania.

Diety dla radnych dzielnicowych byłyby game changerem. I nie widzę w tym niczego złego. Jeśli ktoś sumiennie wykonuje swoje obowiązki, to powinien zostać za to nagrodzony. Bardzo jestem ciekaw, jak wielu byłoby kandydatów w wyborach samorządowych, gdyby nie było diety radnego

ADRIAN SZYMURA
działacz społeczny



• Warsztaty w ramach akcji „Miasta Idei” poświęcone radom dzielnic. Katowice, 29 czerwca 2026 r. FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

– Walczyliśmy mocno o rady dzielnic i to od dłuższego czasu. Znam grupę zaangażowanych ludzi w dzielnicy, którzy zawsze działali oddolnie, więc prosiłem im, aby się zastanowili nad swoją kandydaturą. Zawsze lepiej mieć sąsiada, do którego można pójść, zapukać i powiedzieć: mam problem. Dlatego tak ważni są radni dzielnicowi – mówi Kozłowski.

Dodaje: – Bardzo mi szkoda dzielnic, gdzie kandydatur zabrakło. Tam pozostaje pomoc wyłącznie radnych miejskich, o ile uda się do nich dotrzeć. Nie chcę nikogo winić za tę sytuację, choć uważam, że miasto mogło bardziej się postarać, by zachęcić mieszkańców do udziału w wyborach. Bez rady pozostaną stare śląskie dzielnice jak Szopienice, Nikiszowiec czy Dąbrówka Mała. A przecież tam są problemy jak wszędzie. Te miejsca powinny mieć swoich reprezentantów. W całych Katowicach około 55 tysięcy ludzi pozostanie bez takiej reprezentacji – podlicza Tomasz Kozłowski.

DECYDUJĄCE SĄ DIETY

Adrian Szymura, działacz społeczny, na łamach Śląskiej Opinii przyczynił małej liczby kandydatów upatruje w czymś innym. – Już pierwszego dnia funkcjonowania okręgowej komisji wyborczej w Śródmieściu mieliśmy kandydatów. To znaczy, że ci ludzie mieli wiedzę o samych wyborach i o miejscu, gdzie złożyć papier – przekonuje.

Jego zdaniem decydujący byłby czynnik finansowy. – Diety dla radnych dzielnicowych byłyby game changerem – uważa. – I nie widzę

w tym niczego złego. Jeśli ktoś sumiennie wykonuje swoje obowiązki, to powinien zostać za to nagrodzony. Bardzo jestem ciekaw, jak wielu byłoby kandydatów w wyborach samorządowych, gdyby nie było diety radnego lub gdyby dieta pokrywała wyłącznie straty finansowe z tytułu pełnienia mandatu w radzie miasta. Kto wie? Może sesje oraz komisje rady miasta zaczęłyby się odbywać w godzinach popołudniowych? – zastanawia się Szymura.

Podkreśla też, że statuty rad dzielnic dają jej członkom bardzo niewielkie uprawnienia. Radom brakuje „twardych” kompetencji oraz prawdziwego budżetu.

CZY RADNY MA NA COŚ WPŁYW?

Adam Lejman-Gaska, katowicki radny, zwraca uwagę na jeszcze inne aspekty. – Ludzie są zagonieni. Jeśli mieliby pracować dla dzielnicy, to kosztom swoich rodzin. Mamy relatywnie małą liczbę osób, które chcą działać społecznie. Druga sprawa to mała sprawczość. Ludzie nie wierzą, że radny dzielnicowy ma na coś wpływ. Przyzwyczaili się, że przez jakiś czas rad nie było i nie się nie stało – tłumaczy.

Jak ocenia, ci aktywni często wolą działać sami, bo w radzie każdy pomysł trzeba poddać pod głosowanie. – Ludzie pamiętają swoje doświadczenia z poprzednich kadencji, kiedy niektórzy radni nie pojawiali się na posiedzeniach i nie można było przegłosować żadnych decyzji – mówi Adam Lejman-Gaska. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34455214



NEWSLETTERY WYBORCZEJ

wyborcza.pl

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newsletters





Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury

Kakauszale

Fest Literacki

XII Edycja



STACJA BIBLIOTEKA | ul. Dworcowa 33
41-709 Ruda Śląska

7.10.2026 godz. 17.00
XXII Finał Regionalnego Konkursu Poetyckiego im. ks. N. Bonczyka
Godz. 18.00 Stanisław Wywiał: Spotkanie autorskie + wernisaż.

14.10.2026 godz. 12.00-18.00
Targi śląskiej książki wraz z prezentacjami autorskimi.

21.10.2026 godz. 18.00
Gala wręczenia TABULKI wraz z przyznaniem tytułu Optimus Auctor
Silesianus Anno Domini – nagrody honorowej Miejskiej Biblioteki
Publicznej w Rudzie Śląskiej.

28.10.2026 godz. 17.30
„Śląskie granie” – Vinyl w Stacji Biblioteka.

4.11.2026 godz. 17.30
Gyburstag Karola Goduli.



FEST LITERACKI
A.D. MMXXVI



MEWA DRUK
DRUKARNIA

RUDA Śląska



Historia Fredy Reicher zaczęła się w Sosnowcu

Idąc przez życie, przeszła prz

Carla z Paraiby w Brazylii natknęła się przez przypadek na zdjęcie kamienicy w Sosnowcu i odżyły wspomnienia. – Pierwszy raz zobaczyłam budynek, o którym tyle razy opowiadała moja droga Freda – dzieli się z nami.

Wojciech Todur

Profesor Carla Reichmann wpisuje w pole internetowej wyszukiwarki słowa „kamienica Reicherów”, a przed oczami ma ukochaną cioteczną babcię Fredkę. Carla w ostatniej dekadzie życia Fredy stała się jej powierniczką, a przede wszystkim strażniczką jej wspomnień: dokumentów, rodzinnych zdjęć, opowieści. Freda dożyła 105 lat i do ostatnich dni zadziwiała młodym duchem, poczuciem humoru, wytrwałością.

– Była odważną, elegancką kobietą o dociekliwym umyśle i błyszczących oczach – opisuje Carla, która naciska enter i z Paraiby w Brazylii przynosi się do... Sosnowca.

FREDA PRZESZŁA PIEKŁO

Na ekranie komputera wyświetla się zdjęcie kamienicy. Carla tłumaczy tytuł artykułu, do którego było dołączone. Ten ukazał się na internetowej stronie „Wyborczej” w Sosnowcu. – „Kamienica Reicherów zmieni się na swoje stulecie” – czyta. „Dzięki artykułom w Państwa gazecie na temat kamienicy Reichera mogłam wreszcie zobaczyć budynek, o którym zawsze opowiadała moja droga cioteczna babcia, Freda (Reicher) Wanderer” – pisze w mailu do redakcji.

Freda Reicher zmarła w 2020 roku w Brazylii, ale historia jej życia zaczęła się właśnie w Sosnowcu. Carla nie ma wątpliwości, że idąc przez życie, Freda przeszła też przez piekło.

Kamienica u zbiegu ulic Piłsudskiego i Teatralnej do dziś wygląda okazale i jest ozdobą miasta. – Tym bardziej łatwo zrozumieć i wyobrazić sobie, jak istotna musiała być dla wciąż młodego miasta, gdy wznoszono jej mury – mówi Anna Szczesna-Urgacz, adiunkt w dziale historii i kultury miasta w sosnowieckim muzeum, która na łamach Klubu Zagłębiowskiego przypominała i opisywała historie wielu kamienic oraz losy ludzi, które się z nimi spłoty.

Za inwestycję odpowiadał Maurycy Reicher, ojciec Fredy, który dorobił się na węglu. Freda urodziła się w Sosnowcu podczas I wojny światowej. Prawdopodobnie 7 maja 1915 roku (w dokumentach przywoływane są także inne daty). Miała dwie młodsze siostry, Halinę i Krystynę. Trio Fredka, Hania i Krysią – jak się nazywały – było bardzo żyte.

NIEBO JUŻ SIĘ ŚCIEMNIA

Maurycy i jego żona Felicja (z domu Josefo-wicz) zadbali o dobre wychowanie córek. Freda chodziła do prywatnej szkoły. Pasjonował ją język francuski. Chciała studiować romanisty-



• **Freda w sklepie z pamiątkami swojej przyjaciółki Teresy (Tauby) Druker w Sao Paulo, około 1985 r.** FOT. ARCHIWUM CARLI REICHMANN



• **Dawna kamienica Reicherów w Sosnowcu** FOT. UM W SOSNOWCU

Profesor Carla Reichmann zastanawia się, czy w związku z renowacją kamienicy Reicherów jest szansa, żeby na murze umieścić chociaż niewielką wzmiankę przypominającą o tym, że to jej przodkowie ją wzniesli

kę. Uwielbiała tańczyć, więc gdy poznała Szymona Wanderera, utalentowanego skrzypka z Krakowa, stała się najszcześliwszą na świecie.

Szymon chodził z nią tańczyć. Freda towarzyszyła mu podczas koncertów. Gdy Freda usłyszała gdzieś wpadającą w ucho piosenkę, to Szymon szybko zapisywał nuty na serwetce, kartce, czymkolwiek, co było w zasięgu. A później grał dla ukochanej melodii.

Freda, gdy opowiadała Carli o tamtych czasach, po latach przyznała, że chociaż była szczęśliwa, to niebo już się ściemniało.

W sierpniu 1939 roku Maurycy Reicher zwołuje w Sosnowcu rodzinną radę z powodu narastających obaw związanych z wybuchem wojny. Freda przyjeżdża z Warszawy, Hania z belgijskiej Antwerpii, a Krystyna przerywa naukę w szkole medycznej.

Freda miała 24 lata, kiedy o świcie 1 września 1939 roku niemieckie wojska wtargnęły do Polski. Rodzina Reicherów opuszcza Sosnowiec i wyjeżdża do krewnych do Warszawy.

DWIE RODZINY REICHERÓW Z SOSNOWCA

W tym miejscu warto zatrzymać się na chwilę. Bowiem, gdy w Sosnowcu przywołuje się Reicherów, to wymienia się nazwisko nestora rodu Henryka Reichera.

„Kiedy niespełna czterdziestoletni Henryk Reicher (1820-1910) przyjeżdża z Warszawy do Sosnowca nowiutką Koleją Żelazną Warszawsko-Wiedeńską, jest rok 1859. Niedawno oddano do użytku nowoczesny dworzec, nawet trochę podobny do warszawskiego, ale miasta jeszcze nie ma. Formalnie trzeba będzie pocze-

kać na nie jeszcze ponad czterdzieści lat. Nie ma też zakładów przemysłowych, hoteli, licznych sklepów i restauracji, a główną ulicę przy dworcu – dziś 3 Maja – wybrukują dopiero za dwie dekady. Czego zatem Henryk tu szukał?

Musiał być zmyślnym wizjonerem, bowiem Sosnowice, jak nazywano wówczas istniejącą tu wieś, były nadgraniczne, ot co. Dla warszawskiego kupca granica i kolej to istna żyła złota. Osiada więc we wsi z wielkim dworcem i z miejsca zakłada firmę spedycyjną. Nie wie jeszcze, że wkrótce stanie się jednym z najbogatszych mieszkańców Sosnowca i zostanie tu już do końca życia. Nie wie także, że jego potomkowie zapiszą się na kartach polskiej historii, a wnuczka zostanie patronką jednej z sosnowieckich ulic” – pisała przywoływana już Anna Urgacz-Szczesna.

– Łączenie historii życia Henryka Reichera z rodziną Reicherów, która stała za wybudowaniem kamienicy w centrum Sosnowca to często powielany błąd. To dwa zupełnie niezwiązane ze sobą rody – zaznacza muzealniczka.

Carla na naszą prośbę sprawdza, czy dwie rodziny Reicherów z Sosnowca jednak łączy genealogiczna nić.

– Henryk Reicher miał liczne potomstwo i jeden z jego synów rzeczywiście miał na imię Maurycy. Zmarł jednak w 1934 roku, co nie zgadza się z historią ojca Fredy, bowiem jej rodzice i dwie siostry zginęły w czasie wojny – przekazuje pochodząca z Sao Paulo Carla Reichmann i zapowiada, że będzie jeszcze szukać odpowiedzi na to pytanie z pomocą znajomego genealoga.

LEKARZ MYŚLAŁ, ŻE FREDA NIE PRZEŻYJE

Wróćmy do Fredy i jej bliskich, którzy we wrześniu 1939 roku szukają szansy na przetrwanie w Warszawie. Nie znajdują go. Długimi tygodniami ukrywają się piwnicy. Przetrwali dzięki rodzinom i wodzie. Gdy bombardowania ustają, wychodzą na ulice w poszukiwaniu chociaż kawałka chleba. Mijają ciała zabitych Warszawiaków.

Freda martwi się nie tylko o bliskich, ale i ukochanego Szymona, który jest z matką Leą we Lwowie. Chce do niego jechać. Ojciec sprzeciwia się. Obawia się, że córka zostanie zesłana na Syberię. – Stamtąd nikt nie wrócił – mówi do Fredy, ale ta stawia na swoim. Mówi, że kocha Szymona i musi odejść.

21 listopada 1939 roku Freda i Szymon biorą ślub w zajętych już przez Rosjan Lwowie. Miastem targają deportacje. 21 czerwca spełnia się zły scenariusz kreślony jeszcze w Warszawie przez ojca Fredy. Wciśnięci do towarowego pociągu jadą w nieznane, na Syberię. Freda jest chora. Ma zapaleniem oskrzeli i czerwone kę. Lekarz mówi jej, że nie przeżyje...

SYBERYJSKI KOSZMAR

Freda, Szymon i Lea trafiają do obozu pracy przymusowej w Kopiejsku, górniczym miasteczku w obwodzie czelabińskim. Freda zapamiętała, jak schodziła po długich drabinach w głąb ziemi, żeby kopać węgiel w prymitywnej kopalni. Myślała wtedy o ojcu.

Syberyjski koszmar trwa do roku 1941. Gdy Niemcy zwracają się militarnie przeciw Rosji, zapada decyzja, że żydowscy więźniowie mogą przenosić się do innych miejsc w Związku Radzieckim. Freda i jej bliscy wskazują na Uzbe-

ez piekło



kistan. Po srogich zimach w Syberii pocieszają się, że tam będzie przynajmniej ciepło.

Trafili do Fergany, gdzie zamieszkali w glinianym domu na obrzeżach uzbeckiego miasta. Freda znowu się uśmiechała, gdy patrzyła na świeże, dorodne warzywa, słodkie winogrona i morele. – Fergana była pięknym miastem, a Uzbegy to piękny naród – mówiła po latach.

W 1944 roku umiera Lea, matka Szymona. Freda wie, co dzieje się na świecie, wyłącznie z listów, które śle do Szymona siostra Fela z Jerozolimy. Pomaga też Erna – druga siostra Szymona – która mieszka z mężem Ludwikiem Wasserbergerem w USA i śle przez Jerozolimę paczki do Uzbekistanu.

• **Freda i jej mąż Szymon Wanderer w Sao Paulo, 1949 r.**

FOT. ARCHIWUM
CARLI REICHMANN

Freda dopiero po wojnie dowie się, że jesienią 1939 roku po raz ostatni widziała swoich rodziców i siostry. Zostali wywiezieni do obozu Auschwitz-Birkenau, skąd już nie wrócili

Wspomniany Ludwik uratował wielu członków rodziny Wasserberger. Freda była mu za to dogonnie wdzięczna.

Freda dopiero po wojnie dowie się, że jesienią 1939 roku po raz ostatni widziała swoich rodziców i siostry. Ci z czasem wrócili do Sosnowca, a później zostali wywiezieni do obozu Auschwitz-Birkenau, skąd już nie wrócili. Fre-

da popada w głęboką depresję. Wspomina, że gdyby nie Szymon, nie poradziłaby sobie z traumą związaną z utratą bliskich.

SPOKOJNY DOM W SAO PAULO

Freda i Szymon przez dwa lata mieszkają w Krakowie. Planują nowe życie. Freda sprzedaje kamienicę w Sosnowcu Zjednoczeniu Przemysłu Węglowego. Zyskuje też nieco gotówki za kawałek ziemi w Palestynie. W 1948 roku wyjeżdżają do Paryża. Z pomocą rodziny uzyskują wizy brazylijskie. W lutym 1949 roku Freda i Szymon wchodzą na pokład statku Andrea C. w Calais i wyruszają w nieznane za ocean. Ich nowym domem stanie się z czasem Sao Paulo.

Po śmierci Szymona w 1965 roku Freda znowu zmaga się z depresją. Do równowagi pomaga jej wrócić praca w znanej francuskiej księgarni. W końcu jest spokojna i szczęśliwa.

Carla podzieliła się z nami wspomnieniami Fredy, które spisano w związku z wywiadem do projektu „Arquivo Histórico Judaico Brasileiro” (Brazylijskie Żydowskie Archiwum Historyczne).

Sama też spisała wspomnienia Fredy. – Poprzedziły je miliony rozmów – mówi pani profesor, która zastanawia się, czy w związku z renowacją kamienicy Reicherów jest szansa, żeby na murze umieścić chociaż niewielką wzmiankę przypominającą o tym, że to jej przodkowie wzniesli te mury.

W centrum Sosnowca nie brakuje tego typu oznaczeń. Za projektem z 2009 roku stała będzinińska Fundacja Brama Cukermana.

Akcja „Hurtownia manufaktury” zakładała, że na fasadach budynków zostaną umieszczone tablice naśladujące reklamy przedsiębiorstw działających w przedwojennym Sosnowcu. – Miały przypominać o dawnym życiu gospodarczym i społecznym w tym mieście – dzieli się z nami Karolina Jakowieńko z fundacji.

TABLICA PRZYPOMNI O REICHERACH?

W centrum Sosnowca, na podstawie zapisów z niemal stuletnich książek adresowych, inicjatorzy tej akcji odkryli ponad 50 lokalizacji dawnych zakładów. – Tablice miały przypominać o historii Sosnowca, ale i być zachętą do spacerów edukacyjnych – wspomina Karolina Jakowieńko.

W projekt – obok Fundacji Brama Cukermana – zaangażował się samorząd Sosnowca. M.in. dzięki temu społecznicy bez problemu uzyskali zgodę na zawieszenie tablic na budynkach należących głównie do miasta.

– Podoba mi się pomysł z oznaczeniem kamienicy Reicherów. Taka jest historia tego miejsca i Sosnowca. Warto ją zachować, przybliżać kolejnym pokoleniom taką wiedzę – mówi Karolina Jakowieńko. W podobnym tonie wypowiada się Anna Urgacz-Szczęsna.

Michał Wcisło, wiceprezydent Sosnowca, któremu przekazaliśmy pytanie Carli Reichmann, zapewnił, że sprawdzi, czy są możliwości, żeby tablica przypominająca rodzinę Reicherów znalazła się na murze kamienicy.

– Zbliżające się stulecie tego budynku oraz planowany remont elewacji to dobry moment, żeby o tym pomyśleć – przyznał, a Carla Reichmann oferuje pomoc przy redakcji napisu, który mógłby trafić na tablicę.

Sama Fundacja Brama Cukermana nie zamierza obecnie kontynuować swojej akcji z tablicami sprzed 17 już lat. – Koncentrujemy się na odsłanianiu historii związanej z Domem Bojowników Getta w Będzinie – mówi Karolina Jakowieńko. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Katowice/34455061

Prezydent Miasta Mysłowice informuje:

Na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Mysłowice, na II piętrze oraz na stronie internetowej www.myslowice.pl, BIP podano do publicznej wiadomości szczegółowe wykaz nieruchomości stanowiący własność Skarbu Państwa przeznaczony do:

sprzedaży w drodze bezprzetargowej:

– nieruchomości gruntowej przeznaczonej do sprzedaży na rzecz jej użytkownika wieczystego w drodze bezprzetargowej, w trybie art. 198g ustawy o gospodarce nieruchomościami, stanowiącej własność Skarbu Państwa, położonej w Mysłowicach przy ulicy Karola Miarki.

Osoby, którym na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 399 późn. zm.), przysługujące pierwszeństwo w nabyciu wyżej opisanej nieruchomości, mogą w terminie 6 tygodni, licząc od dnia wywieszenia niniejszego wykazu, złożyć wniosek o jej nabycie.

termin wywieszenia: 02.10.2026 r. do 13.11.2026 r.

Katowice/34455059

Prezydent Miasta Mysłowice informuje:

Na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Mysłowice, na II piętrze oraz na stronie internetowej www.myslowice.pl, BIP podano do publicznej wiadomości szczegółowe wykazy nieruchomości stanowiących własność Gminy Mysłowice przeznaczonych do:

dzierżawy:

– zawarcia na okres trzech lat umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej, położonej w rejonie ulicy Krótkiej, stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne, obiekt gospodarczy, tunel foliowy (przedłużenie dzierżawy), zarządzenie 507,

– zawarcia na okres trzech lat umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej, położonej w rejonie ulicy Krótkiej, stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne, obiekt gospodarczy, (przedłużenie dzierżawy), zarządzenie 506, 505, 504, 503, 502, 498, 497, 495, 494, 493, 492, 491, 490, 489, 488, 487, 486, 485, 484, 526, 525, 524, 523, 522

– zawarcia na okres trzech lat umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej, położonej w rejonie ulicy Krótkiej, stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne, obiekt gospodarczy, altana ogrodowa (przedłużenie dzierżawy), zarządzenie 501,

– zawarcia na okres trzech lat umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej, położonej w rejonie ulicy Krótkiej, stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne (przedłużenie dzierżawy), zarządzenie 500,

– zawarcia na okres trzech lat umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej, położonej w rejonie ulicy Krótkiej, stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne, szklarnia, obiekt gospodarczy, utwardzony chodnik i schody (przedłużenie dzierżawy), zarządzenie 499,

– zawarcia na okres trzech lat umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej, położonej w rejonie ulicy Krótkiej, stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne, obiekt gospodarczy, obiekt WC (przedłużenie dzierżawy), zarządzenie 496,

– na czas nieoznaczony przy ulicy Niepodległości nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne, dojście do działki sąsiedniej (zmiana dzierżawcy), zarządzenie 508.

termin wywieszenia: 02.10.2026r.do 23.10.2026r.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Katowice/34454740



Ogłoszenie

W myśl art. 214b ust. 2 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.), ogłasza się, co następuje:

W Biurze Spraw Dekretowych Urzędu miasta stołecznego Warszawy (zwanym dalej „Urzędem”) toczy się postępowanie administracyjne z wniosku złożonego w dniu 1 marca 1946 r. przez Zjednoczenie Fabryk Cementu Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Sosnowcu (ostatnia znana Urzędowi siedziba) – o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego w trybie art. 7 ust. 1 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279, zwane dalej „Postępowaniem dekretowym”) dla nieruchomości położonych w Warszawie przy ul. Pierackiego 12 oznaczonej nr. hip. 1297, przy ul. Zdrojowej oznaczonej nr. hip. 8245, przy ul. Goplańskiej oznaczonej nr. hip. 8191 oraz przy ul. Czackiego 14 (zwanym dalej „Nieruchomościami”). W sprawie nie wpłynęło żadne inne pismo pochodzące od stron w przeciągu ostatnich 30 lat poprzedzających dzień publikacji niniejszego ogłoszenia.

Prezydent m.st. Warszawy wzywa strony Postępowania dekretowego, aby w terminie sześciu miesięcy od dnia ukazania się niniejszego ogłoszenia zgłosiły się do Urzędu, podając swój aktualny adres, a następnie w terminie kolejnych trzech miesięcy udowodniły swe prawa do Nieruchomości, pod rygorem umorzenia Postępowania dekretowego.

Zgodnie z art. 214b ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami podstawa umorzenia Postępowania dekretowego zachodzi, gdy organ wezwał nieustalone strony lub strony, których adresów nie ustalono, do uczestnictwa w postępowaniu przez ogłoszenie, a w sprawie nie wpłynęło żadne pismo pochodzące od wzywanej strony w przeciągu ostatnich 30 lat poprzedzających dzień publikacji ogłoszenia. Organ wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia wzywana strona nie zgłosiła swych praw albo zgłoszyszy je, nie udowodniła ich w terminie kolejnych 3 miesięcy lub nie wskazała swego adresu.

Magdalena Warchala-Kopeć

W ogrodach klasztornych Sanktuarium Matki Bożej przy Żłóbku w Kobylinie w piątek 4 września spotkało się około 30 dzieci. Usiadły na ławkach wewnątrz zagrody, w której były dwie owce. Zwierzęta skubały trawę i dały się głaskać, a jeden z franciszkanów opowiadał dzieciom przypowieści o zagubionej owcy i zagubionej drachmie.

W ten sposób sanktuarium rozpoczęło nowy cykl katechez dla najmłodszych, które będą organizowane raz w miesiącu. Tematy zajęć mają zapowiadać animowane filmy, wykonane z pomocą sztucznej inteligencji, których bohaterami są owca Radosna Róża i Pasterz.

Podobne spotkania dla dzieci i młodzieży w różnym wieku odbywały się już w zeszłym roku szkolnym. Dzieci siedziały pod drzewem figowym rosnącym w donicy albo przy drewnianej studni, zaś młodzież dyskutowała w salce katechetycznej.

Nad tym, by katechezy parafialne organizowane były we wszystkich, a nie tylko w wybranych parafiach, pracuje zespół pod kierunkiem biskupa sosnowieckiego Artura Ważnego. Zespół powołany został w marcu podczas 400. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski w odpowiedzi na reformy wprowadzane przez ministrami edukacji Barbarę Nowacką. Rok temu zmniejszyła ona liczbę godzin szkolnej religii z dwóch do jednej tygodniowo. Kościół uważa, że to za mało. Dlatego postanowił jedną godzinę tych zajęć przenieść do parafii, choć nie jeden do jednego.

– Głównym celem lekcji religii w szkole jest przekaz wiedzy religijnej i dostarczenie porządku aksjologicznego. Z kolei katecheza parafialna pogłębia formację, wiążąc wychowanie z życiem sakramentalnym. Obok nauczania i wychowania jedynie w parafii może być realizowana trzecia funkcja katechezy, którą jest chrześcijańskie wtajemniczenie – wyjaśniał biskup Ważny.

Dodawał, że w wielu miejscach w Polsce katecheza parafialna świetnie funkcjonuje, tylko trzeba zadbać o jej nową formę. Są też miejsca, gdzie jej nie ma i dopiero będzie wprowadzana. Dlatego zespół pod jego kierunkiem opracował podstawę programową katechezy parafialnej, w oparciu o którą zajęcia prowadzić będą katecheci, katechiści i animatorzy w całej Polsce.

ALTERNATYWNE ZAJĘCIA

W czerwcu przedstawiono nowe wytyczne dotyczące katechezy parafialnej.

– Dokument był konsultowany z dyrektorami wydziałów katechetycznych, również księża biskupi zapoznali się z tymi wytycznymi. Obecnie dokument jest na etapie konsultacji w Komisji Prawnej Konferencji Episkopatu Polski i najprawdopodobniej zostanie przyjęty w październiku na zebraniu plenarnym Konferencji Episkopatu Polski – mówiła w czwartek 24 września Katolickiej Agencji Informacyjnej Magdalena Józwiak z Zespołu KEP ds. Katechezy Parafialnej.

Pomimo to wiele parafii uruchomiło zajęcia katechetyczne już we wrześniu. Proboszcz parafii św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Zabrzu 29 sierpnia przekazał parafianom za pośrednictwem serwisu społecznościowego informację, że msze szkolne z katechezą organizowane w dni powszednie, „zastępują skasowaną drugą godzinę lekcji religii w szkole”.

Dla uczniów szkół podstawowych odbywają się one w czwartki o godz. 18, a dla uczniów szkół ponadpodstawowych – we wtorki o tej samej porze. Dodatkowo uczniowie przystępujący do pierwszej komunii lub do bierzmowania muszą uczestniczyć w specjalnych katechezach przygotowujących do tych sakramentów.

Parafia Opatrzności Bożej w Warszawie przekazała z kolei, że w tym roku szkolnym chciałyby zorganizować katechezę parafialną dla dzieci i młodzieży, które z różnych przyczyn nie mają zajęć religii w szkole.

W 2023 roku TVN24 podawał, że w całej Polsce takich szkół jest ponad 1,5 tysiąca. W zeszłym roku w samej Warszawie religii nie organizowa-



FOT. JAKUB PORZYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Religia wróciła do sal katechetycznych

Parafie wystawiają uczniom świadectwa

We wrześniu przy kościołach rozpoczęły się katechezy parafialne. Fundacja „Wolność od Religii” uważa, że to dobry moment na kolejny krok ku świeckiej szkole.

no w 372 klasach w technikach (37 proc.), w prawie 300 klasach w liceach (14 proc.) i w 64 klasach w szkołach podstawowych (1 proc.). Powód? Na tego typu zajęcia nie zapisał dziecka żaden rodzic, chęci uczestnictwa nie zgłosili także pełnoletni uczniowie.

Dlatego Parafia Opatrzności Bożej bada zapotrzebowanie na alternatywne zajęcia w kościele, udostępniając w internecie interaktywny formularz. „Dodatkowe szczegóły będziemy przysyłać zgłoszonym osobom, po weryfikacji zainteresowania tą formą katechizacji, na początku nowego roku szkolnego” – informuje parafia.

JEDNE ZACHĘCAJĄ, INNE DYSCYPLINUJĄ

Parafie liczą na to, że katecheza w kościele, organizowana w bardziej swobodny sposób niż ta w szkole, przyciągnie zainteresowanych. Dlatego niektóre, tak jak wspólnota w Kobylinie, stawiają na atrakcyjną formułę zajęć.

Podobnym tropem idzie Parafia pw. Błogosławionej Jolenty w Gnieźnie, która nadała swojemu projektowi tytuł „Korzenie i Skrzydła”.

„To nie kolejna szkolna lekcja, ale przestrzeń budowania dobrych relacji, odkrywania wiary żywej i praktycznej oraz bezpiecznego spotkania w rówieśniczym gronie. Dajemy dzieciom

solidne fundamenty i skrzydła do lotu!” – zachęcają organizatorzy.

W ramach projektu odbywają się spotkania w trzech grupach wiekowych. Klub Odkrywców przeznaczony jest dla dzieci od zerówki do klasy trzeciej, które podczas zajęć bawią się i rozmawiają o wartościach. Strefa Przyjaźni to nieco poważniejsze zajęcia dla czwarto- i piątoklasistów. Z kolei młodzież z klas 6 i 7 spotyka się w grupie Sens, by rozmawiać o życiu i własnym miejscu we wspólnocie.

Zupełnie odwrotny kierunek obrała Parafia świętego Pio z Pietrelciny w Ostródzie, która stawia na dyscyplinę i przymus. Na początku września poinformowała, że uczestnictwo w katechezach parafialnych jest obowiązkowe dla wszystkich uczniów podstawówek i szkół średnich.

Parafie liczą na to, że katecheza w kościele, organizowana w bardziej swobodny sposób niż ta w szkole, przyciągnie zainteresowanych. Dlatego niektóre stawiają na atrakcyjną formułę zajęć

„Lekcje religii w szkole mają dziś ograniczony czas i charakter bardziej edukacyjny. W parafii możemy stworzyć przestrzeń bardziej wspólnotową – taką, w której jest miejsce na rozmowę, pytania, modlitwę, doświadczenie wspólnoty oraz praktyczne przeżywanie wiary” – wyjaśniają organizatorzy.

13 września dzieci dostały dzienniczki, w których notowana będzie ich obecność na spotkaniach. W ciągu roku zaplanowano ich osiem. Uzupełnione dzienniczki trzeba będzie przedstawić, by zostać dopuszczonym do bierzmowania.

Nawet gdy dzieci będą miały wolne od szkoły, nie zostaną zwolnione z wizyt w kościele. Parafia informuje, że w czasie ferii zimowych, zamiast uczestnictwa w katechezach, uczniowie zobowiązani będą do udziału w Drodze Krzyżowej, zaś dzieci, które wyjadą na zimowiska, mogą uczestniczyć w nabożeństwach w innych parafiach, a fakt ten dokumentować w dzienniczku.

INFORMACJA O PRZEKONANIACH

Pierwsza katecheza dla klas 4-8 już się odbyła. Uczestnicy rozmawiali o tym, dlaczego czasami boją się lub nie mają chęci pójść do spowiedzi.

W czerwcu uczestnicy zajęć w gnieźnieńskiej parafii będą musieli zdać egzamin ustny,

po czym otrzymają świadectwo potwierdzające, że zaliczyli rok katechetyczny.

Świadectwa ukończenia zajęć otrzymają również uczestnicy katechezy dekanalnej, organizowanej w Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego i Świętego Herberta w Katowicach. Jest ona adresowana do uczniów szkół średnich, a organizatorzy informują, że jest ona alternatywą dla katechezy szkolnej.

Fundacja „Wolność od Religii”, która walczy o prawa osób niewierzących w przestrzeni publicznej, uważa, że to doskonały moment, by rząd spełnił obietnicę wyborczą złożoną w punkcie 17. „Programu 100 konkretów na pierwsze 100 dni”, a która dotyczyła wykreślenia oceny z religii ze świadectw szkolnych.

Na razie dwa lata temu ministra Nowacka zdecydowała jedynie o tym, że ocena z religii nie będzie wliczana do końcoworocznej średniej ocen. Nadal jednak widnieje na świadectwie.

23 września Dorota Wójcik, prezeska fundacji, skierowała do ministry Nowackiej i premiera Donalda Tuska pismo w tej sprawie. Podkreśla w nim, że wyznawana religia (lub jej brak) oraz udział w zajęciach z religii lub etyki powinny pozostawać sprawą prywatną. Przypomina, że zgodnie z Konstytucją RP władze Polski mają zachować bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych.

„Świadectwo szkolne jest dokumentem urzędowym wydawanym przez państwo. Umieszczanie na nim ocen z przedmiotów o charakterze wyznaniowym narusza tę neutralność” – podkreśla Wójcik.

Dodaje, że konstytucja gwarantuje równość wobec prawa, prawo do prywatności i wolności sumienia. Stanowi też, że nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawnienia swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania.

„Obecność oceny z religii na świadectwie (lub jej brak przy jednoczesnym braku oceny z etyki) wprost informuje kolejne instytucje, pracodawców czy komisje rekrutacyjne o przekonaniach religijnych ucznia lub jego rodziców. Wpływa to negatywnie na prawo do zachowania tych informacji w sferze prywatnej” – zaznacza Wójcik.

SZKOŁA NIE ZASTĄPI PARAFII

Uzupełnia, że ocena z religii w szkołach publicznych zależy od kryteriów ustalanych przez związki wyznaniowe, a nie przez państwo, które nie powinno certyfikować stopnia zaangażowania religijnego lub wiedzy wyznaniowej na państwowym dokumencie.

„Mając na uwadze powyższe argumenty, wnoszę o nowelizację odpowiednich rozporządzeń (...) w taki sposób, aby oceny z religii i etyki były komunikowane zainteresowanym w formie odrębnego zaświadczenia wydawanego przez parafię lub szkołę, przekazywanego przez nauczyciela danego przedmiotu, bez wpisywania ich na blankiet świadectwa szkolnego” – apeluje Wójcik.

Kościół póki co stoi na innym stanowisku. Choć uczestnicy katechezy w Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego i Świętego Herberta w Katowicach otrzymają świadectwa ukończenia zajęć, a ich organizatorzy określają je wprost jako „alternatywę dla katechezy szkolnej”, przypominają równocześnie, że świadectwo ze szkoły ponadpodstawowej jest wymagane przy protokole przedmażeńskim.

„W razie jego braku wymagana jest katecheza uzupełniająca” – podkreślają organizatorzy.

Podobnego zdania jest Stowarzyszenie Katechetów Świeckich, które 13 września opublikowało list otwarty:

„Szkoła nie zastąpi parafii. Parafia nie zastąpi szkoły. Każda z tych przestrzeni ma swoje zadania. Nie ‘albo-albo’. Potrzebujemy jednego i drugiego” – napisali członkowie stowarzyszenia.

Dominikanin o. Paweł Gużyński nie jest jednak aż tak radykalny.

– Nie jest wykluczone, że w przyszłości religia zostanie przeniesiona całkowicie ze szkół do zajęć parafialnych. To będzie zależało od tempa polaryzacji politycznej i sekularyzacji – skomentował kilka dni temu na łamach „Faktu”. ●

Na SOR trafiają nieprzytomni nawet z 6 promilami

Kiedy wychodzą, mówią: „Trzeba się za to napić”



• SOR Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Częstochowie
FOT. GRZEGORZ SKOWRONEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Z urazami głowy, poranieniami, po upadkach ze schodów – tacy są często pijani pacjenci, którzy trafiają do największego szpitala w Częstochowie.

Michał Hyra

Szpitalne oddziały ratunkowe w całej Polsce codziennie przyjmują pacjentów, którzy są pod wpływem alkoholu. Zjawisko nasila się w weekendy. Ze statystyk Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. NMP w Częstochowie wynika, że najwięcej pijanych jest w okresie jesienno-zimowym, głównie dlatego, że osoby w kryzysie bezdomności próbują się ogrzać alkoholem. Ten, choć daje poczucie ciepła, w rzeczywistości powoduje szybsze wychładzanie organizmu.

Często pijani pacjenci trafiają do szpitala nieprzytomni. Dla lekarzy ich stan to nie zwykłe upojenie alkoholowe, ale bardzo często stan bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia. Jak podkreśla Angelika Kawecka, rzeczniczka prasowa szpitala wojewódzkiego w Częstochowie, w historii tej lecznicy zdarzały się przypadki pacjentów z ekstremalnie wysokim stężeniem alkoholu we krwi.

– Pacjent, u którego odnotowano najwyższy poziom alkoholu we krwi w naszym szpitalu, miał w badaniu około 6,8 promila. To wynik na granicy dawki śmiertelnej. Izba Wytrzeźwień nie przyjmuje już takich osób, ponieważ mamy do czynienia z ciężkim zatruciem alkoholowym, które może grozić śmiercią – wyjaśnia.

NIE CZEKA SIĘ, AŻ PACJENT WYTRZEŻWIEJE

Pacjenci pod wpływem alkoholu są przyjmowani na SOR przez zespoły ratownictwa medycznego. Zwykle są nieprzytomni, wymagają transportu karetką.

– Trafiają do nas najczęściej z urazem, ranami głowy. Natomiast my traktujemy ich jako potencjalnych pacjentów z urazem wielonarządowym. Przez

to, że są nieprzytomni i nie mogą nam powiedzieć, jak doszło do urazu, co ich boli. Konieczne jest wykonanie tomografii komputerowej całego ciała – wyjaśnia dr n. med. Jolanta Majer, kierownik SOR w szpitalu wojewódzkim w Częstochowie.

Jak dodaje, diagnostyka musi odbyć się natychmiast: – Nie czeka się, aż pacjent wytrzeźwieje, bo wtedy może być już za późno na ratunek. Często tacy pacjenci mają krwiaki w mózgu, uszkodzenia trzustki, obrażenia w obrębie kręgosłupa. Dlatego wykonywane są niezwykle kosztowne badania, aby wykluczyć wszystkie urazy, które mogą zagrażać ich życiu.

Lekarze zwracają uwagę, że zarówno wygląd, jak i zachowanie pacjenta nie zawsze pozwalają ocenić rzeczywisty poziom alkoholu we krwi.

– Wśród pacjentów, którzy trafiają na SOR, mając na przykład 5 promili, są tacy, u których początkowo mamy jedynie podejrzenie, że mogą być pod wpływem alkoholu. Potwierdzają to dopiero wyniki badań. Do tego czasu pacjent może być w kontakcie, rozmawiać z nami całkiem przytomnie – mówi szefowa SOR. Wpływ na to mają m.in. tolerancja organizmu czy predyspozycje.

– Osoby, które piją alkohol długotrwale, mają znacznie większą tolerancję niż przeciętny człowiek, który spożywa alkohol okazjonalnie. Organizm przyzwyczaja się do wysokich stężeń alkoholu, dla-

Pacjent, u którego odnotowano najwyższy poziom alkoholu we krwi w naszym szpitalu, miał około 6,8 promila. To wynik na granicy dawki śmiertelnej

ANGELIKA KAWECKA
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny
im. NMP w Częstochowie

tego sama obserwacja pacjenta nie wystarczy – podkreśla dr Majer.

URATOWALIŚCIE MI ŻYCIE?

Dla personelu medycznego szczególnie trudne są sytuacje, kiedy pacjent po ciężkim zatruciu alkoholowym wraca do zdrowia, ale nie wyciąga żadnych wniosków, co często staje się jasne jeszcze w szpitalu.

– Pacjenci z 3 czy 4 promilami często po zakończonej hospitalizacji, kiedy słyszą, że uratowało się im życie, odpowiadają: „To trzeba się za to napić”. Statystyki SOR wskazują jasno, że takie przypadki, niestety, nie są odosobnione – wylicza Angelika Kawecka.

– Statystycznie trzech-czterech pacjentów dziennie na SOR urazowym to osoby pod wpływem alkoholu. Widzimy często, że to ci sami pacjenci, których ratowaliśmy kilka miesięcy wcześniej, a którzy niejednokrotnie pobijają swój wcześniejszy wynik i przekraczają poziom 4,5, a nawet 6 promili – dodaje dr Majer.

Od jednego z ratowników medycznych pracujących na Śląsku usłyszeliśmy historię mężczyzny po trzydziestce. Kilukrotnie przyjeżdżało do niego pogotowie, bo był już wycieńczony piciem. Badania wykazywały zwykle ponad 5 promili alkoholu w organizmie. Mężczyzna zwykle wychodził ze szpitala po kilkunastu godzinach, które spędzał pod kroplówkami. W końcu pogotowie przyjechało po niego ostatni raz, lekarze walczyli o jego życie na oddziale intensywnej opieki medycznej, ale po kilku dniach zmarł.

Z kolei niedawno w jednym z częstochowskich szpitali zmarła 24-latka, u niej długotrwale picie alkoholu doprowadziło do marskości wątroby.

Jak podkreśla Angelika Kawecka, dla zespołów ratunkowych najważniejsze jest jedno: nie wolno zakładać, że osoba pod wpływem alkoholu jest „tylko pijana”. Za nietrzeźwością może kryć się poważny uraz, udar, krwawienie wewnętrzne czy inne zagrożenie życia. Dlatego osoby z wysokim stężeniem alkoholu we krwi są na oddziałach ratunkowych traktowane jako pacjenci wymagający pełnej diagnostyki i często natychmiastowej pomocy medycznej. ●

Biblioteka Śląska

Nieustannie próbujemy

Przed czym uciekamy?
Czy mamy gdzie się schronić? Ucieczka ma potencjał wyzwalaający czy jest tylko sposobem unikania niechcianego?

Marta Odziomek-Pawlikowska

O różnych praktykach ucieczkowych sporo będzie się dyskutowało i grało podczas 6. Festiwalu „Przestrzeń Słowa”, który odbędzie się w Bibliotece Śląskiej w Katowicach. Motywem przewodnim tegorocznej edycji międzynarodowej, literacko-muzycznej imprezy jest właśnie „Ucieczka”.

UCIECZKA JAK LUSTRO

Celem festiwalu jest kreowanie spójnej, pociągającej opowieści o naszych czasach, o nas samych i o bezradności człowieka żyjącego w XXI wieku. A ucieczka wydaje się być dzisiaj lustrem, w którym zakwita i realizuje się obca dotychczas postać rzeczywistości.

– Wobec galopujących jeden po drugim kryzysów, pragnienie odejścia na bok – dezercji z niepokojącej rzeczywistości – jest jednym z naszych najbardziej dojmujących fantazmatów. Nieustannie próbujemy więc uciekać: oddalamy się od siebie, by za chwilę do siebie wracać, szukamy oddechu od serwisów społecznościowych i przerażeni FOMO zatracamy się w kompulsywnym przeglądaniu rolek z kotami, odchodzimy od innych, by po chwili rozpaczliwie szukać kontaktu z ludźmi. Jesteśmy zagubionymi uciekinierami, którzy coraz wyraźniej przeżywają, że bezpiecznych miejsc już nie ma – wyjaśnia koncepcję tegorocznego hasła Artur Madaliński, dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach.

W przestrzeni tej biblioteki od 2 do 24 października odbędzie się 15 wyjątkowych wydarzeń z udziałem wybitnych pisarzy, muzyków, performerów, myślicieli i innych twórców, którzy zaprezentują różnorodne spojrzenia na koncepcję ucieczki we współczesnym świecie.

LITERATURA Z MUZYKĄ

W pierwszym tygodniu festiwalu czekają nas pasjonujące wydarzenia, stawiające pytania o ge-



• **Dorota Masłowska** FOT. SZYMON ROGIŃSKI

nezę ucieczek, w drugim – rządzić będą czołowi poeci i poetki oraz wyjątkowo ciekawy krąg pisarzy i pisarek. Natomiast trzeci tydzień należał będzie do międzynarodowych gwiazd.

– Każda edycja Festiwalu „Przestrzeń Słowa” niesie ze sobą autonomiczną wizję. Jest rodzajem szalonego spektaklu, który wymaga całej plejady znakomitych aktorów. Dlatego w programie znalazły się nazwiska intrygujące i wielkie, które obsadziliśmy w głównych rolach – informuje Bartłomiej Majzel, koordynator festiwalu.

Wśród zagranicznych gości znajdą się uznani na świecie autorzy: jeden z najwybitniejszych pisarzy, laureat Nagrody Bookera – Richard Flanagan, laureat Pulitzera Jericho Brown, który zaprezentuje książkę „Tradycja” oraz Graeme Macrae Burnet – autor genialnej książki „Studium przypadku”. Zjawi się także liczne grono najciekawszych polskich pisarek i pisarzy. Będą m.in.: Marek Bieńczyk, Dorota Masłowska, Antonina Tosiek, Tomasz Stawiszyński, Jerzy Jarniewicz, Magdalena Bielska, Anna Cieplak czy Emilia Konwerska.

Przestrzeń Słowa od początku łączy literaturę z muzyką, dlatego i w tym roku zaplanowano kilka smakowitych koncertów. Na festiwalowej scenie wystąpi irlandzki singer-songwriter, autor czarujących melodii i nieustannie poszukujący artysta Adrian Crowley. Do alternatywnych korzeni festiwalu nawiążą występy zespołów Dr Misio, Nagrobki, Proszek oraz Tomasza Budzyńskiego. W psychodeliczno-transową przestrzeń wprowadzi duet Dendro. Z kolei Dorota Masłowska i Wacław Zimpel zaprezentują swój premierowy, jazzowy projekt muzyczny „MY I JA”.

W programie znalazła się także Impreza tańeczna „Depesza literacka – dźwięki subkultury” z udziałem wyjątkowych Dj-ów, a kawalki, które zabrzmią, będą starannie wyselekcjonowaną muzyką subkultur.

PYTANIA I ODPOWIEDZI

Będzie artystycznie, kameralnie, ale też atrakcyjnie, spektakularnie i mądrze. Słowa, dźwięki, obrazy ułożą się w fascynującą, wielowątkową opowieść o skomplikowanych czasach, w których żyjemy i być może podsuną nam tropy do interpretowania zawiloci współczesnego świata.

– Czy ucieczka jest dzisiaj wyzwaniem czy koniecznością, czy można uciec od języka, jak uciekamy od (i do) Boga, dlaczego ciągle chcemy umknąć przed rzeczywistością, czy można uciec od tradycji i jak rysuje się geografia ucieczek – to tylko niektóre z pytań, które postawimy w czasie Festiwalu „Przestrzeń Słowa”. Odpowiedzi poszukamy z wspaniałymi gośćmi i gośćmi, którzy przyjadą do Katowic – zaprasza dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach.

REKLAMA

Katowice/34453706

**Festiwal
Przestrzeń
Słowa**
Ucieczka

**2–24 października 2026**Biblioteka Śląska
Plac Rady Europy 1 / Katowice

5.10.2026 | poniedziałek | godz. 18.00
Uciec od zależności

Spotkanie: **Anna Cieplak**
Prowadzenie: **Adrian Chorębała**

Promocja książki Anny Cieplak *Istoty zależne* (Wydawnictwo Poznańskie, 2026)

6.10.2026 | wtorek | godz. 18.00
Ucieczka - wyzwanie, odruch czy konieczność?

Występują: **Marek Bieńczyk, Dorota Masłowska, Piotr Sadzik**
Prowadzenie: **Artur Madaliński**
Koncert: **MY I JA (Masłowska /Zimpel &...)**

7.10.2026 | środa | godz. 18.00
Wieczne ucieczki od/sło Boga

Występują: **Wacław Osajca SJ, Tomasz Stawiszyński**
Prowadzenie: **Monika Ochędowska**
Koncert: **Tomasz Budzyński**

uciekać



◀ **Richard Flanagan**

FOT. MICHAŁ ŁEPECKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

▼ **Dr Misio**

FOT. PATRYK OGORZALEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Szczegółowy program:
bs.katowice.pl



• **Jericho Brown** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

– Przed nami 23 festiwalowe dni, 15 znakomitych wydarzeń, ponad 60 artystów i artystek. Festiwal pozostaje, jak w latach ubiegłych, wydarzeniem ekscentrycznym, śmiałym, otwartym na to, co nieoczekiwane i nieodczytane – podsumowuje Bartłomiej Majzel.

Zatem – jeśli uciekać gdzieś w październiku, to tylko do biblioteki! ●

Wszystkie wydarzenia 6. Festiwalu „Przestrzeń Słowa” odbędą się w siedzibie Biblioteki Śląskiej (sala Parnassos) przy Placu Rady Europy 1 w Katowicach, z wyjątkiem Depeszy Literackiej, którą zaplanowano w Drzwiach Zwanych Koniem przy ul. Mariackiej 13 w Katowicach (na nią obowiązują zapisy). Wstęp jest wolny, ale liczba miejsc ograniczona.

6. Festiwal „Przestrzeń Słowa” Tych wydarzeń nie można przegapić!

JAŚNIEJĄCE GWIAZDY

• **Richard Flanagan.** Jeden z najwybitniejszych żyjących pisarzy świata, pochodzi z Australii. Autor takich arcydzieł jak „Ścieżki północy”, „Kłaśnięcie jednej dłoni” czy „Żywe morze słów na jawie”. Laureat niezliczonych prestiżowych nagród, w tym Nagrody Bookera. Nobel wydaje się kwestią czasu. Richard Flanagan pojawi się w Katowicach nie tylko po to, aby promować swoją najnowszą, fenomenalną książkę „Pytanie numer siedem”, ale przede wszystkim, aby opowiedzieć o ucieczkach, powrotach, pielgrzymkach i wędrówkach przez realne i wyśnione krainy (16 października).

• **Dr Misio.** Męska, rockowa załoga pod wodzą fantastycznego aktora, scenarzysty i reżysera Arka Jakubika, który każdy koncert potrafi zamienić w emocjonującą podróż, wędrówkę i... ucieczkę. Kto słuchał takich płyt Dr Misio jak „Chory na Polskę” czy „Zmartwychwstaniemy”, zakochał się w nich od razu. To bezkompromisowa muzyka, spleciona z opowieścią dla wszystkich, którzy poszukują intelektualnych wrażeń oraz refleksji, a zarazem cenią sobie rytualną zabawę i hipnotyczny spektakl emocji i uniesień. Energia, inteligencja i klasa. Znakomita inauguracja Festiwalu „Przestrzeń Słowa”! (2 października).

• **Graeme Macrae Burnet.** Ten szkocki pisarz, dwukrotnie nominowany do Nagrody Bookera, znany jest w Polsce głównie z poruszającej książki „Studium przypadku”. To de facto wirtuozerska opowieść o ucieczce, wielowątkowa powieść, w której autor namiętnie myli tropy, zacierając granicę między fikcją a rzeczywistością. Burnet tworzy wybitną literaturę, którą czyta się z zapartym tchem – niczym najlepsze kryminały. Każda z jego pięciu książek była światowym wydarzeniem (22 października).

• **Adrian Crowley.** Jeden z najbardziej niezwykłych

singer-songwriterów, nazywany mistrzem opowieści. Wyróżnia się mroczną wrzeliwością poetycką oraz głosem o hipnotyzującej, głębokiej barwie. Najnowsze płyty Crowley’a produkował John Parish, wprowadzając muzyka do panteonu poetów rocka. Prestiżowy „Uncut” pisał o nim, że zajmuje miejsce między Nickiem Cave’em, Scottem Walkerem i Leonardem Cohenem. Jego ostatni album – „Measure of Joy” – wydaje się pozostawiać jedną z najpiękniejszych płyt ostatnich lat (24 października).

• **Nagrobki.** Już gwiazdy, choć wciąż nieoczywiste. Zespół stworzył we współczesnej polskiej muzyce własny język, legendę i niepodrabialny styl. Brzmienie to autorska mieszanka gitarowego noizu, folku, zimnej fali, big beatu oraz wczesnego black metalu. A teksty wszystkich piosenek traktują o przemijaniu, śmierci i odchodzeniu. Brzmi intrygująco? No tak, bo takie jest! (22 października).

UKRYTE PERŁY

• **Jericho Brown.** Wielka postać światowej literatury. Czarnoskóry poeta z Atlanty w USA, laureat Nagrody Pulitzera, w Polsce wciąż praktycznie nieznany. Ale wygląda na to, że wkrótce się to zmieni. Jericho Brown przyjeżdżając do Katowic, przyjeżdża także, aby promować swą wybitną książkę „Tradycja”, która wreszcie ukazuje się po polsku nakładem Wydawnictwa Biblioteki Śląskiej. Spotkanie wzbogacone będzie słowno-muzycznym performancem „Czarność/Białość” z udziałem poety. Występ jest próbą muzycznego i cielesnego odczytania napięć obecnych w „Tradycji” – między czarnością i białością, historią i teraźniejszością, synkretycznymi gatunkami czarnej muzyki i ciszą (20 października).

• **MY I JA.** Nowy projekt muzyczny Doroty Masłowskiej oraz producenta muzycznego Wacława Zimpla, do któ-

rego zaprosili jeszcze kilku innych muzyków. Z połączenia potencjałów literackiego i muzycznego powstała twórczość, która nikogo nie pozostawi obojętnym. Artyści prezentują autorskie i uznaniowe wersje standardów jazzowych (6 października).

• **Proszek.** Jeżeli jeszcze nie znacie, poznać powinniście koniecznie. Proszek to supergrupa, w której za mikrofonem stoi wybitny artysta wizualny Oskar Dawicki, a na gitarze gra znakomity... perkusista Hubert Zemler. Ich muzyka to połączenie zażytkowej psychodelii, eklektycznego krautrocka i muzycznej poetyki końca lat 60. Warto dodać, że przed Proszkiem wystąpi cała plejada najciekawszych polskich poetek – m.in Antonina Tosiek i Magdalena Bielska – w ramach imprezy pod hasłem „Dynamiczny Łąd”. Literacko-muzyczno-performatywna uczta! (13 października).

• **Kwiat młodej polskiej prozy.** Młode pisarki, o których jest w ostatnim czasie najgłośniejsze? To chociażby Dorota Grabek, Natalia Suszczyńska, Emilia Konwerska czy Weronika Stancel. Wszystkie wystąpią podczas niezapomnianego wydarzenia „Ucieczka od rzeczywistości”. Będą czytania performatywne, rozmowy na ważne tematy i mnóstwo emocji, nie tylko literackich (15 października).

• **Piotr Metz i Jerzy Jarniewicz.** Legendarny dziennikarz muzyczny Piotr Metz oraz czołowy polski poeta, tłumacz i znawca kontrkultury Jerzy Jarniewicz spotkają się na jednej scenie, ponieważ połączyła ich fascynacja zespołem The Beatles. Zapowiada się dowcipna, ekscytująca rozmowa o tym, kto Beatlesów nauczył mówić po polsku, o ich tekstach, fenomenie i wciąż niekończącej się żywotności zjawiska. Spotkaniu towarzyszyć będzie unikatowa wystawa z prywatnej kolekcji Piotra Metza (8 października). ●

REKLAMA

Katowice/34453707

8.10.2026 | czwartek | 18.00
The Beatles: od słowa do słowa – ucieczki znaczeń
(o tekstach i tłumaczeniach piosenek zespołu)

Rozmowa: **Jerzy Jarniewicz, Piotr Metz**

Spotkaniu towarzyszy wystawa poświęcona The Beatles

13.10.2026 | wtorek | godz. 18.00
Dynamiczny Łąd - zlot poetycki

Poeci: **M. Bielska, J. Bociąg, K. Maliszewski, K. Szveda, A. Tosiek**

Muzyka: **Malwina Paszek**
Koncert: **Proszek**

15.10.2026 | czwartek | godz. 18.00
Ucieczka od rzeczywistości - spotkanie „Dziennika Literackiego”

Rozmowa: **Marta Baron-Milian, Jakub Kornhauser**

Czytanie: **D. Grabek, T. Gromadka, E. Konwerska, W. Stancel, N. Suszczyńska**

więcej informacji | program online



**Robotnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa
„HUTNIK” w Częstochowie
Al. Wojska Polskiego 118**

**informuje, że posiada do wynajęcia lokale użytkowe,
przeznaczone na prowadzenie działalności gospodarczej
zlokalizowane w Częstochowie:**

1. W budynku przy **ul. Jesiennej 44** lokal o powierzchni **351,08 m²**
2. W budynku przy **ul. Jesiennej 44** lokal o powierzchni **88,40 m²**
3. W budynku przy **ul. Jesiennej 44** lokal o powierzchni **26,58 m²**
4. W budynku przy **ul. Górskiej 12/16** lokal o powierzchni **5,70 m²**
5. W budynku przy **ul. Mireckiego 28** lokal o powierzchni **120,80 m²**
6. W budynku przy **ul. Lenartowicza 4** lokal o powierzchni **129,00 m²**
7. W budynku przy **ul. Lechonia 27** lokal o powierzchni **21,20 m²**
8. W budynku przy **ul. Mireckiego 31** lokal o powierzchni **63,80 m²**
9. W budynku przy **Al. Niepodległości 41** lokal o powierzchni **20,50 m²**
10. W budynku przy **Al. Wojska Polskiego 120** lokal o powierzchni **10,80 m²**
11. W budynku przy **Al. Niepodległości 41** lokal o powierzchni **64,77 m²**
12. W budynku przy **ul. Mireckiego 26A** lokal o powierzchni **174,40 m²**
13. W budynku przy **ul. Mireckiego 19** lokal o powierzchni **9,2 m²**
14. W budynku przy **ul. Mireckiego 19** lokal o powierzchni **12,00 m²**
15. W budynku przy **ul. Sportowej 96/110** lokal o powierzchni **19,00 m²**
16. W budynku przy **ul. Równoległej 26/28** lokal o powierzchni **80,30 m²**.

**Blizszych informacji udziela dział ekonomiczny Spółdzielni
– Częstochowa, Al. Wojska Polskiego 118, pokój 18,
tel. 34 323-26-36 (34) wew. 119 lub 691-400-793**

Częstochowa/34455127



BK-GN.6840.12.2026

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Działając na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami

**Burmistrz Miasta Czeladź ogłasza I przetarg ustny nieograniczony
na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność Gminy Czeladź**

1. Do sprzedaży przeznaczona jest zabudowana nieruchomość gruntową, stanowiącą własność Gminy Czeladź, położoną w Czeladzi przy ulicy Kaczej 8 oznaczoną **numerem działki 10086 obręb Czeladź** (dawny numer 138 arkusz mapy 21) o powierzchni 0,0213 ha, zapisaną w księdze wieczystej numer KA1B/00006845/0. Symbol użytku z ewidencji gruntów B.
Przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego: „G-2MW/U” – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zabudowy usługowej, **strefa „A”** ochrony konserwatorskiej „Stare Miasto” – układ urbanistyczny miasta Czeladź wpisany do rejestru zabytków województwa śląskiego Nr A/819/2021, strefa OW – ochrony wykopalskiej – zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Czeladzi numer XXIX/360/2007 z dnia 13 grudnia 2007 r.
W dziale III – Prawa, roszczenia i ograniczenia ujawnione jest ograniczone prawo rzeczowe na rzecz Czeladzkiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego – ZBK Sp. z o.o., Czeladź. Dział IV – Hipoteki nie wykazuje wpisów.
Nieruchomość będąca przedmiotem zbycia nie jest obciążona ograniczonymi prawami rzeczowymi, prawami zobowiązaniami innymi niż ujawnione w dziale III i nie ma przeszkód prawnych w rozporządzeniu nią.
2. **Nieruchomość została przeznaczona do sprzedaży w trybie przetargu ustnego nieograniczonego.**
3. **Cena wywoławcza** została określona w wysokości: **150.000,00 złotych** (słownie złotych: sto pięćdziesiąt tysięcy 00/100)
Nieruchomość podlega zwolnieniu z podatku VAT na podstawie art. 43 ust.1 pkt 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r. poz. 775 ze zm).
4. **Kwota wadium** ustalona została w wysokości **30.000,00 złotych** (słownie złotych: trzydzieści tysięcy 00/100), płatna do dnia **27 października 2026 r.**
Postąpienie nie może wynosić mniej niż 1% ceny wywoławczej z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych.
5. **Termin i miejsce przetargu:** Urząd Miasta Czeladź, ul. Katowicka 45, 41-250 Czeladź, sala konferencyjna I piętro w **dniu 4 listopada 2026 r. o godzinie 10⁰⁰.**
6. **Miejsce wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu:**
Ogłoszenie o przetargu zostało opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Czeladź pod adresem www.bip.czeladz.pl oraz wywieszone zostało na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Czeladź – ul. Katowicka 45, 41-250 Czeladź na II piętrze.
7. **Informacje dodatkowe dotyczące przetargu można uzyskać w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Czeladź pokój 414 na II p. lub pod numerem telefonu 32 76 37 980.**

Katowice/34454596

**PREZYDENT
MIASTA RYBNIKA**

informuje o wywieszeniu od dzisiaj na okres 21 dni w siedzibie Urzędu Miasta Rybnika przy ul. Bolesława Chrobrego 2 oraz zamieszczeniu na stronie internetowej www.rybnik.eu wykazu gminnych nieruchomości gruntowych przeznaczonych do oddania w dzierżawę w drodze bezprzetargowej

RYBNIK.EU

Katowice/34454788

**KATOWICKIE
CMEN TARZE
KOMUNALNE****POMOC W ORGANIZOWANIU
POGRZEBÓW**

ul. Murckowska 9
40-266 Katowice

CAŁODOBOWE USŁUGI

tel.: 32 255 21 32,
32 255 15 51, 607 399 321

mail: kck@kck.katowice.pl

Katowice/34414054

Słownko • Literówka Quizy • Sudoku Krzyżówki

**Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację****Szukaj** **W** **APLIKACJI
WYBORCZEJ**

+ **INGA IWASIÓW** znalazła klucz, który otwiera świat. O jej nowej powieści „Tobiasz i wielki liść” – książce o emeryturze, samotności, końcu pewnego świata i... króliku, który niespodziewanie wypełnia pustkę

+ **ARTUR DOMOSŁAWSKI** o legendarnym reporterze i „Operacji Masakra”. Pióro, pistolet i srebrnolistne topole, czyli o tym, dlaczego niektóre reportaże stają się legendami

+ Dlaczego jesteśmy coraz bardziej zmęczeni i czy książki o wypaleniu naprawdę pomagają z niego wyjść?

+ Spotkanie Książkowego Klubu Książki, przegląd jesiennych nowości, kryminały i powieści z dreszczykiem oraz książki dla młodszych czytelników.

**W sprzedaży,
również z dostawą
do paczkomatu**

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

WSPRZEDAŻY

wysokieobcasy
extra

TEMAT NUMERU:
100 OBJAWÓW PERIMENOPAUZY

AGATA KULESZA:
SZCZĘŚCIE POJAWIA SIĘ NA CHWILĘ

TRENDY W MODZIE I W KOLORZE JESIEŃ/ZIMA 2026

PSYCHOLOGIA: CUDZY SUKCES.
DLACZEGO SIĘ PORÓWNUJEMY?



Numer dostępny z książką "Prawdziwe zbrodnie.
15 historii, które wstrząsnęły światem"
lub magazynem "Psychologia dla rodziców"



Koniec zależności od jednego paliwa

Kilka różnych technologii w jednym miejscu

W Gliwicach powstaje Park Zielonej Energii. To jedna z największych inwestycji ciepłowniczych w Polsce wspieranych środkami Funduszu Modernizacyjnego, którego operatorem jest NFOŚiGW.

Michał Hyra

Inwestycję prowadzi samorząd Gliwic. – Dzięki Parkowi Zielonej Energii zyskamy nowoczesny, bezpieczny i odporny system ciepłowniczy. To oznacza większą niezależność od wahań na rynku paliw, lepsze wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i kolejne działania na rzecz poprawy jakości powietrza – podkreśla prezydent Gliwic Katarzyna Kuczyńska-Budka.

Pierwsze pomysły przedsięwzięcia pojawiły się w połowie poprzedniej dekady. W latach 2020–2021 ukształtowała się koncepcja Parku Zielonej Energii, oparta nie na jednym źródle, ale na współpracy kilku uzupełniających się technologii.

To właśnie użycie kilku różnych technologii sprawia, że gliwicki projekt jest wyjątkowy. Celem inwestycji jest zmiana sposobu wytwarzania ciepła dla miasta. Stary system oparty przede wszystkim na paliwach kopalnych zostanie zastąpiony przez zróżnicowany układ zasilany energią słoneczną i paliwami alternatywnymi. Projekt zakłada też odzysk ciepła, także jego magazynowanie.

DWA FILARY KOMPLEKSU

Jak wyliczają przedstawiciele Gliwic, sercem całego kompleksu będzie blok energetyczny z parowym kotłem wielopaliwowym, pracującym w wysokosprawnej kogeneracji, a więc produkującym jednocześnie ciepło i energię elektryczną.

Kocioł ma wykorzystywać przede wszystkim frakcję energetyczną odpadów komunalnych, których nie można poddać recyklingowi, a także rozdrobnione odpady wielkogabarytowe oraz – w mniejszym zakresie – odpowiednie przygotowane osady ściekowe.

Co istotne, nie będzie tu spalany węgiel. Jak szacuje prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Mateusz Pindel, pozwoli to na ograniczenie zużycia węgla o ok. 25 tys. ton rocznie, co z kolei przełoży

się na redukcję emisji dwutlenku węgla o ponad 43 tys. ton rocznie.

Drugim filarem Parku Zielonej Energii jest farma solaro-termiczna o powierzchni około 37 tys. m kw. Będzie ją tworzyć ponad 1130 wielkoformatowych kolektorów. Dzięki nim farma da łącznie około 13,2 MWt (megawatów ciepłych) mocy i będzie produkować ciepło na potrzeby miejskiej sieci.

Całość uzupełni wielkoskalowy magazyn ciepła o pojemności około 12 tys. m sześciu, czyli około 12 mln litrów wody. Zbiornik ma 37 metrów wysokości i 22 metry średnicy. Jego zadaniem będzie gromadzenie ciepła w momentach, kiedy system produkuje go więcej, niż potrzebują odbiorcy, oraz przekazywanie go do sieci w okresach zwiększonego zapotrzebowania.

Nie będzie to magazyn, w którym będzie można magazynować np. energię na zimę. Jego celem jest przede wszystkim wyrównywanie naturalnych wahań produkcji farmy solarnej i zwiększenie elastyczności całego systemu.

PARK NABIERA KSZTAŁTÓW

Na placu budowy dużo się dzieje. Wiosną zakończył się montaż górnej części konstrukcji zbiornika, który będzie magazynem ciepła, oraz wykonanie i zamknięcie dachu. Teraz prace trwają w środku magazynu. Z kolei w sierpniu zakończył się montaż prefabrykowanych płyt żelbetonowych przeznaczonych do budowy bunkra paliwa. Łącznie wykorzystano około 200 prefabrykowanych elementów, z których każdy waży około 14 ton.

Blisko 30-metrowy bunkier paliwa będzie integralną częścią wielopaliwowego bloku energetycznego, czyli serca całej instalacji. W bunkrze będzie magazynowane paliwo wykorzystywane do produkcji ciepła i energii elektrycznej. Trafi tam: frakcja energetyczna odpadów, które nie nadają się do recyklingu (pre-RDF), a także osady ściekowe, choć – jak zapewniają władze miasta – w niewielkiej ilości. Na budowie cały czas trwają prace związane z podziemnymi sieciami technologicznymi.



• Sercem kompleksu będzie blok energetyczny z parowym kotłem wielopaliwowym pracującym w wysokosprawnej kogeneracji, a więc produkującym jednocześnie ciepło i energię elektryczną. FOT. PARK ZIELONEJ ENERGII

Celem inwestycji jest zmiana sposobu wytwarzania ciepła dla miasta. Stary system oparty przede wszystkim na paliwach kopalnych zostanie zastąpiony przez zróżnicowany układ zasilany energią słoneczną i paliwami alternatywnymi

– Każdy kolejny zakończony etap pokazuje, jak konsekwentnie powstaje Park Zielonej Energii, największa inwestycja w historii PEC-Gliwice. Po zakończeniu budowy połączy w jednym miejscu największą w Polsce farmę kolektorów słonecznych dla ciepłownictwa systemowego, wielkoskalowy magazyn ciepła oraz nowoczesny blok wielopaliwowy, tworząc jeden z najbardziej zróżnicowanych technologicznie syste-

mów produkcji i magazynowania ciepła – podkreśla Krzysztof Szaliński, prezes PEC-Gliwice.

SETKI UNIJNYCH MILIONÓW

Park Zielonej Energii jest jedną z największych inwestycji ciepłowniczych w Polsce wspieranych środkami Funduszu Modernizacyjnego. To unijny instrument, który ma pomóc w transformacji energetycznej. Beneficjentami są kraje, w których PKB per capita jest niższe niż 60 proc. średniej dla całej Unii Europejskiej (względem roku 2013), czyli przede wszystkim państwa, które wstąpiły do wspólnoty w XXI wieku. Polsce przypadło 34 proc. wszystkich środków, czyli ok. 60 mld zł.

Operatorem Funduszu Modernizacyjnego jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który udzielił wsparcia Gliwicom przy inwestycji. Dla kotła wielopaliwowego przewidziano 200 mln zł pożyczki oraz blisko 70,8 mln zł dotacji. Część OZE – obejmująca farmę solaro-termiczną i magazyn ciepła – otrzymała natomiast ponad 47,4 mln zł pożyczki oraz ponad 69 mln zł dotacji. ●



Kolumnę dofinansowano ze środków

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja

Wybory prezydenta miasta

Dlaczego partia Tuska
ma problem z Krakowem?

Czy Koalicja Obywatelska straciła Kraków? W tych wyborach walka wciąż trwa, ale w przeszłości partia Tuska zawsze miała tu kłopoty. W ostatnim ćwierćwieczu prezydent z tego środowiska rządził miastem tylko raz i tylko przez dwa lata.

Magdalena Kursa

Prawica forsuje tezę, że jeśli KO ostatecznie straci Kraków (pierwszym krokiem było odwołanie w referendum polityka tej partii, Aleksandra Miszałskiego), to wpłynie to na jej ogólnopolską pozycję.

Nawet Konrad Berkowicz z Konfederacji, która w przyspieszonych wyborach prezydenta Krakowa nie potrafiła zarejestrować swego kandydata, kreśli czarny scenariusz dla KO, której kandydatka zajęła drugie miejsce w pierwszej turze. „Koniec rządów Platformy w Krakowie oznacza koniec jej rządów w Polsce w przyszłym roku” – pisze Berkowicz w triumfalnym tonie w mediach społecznościowych.

Jednak partia Donalda Tuska bez względu na to, czy rządziła krajem, czy nie, zawsze miała problem z Krakowem. Krajowi liderzy wciąż musieli gasić tutejsze pożary, w ich wywoływaniu brał zresztą w przeszłości udział Łukasz Gibała.

Pierwszą turę wyborów prezydenckich w Krakowie, która odbyła się 27 września, obserwowała cała Polska. Wygrał kandydat niezależny Łukasz Gibała – dostał 36,38 proc. głosów. Druga była kandydatka wspierana przez KO i PSL Monika Piątkowska – otrzymała 29,9 proc. głosów. Kandydat PiS zakończył wybory na trzeciej pozycji z poparciem 17,50 proc. głosujących.

Według sondaży zdecydowanym faworytem drugiej tury jest Łukasz Gibała, na którego teraz zgłasza się prawica. Piątkowska nie ma skąd czerpać nowych wyborców. Przez ponad dwie dekady z podobnym problemem mierzyli się inni kandydaci PO, którzy przegrywali z lewicowym Jackiem Majchrowskim. Dopiero po jego odejściu z urzędu, wybory wygrał – pokonując o włos Łukasza Gibałę – Aleksander Miszałski z KO. Po dwóch latach rządów odwołano go jednak w referendum.

Dlaczego w akademickim Krakowie Koalicja Obywatelska, formacja, która świet-

• **Monika Piątkowska zapowiedziała, że będzie walczyć do końca**

FOT. KLAUDIA RADECKA /
AGENCJA WYBORCZA.PL



nie czuje się w wielkomiejskim elektoracie, przez lata nie przyciągnęła do siebie i nie wypromowała osób, które byłyby autorytetem na tyle silnym, by z powodzeniem walczyć o prezydenturę miasta?

Walki frakcyjne

Krakowska czy szerzej małopolska PO przez lata była wewnętrznie skonfliktowana – liderom wrogich frakcji bardziej niż na przyciąganiu autorytetów zależało na pokonaniu wewnątrzpartyjnej konkurencji. Na łamach „Wyborczej” wielokrotnie pisaliśmy o walkach między liberałami a konserwatystami, o liczeniu szabel (czyli liczby członków partyjnych kół, która przekłada się na głosy podczas partyjnych zjazdów) czy o związanym z tym pompowaniem kół. W 2009 roku te wojny nasi-

liły się do tego stopnia, że krajowe władze PO rozwiązały małopolski zarząd partii.

Te spory przez lata toczyły się między frakcją Ireneusza Rasia a Łukasza Gibały. Tak, Łukasz Gibała, dzisiejszy kandydat niezależny, szef Krakowa dla Mieszkańców, był w przeszłości politykiem Platformy Obywatelskiej. Pełnił funkcję szefa krakowskiej PO. Przewodził frakcji liberalnej, której nie po drodze było z konserwatystami, których twarzą był Ireneusz Raś, szef PO w Małopolsce. Gdy w 2011 roku na liście do Sejmu Gibała dostał odległe miejsce, po raz pierwszy wydał fortunę na politykę, by zdobyć mandat. Rok później był zresztą pierwszym posłem PO, który przeszedł do Ruchu Palikota. Nad ówczesnym rządem Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego zawisła wówczas groźba utraty większości.

W Krakowie głośno było potem o sporach między frakcjami Grzegorza Lipca i Ireneusza Rasia. Ta rozedrgana krakowska polityka nie była atrakcyjna dla ludzi ze środowiska naukowego czy biznesowego. Nie ukrywajmy, że lokalni liderzy PO nie byli też zainteresowani budowaniem konkurencji.

Słabi kandydaci

To wszystko przekładało się na klęski kandydatów PO w kolejnych wyborach

prezydenckich w Krakowie. PO je odniosła, bo albo nie miała mocnego kandydata czy kandydatki (Szczypiński czy Patena nie weszli nawet do drugiej tury – wybory w 2006 i 2014 roku), albo w kampanii nie miał kto pracować. Tak było, gdy w 2010 roku na prezydenta wystartował ceniony samorządowiec Stanisław Krawczyk (dziś jest komisarzem miasta). Apogeum słabości KO osiągnęła w 2014 roku. Wówczas jej kandydatka radna Marta Patena uzyskała mniej niż 10 proc. głosów i zajęła czwarte miejsce. Ówczesny lider PO Grzegorz Lipiec tłumaczył, że była jedyną osobą, która w ogóle chciała wystartować.

Wewnętrzne spory w partii ustwały właściwie dopiero wówczas, gdy szefem małopolskiej PO został Aleksander Miszałski, który z kolei otoczył się gronem młodych, choć mało rozpoznawalnych działaczy partyjnych. Zdobył prezydenturę Krakowa, ale gdy go odwołano w referendum, nie miał kto z ramienia KO wystartować w przyspieszonych wyborach. Donald Tusk długo szukał jakiegoś autorytetu np. cenionego profesora czy znanego biznesmena (propozycję dostał m.in. Rafał Sonik), próby te spełzły jednak na niczym. Znani nie garną się do polityki. Poza tym krakowską politykę przepelniał hejt, który wylał się na miasto wraz z kampanią referendalną, wspieraną kwotą prawie dwóch milionów złotych przez Łukasza Gibałę.

W wyborach parlamentarnych łatwiej

W Krakowie od lat mamy do czynienia z pewnym paradoksem. W wyborach parlamentarnych Koalicja Obywatelska nie ma problemu w odnoszeniu zwycięstw w Krakowie. W 2023 roku wraz z Nową Lewicą wygrała tu wybory do Sejmu, zdobywając ponad 34 proc. głosów (Trzecia Droga miała ok. 17 proc.).

W 2019 roku KO też była na pierwszym miejscu dostając ponad 35 proc. głosów (SLD ok. 15 proc., a PSL ok. 6 proc.). Zaufanie krakowian do partii Tuska i jego koalicjantów w polityce ogólnopolskiej widać też w wyborach do rady miasta. Nie przekłada się ono jednak na zwycięstwa w walce o prezydenturę miasta.

W tych wyborach Monika Piątkowska dostała w pierwszej turze prawie 30 proc., a więc nieźle. Problem w tym, że w drugiej turze nie ma skąd czerpać nowych wyborców. Zapowiedziała jednak, że będzie walczyć do końca. ●

Pierwszą turę wyborów prezydenckich w Krakowie obserwowała cała Polska. Wygrał kandydat niezależny Łukasz Gibała, druga była wspierana przez KO i PSL Monika Piątkowska

Najpierw studia, potem państwowy egzamin

Nauczyciel jak lekarz

Możemy żyć w bańce, by nie urazić środowiska, albo zadbać, by nauczyciele nie kończyli studiów, których jakość urąga intelektowi, i przed pracą zdawali egzamin zawodowy – mówi dr Karol Dudek-Różycki.

Olga Szpunar

O nauczycieli trzeba zadbać, ale mądrze. Zawsze byłem zwolennikiem tego, by zarabiali przynajmniej 10 tys. zł na rękę, ale pod warunkiem, że zdadzą egzamin zawodowy jak lekarze. I przejdą badania psychologiczne. Dlaczego ma ich nie być dla osób, którym powierzamy nasz największy skarb, nasze dziecko? – mówił nam w 2004 roku dr Karol Dudek-Różycki, nauczyciel, członek Rady ds. Monitorowania Reformy Systemu Edukacji działającej przy Instytucie Badań Edukacyjnych.

O badaniach psychologicznych na razie cicho, za to rada przygotowała właśnie stanowisko, w którym domaga się wprowadzenia państwowego egzaminu zawodowego dla kandydatów na nauczycieli. Dokument lada dzień ma trafić do resortów: edukacji oraz nauki i szkolnictwa wyższego.

NA PRESTIŻ TRZEBA ZAPRACOWAĆ

Czytamy w nim, że powstał z troski o odpowiedzialność państwa za szkołę, o jakość pracy nauczycieli oraz rangę ich zawodu.

„Prestiż zawodu musi mieć fundament merytoryczny: kandydat do zawodu powinien przechodzić przez wymagający, spójny, praktyczny i rzetelnie monitorowany proces kształcenia, a dyplom lub suplement do dyplomu po-

winien potwierdzać rzeczywiste, a nie jedynie deklarowane przez uczelnie przygotowanie do pracy z uczniem” – piszą autorzy.

Wyliczają, że w Polsce spośród 310 działających uczelni aż 154 prowadzą studia przygotowujące do zawodu nauczyciela. W sumie oferują 1096 kierunków nauczycielskich na studiach magisterskich, studiach pierwszego lub drugiego stopnia.

Dr Dudek-Różycki mówi wprost: – W Finlandii nauczycieli kształci tylko osiem uniwersytetów, w Niemczech jest po jednym kierunku nauczycielskim w każdym landzie. U nas są ich setki, a jakość niektórych z nich jest naprawdę bardzo niska, wręcz urąga intelektowi.

Na pytanie, skąd to wie, odpowiada, że z codziennego kontaktu z nauczycielami. – Są wśród nich świetni fachowcy, ale są też niestety osoby bardzo mierne. Brakuje im elementarnej wiedzy. Jestem chemikiem i spotkałem się z sytuacjami, że nauczyciele chemii nie potrafili poprawnie rozwiązać zadań maturalnych. W trakcie rejestracji uczniów na olimpiadę chemiczną juniorów, za którą odpowiadam, źle wpisują hasła, nie potrafią ich odzyskać, nie potrafią poprawnie zapisać kandydata, wpisać danych do faktury za konferencję.

Dodaje: – I powiem jeszcze, że w życiu nie widziałem takiego ściągania, jak podczas zdobywania tytułu egzaminatora OKE. Ludzie, liści! Możemy żyć w bańce i zakłamywać rzeczywistość, żeby nie urazić środowiska, ale możemy też zadbać o lepszą jakość jego kształcenia, by zyskały na tym nasze dzieci.

Dla wielu dzieci z biednych rodzin szkoła jest jedynym miejscem, w którym mogą zdo-



FOT. JAKUB ORZECZOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

być wiedzę. Więc jeśli mają złych nauczycieli, to państwo ich zawodzi, niszczy intelektualne życie młodych ludzi już na samym początku.

NIEADEKWATNE PRZYGOTOWANIE

W ocenie Rady ds. Monitorowania Reformy Systemu Edukacji standardy kształcenia nauczycieli, czyli wymagania, jakie muszą spełnić uczelnie przygotowujące do zawodu (ustala je Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego) nie są weryfikowane. Nie są też dostosowane do świata, w którym żyjemy.

„Zmiany w kształceniu nauczycieli nie mogą pozostawać w opóźnieniu wobec zmian wprowadzanych do szkół. Jeżeli standard akademickiego przygotowania do zawodu nie jest zsynchronizowany z reformą podstaw programowych, modelem oceniania, edukacją włączającą, cyfryzacją, wykorzystaniem sztucznej inteligencji oraz nową organizacją pracy szkół, absolwenci studiów nauczycielskich mogą trafiać do placówek z przygotowaniem nieadekwatnym do rzeczywistych zadań szkoły” – piszą członkowie rady.

Dlatego postulują, by powołać międzyresortowy zespół roboczy do spraw jakości kształcenia nauczycieli z udziałem przedstawicieli obu ministerstw i środowisk eksperckich.

Rada uznaje, że dotychczasowy standard wymaga doprecyzowania, a sposób jego realizacji przez uczelnie musi być monitorowany. „Standard powinien chronić ucznia, rodzica, szkołę, nauczyciela i państwo przed sytuacją, w której formalny dyplom nie odpowiada realnym kompetencjom zawodowym absolwenta. W interesie publicznym leży stworzenie takiego modelu kształcenia nauczycieli, w którym autonomia uczelni jest łączona z odpowiedzialnością, a swoboda programowa nie prowadzi do obniżenia jakości przygotowania do zawodu” – czytamy w dokumencie.

OSTRE PRZEPISY, WIĘKSZE PROBLEMY

Ewelina Gorczyca, rzeczniczka MEN: – Ponieważ list jeszcze do nas nie dotarł, trudno nam go komentować. Ustosunkujemy się do niego, gdy przeczytamy propozycję w całości.

Pod koniec września w polskich szkołach było 6,5 tysiąca wakatów. W wakacje ich liczba sięgała 20 tysięcy.

– Dyrektorzy szkół zrobili, co mogli. Obecnym nauczycielom przyznali nadgodziny, zatrudnili emerytów – informuje Robert Górniak, nauczyciel Sosnowca, założyciel portalu „Dealerzy Wiedzy” śledzącego ruchy kadrowe w oświacie.

O egzaminie zawodowym dla nauczycieli mówi: – Przydałby się, bo w szkole pracują osoby, które nigdy nie powinny się w niej znaleźć. Wykształcone w prowizoryczny sposób, bez pełnych studiów magisterskich, za to po studiach podyplomowych, które pozwalają uczyć przedmiotu niezwiązanego z tym, co się wcześniej studiowało, i które nie są przez resort nauki specjalnie kontrolowane.

Rzecz w tym, że zaostrzenie przepisów może spowodować jeszcze większe problemy kadrowe. Komu po skończonych studiach będzie się chciało zdawać kolejny egzamin, by zdobyć słabo płatną pracę? ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34455010

wysokieobcasy | Przewodnik po wychowaniu | 116 STRON

PSYCHOLOGIA dla rodziców

Orzeczenia i opinie. Sprawdź, co należy się w szkole

Agresja nastolatka. Co za nią stoi

Matki z ADHD

Fakty i mity o diecie dziecka

Od Korei po Szwecję. Jak uczą za granicą

Gdy rodzic jest narcyzem

Jak się dogadać z dorastającym dzieckiem

ISSN 1209-0002
0018-11-2026

TEMAT NUMERU:

JAK SIĘ DOGADAĆ Z DORASTAJĄCYM DZIECKIEM

oraz:

- Agresja nastolatka. Co za nią stoi
- Matki z ADHD
- Orzeczenia i opinie. Sprawdź, co należy się w szkole
- Fakty i mity o diecie dziecka

SPONSOR WYDANIA

Więcej o psychologii czytaj na wysokieobcasy.pl/zyclepiej

Turystyka górska

Coraz więcej wypadków

Co się stanie, jeśli na niewielkim obszarze wystąpi kilka niebezpiecznych zjawisk pogodowych jednocześnie? Eksperci z IMGW mówią o ryzyku masowego wypadku.

Piotr Starmach



FOT. JAKUB ORZECZOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Jeszcze kilkanaście lat temu latem w góry jechało się m.in. po to, żeby odpocząć od upału. To już jednak przeszłość. Zmiany klimatu, napędzane przez globalne ocieplenie, powodują, że coraz poważniejszym wyzwaniem na górskich szlakach staje się wszechobecny gorąc. Dla wielu z turystów okazuje się on wręcz śmiertelnie niebezpieczny.

CORAZ WIĘKSZY UPAŁ

Tylko tego lata w polskich górach ratownicy odnotowali gwałtowny, aż 53-procentowy wzrost liczby interwencji związanych z nagłymi zachorowaniami. TOPR na pomoc ruszał aż 171 razy. Wiele z turystów zmagало się z wyczerpaniem, odwodnieniem, udarem słonecznym i ciepłym. Pałace słońce oraz wysokie temperatu-

ry doprowadziły do drastycznego obciążenia służb ratunkowych, co zmusiło załogi śmigłowców do startu aż 156 razy. To blisko 80 procent więcej wylotów do akcji ratujących życie niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Odwodnienie było także jedną z najczęstszych przyczyn wzywania pomocy w Bieszczadach. Tamtejsi ratownicy GOPR tylko w ciągu wakacji przeprowadzili 86 interwencji, pomagając 89 osobom.

W samych Tatrach odnotowano latem 7 wypadków śmiertelnych. Choć bezpośrednią przyczyną zgonów były tragiczne w skutkach upadki z wysokości, to eksperci zwracają uwagę na bezpośredni związek między ekstremalną pogodą a utratą równowagi na szlaku. Przegrzanie organizmu, silne zawroty głowy oraz dezorientacja wywołane udarem słonecznym drastycznie obniżały koncentrację wę-

drowców, prowadząc do zasłabnięć i krytycznych błędów w wymagającym, wysokogórskim terenie.

– Co roku tych interwencji, patrząc statystycznie, jest więcej. Wypadków mamy ponad trzy razy więcej niż 15 lat temu. Jest to związane ze wzrostem liczby turystów. Kiedy ruch turystyczny jest zwiększony, staramy się kon-

centrować nasze siły i środki, bo przekłada się to na liczbę wypadków i potrzebną liczbę ratowników – mówi Jerzy Kapłon, naczelnik Grupy Podhalańskiej GOPR.

CIEPLEJSZE ZIMY TO NIE BEZPIECZNIEJSZE

Eksperci nie mają jednak dobrych wiadomości: turyści planujący wybrać się na górskie szlaki w kolejnych latach muszą przygotować się na scenariusz, w którym każdy rok okaże się jeszcze cieplejszy niż do tej pory.

– Z naszych danych widać, że średnie temperatury w dłuższym okresie rosną. Bardzo ważne jest, żeby nie patrzeć tylko na rok, dwa czy pięć lat. Sztuka polega na tym, żeby popatrzeć na kilkadziesiąt lat i zobaczyć, czy faktycznie coś się zmienia w dłuższym czasie, czy są to chwilowe zmiany. Zmiany w klimacie zachodziły od wieków, były okresy chłodu i ciepła. Ale teraz faktycznie widzimy, że od około 30 lat ocieplenie postępuje w sposób dość istotny – mówi „Wyborczej” dr Paweł Chrustek ze

Stacji Badań Śniegu i Lawin Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej na Hali Gąsienicowej.

Wzrost temperatur eksperci notują także w innych porach roku i – jak wskazują eksperci – nie jest to dobra wiadomość. Jak tłumaczy dr Chrustek, ogólne ocieplenie powoduje, że tylko podczas jednej zimy warunki mogą zmieni się wielokrotnie. Po okresie ciepła przychodzi chłód, wraca śnieg, a później znów robi się wiosennie. Wysoko w Tatrach szybko zmieniające się warunki zimą okazują szalenie niebezpieczne.

– Wraz ze wzrostem temperatury zwiększa się dynamika zmian. Zimy są krótsze, ale jednocześnie bardziej nieprzewidywalne – tłumaczy ekspert.

To nie jest tylko teoria, że globalnie coś się dzieje, że temperatura rośnie. Musimy przyjrzeć się temu, jak te zmiany przebiegają i jak się na nie przygotować. Nie możemy już patrzeć na góry tak szablonowo, sezonowo: wiosna, lato, jesień, zima. Zimą musimy być przygotowani na częste zmiany pogody, jeśli chodzi o występujące warunki. Także na okresy bardzo ciepłe i bardzo chłodne, które dynamicznie się zmieniają – dodaje. ●

REKLAMA

Kraków/34453480

UL. POWSTAŃCÓW/OS.PIASTÓW

SZEROKA PERSPEKTYWA MIESZKAŃ

WWW.DOM-BUD.PL

OGŁOSZENIE PŁATNE

34452019



CMENTARZ KOMUNALNY I KREMATORIUM

INFOLINIA: 12 352 44 44

CMENTARZ: +48 502 930 185

KREMATORIUM: +48 502 930 170

Nowy zielony cmentarz

Pierwsza kwatera ekologiczna

Kolumbaria na urny

Kamieniarstwo i opieka nad grobami

www.cmentarzkrakow.pl | Kraków, ul. Wielogórska 16

DPS w Zakopanem

Co się dzieje za drzwiami

Co się dzieje w zakopiańskim Domu Pomocy Społecznej? Jedna z jego mieszkank opowiada „Wyborczej” o bólu, strachu i upokorzeniu, jakie przeżyła tam w ostatnich tygodniach.

Piotr Starmach

Nie czuję się tutaj bezpieczna. Mam coraz większe problemy z przelknięciem śliny, z oddychaniem. Mówię oddziałowej o tym, ale słyszę: „Będziemy obserwować”. Mnie chodzi o to, żeby coś było zrobione zawczasu. Zanim się uduszę – mówi nam Agata. Opowiada nam o infekcji i cierpieniu z powodu źle założonego PEG-a, a potem o złośliwościach personelu i o tym, jak pacjentom zakłada się po kilka pieluch naraz, żeby często ich nie przewijać. Zdecydowała się powiedzieć o tym wszystkim głośno, nie tylko dla własnego bezpieczeństwa, ale też, by chronić tych pacjentów, którzy nie mogą się poskarżyć, a są w pełni zależni od personelu ośrodka. To, co mówi Agata, potwierdzają później niektórzy pracownicy DPS-u.

RURKA, OD KTÓREJ ZALEŻY ŻYCIE

Jesteśmy w Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Zakopanem. Agata Kowal leży w łóżku z podkurczonymi rękami i nogami. Jej wzrok co chwilę zastyga, w oczach widać zmęczenie. Nad łóżkiem wiszą obrazy: kwiaty, koty, drewniane domy w zimowej scenerii. Namalowała je sama. Pędzel trzymała w ustach.

– Maluję akwarelami. Najpierw sobie szkicuję orientacyjnie, a później nanoszę farby. Wszystkiego nauczyłam się sama metodą prób i błędów. Lubię malować, daje mi to radość i satysfakcję. Przede wszystkim jednak udowadniam sobie, że nie chcę się poddawać – opowiada, dodając, że ma za sobą już kilka wystaw.

Kobieta od dzieciństwa choruje na zespół Strümpella-Lorraina. Pierwsze objawy pojawiły się, gdy miała 12 lat. Potem, jak wspomina, chodziła jeszcze przez pięć lat. Choroba odbierała jej kolejne możliwości. Dziś potrzebuje pomocy przy najprostszych czynnościach. Ktoś musi ją umyć, przebrać, poprawić w łóżku, posadzić do malowania.

W zakopiańskim DPS-ie mieszka od lutego 2024 roku. W październiku tego samego roku założono jej PEG. To dostęp do żołądka przez otwór w brzuchu, ze specjalną rurką, którą podaje się pokarm. Dzięki temu można odżywiać osobę, która ma trudności z połykaniem. U Agaty płynny pokarm spływa powoli z podwieszonoego pojemnika.

O tym, kto dotyka rurki i jak szybko podaje jedzenie, decydują inni. Agata musi ufać, że człowiek pochylający się nad jej brzuchem wie, co robi. Dwa miesiące temu to zaufanie zostało wystawione na pró-

bę; gdy zgłębnik wypadł, opiekunka włożyła go z powrotem i jeszcze tego samego dnia Agatę zabrano pogotowie.

W rozmowie z „Wyborczą” 48-latką wraca do 10 lipca. Opiekunka dolewa wodę do balonika utrzymującego rurkę na miejscu. Coś poprawia, próbuje ponownie. Agata pyta, czy wszystko jest w porządku. Słyszysz, że tak. Następnego dnia jej PEG-iem zajmuje się kolejna opiekunka. Ponownie pojawiają się trudności.

– Twierdziła, że umie, że potrafi. Dolewała wody, potem drugi raz. Pytałam, czy wszystko jest w porządku. Słyszałam, że tak, oczywiście. Ale coś jeszcze nie grało, coś poprawiała – mówi Agata. I dodaje: – Wcześniej oddziałowa kazała jednej z opiekunek dopełnić mojego PEG-a. Opiekunka odmówiła, mówiąc, że nie była do tego przeszkolona. I miała rację.

„NIE UDAWAJ”

Wieczorem 11 lipca Agata dostała gorączki, pojawił się ból brzucha. Zapamiętała dwie rzeczy: wydzielinę, której nie potrafiła odkrztusić, a także obawę pracowników, czy przez niestabilny PEG można bezpiecznie podać leki.

Przyjechało pogotowie. Ratownicy byli zdumieni informacją, że zgłębnik wymieniła opiekunka, a nie pielęgniarka. Agata trafiła na noc do szpitala, tam personel naprawił PEG-a. Jednak po powrocie do DPS problem nie zniknął.

17 lipca Agata nie mogła już swobodnie oddychać. Jak opowiada, wcześniej zgłaszała oddziałowej zalegającą wydzielinę. Schorzenie 48-latkę nie pozwala jej odkrztuszać. Usłyszała, że najpierw zostanie oklepana, a potem okaże się, czy pojedzie do szpitala.

– Zaczęło mnie już zatykać, nie mogłam oddychać. Pokręciłam głową, że nie mogę mówić. Jedna rehabilitantka trzymała mnie tak, żeby nie spadła głową w dół. A opiekunka zaczęła mnie klepać po plecach. To, co ze mnie wypłynęło, przeraziło mnie. Powiedziałam, że już dość, wystarczy – relacjonuje Agata.

Znów pojechała do szpitala. Tam, jak opowiada kobieta, rozpoznano u niej zachyłkowe zapalenie płuc. To powikłanie, które występuje, gdy treść żołądkowa cofa się i dostaje do dróg oddechowych. Takie zagrożenie pojawia się właśnie podczas żywienia przez PEG. Podano jej antybiotyki. Lekarz proponował przyjęcie na oddział, ale kobieta odmówiła. Wróciła do DPS-u. Część opiekunek zareagowała na to złością.

– W poniedziałek przyszła oddziałowa. Powiedziała: „Tobie to by się przydał klaps na tylek”. Mówiła, że była na mnie



zła, wściekła. Popatrzyłam jej w oczy, bo tak mnie nauczono. „Co tak patrzysz? Tak nie patrz” – mówiła do mnie. Pomyślałam sobie: to jak ja mam patrzeć? – wspomina Agata.

Przyszła opiekunka i powiedziała: „Idziesz na wózek”. To było stwierdzenie. Odpowiedziałam, że nie idę, bo nie czuję się na siłach, wołałabym zostać w łóżku. Usłyszałam: „Nie udawaj, tylko bierz się do życia”. Powiedziałam, że nie udaję. Bałam się, żeby infekcja się nie rozszerzyła, żeby nie było gorzej – opowiada.

NAWET CZTERY PIELUCHY NA NOC

Pierwszy raz z Agatą spotykamy się w sobotę 5 września. Już wtedy 48-latką tłumaczy nam, że jakość opieki w zakopiańskiej placówce pozostawia wiele do życzenia. Zaledwie dzień po naszej rozmowie dochodzi do kolejnego incydentu.

– Jedzenie, które powinna dostawać kropelkowo przez osiem godzin, pielęgniarka dała jej w ciągu dwóch i pół godziny. A potem Agata wdychała i płakała z bólu brzucha – słyszymy od jednego z członków jej rodziny.

Docieramy do byłych pracowników tamtejszego DPS-u. Ich relacje są szokujące: opowiadają, że mieszkańcy pozostawiani są na noc w zabrudzonej pościeli, niedomyć, z odparzoną skórą. Niektórym z nich zakładanych jest kilka pieluch naraz – aby zbyt często nie trzeba było ich zmieniać. Mężczyznom penisy owijane są fragmentami kolejnej pieluchy, żeby później wyjąć tylko przemoczony wkład, zamiast porządknie umyć i przebrać człowieka.

– Mieszkańcom zakładano na noc po trzy pampersy. W niektórych przypadkach nadal się to praktykuje. Bywało, że dziewczyny twierdziły, że przebierały mieszkańców, choć w rzeczywistości tego nie robiły. Przychodzisz rano, a mieszkaniowiec pływa we własnych odchodach. Takie sytuacje były wielokrotnie zgłaszane – mówi jedna z byłych opiekunek. Jej tożsamość chronimy.

Do Agaty wracamy w środę 16 września, już po wysłaniu pytań m.in. do dyrektorki DPS-u. Dzień wcześniej dowiadujemy się, że pojawiły się u niej kolejne odleżyny.

– Jednej nocy poprosiłam nocną pielęgniarkę, żeby mnie poprawiła. Zapytała: „To co, dzienna zmiana nie ułożyła cię tak, jak byś chciała?”. Powiedziałam, że minęło już pięć godzin i chciałabym zmienić pozycję na jakąś wygodniejszą. „Ja nie będę tego robić, bo ja nie mam siły”. W końcu, po moich namolnych prośbach, poprawiła mnie – wspomina Agata.

I dodaje:

Przyszła do mnie pani dyrektor. Zapytała, dlaczego jej nie ufam i daję znać mediom, zamiast przyjść z problemem do niej.

CHORA MA SIĘ TŁUMACZYĆ

Agata się rozplakała. Poczuła, że to ona jest winna, bo szukała pomocy poza DPS-em. Najpierw bała się o swoje życie, a teraz musiała się tłumaczyć z tego, dlaczego opowiedziała o tym dziennikarzowi.

– Zależy mi, żeby wszystko skończyło się dobrze i żeby nic nie zostało zamiecione pod dywan. Mówię to też w imieniu tych ludzi, którzy nie mogą poprosić o pomoc, bo na przykład nie mogą mówić. W DPS-ie w Zakopanem jest bardzo dużo takich ludzi – mówi Agata.

Pani Alicja też wie, co znaczy bać się o kogoś, kto pozostaje pod opieką tej placówki. Jej mama mieszkała tu przez dwa lata i osiem miesięcy. Córka przychodziła codziennie. Siedziała przy niej od południa do osiemnastej, czasem jeszcze dłużej. Jak tłumaczy, tylko pilnując opieki osobiście, mogła być spokojna o mamę.

– To był piątek. Mamusia była bardzo osłabiona, nie chciała jeść. Rano oddziałowa pobrała jej krew na badanie. Zbliżała się piętnasta, a ja bałam się, że lekarz już nie przyjedzie. Zadzwoiłam do miejscowego doktora, prosiłam, żeby przyjechał prywatnie. Powiedział, że chętnie by przyjechał, ale jest w Krakowie – opowiada Alicja. – Nie wiem, jak to się stało, ale zaraz przyszła oddziałowa. Pewnie pan doktor do niej zadzwonił. Sprawdziła, jakie mamusia ma CRP. Było bardzo wysokie. Natychmiast przetransportowano ją do szpitala. Na SOR-ze mamusia miała już CRP 204, dostała urosepsy.

Kobieta opowiada nam, że gdyby nie jej starania, mama prawdopodobnie nie dożyłaby rana.

– W ostatnim roku siedziałam już do 19.30. Dopóki dziewczyny nie zmieniły mamusi ostatniej pieluchy. Nie miałam zaufania. Wiem, że moja mamusia była

Zależymy, żeby nic nie zostało zamiecione pod dywan. Mówię to też w imieniu tych ludzi, którzy nie mogą poprosić o pomoc, bo na przykład nie mogą mówić. W DPS-ie w Zakopanem jest bardzo dużo takich ludzi

AGATA



w miarę dopilnowana, ale dzięki temu, że ja tam byłam.

Najbardziej utkwiły jej w pamięci pieluchy. – Opiekunki zakładały po trzy, a czasem nawet po cztery pampersy na noc. Serce mnie bolało. Kiedyś był taki upał, a mamusia miała założone cztery pampersy. Po obiedzie zawsze wyciągałam jedną z tych dwóch przynajmniej pieluch i mamusia leżała później na suchym pampersie – wspomina Alicja.

Jej interwencje u starosty przynosiły skutek; pieluchy zaczęły być częściej zmieniane. Pojawiła się za to złośliwość. Pewnego razu personel placówki odmówił podania jej matce kurczaka, choć inni miesz-

kańcy otrzymali go na obiad. Innego dnia zamknięto przed Alicją dostęp do kuchni – choć wcześniej mogła bez przeszkód z niej korzystać.

– Po zmianie dyrekcji w ubiegłym roku miałam wsparcie w pani dyrektor, Dorocie Młynarczyk. Mogłam się do niej zwrócić z każdą sprawą. Miałam jednak wrażenie, że po moich reakcjach w stosunku do mojej mamusi inni, którzy nie mają rodzin, też to wsparcie dostaną i ich sytuacja się zmieni – podsumowuje kobieta.

DYREKTORKA POTWIERDZA „INCYDENT”

Dyrektorkę zakopiańskiego DPS Dorotę Młynarczyk pytamy o wydarzenia z lipca. Chcemy też wiedzieć, kto zajmuje się PEG-iem, czy ma do tego odpowiednie kwalifikacje i jakie zasady obowiązują personel. W odpowiedzi dyrektorka powołuje się na tajemnicę medyczną i prywatność mieszkańców. Potwierdza jednak, że w lipcu w placówce doszło do „incydentu medycznego” z udziałem jednej z mieszkających tam osób.

– O zaistniałym incydencie medycznym został poinformowany organ nadzorujący, PCPR w Zakopanem. Organ ten, po zapoznaniu się ze sprawą, podjął właściwe działania przewidziane prawem, w tym przekazał informację o zdarzeniu Prokuraturze Rejonowej w Zakopanem. Wszelkie okoliczności zdarzenia pozostają przedmiotem postępowania prowadzonego przez właściwe organy – podaje Dorota Młynarczyk.

Dyrektorka nie odpowiada jednak, co przy PEG-u mogą robić opiekunki, co pielęgniarki, a co lekarze. Nie wyjaśnia, kto sprawdza kwalifikacje pracowników ani

• **Prokuratura sprawdza, czy Agata została narażona na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia** FOT. ARCHIWUM

kto pilnuje tempa karmienia. Czy w zakopiańskim Domu Pomocy Społecznej mogło dojść do złamania przepisów? Ministerstwo Zdrowia, które zapoznało się ze sprawą Agaty Kowal, stawia sprawę jasno.

„Opiekun medyczny na zlecenie lekarza, pielęgniarki lub położnej może jedynie karmić pacjenta m.in. poprzez zgłębnik (sonda) lub gastrostomię, w tym PEG. Zatem opiekun medyczny nie posiada kompetencji zawodowych do zakładania zgłębnika” – czytamy w odpowiedzi resortu.

Organizacji opieki nad mieszkańcami przyjrzało się także Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Po kontroli, podczas której wysłuchano również Agaty, PCPR zaleciło, by DPS:

Ustalił, co robić, gdy trzeba uzupełnić wodę w baloniku utrzymującym rurkę do karmienia w żołądku, i wskazał osoby uprawnione do tej czynności. Miał też rozważyć skierowanie pracowników na szkolenie zakończone certyfikatem.

Dokładnie określił na piśmie obowiązki każdego pracownika.

Zakazał opiekunom i opiekunom medycznym wykonywania inwazyjnych czynności przy dostępie do przewodu pokarmowego służącym do karmienia, takich jak wymiana zgłębnika.

Przeszkolił personel, jakie czynności wolno wykonywać na poszczególnych stanowiskach i jak opiekować się osobami karmionymi przez zgłębnik.

Zobowiązał osobę kierującą działem terapeutyczno-opiekuńczym do stałego sprawdzania, czy mieszkańcy otrzymują właściwą opiekę.

Wprowadził zasadę, że każdy zabieg medyczny musi zostać zapisany w dokumentacji mieszkańca przez osobę, która go wykonała.

Do sprawy odniósł się także starosta tatrzański, Andrzej Skupień, który przekazuje, że „mieszkańcy DPS mają zapewnioną stałą opiekę, w tym medyczną, dostosowaną do ich potrzeb i aktualnego stanu zdrowia”.

– W ciągu ostatnich trzech lat w tej placówce były zgłaszane jedynie pojedyncze niewielkie incydenty, które co do zasady nie dotyczyły jakości opieki, obsady kadrowej czy mobbingu. Zgłaszane sytuacje były na bieżąco wyjaśniane przez dyrektora placówki, a w razie konieczności podejmowano przewidziane Kodeksem pracy konsekwencje w stosunku do pracowników oraz prowadzono dla pracowników szkolenia tematyczne – twierdzi Andrzej Skupień.

PROKURATURA SPRAWDZA

Pozostaje pytanie, kiedy o sprawie dowiedzieli się urzędnicy. Starostwo zapewnia, że dyrektorka „niezwłocznie” powiadomiła PCPR. Samo centrum wskazuje jednak, że informację otrzymało 5 sierpnia – ponad trzy tygodnie po wydarzeniach z 10 i 11 lipca. Tego samego dnia zawiadomienie dotarło do starostwa, które wystąpiło o kontrolę.

Sprawą zajmuje się również prokuratura. Sprawdza, czy Agata została narażona na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Za taki czyn grozi kara od trzech miesięcy do pięciu lat pozbawienia wolności.

Agata wie, że opieka nad osobami niesamodzielnymi jest trudną i wymagającą pracą. Uważa jednak, że bez empatii nie powinno się jej wykonywać. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34454966



+ **INGA IWASIÓW** znalazła klucz, który otwiera świat. O jej nowej powieści „Tobiasz i wielki liść” – książce o emeryturze, samotności, końcu pewnego świata i... króliku, który niespodziewanie wypełnia pustkę

+ **ARTUR DOMOSŁAWSKI** o legendarnym reporterze i „Operacji Masakra”. Pióro, pistolet i srebrnolistne topole, czyli o tym, dlaczego niektóre reportaże stają się legendami

+ Dlaczego jesteśmy coraz bardziej zmęczeni i czy książki o wypaleniu naprawdę pomagają z niego wyjść?

+ Spotkanie Książkowego Klubu Książki, przegląd jesiennych nowości, kryminały i powieści z dreszczykiem oraz książki dla młodszych czytelników.

W sprzedaży,
również z dostawą
do paczkomatu

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

Pani

dr arch. Elżbiecie Kusińskiej

zastępcy kierownika Katedry

składamy wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci*Ojca*koleżanki i koledzy
z Katedry Kształtowania Środowiska Mieszkaniowego WA PK

www.nekrologi.wyborcza.pl/34454998

**Dziel się wspomnieniami o bliskich**
Wejdź na serwis **odeszli.pl**MG-M.6840.7.2025
29.09.2026 r.

Skawina,

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O III PRZETRAGU

Burmistrz Miasta i Gminy w Skawinie ogłasza

**III przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż
działki nr 510/3 o pow. 0,0631 ha,
obj. KW KR31/00024352/8, poł. w Rzozowie.****Cena wywoławcza nieruchomości wynosi – 50 000,00 zł (słownie: pięćdziesiąt tysięcy złotych 00/100). Do ceny osiągniętej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23%.**Przetarg odbędzie się w dniu **3 listopada 2026 r. o godz. 12:00** w Sali obrad Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 1, pok. nr 11. Wadium wnoszone w pieniądzu w wysokości 10% ceny wywoławczej należy wpłacać w Krakowskim Banku Spółdzielczym – Oddział w Skawinie, ul. Słowackiego 1 na konto nr 36 85910007 0020 0560 0013 0005 do dnia **26 października 2026 r.** Wpłata wadium dokonywana przelewem winna być na koncie UMIG – Skawina w dniu 26 października 2026 r.**W tytule proszę podać nr działki, której dotyczy wpłata.**Ogłoszenie o przetargu zostało opublikowane na stronie internetowej www.gminaskawina.pl w zakładce Urząd i Rada - ogłoszenia urzędowe oraz w Biuletynie Informacji Publicznej a także wywieszone w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3 i na tablicach ogłoszeń na terenie Skawiny.

Szczegółowych informacji w sprawie sprzedaży udziela Wydział Mienia i Geodezji, Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3, pok. nr 5 tel.(12) 277-01-55.

Kraków/34455046

**Skawina**
Miasto i GminaMG-M.6840.43.2025
MG-M.6840.44.2025
MG-M.6840.45.2025

Skawina, dnia 29.09.2026 r.

**WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O III PRZETRAGU
Burmistrz Miasta i Gminy w Skawinie**

informuje

że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie ul. Rynek 3, na stronie internetowej www.gminaskawina.pl w zakładce Urząd i Rada – ogłoszenia urzędowe oraz w Biuletynie Informacji Publicznej zostało podane do publicznej wiadomości ogłoszenie o III przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż nieruchomości stanowiących własność Miasta i Gminy w Skawinie.

Lp.	Numer działki, położenie	Powierzchnia	Numer księgi wieczystej	Cena wywoławcza (netto)	Wysokość wadium	Termin i miejsce przetargu
1	dz. nr 322/3 poł. w Skawinie	0,1076 ha	KR31/00036395/8	280 000,00 zł	28 000,00 zł	03.11.2026 r g. 12.15
2	dz. nr 322/4 poł. w Skawinie	0,1080 ha	KR31/00036395/8	280 000,00 zł	28 000,00 zł	03.11.2026 r g. 12.30
3	dz. nr 322/5 poł. w Skawinie	0,1224 ha	KR31/00036395/8	330 000,00 zł	33 000,00 zł	03.11.2026 r g. 12.45

Wadium wnoszone w pieniądzu w wysokości 10% ceny wywoławczej należy wpłacać w Krakowskim Banku Spółdzielczym – Oddział w Skawinie, ul. Słowackiego 1 na konto nr 36 85910.007.0020 0560 0013 0005 do dnia **26 października 2026 r.** Wpłata wadium dokonywana przelewem winna być na koncie UMIG – Skawina w dniu **26 października 2026 r.** Przetarg odbędzie się w sali obrad Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 1, pok. nr 11.

Szczegółowych informacji w sprawie sprzedaży udziela Wydział Mienia i Geodezji, Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3, pok. nr 5 tel. (12) 277-01-55.

Kraków/34455048

KomunikatWójt Gminy Jodłownik informuje,
że w siedzibie Urzędu Gminy Jodłownik
oraz na stronie internetowej:
www.jodlownik.pl w dniach
od 02.10.2026 r. do 23.10.2026 r.
zostaje wywieszony wykaz
nieruchomości przeznaczonych
do dzierżawy na okres do 3 lat.
Wykaz obejmuje nieruchomości
oznaczone jako:*działka ewid. nr 87/8 w Jodłowniku
- lokal użytkowy - piwnica nr 2,
z przeznaczeniem na działalność bankową.

Kraków/34455050

**NEWSLETTERY
WYBORCZEJ**Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery**GAZETA wyborcza DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI**

- **Przetargi, licytacje, zamówienia publiczne**
- **Ogłoszenia sądowe i rekrutacyjne**
- **Nekrologi, kondolencje, wspomnienia**

**KONTAKT:**kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55**Komunikaty.pl****nekrologi.wyborcza.pl****Całodobowe wsparcie i doradztwo**

Dbamy o godne pożegnanie w każdej cenie



Kompleksowe usługi pogrzebowe



Rozliczenia bezgotówkowe



Transport krajowy i międzynarodowy



Własne krematorium



Organizacja styp i pożegnań

KRAKOWSKIE KREMATORIUM
tel. 12 413-33-33
biuro@kremacja-krakow.pl

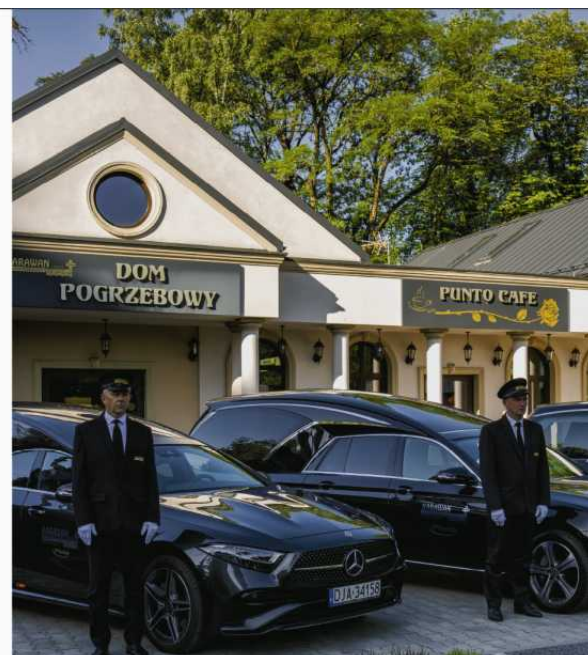
30-398 Kraków, ul. Wielogórska 20

Gwarantujemy:

| bezpieczeństwo i profesjonalizm | duży wybór urn | możliwość przechowania po kremacji

**Punkty Obsługi Klienta
10 lokalizacji w Krakowie**

- | ul.Rakowicka 26A 12 222 00 30
- | ul. Sieroszewskiego 5B 12 686 61 45
- | ul. Bieżanowska 24 12 656 21 11
- | ul. Reduta 3B 12 222 50 49
- | ul. Rakowicka 33A 12 421 89 83
- | ul. Dolnych Młynów 3 12 632 11 22
- | ul. Wrocławska 8 12 631 77 95
- | ul. Ćwiklińskiej 10 606 793 279
- | Cm.Batowice 12 413 63 46
- | Cm.Grębałów 12 645 14 35
- | Krakowskie Krematorium
- | ul. Wielogórska 12 413 33 33

**Zapraszamy do współpracy
firmy pogrzebowe**

Kraków/34452013

KRL 1

CO JEST GRANE

Wystawa w Cricotece

Wspomnienie Wajdy

Jaka relacja łączyła Andrzeja Wajdę z Tadeuszem Kantorem? Czego mistrz mógł nauczyć się od mistrza? Cricoteka zaprasza od 6 października na wystawę „Byłem asystentem Tadeusza Kantora”.

Marta Gruszecka

6 marca 2026 roku Andrzej Wajda, legenda światowego kina i teatru, skończyłby sto lat. Niestety, wybitnego twórcy nie ma już wśród nas od dziesięciu lat. Kraków pamięta o swoim mistrzu, który był z miastem zaprzyjaźniony, i przypomina o Roku Andrzeja Wajdy. Tym razem dzięki Cricotece, która przygotowała wystawę „Byłem asystentem Tadeusza Kantora”. – Słowa Andrzeja Wajdy, jednego z najwybitniejszych

polskich reżyserów filmowych i teatralnych, stają się punktem wyjścia wystawy prezentowanej w Cricotece z okazji stulecia jego urodzin. Tytułowe wyznaczenie – wielokrotnie przywoływane przez Wajdę w tekstach i wystąpieniach – odsłania szczególny charakter jego relacji z Tadeuszem Kantorem: pełnej fascynacji, artystycznego podziwu i głębokiego zrozumienia dla radykalnego języka twórcy Cricot 2 – podkreśla Natalia Zarzecka, dyrektorka Cricoteki i kuratorka wystawy.

Ekspozycję tworzą niepokazywane dotąd dokumenty związane z realiza-



FOT. ARCHIWUM

cją filmowej wersji spektaklu Kantora „Umarła klasa” zrealizowanej przez Andrzeja Wajdę w 1976 roku. Szkice, fotografie, korespondencja i dokumenty formalne pozwalają zajrzeć za kulisy

tego wyjątkowego spotkania teatru i filmu oraz zobaczyć proces twórczy z perspektywy archiwalnych świadectw. Drugą część prezentacji tworzą nagrania oraz wypowiedzi Andrzeja Waj-

dy i Krystyny Zachwatowicz-Wajdy związane z ich wieloletnią bliskością z twórczością Kantora i wizytami w Cricotece.

– Ich wspomnienia budują osobistą opowieść o przyjaźni, inspiracji i znaczeniu, jakie Tadeusz Kantor miał dla kolejnych pokoleń artystów – podkreśla dyrektorka.

Wystawie towarzyszą również fragmenty filmu zrealizowanego 50 lat temu wspólnie przez Kantora i Wajdę. – Sceny przywołują intensywność ich artystycznego dialogu, a także pozwalają doświadczyć niezwykłej energii „Umarłej klasy” w medium filmowym – mówi Natalia Zarzecka.

Opiekę nad wystawą sprawuje Krystyna Zachwatowicz-Wajda. ●

Wystawa „Byłem asystentem Tadeusza Kantora. Andrzej Wajda” będzie czynna od 6 października 2026 roku (wernisaż o godz. 18) do 10 stycznia 2027 roku. Program Cricoteki na stronie cricoteka.pl

REKLAMA

Kraków/34454180

Święto ulicy

DAJWÓR

niedziela
4.10.2026

11:00-16:00 – animacje, warsztaty, spotkania, zniżki i promocje u partnerów wydarzenia

16:00 – Koncert rodzinny: Wujek Skarpetka (w Żydowskim Muzeum Galicja, ul. Dajwór 18)

Więcej informacji:

Organizator wydarzenia:

WSPÓLFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO

CO JEST GRANE

Wystawa Zofii Kulik w MuFo

Co zamiast rzeźby?

A gdyby tak spojrzeć na sztukę z perspektywy własnego doświadczenia? Taką propozycję proponuje jesienią MuFo. Na wystawę „Zofia Kulik. Zamiast rzeźby. Przypisy” oraz wspólne tkanie na krośnie zaprasza od 2 października.

Marta Gruszecka

Zofia Kulik jest jedną z najważniejszych polskich artystek współczesnych. – Międzynarodowe uznanie przyniosły jej monumentalne, precyzyjnie konstruowane fotokolaże, w które wplata ornamenty, motywy historyczne i symbole władzy. Zanim jednak wypracowała własny, rozpoznawalny język artystyczny, współtworzyła wraz z Przemysławem Kwiekim legendarny duet KwieKulik – jedną z czołowych formacji polskiej neoawangardy lat 70. i 80. XX wieku. Ich wspólne realizacje, łączące fotografię, performans, dokumentację i działania conceptualne, podważały tradycyjne rozumienie dzieła sztuki oraz krytycznie odnosiły się do rzeczywistości PRL – mówi Monika Kozień, kuratorka wystawy „Zofia Kulik. Zamiast rzeźby. Przypisy”.

KILKA MIESIĘCY PROCESU TWÓRCZEGO

Z twórczością artystki jesienią będzie można spotkać się w MuFo. Nowa ekspozycja w budynku przy Rakowickiej 22 zachęca do spojrzenia na sztukę z otwartością i ciekawością.

– Punktem wyjścia jest praca jednej z najważniejszych postaci polskiej neoawangardy, a jej dopełnieniem „Przypisy”, efekt spotkania z Otwartą Grupą Roboczą, która przez kilka miesięcy przyglądała się twórczości Zofii Kulik, jednocześnie tworząc przestrzeń do jej wspólnego odkrywania – zapowiada kuratorka.

Wystawa w MuFo to pierwsza muzealna prezentacja dyplomu Zofii Kulik pt. „Zamiast rzeźby”. Jej centralnym punktem jest pokaz slajdów – jedna z trzech części realizacji z 1971 roku.

– Trwająca około trzydziestu minut projekcja pozwala wejść w świat artystki i obserwować rozwijający się



• Zofia Kulik, z cyklu „Zamiast rzeźby”, 1968-1971 FOT. ARCHIWUM

proces twórczy, w którym formy i kolory pojawiają się i znikają, wzajemnie na siebie oddziałując. Wszystko tu jest w ciągłym procesie przemian, niczym w organicznych procesach, które zachodzą w naturze – mówi Monika Kozień.

Drugą część stanowią „Przypisy” – projekt przygotowany przez Otwartą Grupę Roboczą (w składzie: Aleksandra Adamowicz, Agnieszka Berzowska, Kasia Borysewicz, Annemarie Frascoli, Marta Gelu, Monika Kozień, Karolina Majchrowicz, Barbara Maroń, Tuyet Pham, Izabela Raś, Elżbieta Sobiecka, Anna Szczepańska-Krasoń, Paulina Świca). Przez kilka miesięcy grupa osób z różnych pokoleń wspólnie przyglądała się twórczości Zofii Kulik i teorii Oskara Hansena, architekta, pedagoga i twórcy Teorii

Formy Otwarłej, którym inspirowała się artystka.

WSPÓLNE TKANIE NA KROŚNIE

Ważnym elementem wystawy jest również możliwość udziału w jej tworzeniu.

– Odwiedzający mogą włączyć się we wspólne tkanie na przygotowanym krośnie. Powstająca z materiałów z recyklingu tkanina będzie zmieniać się przez cały czas trwania ekspozycji, pozostawiając ślad obecności kolejnych osób. To praktyczna realizacja myśli Oskara Hansena o Formie Otwarłej, dziele, które zmienia się dzięki zaangażowaniu odbiorców. Całość uzupełnia także cykl cotygodniowych spo-

tkai poświęconych wybranym zagadnieniom związanym z twórczością Zofii Kulik, teorią Formy Otwarłej i współczesnym odbiorem sztuki – zapowiada Monika Kozień.

Podkreśla, że spotkania stworzą przestrzeń do rozmowy, wymiany doświadczeń i wspólnego odkrywania ekspozycji. – Można dołączyć do nich w dowolnym momencie – podsumowuje kuratorka. ●

Wernisaż wystawy „Zofia Kulik. Zamiast rzeźby. Przypisy” 2 października (godz. 18) w MuFo (Rakowicka 22 A, poziom -1). Ekspozycja będzie czynna dla zwiedzających od 3 października do 20 grudnia 2026. Szczegółowe informacje o działaniach artystycznych MuFo znajdziemy na stronie mufo.krakow.pl

Premiera w Scenie STU

Nauczyciele na rauszu

Co może się wydarzyć, kiedy czterech nauczycieli przedstawuje alkohol w imię... nauki? Jak kontrowersyjny eksperyment wpłynie na ich życie? Premiera „Na rauszu” w reżyserii Artura „Barona” Więcka 3 października na deskach Sceny STU.

Marta Gruszecka

We wrześniu 2020 roku świat nokautowała pandemia koronawirusa. Jedną z poszkodowanych dziedzin życia społecznego była kultura – odwoływano festiwale, premiery i koncerty, ograniczano wejścia do muzeów, przekładano gale i rozstrzygnięcia konkursów. W takich okolicznościach na ekrany kin (również dotkniętych różnymi restrykcjami) wszedł film „Na rauszu” w reżyserii Thomasa Vinterberga z Madssem Mikkelsenem w roli głównej.



• W rolach głównych występują: Szymon Mysłakowski, Paweł Kumięga, Marcin Kalisz, Tomasz Schimscheiner, Michał Majniewicz, Dominik Nowak, Piotr Franasowicz i Łukasz Szczepanowski FOT. ARCHIWUM

Premierowy pokaz odbył się na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Toronto, a na polskie ekrany produkcja trafiła 11 czerwca 2021 roku. Widzowie pokochali film i duńskie-

go aktora w roli głównej. „Na rauszu” podbił również serca branży filmowej. Efektem zachwytów był Oscar dla najlepszego filmu międzynarodowego oraz cztery Europejskie Nagrody Fil-

mowe (dla najlepszego filmu, reżysera, aktora i scenarzysty).

Co tak zachwyciło widzów? Film opowiada historię zaprzyjaźnionych nauczycieli szkoły średniej, zainspirowanych teorią, że skromna dawka alkoholu pozwala otworzyć się na świat i lepiej w nim funkcjonować. Przyjaciele postanawiają sprawdzić, ile prawdy kryje w sobie to przeświadczenie. Nie przewidują jednak skutków ubocznych swojego zachowania, a już na pewno nie wpadają na to, że długotrwałe utrzymywanie stałego poziomu alkoholu we krwi może znacznie utrudniać im pracę.

Losy przyjaciół, opowiedziane na wielkim ekranie, na deski teatralne postanowiła przenieść Scena STU.

– „Na rauszu” to przebojowa czarna komedia, sceniczna adaptacja oscarowego filmu z 2020 roku. Czterech zmęczonych życiem nauczycieli postanawia przetestować teorię norweskiego psychiatry Finna

Skårderuda, według której ludzka krew zawiera o pół promila alkoholu za mało. A co, jeśli eksperyment wymknie się spod kontroli? – zapowiada Artur „Baron” Więcek, reżyser spektaklu.

W rolach głównych: Szymon Mysłakowski, Paweł Kumięga, Marcin Kalisz, Tomasz Schimscheiner, Michał Majniewicz, Dominik Nowak, Piotr Franasowicz i Łukasz Szczepanowski. Autorem przekładu jest Jacek Telenga, scenografię, kostiumy i światła przygotował Łukasz Błażejowski, a za ruch sceniczny odpowiada Karol Miękina. Reżyserowi asystowała Olga Więcek (również w roli in-spicjentki). ●

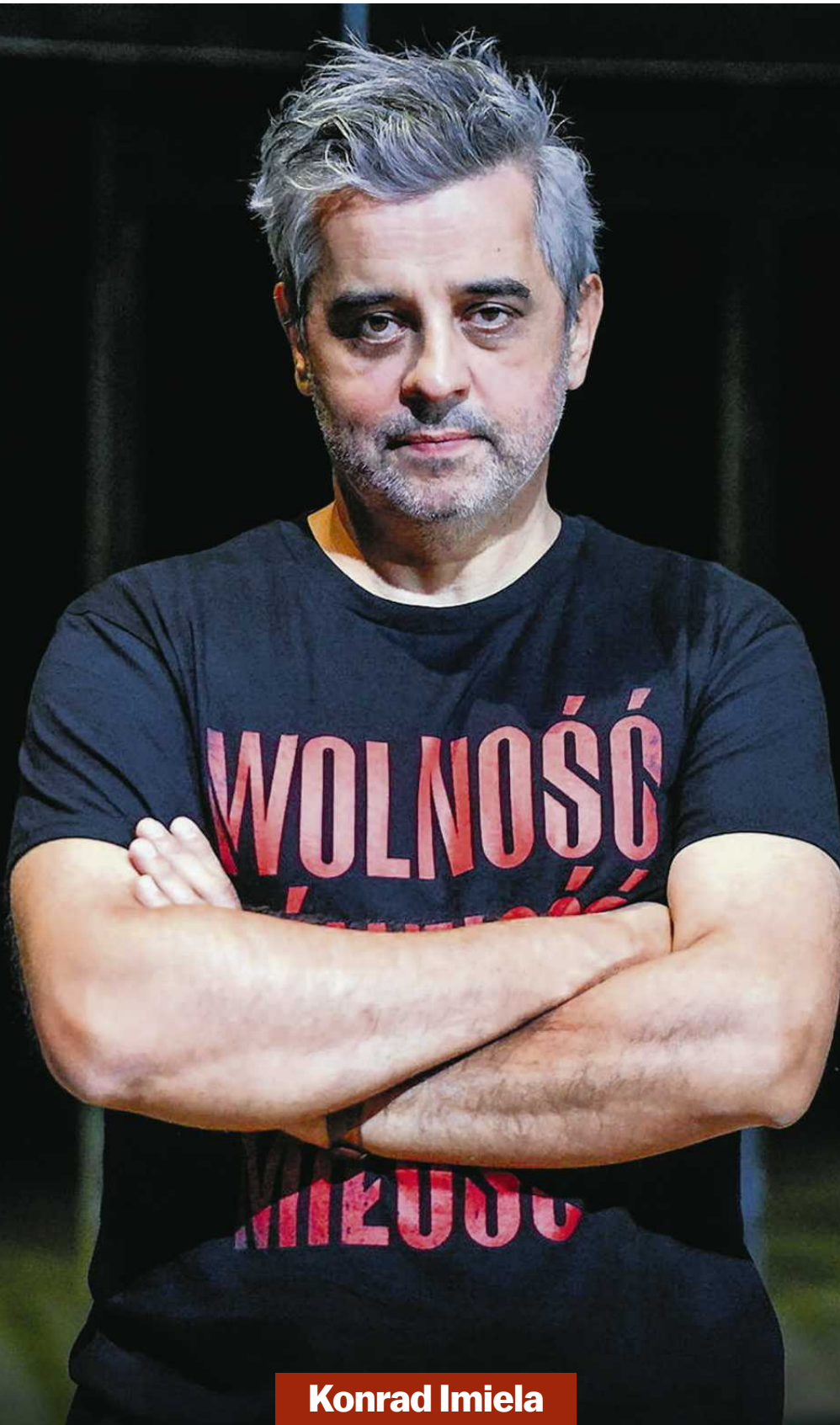
Premiera spektaklu „Na rauszu” 3 października na Scenie STU (Krasińskiego 16-18). Pozostałe pokazy 2 października, 3-4 listopada oraz 9-10 stycznia. Szczegółowy repertuar teatru jest dostępny na stronie scenastu.pl

WROCLAW TYGODNIK

Piątek, 2 października 2026 | Redaktor prowadzący Leszek Frelich

wroclaw.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: wroclaw@wyborcza.pl

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL



Konrad Imiela

Mój Kościuszko nie będzie postacią z brązu

► 4-5

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34454742



Ogłoszenie

W myśl art. 214b ust. 2 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 399 ze zm.), ogłasza się, co następuje:

W Biurze Spraw Dekretowych Urzędu miasta stołecznego Warszawy (zwanym dalej „Urzędem”) toczy się postępowanie administracyjne z wniosku złożonego w dniu **18 października 1948 r.** przez adwokata Józefa Woźnickiego działającego w imieniu **Joska-Bera Rotmila** zamieszkłego w **Warszawie** oraz **Zdzisława Rotmila** zamieszkłego w Świdnicy Śląskiej (ostatnie znane Urzędowi miejsca zamieszkania) – o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego w trybie art. 7 ust. 1 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279, zwane dalej „Postępowaniem dekretowym”) dla nieruchomości położonej w **Warszawie ul. Solnej 15** oznaczonej jako **nr. hip. 806** (zwanej dalej „Nieruchomością”). W sprawie nie wpłynęło żadne inne pismo pochodzące od stron w przeciągu ostatnich 30 lat poprzedzających dzień publikacji niniejszego ogłoszenia.

Prezydent m.st. Warszawy wzywa strony Postępowania dekretowego, aby w terminie sześciu miesięcy od dnia ukazania się niniejszego ogłoszenia zgłosiły się do Urzędu, podając swój aktualny adres, a następnie w terminie kolejnych trzech miesięcy udowodniły swe prawa do Nieruchomości, pod rygorem umorzenia Postępowania dekretowego.

Zgodnie z art. 214b ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami podstawa umorzenia Postępowania dekretowego zachodzi, gdy organ wezwał nieustalone strony lub strony, których adresów nie ustalono, do uczestnictwa w postępowaniu przez ogłoszenie, a w sprawie nie wpłynęło żadne pismo pochodzące od wzywanej strony w przeciągu ostatnich 30 lat poprzedzających dzień publikacji ogłoszenia. Organ wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia wzywana strona nie zgłosiła swych praw albo zgłosiwszy je, nie udowodniła ich w terminie kolejnych 3 miesięcy lub nie wskazała swego adresu.

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34454741

Syndyk masy upadłości Wojdyła Nieruchomości Sp. z o.o. z siedzibą w Rabce Zdroju, KRS 0000306031, NIP 7352729560, w ramach prowadzonego postępowania upadłościowego prowadzonego pod sygn. akt KR1S/GUP/100/2024, sprzedaje z wolnej ręki nieruchomości gruntowe położone na terenie Osiedla Parkowa przy ul. Parkowej w Wilkszynie, gmina Miękinia, powiat średzki, województwo dolnośląskie, stanowiące składnik majątku upadłej Spółki:

– prawo własności nieruchomości gruntowej obejmującej działkę nr 70/119 o powierzchni 0,0815 ha, opisaną KW nr: WR1S/00049815/8 wraz z udziałem w wysokości 4/60 w prawie własności nieruchomości obejmującej działki nr 70/94 o powierzchni 0,0005 ha oraz 70/96 o powierzchni 0,1088 ha, opisane KW nr: WR1S/00054551/7, za cenę 115 200,00 zł netto,

– prawo własności nieruchomości gruntowej obejmującej działkę nr 70/121 o powierzchni 0,1273 ha, opisaną KW nr: WR1S/00046248/1 wraz z udziałem 7/60 w prawie własności nieruchomości obejmującej działki nr 70/94 o powierzchni 0,0005 ha oraz 70/96 o powierzchni 0,1088 ha, opisane KW nr: WR1S/00054551/7, za cenę 183 600,00 zł netto.

Szczegółowy opis przedmiotu sprzedaży i jego wycena zawarte są w operacie szacunkowym, który znajduje się do wglądu w kancelarii syndyka przy ul. Goldammera 10/4 w Tarnowie (tel.: 606 876 456, adres email: konkursofertsjz@op.pl.)

Wymienione składniki będą sprzedawane przez Syndyka za najwyższą oferowaną cenę, jednak nie niższą niż kwota poszczególnych działek z wymienionymi udziałami lub łącznie nie mniej niż **298 800,000 zł netto**. Warunkiem przystąpienia do konkursu jest złożenie oferty w języku polskim, w terminie do dnia **19 października 2026 r. do godziny 14.00**, w kancelarii notarialnej Marcina Rzończy przy ul. Dąbrowskiego 8, 33-100 Tarnów i wpłacenie w tym terminie wadium w wysokości 10% ceny netto przedmiotu zainteresowania na konto funduszy masy upadłości. Szczegółowy regulamin konkursu ofert znajduje się w kancelarii syndyka.

Oferty można też przesłać listem poleconym na adres kancelarii notarialnej z tym, że o ważności dotrzymania terminu złożenia oferty decyduje data wpływu oferty do kancelarii, a nie data jej nadania. O ważności wpłaty wadium decyduje data uznania konta funduszu masy upadłości.

Otwarcie i rozpoznanie ofert nastąpi w dniu **21 października 2026 r. o godz. 9.00** w kancelarii notarialnej Marcina Rzończy przy ul. Dąbrowskiego 8, 33-100 Tarnów.

Syndyk zastrzega sobie prawo do odstąpienia od konkursu ofert lub unieważnienia konkursu ofert bez podawania przyczyn na każdym etapie postępowania, tj. do momentu podpisania umowy przeniesienia własności przedmiotu konkursu.

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34454809



PREZYDENT MIASTA BOLESŁAWIEC

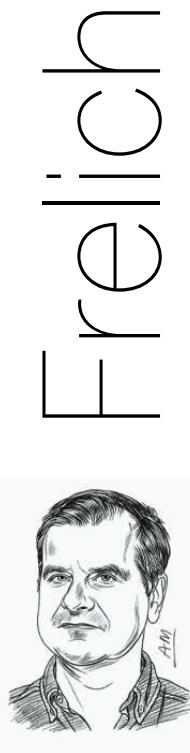
Rynek 41 - Ratusz, 59-700 Bolesławiec
www.um.boleslawiec.pl; BIP: www.um.boleslawiec.bip-gov.pl

Prezydent Miasta Bolesławiec informuje,

że w siedzibie Urzędu Miasta Bolesławiec
przy Pl. Piłsudskiego 1 (wieżowiec, I piętro)

**zostały wywieszone niżej wymienione zarządzenia z wykazami
nieruchomości, przeznaczonych do zbycia, do oddania w dzierżawę:**

- Zarządzenie Nr 228/2026 z dnia 14 września 2026 r.
- od dnia 14 września 2026 r. do 05 października 2026 r.
- Zarządzenie Nr 230/2026 z dnia 14 września 2026 r.
- od dnia 14 września 2026 r. do 05 października 2026 r.
- Zarządzenie Nr 231/2026 z dnia 14 września 2026 r.
- od dnia 14 września 2026 r. do 05 października 2026 r.
- Zarządzenie Nr 232/2026 z dnia 14 września 2026 r.
- od dnia 14 września 2026 r. do 05 października 2026 r.
- Zarządzenie Nr 233/2026 z dnia 14 września 2026 r.
- od dnia 14 września 2026 r. do 05 października 2026 r.
- Zarządzenie Nr 234/2026 z dnia 21 września 2026 r.
- od dnia 21 września 2026 r. do 12 października 2026 r.



▼ **Protest przed
Szpitalem Specjalistycznym
im. A. Falkiewicza
na Brochowie
przeciwko plano-
wanemu zatrud-
nieniu Gizeli
Jagielskiej.
Wrocław,
21.07.2026 r.**

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI /
AGENCJA WYBORCZA.PL

Nagonka na Gizelę Jagielską coraz brutalniejsza

Wieszczą „rzeźnię niewiniątek”

Antyaborcjonisci chcieli wpłynąć na wyniki konkursu we wrocławskiej porodówce na Brochowie, aby tylko nie wygrała go dr Jagielska.



Głośnie modlitwy, czy pikety z ociekającymi krwią billboardami pod szpitalem – kolejnym zresztą, bo gdy tylko pojawia się pogłoska o zatrudnieniu gdzieś Gizeli Jagielskiej, tam natychmiast przenosi się antyaborcyjny oddział Kai Godek – to był tylko wstęp. Następnie sięgnęli po zastraszanie kobiet, które wybierają porodówkę na Brochowie.

Jagielska zabije ci dziecko

Jak opisywaliśmy w „Wyborczej”, pod placówką antyaborcjonisci obecnie stawiają namiot i prowadzą akcję pod hasłem: „Rodzisz na Brochowie? Ostrzegamy!”. Pod drzwiami szpitala starają się strwożyć wchodzące osoby, że będzie w nim pracowała „bezwzględna aborterka”.

A wtedy... „(...) będzie miała dostęp do bardzo wielu dzieci, bo szpital im. Falkiewicza ma największą porodówkę na całym Dolnym Śląsku. Co to oznacza dla dzieci w łonach matek? Bardzo poważne zagrożenie aborcją. Brochów może stać się prawdziwą rzeźnią niewiniątek”.

W ich wizji dr Jagielska miałaby zostać tam przyjęta właściwie tylko po to, by dokonywać masowych aborcji. Najpierw oczywiście bałamucąc chcące rodzić na Brochowie, żeby z porodów zrezygnowały i poddawały się przerwaniu ciąży.

To oczywiście totalna bzdura, bo dokonanie terminacji ciąży w Polsce jest możliwe tylko w bardzo rzadkich przypadkach; gdy zagrożone jest życie lub zdrowie kobiety lub gdy ciąża jest następstwem gwałtu lub kazirodztwa (swoją drogą dla antyaborcjonistów życie lub zdrowie kobiety nie jest jakoś szczególnie ważne, powinna rodzić, nawet jakby miała to przypłacić życiem. Dla wielu z nich gwałt też nie jest żadną przeszkodą). Na Brochowie chodzi im o to, by wywołać u ciężarnych stan zagrożenia; zdecydujesz się pójść tu rodzić, to Jagielska zabije ci dziecko.

Rzecznik biskupa dołącza do nagonki

Do tego chóru dokooptował też Maciej Rajfur, pierwszy świecki rzecznik wrocławskiego biskupa – „rzecznik na nowe czasy” – jak go określono przy nominacji. Jako dziennikarz

„Wrocławskiego Gościa Niedzielnego” przeprowadził wywiad z dyrektorką brochowskiego szpitala Magdaleną Puziewicz-Karpiak, w którym utrzymywał m.in., że po ewentualnym zatrudnieniu Jagielskiej część personelu stamtąd odejdzie, albo odmówi współpracy z ginekolożką, co wywoła ostry konflikt w placówce. Twierdził też m.in., że Jagielska „Nie ma czystej karty. To może wpływać na zaufanie pacjentek do szpitala” albo że „W mediach pojawiały się materiały o trudnej współpracy z tym lekarzem”.

Mówił też oczywiście o tym, że „Gizela Jagielska przeprowadziła aborcję na Felku w 9. miesiącu ciąży. Czy podobna sytuacja mogłaby mieć miejsce w tym szpitalu?”, jak również o tym, że „Są jednak lekarze, którzy uważają, że medycyna powinna zawsze dążyć do ratowania życia dziecka, a nie do terminacji ciąży”.

Wreszcie pada zdanie: „Wyobraźmy sobie jednak rodzinę, która wybiera miejsce porodu. Część osób może obawiać się, że podejście lekarza do aborcji, z którego jest znany w całej Polsce, wpłynie na sposób prowadzenia ciąży lub proponowane rozwiązania”. Czyli nieco bardziej zawołowane hasło z podszpitalnych pikiet, że dr Jagielska będzie na Brochowie czyhała na rodzącą, żeby im robić aborcje.

Jest jasne, że te działania antyaborcjonistów na różnych frontach miały zablokować kandydaturę Gizeli Jagielskiej, wymusić na szefostwie szpitala i władzach regionu, by jej do pracy nie przyjmować, nawet jeśli okaże się w konkursie najlepszą kandydatką, co jest możliwe, gdyż jest cenioną, wysokiej klasy ginekolożką.

Dla nich jednak jest solą w oku, bo nie zasłania się klauzulą sumienia, gdy kobiety potrzebują pomocy – bo ciąża zagraża ich życiu czy zdrowiu – a inni lekarze, głównie ze względów koniunkturalnych, się od nich odwracają.

Dyrekcja szpitala na Brochowie nie dała się antyaborcjonistom zastraszyć i w środę, 30 września poinformowała, że Gizela Jagielska konkurs wygrała i zostanie zatrudniona. To dobra wiadomość dla kobiet, które tę porodówkę wybiorą. ●

Leszek Frelich

Alarmujący list pracowników

Na lotnisku we Wrocławiu śpią na służbie?

Pracownicy pionu bezpieczeństwa Portu Lotniczego Wrocław w anonimowym liście opisują problemy, które ich zdaniem mogą wpływać na bezpieczeństwo lotniska. Zarząd portu odpiera zarzuty i podkreśla, że obiekt jest regularnie kontrolowany przez odpowiednie służby.

Magda Nogaj

Pracownicy napisali do „Wyborczej” po tym, jak kilka dni temu do samolotu we Wrocławiu wtargnął 23-letni Tunezyjczyk. Nie miał biletu, ale udało mu się sforsować ogrodzenie lotniska.

Według autorów listu obiekt jest słabo chroniony. Władze lotniska przekonują, że bezpieczeństwo jest regularnie kontrolowane przez odpowiednie instytucje.

WTARGNIĘCIE NA LOTNISKO I WEJŚCIE DO SAMOLOTU

Pracownicy twierdzą, że niedawny incydent jest jedynie „wierzchołkiem góry lodowej”. Według nich mężczyzna został zdemaskowany dopiero dlatego, że zajął miejsce należące do innego pasażera.

Bartosz Wiśniewski, rzecznik lotniska, potwierdza, że 22 września Straż Graniczna zatrzymała na pokładzie samolotu lecącego z Wrocławia do Palermo mężczyznę nieposiadającego uprawnień do odbycia podróży. Jednocześnie podkreśla, że trwa postępowanie wyjaśniające prowadzone wspólnie przez Port Lotniczy Wrocław, Straż Graniczną oraz Urząd Lotnictwa Cywilnego. Do czasu jego zakończenia lotnisko nie ujawnia szczegółów zdarzenia. Równolegle prowadzony jest wewnętrzny audyt, który ma być podstawą dalszych decyzji zarządu spółki.

SPÓR O BRAMĘ OTWARTĄ PRZEZ 12 DNI

Jednym z najpoważniejszych zarzutów zawartych w anonimowym liście jest twierdzenie, że przez 12 dni otwarta pozostawała jedna z bram prowadzących do strefy zastrzeżonej lotniska. Autorzy piszą, że brama mogła zostać otwarta przez każdego, a sprawa miała zostać zatajona przed Strażą Graniczną.

Port Lotniczy Wrocław stanowczo temu zaprzecza. Jak wyjaśnia rzecznik, jedyny incydent dotyczący bramy technicznej miał miejsce w maju podczas gwałtownej burzy. Według lotniska awaria trwała 48 minut i została zauważona przez załogę samolotu oraz pracowników Służby Ochrony Lotniska (SOL).

ZA MAŁO KAMER MONITORINGU?

W anonimowym liście pracownicy twierdzą, że od lat zgłaszają braki w systemie monitoringu.

• **Autorzy listu twierdzą, że bezpieczeństwo lotniska jest podporządkowane ograniczeniu kosztów i maksymalizacji ruchu pasażerskiego**

Piszą m.in., że na płycie lotniska jest skierowana jedna kamera o bardzo niskiej jakości obrazu.

Lotnisko nie odnosi się do liczby kamer zabezpieczających cały obiekt, argumentując, że jest on elementem infrastruktury o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa. Jednocześnie rzecznik zapewnia, że twierdzenie o jednej kamerze monitorującej płytę lotniska jest „całkowicie nieprawdziwe”.

Jak podaje, tylko na obszarze płyt postojowych znajdujących się przed terminalem pasażerskim działa kilkadziesiąt kamer monitoringu.

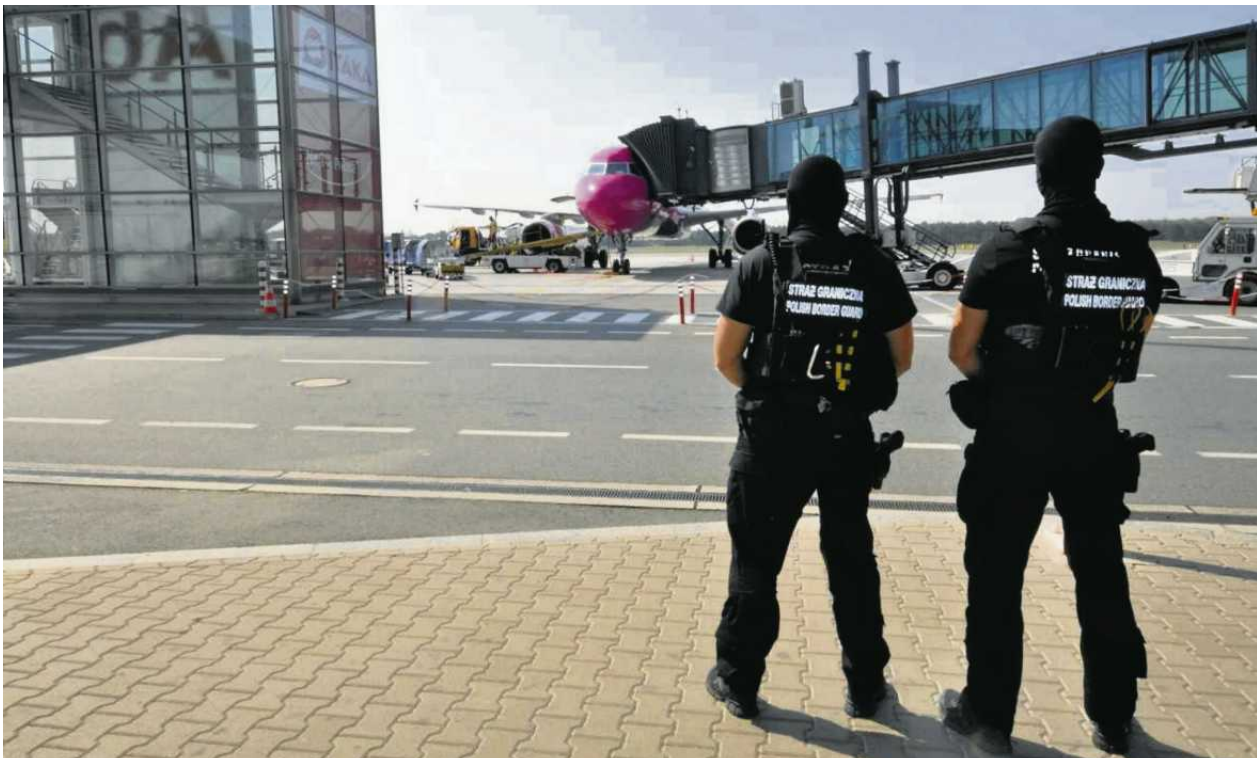
ZARZUTY DOTYCZĄCE SŁUŻB OCHRONY

Autorzy listu krytykują także organizację pracy służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Twierdzą, że „większość pracowników SOL na nocnych zmianach śpi, schowana w szatniach, na bagażowni, w innych ustronnych miejscach. Nikt tego nigdy nie kontroluje”. Utrzymują, że „rzeczywista liczba pracowników SOL jest mniejsza niż wymagana w planie ochrony”.

„Dwóch szefów SOL nakazało swoim podwładnym tytułować się komendantami. Jeden ukończył szkołę średnią wieczorowo, zdał maturę eksternistycznie, drugi ukończył MBA na kształt Collegium Humanum. Żaden nie posiada kwalifikacji do zarządzania ludźmi w tak specyficznej branży jak bezpieczeństwo lotnictwa” – twierdzą pracownicy.

Według pracowników „do pracy w SOL zatrudniane są osoby bez doświadczenia, z przysłowiowej ulicy. Kierowane na kursy w zaprzyjaźnionych ośrodkach szkolenia, gdzie zdawalność wynosi 100 proc.”.

„Później mamy sytuację, gdzie za bezpieczeństwo lotniska odpowiadają starsze kobiety po 50. roku życia z doświadczeniem w pracy jako obsługa drogerii lub dyskontu spożywczego, mężczyźni z nadwagą, niebędący w stanie przebiec



400 metrów, bez umiejętności podjęcia jakichkolwiek działań w sytuacji zagrożenia” – piszą.

Według rzecznika lotniska to również nieprawda.

– Z całą stanowczością podkreślam, że wszyscy pracownicy Służby Ochrony Lotniska, w tym kadra zarządzająca, posiadają wymagane prawem uprawnienia do wykonywania swoich obowiązków – zaznacza.

Dodaje, że wraz ze wzrostem ruchu pasażerskiego lotnisko zwiększało zatrudnienie w Służbie Ochrony Lotniska. Według danych przedstawionych przez port, obecnie formacja zatrudnia o 50 proc. więcej pracowników niż na początku 2024 roku.

– Jednocześnie koszt wynagrodzeń wypłaconych pracownikom Służby Ochrony Lotniska w całym 2025 roku był o niemal 2,5 mln zł wyższy niż w 2024 roku – podaje Wiśniewski.

Autorzy listu narzekają jednak na przepracowanie: „Za kontrolę bezpieczeństwa odpowiada głównie firma zewnętrzna. Jej pracownicy za przyzwoleniem PLW [Port Lotniczy Wrocław – red.] pracują 16 godzin na dobę kilka dni w rzędzie. Zасыpiają, prześwietlając bagaże, wielokrotnie były z tego tytułu skargi od pasażerów, rzecz jasna zmiatane pod dywan. Były na ten temat nawet artykuły w gazetach i nic się nie zmieniło.”

„Wyborcza” pisała o tym niemal rok temu.

Według pracowników „do pracy w SOL zatrudniane są osoby bez doświadczenia, z przysłowiowej ulicy. Kierowane na kursy w zaprzyjaźnionych ośrodkach szkolenia, gdzie zdawalność wynosi 100 proc.”

KONTROLE I INWESTYCJE

Przedstawiciel lotniska podkreśla również, że port funkcjonuje na podstawie programu ochrony zatwierdzonego przez Urząd Lotnictwa Cywilnego i uzgadnianego z policją, Strażą Graniczną oraz Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Według rzecznika w ciągu ostatnich dwóch lat ULC przeprowadził w spółce sześć kontroli. W tym czasie urząd zgłosił dwie mniej istotne uwagi dotyczące infrastruktury Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej, a nie samego lotniska. Port był także kontrolowany przez policję. Jedyna uwaga dotyczyła nieaktualnego zdjęcia w legitymacji jednego z pracowników.

Bartosz Wiśniewski wskazuje także na prowadzone inwestycje związane z bezpieczeństwem. Wśród nich wymienia zakup 12 urządzeń do automatycznej kontroli paszportowej oraz planowany zakup siedmiu nowoczesnych skanerów do kontroli bagażu o wartości około 30 mln zł. Montaż nowych urządzeń ma rozpocząć się w lutym 2027 r. i zakończyć pod koniec maja 2027 r.

DWIE WERSJE TEJ SAMEJ HISTORII

Autorzy listu twierdzą, że bezpieczeństwo lotniska jest podporządkowane ograniczaniu kosztów i maksymalizacji ruchu pasażerskiego.

„Dla portu lotniczego liczy się tylko ilość odprawionych pasażerów, ponieważ za każdego z osobna port zarabia pieniądze od przewoźnika lotniczego. Kwestia bezpieczeństwa jest traktowana jako uciążliwa konieczność” – podkreślają.

Zarząd Portu Lotniczego Wrocław odpiera te zarzuty, wskazując na wyniki kontroli, wzrost zatrudnienia w służbach ochrony oraz inwestycje w systemy bezpieczeństwa. ●



Konrad Imiela dla „Wyborczej”

Mój Kościuszeko będzie człowiekiem ze słabościami

Kościuszeko został skrupulatnie wypolerowany przez historyków. Taki krystaliczny bohater jest dla teatru nieciekawym.

Katarzyna Mikołajewska

Historię Tadeusza Kościuszki zobaczymy tej jesieni w musicalowym wydaniu. Na dużej scenie wrocławskiego Teatru Muzycznego Capitol już w sobotę, 3 października premierowo wystawiony zostanie „Kościuszeko” – spektakl w reżyserii, według scenariusza i z tekstami piosenek Konrada Imieli.

ROZMOWA Z
KONRADEM IMIELĄ

aktorem, reżyserem, wokalistą i dyrektorem artystycznym Teatru Muzycznego Capitol

KATARZYNA MIKOŁAJEWSKA: Od jak dawna Tadeusz Kościuszeko jako bohater musi-

calu chodził ci po głowie? Domyślam się, że nie był to krótki okres.

KONRAD IMIELA: Do tak ogromnego przedsięwzięcia trzeba się długo przygotowywać, szczególnie gdy pisze się do spektaklu również scenariusz. Pamiętam moment, w okolicach roku 2017, kiedy Kościuszeko wyraźnie zaistniał w przestrzeni publicznej ze względu na obchody dwusetnej rocznicy jego śmierci. Zdarzały się wtedy rozmowy, wywiady, artykuły na temat tej postaci, a ja zapamiętałem powtarzający się przy wszystkich tych okolicznościach refren: Kościuszeko musi doczekać się filmu, szerszego opisanie jego losów – musi nastąpić jakieś zagarnięcie go przez sztukę. Niedługo później powstał film Pawła Maślony „Kos”.

Moje rozmyślanie o Kościuszcze zbiegło się wtedy również z nadejściem mrocznych czasów – z jednej strony politycznie, z drugiej pandemicznie. Miałem poczucie, że znikąd nie da-

ciagnie pomoc dla narodu polskiego, więc może warto byłoby zrobić musical o fikcyjnym wodzu, który poprowadzi nas ku jaśniejszej przyszłości. Na horyzoncie nigdzie nie było niefikcyjnej osoby mogącej odegrać taką rolę.

Czułem, że musical o dźwignięciu się narodu z czasów nacjonalizmu, nietolerancji, o wolności, równości i miłości miałby duże znaczenie.

Chwilę później mój dobry znajomy podarował mi książkę Aleksa Storożyńskiego „Kościuszeko. Książę chłopów”. Jest to najnowsza biografia, bardzo kompleksowa i napisana świetnym językiem przez jednego z największych psychodanów Kościuszki. Storożyński przez wiele lat był prezesem Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku, jest dziennikarzem, publicystą i historykiem pasjonującym się historią Polski.

Zbiegło się to także z jeszcze jednym ważnym impulsem; obejrzałem „Hamiltona” i pomyślałem, że jego historia była ciekawa, ale moim zdaniem losy Kościuszki są ciekawsze, a jest to ten sam okres historyczny.

Te wszystkie drogi się skrzyżowały i doszedłem do wniosku, że wcale nie muszę robić spektaklu o wymagowanym wodzu, skoro mogę przypomnieć historię takiego przywódcy, który faktycznie zjednoczył ten naród i to

• **Próba spektaklu o Tadeuszu Kościuszcze w reżyserii Konrada Imieli. Wrocławski Teatr Capitol, 30.09.2026 r.**

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI /
AGENCJA WYBORCZA.PL

ponad wszystkie stany, czyli klasy społeczne. Stworzona przez niego armia powstańcza była unikalna – walczyli w niej zmotywowani przedstawiciele magnaterii, wojska, mieszczan, chłopstwa, stronnictw patriotycznych, a nawet mniejszości żydowskiej.

Bazowanie na historii i prawdziwej postaci rodzi jednak pewne zagrożenia. Nasze społeczeństwo lubi rozliczać twórców z tego, co jest zgodne z pierwowzorem, z oryginałem czy z prawdą historyczną. Jak nie narazić się historykom, a jednocześnie zrobić spektakl według autorskiej wizji?

– Jestem w takim momencie mojej drogi artystycznej, w którym najbardziej kręca mnie musically biograficzne, o czym mogą świadczyć choćby spektakle „Starzyński” z Warszawy czy „Daisy” z Wałbrzycha. Wrocławski „Mock” może dotyczyć postaci literackiej, ale też opowiadał biografię bardzo konkretnego bohatera. Zawsze dużo bardziej wolałem filmy dokumentalne niż fabularne. Obcowanie z prawdą historyczną mnie ekscytuje, bo możemy wtedy trochę przywołać duchy przeszłości, dotknąć przedmiotów z danej epoki czy należących do kogoś, a czasem – jak w przypadku księżnej Daisy lub Starzyńskiego – porozmawiać z osobami, które znały tę postać osobiście.

Natomiast nie chcę być rozliczany z prawdy historycznej, tworząc musical, ponieważ będzie to mój Kościuszeko, a nawet nasz – wszystkich twórców i wykonawców spektaklu. Czytamy biografię, oglądamy filmy, analizujemy źródła historyczne, a następnie idziemy spać i na bazie tego wszystkiego śni nam się nasz Kościuszeko. Co więcej, możemy czytać te same źródła, mieć te same informacje, a i tak widzieć bohatera w zupełnie inny sposób. Przekonałem się o tym, rozmawiając z różnymi osobami zafascynowanymi Kościuszką, które z tych samych książek wyczytały, że był on wyjątkowo introwertyczny, niedostępny, pozbawiony poczucia humoru albo wręcz przeciwnie – inni badacze twierdzą, że brylował w towarzystwie, był barwną osobą, duszą towarzystwa.

Wniosek jest prosty; tak naprawdę nie wiemy, jaki był Tadeusz Kościuszeko, dlatego wszelkie wycieczki interpretacyjne są przy takiej postaci dużo bardziej uprawnione niż w przypadku bohaterów, takich jak wspomniany przeze mnie już Starzyński czy jak księżna Daisy, ponieważ z dużo większym prawdopodobieństwem możemy dowiedzieć się, jacy oni byli naprawdę.

Gdzie te wycieczki interpretacyjne zaprowadziły was podczas pracy nad spektaklem? Jaki będzie ten musicalowy bohater?

– Kościuszeko został skrupulatnie wypolerowany przez historyków na przestrzeni ostatnich 200 lat, dlatego dziś trudno dokopać się do jakiejś negatywnej cechy jego charakteru. Jedyne, co wprost znalazłem w biografiach, to wzmianki, że był uzależniony od kawy. Taki krystaliczny bohater jest dla teatru nieciekawym, dlatego musiałem czytać między wierszami i zacząłem podejrzewać Kościuszkę o pewne mniej nieskazitelne cechy.

Pracując nad postacią z Rafałem Kozakiem, który wciela się w rolę tytułową, rozmawialiśmy na przykład o ego Kościuszki. Skoro był bohaterem narodowym, uwielbianym przez wszystkich, to oprócz tego, że musiał mieć ogromną charyzmę, musiało być to także zagrożenie dla jego ego.

Studiując źródła historyczne, odkryłem także, że miał duży problem z akceptacją porażki. O tym opowiada jeden z generałów po bitwie pod Szczekocinami, gdzie Kościuszeko musiał zarządzić odwrót. Po zakończeniu bitwy, naczelnik dopadł konia, gnał na nim w kółko w jakimś amoku, mówiąc, że chce zostać ustrzelony przez wrogów. To jeden z epizodów świadczących o tym, że Kościuszeko nie umiał przegrywać. Z takich drobnych śladów staram się sklecić bohatera, który jednak będzie człowiekiem, a nie postacią z brązu.

A w jakim kontekście Kościuszko pojawia się na scenie Capitolu? Co jest bezpośrednim pretekstem do opowiedzenia jego historii?

– Przede wszystkim w kontekście miłości. Gdy mówimy o bohaterach narodowych, na pierwszy plan wysuwają się wielkie batalie i polityka. Historycy, pisząc o Kościuszcze, przywołują wątki miłosne, ale raczej jako pikantne ciekawostki, tymczasem dla mnie jednym z najważniejszych źródeł podczas pracy nad spektaklem były wydane 1947 roku „Pisma Tadeusza Kościuszki”. Mam pewność, że w nich jest prawdziwy Kościuszko, są to jego słowa, jego listy. W każdym innym źródle historycznym będzie to już Kościuszko przez kogoś zinterpretowany.

Kiedy czytałem te listy, moją uwagę zwróciło to, że jego największym marzeniem było ustatkowanie się w małym majątku gdzieś pod lasem z ukochaną żoną u boku i właśnie to, a nie kampanie polityczne, było dla niego najważniejsze.

Pierwszy miłosny epizod, bardzo dramatyczny i niezwykle romantyczny, czyli porwanie Ludwiki Sosnowskiej, a następnie udaremnienie tego porwania przez jej ojca, było wydarzeniem skrajnie upokarzającym dla Kościuszki. Upokarzającym, a jednocześnie formującym, będącym bezpośrednim powodem dalszych losów Tadeusza: wyjazdu do Ameryki, jego tamtejszej kariery, kolejnych rozczarowań miłosnych – znów na drodze do miłości staje ojciec ukochanej, gdy nie pozwala na ślub z Teklą Żurowską.

Możemy zadać pytanie: kim byłby Kościuszko, gdyby udało mu się uciec z Ludwiką? Najciekawsze było dla mnie badanie, o ile naszą drogę życiową determinuje miłość, dlatego w spektaklu przyglądam się Kościuszcze od strony bardziej intymnej, prywatnej.

W jakich rejonach muzycznych będziemy podróżować w tym spektaklu? Z tego, co już wiemy po obejrzeniu zwiastuna, Kościuszko zaprasza nas na rave, więc muszę dopytać, jak do tego doszło?

– Będzie to mój szósty wspólny spektakl realizowany z Grześkiem Rdzakiem, który jest odpowiedzialny za stworzenie muzyki. Jesteśmy zgodni co do tego, że muzykę adresujemy do wyobraźni współczesnych widzów. Chcemy używać muzyki nowoczesnej, dzisiejszej, bo naszą historię realizujemy dziś, wykorzystując dzisiejsze środki, choć opowiadamy o epoce, którą się inspirowujemy – także muzycznie. Z pierwszym aktem nie mieliśmy większych problemów, ponieważ Grzesiek bardzo dobrze poczuł klimat amerykańskiego okresu w życiu Kościuszki oraz jego późniejszy powrót do Polski.



Historię Tadeusza Kościuszki zobaczymy tej jesieni w musicalowym wydaniu

Dużo większym wyzwaniem było to, jak wpleść muzycznie w nasz spektakl moment powstania. Powstańcze piosenki są strasznie wesołe, a kiedy czytam o tym, co działo się na polu bitwy, kompletnie nie rymuje mi się ta rzeź z wesołymi pioseneczkami o jeździe z szabelką na koniku. Szybko porzuciliśmy te inspiracje i zadaliśmy sobie pytanie, jakie słowa kluczowe odnoszą się do powstania: wspólnota, trans, podwyższona częstotliwość. Jednocześnie jest to też moment przyzwolenia na robienie rzeczy, których normalnie na co dzień się nie robi. Wtedy zrymowało nam się to z ravem, który zawiera w sobie właśnie elementy wspólnotowości, transu, porzucenia pewnych kanonów etycznych i dopuszczenia do głosu jakiejś pierwotnej dzikości. Bardzo podeszcycowała nas ta wizja i postanowiliśmy całe powstanie opowiedzieć za pomocą rave'u.

Rave nie będzie już zatem niespodzianką. A co było niespodzianką dla ciebie podczas pracy nad spektaklem i zgłębiania historii Kościuszki?

– Im bardziej wgryzałem się w tę epokę i przede wszystkim w sytuację Polski w czasach Kościusz-

ki, tym bardziej włosy jeżyły mi się na głowie, bo zauważyłem, że my popełniamy ciągle te same błędy historyczne. W zatrważającym stopniu rymuje się to wszystko z dzisiejszymi czasami, z momentem, w którym jesteśmy, jeśli weźmiemy pod uwagę społeczne podziały czy to, jak łatwo dajemy sobie wmówić, że jesteśmy wrogami wobec samych siebie i jak równie łatwo przychodzi nam kolaborowanie z Rosją.

Dziś wisi nad nami zagrożenie wojną ze strony wciąż tego samego państwa, które zagrażało nam najbardziej w czasie zaborów. Wciąż obserwujemy te same zdrady narodowe, ludzi, którzy podkopują nasz wewnętrzny porządek, podkopują Konstytucję, by chronić swoje interesy.

Wielokrotnie w listach pisanych przez Kościuszkę czy też w tych kierowanych do niego spotykałem się z tekstami, które mógłbym przeczytać dzisiaj w gazecie, jako diagnozę naszej rzeczywistości społeczno-politycznej. Myślę, że również z tego powodu moment na przywołanie Kościuszki jest bardzo dobry. Uważam, że jeśli teatr ma dziś mieć wpływ społeczny, to największe prawdopodobieństwo realnego wywierania takiego wpływu ma teatr muzyczny, ponieważ działa na najbardziej masową publiczność.

W przypadku Capitolu jednego wieczoru mamy ponad 700 osób na widowni, a zaplanowaliśmy 40 przedstawień w pierwszym sezonie wystawiania „Kościuszki”. Oznacza to, że spektakl zobaczy niemal 30 tysięcy osób tylko w pierwszym sezonie, co daje już podstawy to tego, by wierzyć, że możemy za pomocą sztuki teatralnej próbować zmieniać świat na lepsze.

A Kościuszko jest świetnym materiałem do takiego działania, ponieważ z tą postacią historyczną mogą identyfikować się zarówno przedstawiciele prawicy, jak i lewicy, różnych obozów politycznych. Istotny jest też fenomen tego człowieka, ponieważ analizując zupełnie na chłodno, za co właściwie my Kościuszkę postawiliśmy na piedestale, to szybko okaże się, że był on wielkim przegranym, bezpośrednio przyczyniającym się do całkowitego rozbioru Polski. Przez niego Polska zniknęła z mapy, a my robimy z niego bohatera.

Tymczasem prawda jest taka, że Kościuszko podniósł jakoś polskiego społeczeństwa, zaszczerpił w nim myśli oświeceniowe i równościowe. Jemu pierwszemu udało się zjednoczyć naród, a to jest lekcja, którą dziś bardzo mocno powinniśmy sobie przypomnieć, bo dziś kłócimy się, dzielimy, ale wobec zagrożenia musimy się zjednoczyć.

Nie ma innego wyjścia, jeśli nie chcemy powtórzyć historii i zniknąć z map. Prawdopodobnie nie brałbym się dziś za opowiadanie o Kościuszcze, gdybyśmy nie byli w stanie realnego zagrożenia wojną ze strony Rosji i gdybyśmy nie byli skrajnie podzieleni wewnętrznie tak, jak teraz jesteśmy. Gdyby nie to wszystko, może mógłbym zrobić spektakl o jakimś malarzu... Ale dzisiaj potrzebujemy Kościuszki.

W jaki sposób można realizować spektakl z tak ważną ideą, by jednocześnie zachował wszystkie zalety i sceniczne bogactwo musicalu? Czyli jak sprawić, by to wszystko, o czym opowiadasz, nie zatraciło się gdzieś pod grubą warstwą musicalowych bodźców?

– Najlepszym przykładem takiego połączenia jest musical „Hair”, który w znakomity sposób godzi energię musicalową z pacyfistycznym przesłaniem spektaklu i wspólnotowością. Czy uda się to z „Kościuszką”? Staramy się. Robię wszystko, by nie było to przedstawienie edukacyjne, bo to musi być efektowny spektakl, jak na musical przystało. Mamy ogromną ilość kostiumów, które są olśniewające, inspirowane epoką. Mamy też bardzo atrakcyjną muzykę, dużo choreografii, ogromną 30-osobową obsadę, która umie robić to, co trzeba i to na najwyższym poziomie.

Naprawdę robię wszystko, by „Kościuszko” skrzył się atrakcyjnością i różnymi bodźcami. Moje motto to: uwodzić formą, intrygować treścią. Duża scena teatru muzycznego musi uwodzić formą, ale od 20 lat staram się, by treść w Capitolu również była niebagatelna. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Wrocław/34455083



Prezydent Wrocławia

informuje,

że wykaz nieruchomości lokalowych przeznaczonych do sprzedaży na rzecz najemców w obrębie: Stare Miasto, Plac Grunwaldzki, Południe, Karlowice, Grabiszyn został wywieszony 30.09.2026 r. na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia – budynek przy ulicy Zapolskiej 4, pierwsze piętro/podstawa prawna art.35. ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2026 r. poz. 399, 875 i 912).

Wykaz dostępny jest również na stronie internetowej pod adresem: www.bip.um.wroc.pl.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Wrocław/34455102

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cichy Kącik” Osiedle Bolkowsko-Kruszwickie

z siedzibą we Wrocławiu przy ul. Inowrocławskiej 63/65 (e-mail: bolkowski@smcichykacik.pl) ogłasza przetargi,

które odbędą się w dniu **15.10.2026 r.** pod ww. adresem w zakresie:

I. PRZETARG NIEOGRANICZNY:

Zakres	Adresy	Powierzchnia sprzętania	Godzina przetargu	Wadium
Sprzątanie wewnątrz budynku	ul. Kruszwicka 10-12	2 568 m ²	9:30	1 000,00 zł

Specyfikacja przetargowa dostępna od dnia 06.10.2026 r. w siedzibie Zamawiającego pok. nr 16.

Oferty należy składać do dnia 15.10.2026 r. do godz. 8:30 w pok. nr 13.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 15.10.2026 r. o godzinie 9:30 w siedzibie Zamawiającego pok. nr 8 – sala konferencyjna.

Wpłata wadium do dnia 13.10.2026 r. na konto **11 1020 5242 0000 2202 0018 0588**.

II. PRZETARG USTNY OTWARTY O WYSOKOŚĆ CZYNSZU ZA NAJEM LOKALI UŻYTKOWYCH:

L.p.	Adres lokalu	Powierzchnia całkowita m ²	Wadium brutto [zł]	Godzina przetargu
1.	ul. Ścinawska 20	38,70	3 000,00	10:30
2.	ul. Ścinawska 20	43,80	4 000,00	10:45
3.	ul. Czarnieckiego 15	21,00	1 000,00	11:00
4.	ul. Czarnieckiego 15	224,20	6 250,00	11:15
5.	ul. Kruszwicka 8a – KIOSK	20,00	1 700,00	11:30
6.	ul. Zachodnia 16	180,90 (112 pow. podst.; 68,90 piwnica)	8 000,00	12:00
7.	ul. Litomska 20	133,70	5 800,00	12:15
8.	ul. Legnicka 23-25	74,00	3 000,00	12:30
9.	ul. Poznańska 5	35,70	1 300,00	12:45

W ww. lokalach użytkowych możliwa jest branża dowolna przy uwzględnieniu zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danego obszaru oraz z zastrzeżeniem: gier hazardowych (z wyłączeniem zakładów bukmacherskich i gier losowych), sex shopu, agencji towarzyskiej, artykułów kolekcjonerskich – dopalaczy, hałaśliwej działalności usługowo – produkcyjnej.

Przedmiotem przetargu jest stawka czynszu najmu netto za 1 m² powierzchni użytkowej, która nie obejmuje podatku VAT.

Przystępujący do przetargu zobowiązany jest do:

1. Wpłacenia wadium **w terminie do 13.10.2026 r.** w wysokości j.w. przelewem na rachunek bankowy Osiedla **PKO BP S. A III O/ Wrocław 97 1020 5242 0000 2902 0156 5118**.

2. Złożenia oferty wraz z określeniem branży, propozycją stawki czynszu netto za 1 m² powierzchni użytkowej, kopią dowodu wpłaty wadium oraz kopią dokumentów założycielskich firmy w zamkniętej kopercie w siedzibie Administracji Osiedla przy ul. Inowrocławskiej 63/65 we Wrocławiu.

3. Zapoznania się z Regulaminem przetargu wraz z załącznikami oraz wzorem umowy najmu.

Przetarg odbędzie się w dniu 15.10.2026 r. (czwartek) o wyżej wymienionych godz. przy ul. Inowrocławskiej 63/65 w pok. nr 8.

Oferty należy składać do dnia przetargu do godziny 10:00 w Sekretariacie Administracji Osiedla przy ul. Inowrocławskiej 63/65 pok. nr 13.

Informacje na temat przedmiotu przetargu można uzyskać w siedzibie Administracji Osiedla Bolkowsko-Kruszwickiego w pok. nr 12 tel. 71 712 05 40, 531 404 387 adres jak wyżej.

Zastrzegamy sobie prawo swobodnego wyboru oferty oraz odwołania lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.



• Więcej czytaj na wrocław. wyborcza.pl

Beata Maciejewska

Male miasteczko, leży tuż pod Wrocławiem (30 minut pociągiem lub samochodem), ale Wrocławianie tej bliskości nie dostrzegają. A Bierutów chciałby być zauważonym i wykorzystuje urodziny, żeby się pokazać. Przekonajmy się, czy warto tu wysiadać – w niedzielę, 29 września, zapraszam na wspólny spacer, ale sama już tam spacerowałam, trasa jest wytyczona.

Do Bierutowa przekonał mnie prof. Przemysław Wiszewski, znakomity mediewista, który razem z prof. Wojciechem Mrozowiczem napisał książkę o „Krainie nad Widawą”. Bo to małe miasteczko – niech się nie obraża na taki przymiotnik pięciotysięczny Bierutów – jest jak królicza nora z „Alicji w krainie czarów”. Za każdym zakrętem historii pojawia się jakieś dziw.

PRZEPIS NA MIASTO

Już same narodziny są nietypowe, bo podwójne, z ojcem założycielem stojącym na progu śmierci i zmianą imienia.

– Podwójne, bo pierwsza lokacja, którą przeprowadzono przed 1255 r., się nie udała. Miasto zwane w dokumentach Legnicą (Ligniza) zostało uznane przez księcia Henryka Białego za „miejsce ubogie i zaniedbane”. Osobiście więc pofatygował się do Oleśnicy, żeby wystawić nowy dokument lokacyjny dla miasta, które miało zwać się Fürstenwald / Książęcy Las. I wystawił, w wigilię św. Andrzeja 1266 r., cztery dni przed śmiercią – opowiada prof. Wiszewski.

A śmierć księcia Henryka Białego też była dziwna, bo nagle, przed czterdziestką, więc autor Kroniki polsko-śląskiej napisał, że umarł „per vim militum, qui ipsum intoxicari fecerant et Vladislao adhererant” czyli został otruty przez rycerzy wiernych jego bratu Władysławowi.

Konflikty rodzinne Piastów Śląskich były wyjątkowo burzliwe, więc nawet jeśli historycy nie mają dowodów na otrucie Henryka Białego, możemy stworzyć własną wersję „Gry o tron”. A poza tym, najważniejsze, że książę zdążył z lokacją Bierutowa.

– Starannie się przygotował, ścigał nowego wójta, Wilhelma z Rychbachu, dziś Dzierżonowa, który miał naprawić podupadłe miasto, ta lokacja musiała tym razem zakończyć się sukcesem – mówi Przemysław Wiszewski.

Dokument lokacyjny (a właściwie polskie tłumaczenie) wisi w Urzędzie i każdy może przeczytać, że wytyczony wokół miasta okrąg zwany weichbildem, podległy miejskiej jurysdykcji, był dwukrotnie większy od dzisiejszej gminy! Łącznie 20 miejscowości, wszystkie do dzisiaj istnieją.

Do tego książę dorzucił prawo połowu ryb w Widawie i prawo mili dla wytwórczości rzemieślniczej i wyszynku. Wyobraźcie sobie, monopol w obrębie siedmiu kilometrów od miasta, żadnej konkurencji. Właściwie Henrykowi Białemu nie udało się tylko nazwać miasta.

Książęcy Las się jednak nie przyjął, do Legnicy wracać nie chcieli, więc w końcu stanęło na Beroldesstat, późniejszym Bernstadt czyli mieście Berolda, po polsku Bierutowie.

Jako Bieruthow występuje już w 1561 r., więc podejrzewanie tego zanego miasta o polityczny handel dla uczczenia Bolesława Bieruta jest krzywdzące acz takie sugestie się pojawiały.

– Między bajki można też włożyć opowieść o upamiętnieniu w nazwie miasta ojca św. Jadwigi Śląskiej. Bertold, książę Meranii, nie przyjeżdżał na Śląsk, żeby pomóc zięciowi zarządzać Śląskiem – mówi prof. Wiszewski.

Berol/Bertold jest więc nadal tajemniczą postacią, ale jego miasto przetrwało i ma turystyczny potencjał.

GENU NIE SPALISZ

Lokacja miasta oznacza nadanie mu nowego kształtu. To prawdziwe narodziny, tworzy się



• **Urokliwy budynek poczty w Bierutowie**
FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI /
AGENCJA WYBORCZA.PL

Bierutów

Miasto książąt łowi turystów

Bierutów ma 760 lat i historię z fajerwerkami.

Urodził się jako Legnica, w herbie ma wilcze sidła, króla angielskiego w poczcie władców, księcia z pirotechniczną manią, a nawet więzienie z dobrowolnymi mieszkańcami.

wtedy DNA miejskiego organizmu. Przejdą wieki z wojnami i klęskami naturalnymi, wymienią się mieszkańcy, pokryją się kurzem opowieści o początkach miasta, a pierwotny zamysł urbanistyczny wciąż będzie czytelny.

Najważniejszy jest rynek, wielkości wrocławskiego Nowego Targu, siatka dziewięciu ulic, działki pod kościół i cmentarz oraz mury obronne z nieistniejącymi już trzema bramami. Nazwy – Wrocławska, Brzeska i Namysłowska – dowodzą, które szlaki były dla Bierutowa ważne.

Miasto od początku swego istnienia miało obronny charakter, do dziś się zachowały XIV-wieczne fragmenty murów. Wysokie na 7-8 m, podmurówka z polnych kamieni, 1,5 m szerokości, otwory strzelnicze.

– Są wpisane do rejestru zabytków, chronione i rewitalizowane – mówi burmistrz Piotr Sawicki.

Bierutów to urokliwe miasteczko, choć wymaga dużych nakładów. Ale jeśli mieszkańcy poczują dumę, to wyciągną jego urodę

PRZEMYSŁAW WISZEWSKI

mediewista, współautor książki „Kraina nad Widawą”.
Bierutowskie dzieje od czasów najdawniejszych
po współczesność*

WILKI Z BIERUTOWA

Symbolem każdego miasta jest herb, a ten bierutowski pasuje do krainy nad Widawą. Zamiast świętych (Wrocław ma Jana Chrzyciela i Jana Ewangelistę, Trzebnica Piotra, a Bardo Matkę Boską), orłów, jeleni lub smoków (jak w Żmigrodzie), Bierutów wędruje przez wieki z wilczymi siłkami na sztandarze.

– To tzw. wilczekosy, haki na wilki czyli paść. Były w herbie Reichenbachów (Rychbachów), a więc rodu, z którego wywodził się wójt Wilhelm. Haki umieszczano wewnątrz kawałków mięsa i zawieszano na drzewach. Wilk podskakiwał do mięsa, zaciskał na nim szczęki i opadając w dół – zawiślał na haku – opowiada prof. Wiszewski.

Słowa „dzikość”, „zdziczenie” są dla Bierutowa kluczowe, choć to nie wilki, ale ludzie stanowili dla miasta zagrożenie. A to husyci, a to armie walczące w wojnie trzydziestoletniej, a to radzieccy żołnierze, którzy dla rozrywki puszczały z dymem miasto.

Szczerby w rynkowej zabudowie i puste miejsce po ratuszu to ślad po takim pożarze, który wybuchł w nocy z 30 na 31 stycznia 1945 r. W mieście długo stacjonowały oddziały Armii Czerwonej, bo Bierutów był jednym z punktów etapowych w transporcie żołnierzy radzieckich na front. Oprócz niewielkiego garnizonu w mieście były „trofeinyje otriady”, które grabiły wszystko, co można było wywieźć.

Ogłosili wytwórnię szczotek, zakład produkujący musztardę i ocet, tartak, wytwórnię uszchelek do weków, a przede wszystkim wywieźli wyposażenie cukrowni.

To przemysłowe serce Bernstadt, dziś już martwe, choć komin wciąż góruje nad miastem.

Mieszkańcy opowiadają z dumą, że w latach 30. bierutowska cukrownia była najnowocześniejszą i drugą co do wielkości w Europie. Buraki dowoziła kolejka wąskotorowa, łącząca Bierutów z Wabienicami. Też została zdemontowana i wywieziona przez Rosjan.

ZOSTAŁO WIĘZIENIE

Najbardziej jednak boleło spalenie Ratusza, którego mury rozebrano w latach 50. Została średniowieczna wieża, o remoncie której marzył przez kilka dekad cały Bierutów.

Być może to brzmi przesadnie, ale wydatki Wrocławia zaplanowano w tym roku na prawie 10 mld zł, a wydatki Bierutowa na 70 mln zł (po zaokrągleniu), więc wciśnięcie robót za 3 mln zł nie było proste. W ubiegłym roku jednak się udało odrestaurować jeden z symboli miasta.

– Brakuje jeszcze helmu, ale już wykonano stalowo-betonową konstrukcję – mówi Grzegorz Zmarzły, dyrektor OKiS w Bierutowie, pokazując z dumą odsłonięte średniowieczne relikty i prowadząc na małym taras widokowy.

ZAMKOWE NIEDYSKRECJE

Bierutów jest też dumny ze statusu książęcego miasta rezydencjonalnego. Ma zamek i świątynię, która była kiedyś kościołem zamkowym i książęcym mauzoleum.

Zamek z zewnątrz nie wygląda imponująco, zachowała się tylko wolno stojąca wieża (bo już w XIX w. rozebrano skrzydło wschodnie) i skrzydło południowe, z mieszkaniami komunalnymi. Na starych rycinach to okazała rezydencja z wielkimi ogrodami i arkadowym dziedzińcem, dwiema wieżami i osobliwym zegarem, na którym przed wybiciem godziny ukazywały się trykające kozły.

Ale w środku zachowała ślady dawnej świetności, które pokazuje mi Grzegorz Zmarzły.

Stiuki, kominki, herby i amfilada sal wskrzyszają kienie książęcego dworu. W jednym z pokoi leży kapsuła czasu z wieży zamkowej. Została ściągnięta w 2005 r., gdy demontowano zabytkową kopułę, bo wieża groziła zawaleniem. W środku znaleziono gazety, monety i dokumenty podpisane przez zarządcę zamku, von Hahna.

Bierutowem rządzą Piastowie, a potem książęta oleśnicy z rodu Podiebradów i Wirtembergów, Welfowie i Hohenzollernowie, a nawet król Wielkiej Brytanii i Hanoweru, Jerzy IV.

FAJERWERKI KSIĘCIA PANA I BOGATE ŻONY

– Większość dynastów bierutowskich nie rezydowała w tym mieście i mało dbała o nie. Faworyzowali Oleśnicę. A książę Chrystian Ulryk

Wirtemberski przez prawie ćwierć wieku tu mieszkał – mówi prof. Wiszewski.

Osiadł w Bernstadt w grudniu 1673 r., po podziale księstwa oleśnickiego – starszy brat został w Oleśnicy, a młodszy dostał Trzebnicę.

Dobrze sobie radził, Bierutów, liczący niepełna dwa tysiące mieszkańców, skorzystał na obecności książęcego dworu. Chrystian Ulryk nie tylko rozbudował zamek i i urządził w sąsiedztwie zamku dwa eleganckie założenia parkowe, ale odnowił za swoje pieniądze miejski kościół pw. św. Katarzyny.

Ślady hojności Wirtembergów wciąż są w tej świątyni widoczne. Ołtarz główny z 1661 r. został ufundowany jeszcze przez ojca Chrystiana Ulryka, romantycznego Sylwiusza Nimroda (bez grosza przy duszy wżenił się w księstwo oleśnickie, biorąc rękę ostatniej Podiebradowny), ale na łoży książęcej są już herby Chrystiana Ulryka oraz jego pierwszej żony, Anny Elisabeth von Anhalt – Bernburg (w sumie miał cztery, co podreperowało finanse księstwa, bo żenił się z dużymi posagami).

To Chrystian Ulryk wybudował z własnych środków nowy fronton świątyni wraz z wieżą, ufundował nową chrzcielnicę i organy, powiększył i odnowił kryptę książęcą.

– Miał niezwykle zmysł estetyczny i pociąg do eksperymentów. Uwielbiał fajerwerki, wówczas bardzo kosztowną sztukę elit. Urządził na bierutowskim zamku laboratorium i tworzył efektowne pokazy – mówi prof. Przemysław Wiszewski.

Dzisiaj by się przydały, bo Bierutów chciałby się otworzyć na świat i zadziwić gości.

– Tworzymy trakt historyczny łączący miejscę ważne dla dziejów, pamięci i dziedzictwa Bierutowa – mówi burmistrz Piotr Sawicki. – Wychodzimy z zamku, spod barokowej bramy („odrestaurowanej, czy pani widziała?”), potem udajemy się do kościoła św. Katarzyny, świątyni zamkowej z łożą książęcą (moż-



• Budynek poczty w Bierutowie, 1913 r.

na wewnątrz posłuchać 16-minutowej nagrania opowieści), potem przechodzimy do wieży ratuszowej (będziemy w niej pokazywać proces rozwoju miasta, od lokacji do czasów współczesnych), a następnie idziemy do ruin kościoła Trójcy Świętej, potem do parku.

Trasa ma 12 punktów, jest na niej jeszcze XIX-wieczny budynek urzędu miasta, kawałek odrestaurowanych murów, dwustuletnia synagoga (dzisiaj szkolna aula), płyta z herbem Podiebradów, nieistniejący budynek sądu i dawne więzienie przerobione na mieszkania oraz tablica poświęcona malarzowi Ludwigowi Meidnero-

wi, niemieckiemu ekspresjonście żydowskiego pochodzenia.

Zaskakujący zestaw, ale zaakceptowany przez mieszkańców.

–To są miejsca dla nas ważne, wybrane po konsultacjach społecznych. Nasz projekt jest zatytułowany „Ocalić w przestrzeni i w pamięci – budowanie tożsamości lokalnej oraz włączenie społeczne na fundamencie lokalnego dziedzictwa”, a tożsamość lokalną buduje się wspólnie – mówi burmistrz.

SPOTKAJMY SIĘ NA CMENTARZU

Dla Ewy Mielcarek, dyrektorki Biblioteki w Bierutowie (mieści się w dawnych koszarach grenadierów przy uroklivej, brukowanej alei lipowej), ważne są ruiny kościoła Trójcy Świętej. Bo to teren dawnego cmentarza miejskiego, dziś porośnięty trawą, z zebranymi ułomkami nagrobków i płytą upamiętniającą nekropolię. Tu Bernstadt spotyka się z Bierutowem.

Wymiana mieszkańców po II wojnie światowej trwała długo i była bolesna. Z 5 tysięcy przedwojennych Bierutowian zostało 1500, ale koniec działań wojennych nie oznaczał spokoju. Z powodu głodu i epidemii tyfusu masowo umierali. Cmentarny kościół był jedyną świątynią, w której mogli spotykać się na niedzielnych nabożeństwach.

Napotkany przy ruinach świątyni mieszkaniec Bierutowa pamięta, że jeszcze w latach 80. przyjeżdżała tu Niemka, żeby zapalić świeczkę na grobie matki.

– Nie było płyty, więc odliczała kroki od murów kościoła i stawiała znicz w trawie – mówi pan Wojciech.

Kościół i cmentarza nie zniszczyła wojna, dach zawalił się dopiero w latach 60., ewange-

licka nekropolia zarosła trawą i zamieniła się w park. Ale w 2005 r. pamięć wróciła, piaskownice zniknęły, pojawił się pamiątkowy obelisk z lapidarium.

– Dla mnie w Bierutowie najważniejsi są ludzie, to ich energia trzyma miasto przy życiu. – mówi Ewa Mielcarek. – Ważny jest dla nich każdy okrucuch, który świadczy o historii Bierutowa, angażują się w każdą inicjatywę pokazać miasto z jak najlepszej strony.

Trasa historyczna ma być również produktem turystycznym.

– W rynku ulokujemy biurowy kontener z punktem informacyjnym, powstaje gra miejsca, będą ulotki, książki, gadżety, mapy i filmy promocyjne, pokazujące książęce miasto. Wykorzystamy też walory przyrodnicze, rzekę Widawę z siedliskami objętymi ochroną w ramach programu Natura 2000 – opowiada Piotr Sawicki. – Rozstrzygnęliśmy już przetarg na ścieżkę rowerową do Kijowic, które były przed wojną zapleczem rekreacyjnym dla Bierutowa.

To marzenia, które Bierutów śni od co najmniej stu lat. W latach Wielkiego Kryzysu, gdy w Bernstadt padały zakłady produkcyjne, nadzieję budziło otwarcie miasta dla turystów. Bernstadt miał niezłą infrastrukturę, już w połowie XIX wieku działało tu 5 gospód i 16 wyszynków oraz hotel „Błękitny Jeleń”. Popularnością cieszył się „Gasthof zur Harmonie” w Kijowicach, który miał kulturalne ambicje. Organizował nie tylko potańcówki, ale i koncerty oraz przedstawienia teatralne. Blisko Breslau, klimat urokliwego miasteczka, natura, ale turyści przyjeżdżać nie chcieli. Wszyscy żyli w Wielkim Kryzysie.

– Bierutów to urokliwe miasteczko, choć wymaga dużych nakładów. Ale jeśli mieszkańcy poczną dumę, to wyciągną jego urodę. Remonty mogą wywołać efekt śnieżnej kuli, tożsamość lokalna ma wielką siłę – mówi Przemysław Wiszewski. ●

www.nekrologi.wyborcza.pl/34455134

OGŁOSZENIE PŁATNE

Wrocław/34455116

Łukaszowi Kurkowi oraz całej Rodzinie

wyrazy współczucia oraz głębokiego żalu z powodu śmierci

Taty

składają

współpracownicy z zespołu mis

OGŁOSZENIE PŁATNE

Wrocław/34455090



Spółdzielnia Mieszkaniowa „Metalowiec”

Wrocław, ul. Inżynierska 17

ogłasza przetarg ofertowy na remont poziomów wody zimnej, ciepłej i cyrkulacji we Wrocławiu, w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych przy ulicach:

Zadanie 1 – Bzowa 20-26,

Zadanie 2 – Szwedzka 1-19.

Wymagane wadium w wysokości: Zadanie 1 – 1 200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych)

Zadanie 2 – 2 000 zł (dwa tysiące złotych)

Specyfikację istotnych warunków zamówienia (SIWZ) można odebrać w Dziale Technicznym Spółdzielni, pokój nr 14, w godzinach pracy Spółdzielni.

Oferty przygotowane zgodnie z SIWZ, prosimy składać w Biurze Obsługi Mieszkańców (parter), **w terminie do 14 dni od daty ukazania się ogłoszenia w prasie.**

Spółdzielnia zastrzega sobie możliwość unieważnienia przetargu w całości lub ograniczenia zakresu przetargu bez podania przyczyny.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Wrocław/34455154



Prezydent Wrocławia

informuje,

że w dniu 30.09.2026 r. wywieszony został wykaz wolnego lokalu mieszkalnego nr 21-22 położonego w budynku przy ul. Henryka Pobożnego 21, Myśliwskiej 2 (lokal w budynku przy ul. Henryka Pobożnego 21) przeznaczanego do sprzedaży w trybie przetargowym



Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399, 875, 912), mogą składać wnioski o jej nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Pełną informację dotyczącą lokalu zawiera wykaz wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, na I piętrze w Wydziale Sprzedaży Lokali. Wykaz dostępny jest również na stronie internetowej pod adresem www.bip.um.wroc.pl.

Dodatkowe informacje można uzyskać w pok. 139 Urzędu Miejskiego Wrocławia – ul. G. Zapolskiej 4, tel. 71 777 77 59.

OBWIESZCZENIE

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu

z dnia 1 października 2026 r., znak: WOOŚ.420.49.2024.JS.39

Na podstawie art. 33 ust. 1, art. 33a oraz art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r., poz. 670 ze zm.), zwanej dalej ustawą oos,

podaję do publicznej wiadomości, co następuje:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu przystąpił do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i przystępuje do procedury udziału społeczeństwa w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „**Budowa bazowej infrastruktury do uruchomienia Wrocławskiej Kolei Metropolitalnej. Poprawa jakości połączeń z Legnicy do Wrocławia na odcinku Środa Śląska-Wrocław**” realizowana w ramach Programu Uzupelnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2029 roku obejmująca prace na liniach kolejowych nr 274, 757, 758 wraz z infrastrukturą towarzyszącą na odcinku Wrocław Świebodzki – Wrocław Muchobór”;
- Postępowanie zostało wszczęte na wniosek PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Targowej 74, dalej zwanym Wnioskodawcą, z dnia 27 sierpnia 2024 r., uzupełniony formalnie w dniu 19 września 2024 r.;
- Planowane przedsięwzięcie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 w związku z § 2 ust. 1 pkt 29 oraz § 3 ust. 2 pkt 2 w związku z § 3 ust. 1 pkt 60 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839 ze zm.);
- Planowana inwestycja będzie realizowana na terenie województwa dolnośląskiego, na obszarze miasta Wrocław. Zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. t ustawy oos organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla ww. przedsięwzięcia jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu;
- Organami właściwymi do wydania opinii oraz uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia są: Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu oraz Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu w opinii sanitarnej z dnia 18 lutego 2025 r. (data wpływu: 21 lutego 2025 r.), znak: ZNS.9022.5.12.2025.MŚ, wyraził stanowisko o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania ww. przedsięwzięcia na środowisko;
- Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w opinii z dnia 9 kwietnia 2025 r. (data wpływu: 14 kwietnia 2025 r.), znak: V.RZŚ.4901.5.2025.JH, wyraził stanowisko, że dla ww. przedsięwzięcia nie istnieje konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz wskazał na konieczność określenia w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wskazanych wymagań;
- Postanowieniem z dnia 22 maja 2025 r., znak: WOOS.420.49.2024.JS.12 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu stwierdził obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. W dniu 18 listopada 2025 r. Wnioskodawca przedłożył Raport o oddziaływaniu na środowisko dla przedmiotowego przedsięwzięcia, który ostatecznie został uzupełniony pismem z dnia 14 września 2026 r.
- Każdy może zapoznawać się z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz z dokumentacją sprawy w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, ul. Jana Długosza 68, 51-162 Wrocław, w dniach roboczych w godzinach od 8.00 do 14.00. Dodatkowo wniosek wraz z dokumentacją oraz stanowiskami: Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu oraz Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie będą udostępnione cyfrowo poprzez Biuletyn Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu;
- Zainteresowani chcący uzyskać wgląd do akt sprawy proszeni są o wcześniejsze zgłoszenie takiego zamiaru telefonicznie na numer 71 747 93 00 celem umówienia proponowanej daty i godziny przeglądania akt (od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 14.00);
- Od dnia 5 października 2026 r. do dnia 3 listopada 2026 r. (włącznie)** każdy może zgłaszać uwagi i wnioski do postępowania w formie pisemnej pod ww. adresem siedziby organu, ustnie do protokołu lub w formie elektronicznej na adres e-mail: sekretariat@wroclaw.rdos.gov.pl lub na adres do doręczeń elektronicznych, tj. AE:PL-32172-91780-DJHHW-27;
- Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu. W uzasadnieniu decyzji Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu poda informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa;
- Uwagi i wnioski wniesione po wyznaczonym terminie pozostaną bez rozpatrzenia.

Serial Netfliksa

„Lalka” dopowiada historię „Portretu młodzieńca”

Czy jest możliwe, by „Portret młodzieńca”, jak chcą twórcy netfliksowej „Lalki”, trafił w zastaw do żydowskiego handlarza? Ekspert wcale nie wyklucza, że tak mogło się zdarzyć.

Agnieszka Dobkiewicz

Serial „Lalka” w reżyserii Pawła Maślony wzbudza dyskusje. Dotyczą przede wszystkim tego, jak bardzo serialowe odczytanie XIX-wiecznej historii miłości kupca do zubożałej arystokratki odbiega od powieści Bolesława Prusa. Nie brakuje pytań, czy Prus już przewraca się w grobie, czy może jeszcze nie.

Fabula serialu znacznie odbiega od literackiego pierwowzoru. Paweł Maślona przedstawia Izabelę Łęcką jako bohaterkę walczącą o wolność, a Wokulskiego jako mężczyznę balansującego na granicy obsesji. To prowadzi do wielu zmian w znanej historii.

Inne niż u Prusa jest również jej zakończenie. Książkowa opowieść kończy się na stacji kolejowej słynnym „Farewell, miss Iza, farewell” i możliwą próbą samobójczą – losy zawiedzionego kupca pozostają niedookreślone. Serialowy finał historii wygląda zupełnie inaczej.

Serial jednak nieźle radzi sobie w rankingach popularności Netfliksa. Co oznacza, że ta alternatywna historia przyciągnęła przed ekrany widzów, choć trudno nazwać serial wierną adaptacją „Lalki” Prusa – wręcz jest on nazywany „Nie-Lalką”.

ORZESZKOWA W ŚWIECIE WOKULSKIEGO

Twórcy wprowadzają na przykład postać pisarki Elizy Orzeszkowej (w książce jej nie ma), akcentując mocno jej zaangażowanie w „Bluszczy”, ilustrowany tygodnik kobiecy, który podnosił kwestie emancypacji kobiet. Jednak wbrew serialowemu przekazowi Orzeszkowa nie kierowała pismem, bo w latach 1865-1918 jego redaktorką naczelną była pisarka Maria Ilnicka, a właścicielem Michał Glücksberg, wydawca i księgarz, Żyd polskiego pochodzenia. Po powstaniu styczniowym pisarka faktycznie współpracowała z pismem, ale zdecydowanie bardziej niż publicystyka pochłaniała ją proza. W efekcie w 1888 roku wydała „Nad Niemnem” i „Chama”, swoje najważniejsze powieści. W tej pierwszej opisuje zresztą małżeństwo panny z wyższych sfer z mężczyzną pochodzącym z zagrodowej szlachty. To stało się jednak dekadę później, bo akcja „Lalki” – przynajmniej tej książkowej – toczy się w latach 1878-1879.

Poza tym, owszem, Orzeszkowa poświęcała się – jak w serialu – działalności filantropijnej i społecznej, ale po 1894 roku, gdy wyszła za mąż za Stanisława Nahorskiego.

Warto też przypomnieć, co sama pisała o „Bluszczy”: „jest to pismo białe, letnie i mgliste;



• „Portret Młodzieńca” Rafaela Santi w „Lalce” Netfliksa

dlatego nie miałam nigdy ochoty być jego współpracowniczką. Niewielką tym zapewne wyrządziłam szkodę »Bluszczeni«, ale i sama nic nie straciłam”. Jej słowa przypomniła Karolina Dzimira-Zarzycka na stronie premumeratorka.pl.

Skoro już jednak twórcy netfliksowej „Lalki” zdecydowali się wprowadzić postać Orzeszkowej, aż żal, że na ekranie nie pojawia się inna znana pisarka tamtego czasu – Maria Konopnicka. Twórczy nie znali się z czasów młodości i przyjaźniły, a jak podają jej biografki – Konopnicka to dopiero była „rozwydrzoną bezbożnicą” i feministką.

PORTRET NA ŚCIANIE ŻYDOWSKIEGO KUPCA

Takiego uatrakcyjniania „Lalki” dla współczesnych czasów jest dużo więcej.

W odcinku drugim w kilku kadrach widzimy „Portret młodzieńca” Rafaela Santi. Obraz wisi na ścianie u Żyda Szwabka. W oryginale Prusa to przyjaciel Wokulskiego, który razem z nim był na zesłaniu po klęskę powstania styczniowego, tymczasem w serialu jest nic nieznaczącą postacią. Poznajemy go, gdy serialowa Izabela w przypływie desperacji zastawia beczenny serwis, „z którego jadalni królowie”, będący jej posagiem i wysłała w tym celu do Żyda Florentynę. Kobieta mija się tam z baronem Krzeszowskim, odbierającym wcześniej zastawione obrazy i kosztowności, po czym zastawia dobytek Łęckiej rozpaczając, że „to upokorzenie”. Podczas transakcji na ścianie jest widoczny właśnie „Portret młodzieńca”.

To obraz nie byłby taki. Namalował go włoski mistrz renesansu i jest dziś najcenniejszym dziełem malarskim zaginionym w czasie II wojny światowej, jednym z ponad pół miliona dzieł sztuki uznawanych przez Polskę za „stratę wojenną”.

W XIX wieku zakupił go rodzina książąt Czartoryskich, której członkowie po kądzieli są potomkami Kazimierza Wielkiego. W 1801 roku w Puławach stworzyli oni najstarsze muzeum w Polsce. Trafiła tam między innymi „Dama z gronostajem” Leonarda da Vinci, „Krajobraz z miłosiernym Samarytaninem”, jeden z sześciu krajobrazów namalowanych przez Rembrandta i właśnie „Portret młodzieńca” Rafaela Santi. Przez lata były trzonem kolekcji Izabeli Czartoryskiej i jej spadkobierców. A dziś określane są „wielką trójką”.

„Portret młodzieńca” nie pierwszy raz rozbudza wyobraźnię twórców. Dość przypomnieć, że jego losy dointerpretował też na ekranie George Clooney w swoim filmie „Obrońcy Skarbów”. Obraz „Portret młodzieńca” zostaje tam spalony, jak inne zrabowane przez hitlerowców i ukryte w kopalni. Amerykanie muszą się obejść zapachem spalenizny.

CZARTORYSCY MOGLI ZASTAWIĆ PORTRET?

Czy jest możliwe, by „Portret młodzieńca”, jak chcą twórcy netfliksowej „Lalki”, oddany w zastaw do żydowskiego handlarza?

– Po klęsce powstania, jakie wybuchło w Wolnym Mieście Krakowie w 1846 roku, miasto stało się częścią zaboru austriackiego. Ze względu na zaangażowanie w próbę odzyskania niepodległości rodzina Czartoryskich utraciła część swojego majątku i zmuszona została wywieźć najcenniejsze zbiory do Paryża – opowiada dr Robert Kudelski, poszukiwacz zaginionego pod koniec II wojny światowej „Portretu młodzieńca” i badacz jego historii. – Ze względu na trudną sytuację finansową Czartoryscy podjęli decyzję o sprzedaży m.in. obrazu Rafaela Santi. Dzieło trafiło do Londynu i wyceniono je na 1200 ówczesnych funtów szterlingów. „Portretu młodzieńca” nie udało się jednak sprzedać i w 1882 roku najcenniejsze zbiory Czartoryskich, obejmujące m.in. „Dagę z gronostajem” Leonarda da Vinci, „Krajobraz z miłosiernym Samarytaninem” Rembrandta van Rijn i „Portret młodzieńca” Rafaela Santi, sprowadzono do Krakowa.

I dodaje: – Ze względu na trudności finansowe można założyć, że próba sprzedaży „Portretu młodzieńca” w Londynie nie była ostatnią inicjatywą zmierzającą do pozyskania środków finansowych. Umieszczenie cennego obrazu w kantorze żydowskiego kupcy jest ciekawym zabiegiem marketingowym twórców produkcji Netfliksa, ale nie do końca pozbawionym kontekstu historycznego.

Według niego nie byłoby też niczym zaskakującym, gdyby obraz trafił w ręce żydowskiego kupca trudniącego się lichwą. W średniowieczu

i czasach nowożytnych chrześcijanom surowo zabraniano pożyczania pieniędzy na procent. Żydzi, wykluczeni z prawa posiadania ziemi czy wykonywania zawodów rzemieślniczych, wyspecjalizowali się w obrocie gotówką i bankowości. Ich klientami była arystokracja w całej Europie. Rozwijała majątki ziemskie, które stały się źródłem dochodu, ale gdy brakowało gotówki, musiała korzystać z pożyczek i zastawów.

Do dziś stereotyp Żyda lichwiarza funkcjonuje w polskim społeczeństwie. Jego namacalnym wyrazem są wizerunki Żyda trzymającego pieniądze „na szczęście”, wieszane w sieniach, sklepach czy restauracjach, co ma przynieść – nie wiadomo, z jakiego powodu – powodzenie finansowe. Traktowane są jako amulety czy talizmany. Według badaczy jest to antysemityczne i negatywne wyobrażenie Żyda-wyzyskiwacza, krwiopijcy i oszusta, któremu „od zawsze” przypisuje się nadprzyrodzoną umiejętność skutecznego obracania pieniędzmi, łącząc go z religijną opowieścią o Judaszu, który za srebrniki wydał Jezusa.

TRZY SKRZYNIE HANSA FRANKA I FILM CLOONEY’A

„Portret młodzieńca” nie pierwszy raz rozbudza wyobraźnię twórców. Dość przypomnieć, że jego losy dointerpretował też na ekranie George Clooney w swoim filmie „Obrońcy Skarbów”. Obraz „Portret młodzieńca” zostaje tam spalony, jak inne zrabowane przez hitlerowców i ukryte w kopalni. Amerykanie muszą się obejść zapachem spalenizny.

Dlatego to dzieło wzbudza takie emocje?

Podczas II wojny światowej „wielka trójka” Czartoryskich znalazła się w zainteresowaniu prominentów nazistowskich, ale obrazy ostatecznie trafiły w ręce Hansa Franka, generalnego gubernatora okupowanych ziem polskich. Latem 1944 roku, w ramach ewakuacji, przewieziono je na Dolny Śląsk. Najpierw przyjechały do Sichowa, koło Jawora, a następnie przewieziono je do pobliskiej Morawy. Tam trop się urywa.

– 23 stycznia zapadła decyzja, by zbiory przekazać pod opiekę lokalnych urzędników – podaje dr Robert Kudelski. – Zachował się protokół z tego wydarzenia. Decyzję tę podjęto w związku z postanowieniem Hansa Franka o wyjeździe do Bawarii, co miało miejsce nocą z 24 na 25 stycznia. Gubernator zlecił jednak swojemu adiutantowi, by pojechał do Morawy i zapakował trzy skrzynie najcenniejszych przedmiotów zrabowanych w Polsce. Tak się stało i z Morawy do Bawarii wyjechało wiele obrazów i przedmiotów liturgicznych.

Tyle że „Portret młodzieńca” nie zmieściłby się do skrzyni, którymi adiutant dysponował i dlatego został na miejscu. „Krajobraz z miłosiernym Samarytaninem” i „Dagę z łasiczką” wywieziono do Bawarii, do posiadłości Franka w Neuhaus.

Zaraz potem w Morawie pojawił się wiedeński konserwator zabytków dr Ernst Kneisel. I to z nim Kudelski łączy zniknięcie „Portretu młodzieńca”, ale i „Chrystusa upadającego pod krzyżem” Rubensa. Według Kudelskiego stali za tym niemieccy urzędnicy. Jeśli tak, to obraz Rafaela Santi spoczywa w jednym ze szwajcarskich banków lub u prywatnego kolekcjonera, czekając na lepszą przyszłość. ●

wyborcza

wyborcza.pl

TV

2-8

PAŹDZIERNIKA
2026

VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

„GIRLS OF WARSAW”.
TRAD WIVES
MAMY W DOMU

S. 5

BESTSELLEROWA SERIA
SŁAWKA GORTYCHA
NA EKRANIE

S. 5

Kilty, szkockie góry
i seks

S. 2-3

OUTLANDER: KREW Z KRWI



Kilty, szkockie góry i

SEKS

„Outlander” skończył się w maju, ale jego prequel się rozkręca.

Gdy w 1945 roku, krótko po zakończeniu II wojny światowej, Claire Randall wyjeżdżała z mężem Frankiem, historykiem poszukującym swojego przodka, w podróż poślubną do Szkocji, na pewno nie śniło jej się, co wyniknie z tego krótkiego wypadu.

Nieopodal Inverness Claire trafiła na kamienny krąg, który przeniósł ją do XVIII wieku, prosto w łapy przodka jej męża, zwanego Czarnym Jackiem. Uratowali ją z nich szkoccy górale.

Połączenie fantazy z namiętym romansem z młodym i bardzo przystojnym Jamiem Fraserem, a także z opowieścią historyczną sprawiło, że serial stał się hitem. Zwłaszcza wśród Amerykanek w średnim wieku, ale nie ukrywajmy – nie tylko.

Opowieść o rodzicach Claire i Jamiego

Ósmy sezon serialu „Outlander” zakończył się w maju, ale żeby nie zostawić fanek opowieści pełnej wielkich słów, odważnych czynów i seksu nie-

utulonych w żalu, już w ubiegłym roku pojawił się prequel „Outlander: Krew z krwi”. Tym razem bohaterami są rodzice Claire i Jamiego.

W pierwszym sezonie dowiedzieliśmy się, jak w trakcie I wojny światowej Julia Moriston poznała Henry’ego Beauchampa. A także tego, że nie zginęli, jak zawsze była przekonana ich córka Claire, w wypadku samochodowym w Szkocji, lecz przenieśli się w czasie do XVIII wieku i zostali rozdzieleni. Oglądaliśmy również narodziny uczucia między bękartem szkockiego lairda Brianem Fraserem a pochodzącą z potężnego klanu MacKenzie Ellen.

Rozdzieleni kochankowie

Julia i Henry cały pierwszy sezon spędzili, próbując się odnaleźć, a gdy w końcu im się udało, dotarli do kamiennego kręgu. Brian i Ellen pokonywali zaś kolejne przeszkody na drodze swojej miłości, co skończyło się śmiercią człowieka, którego rodzina wybrała na męża dla

Ellen. Wokół obu par gęstniała polityczna atmosfera, a szkockie klany przygotowywały się do buntu przeciwko angielskiej władzy.

Jak zaczyna się ich przygoda w drugim sezonie? – Mam wrażenie, że musiałem podpaść scenarzystom, bo Henry jako jedyny przechodzi przez kamienny krąg do swoich czasów i trafia do szpitala psychiatrycznego, gdzie poddawany jest bardzo brutalnej terapii elektrowstrząsowej. Musi więc zmierzyć się z rozbitym umysłem, aby znaleźć drogę powrotną – mówi Jeremy Irvine, grający ojca Claire, Henry’ego Beauchampa.

– W przypadku Ellen i Briana drugi sezon zaczyna się dokładnie tam, gdzie skończył się pierwszy. Dopiero co odnaleźli szczęście i wolność, a już dowiadują się, że wybuchła wojna i będą musieli się rozstać. To trudna sytuacja dla nich obojga. Mają jednak coś, o co warto walczyć – tłumaczy grająca Ellen MacKenzie Harriet Slater.

Stawka jest ogromna – zaczyna się pierwsze powstanie

jakobickie. W „Outlanderze” widzieliśmy trzecie i ostatnie, zakończone klęską pod Culloden, która przyniosła podporządkowanie szkockich klanów angielskiej władzy, a nawet – na krótko – zakaz noszenia kiltów i klanowych tartanów.

Henry walczy z własnym umysłem, Brian z Anglikami

Bohaterowie ruszają na wojnę. Henry już na niej był – z okopów I wojny światowej wrócił z „nerwicą frontową”, dziś opisywaną jako PTSD.

Brian i Ellen mają przed sobą inne zadania – on musi wezwać ludzi pod broń, ona zaś wykorzystać swój bystry umysł, by pomóc klanowi przetrwać.

– Wspaniale było uwalnianie Briana ze skorupy i odkrywanie jego cech przywódczych. Widzieliśmy już przebliski, ale tym razem jest praktycznie odpowiedzialny za rekrutację ludzi i dowodzi częścią rebelii. Brian, który zwykle niewiele mówi, nagle wygłasza porywającą przemowę, jakby musiał





na chwilę wcielić się w zupełnie inną wersję samego siebie – mówi Jamie Roy, grający Briana Fräsera, ojca Jamiego.

A Slater dodaje: – Dla mnie najciekawsze było odkrywanie Ellen jako wojowniczkę. Zawsze była twardą kobietą, ale w drugim sezonie staje się jeszcze bardziej bezkompromisowa. Widzimy, jak musi walczyć nie tylko intelektem, ale także fizycznie.

Ile jest dzieci w rodzicach?

Briana i Ellen wielbicielki „Outlandera” nieco znają. Jego można było nawet zobaczyć w kilku odcinkach, ona zaś wraca w opowieściach.

– Ale tak naprawdę niewiele o nich wiemy poza historiami, które opowiada Jamie. Wiemy, że biorą ślub, budują Lallybroch i mają dzieci. Nie wiemy jednak, jak wyglądało ich co-

OUTLANDER: KREW Z KRWI

serial dramatyczny, USA, Wielka Brytania 2025-, tw. Matthew B. Roberts, wyk. Harriet Slater, Jamie Roy, Hermione Corfield, Jeremy Irvine, Rory Alexander, Sam Retford

**2 sezony, HBO Max.
Nowe odcinki w soboty**

OUTLANDER

serial dramatyczny, USA, Czechy, Wielka Brytania 2014-2026, tw. Ronald D. Moore, wyk. Caitriona Balfe, Sam Heughan, Richard Rankin, Sophie Skelton, John Bell, Tobias Menzies

8 sezonów, Netflix

dzienne życie, jakie mieli trudności i jak zmieniali się jako ludzie – mówi Roy.

Irvine tłumaczy, że wprost powiedziano im, iż twórcy serialu nie chcą, by próbowali kopiować czy naśladować Caitrionę Balfe i Sama Heughana, którzy wcielali się w ich dzieci.

Coś jednak – poza niezwykłymi momentami podobieństwem Roya do Heughana – ich bohaterowie przekazali swoim serialowym dzieciom? – Jamie jest połączeniem Briana i Ellen. Po ojcu ma odwagę, rozważę i pewną oszczędność w słowach, a jednocześnie odziedziczył wiele godnych podziwu cech po Ellen – mówi Roy.

A Slater dodaje: – Myślę, że od Ellen pochodzi charakterystyczny duch rodu MacKenzie: pasja, upór i odwaga. Z kolei bardziej wrażliwa i romantyczna strona Jamiego mogła po-

chodzić od Briana. Ostatecznie jednak wydaje mi się, że Jamie nauczył się kochać, obserwując miłość swoich rodziców. I to chyba najpiękniejsza rzecz, jaką mogli mu przekazać.

Seks i miliony funtów z turystyki

Aktorka jest wielbicielką romantycznej strony serialu. Uważa, i nie jest w tym odosobniona, że to właśnie dzięki niej stał się tak popularny:

– Serial pokazuje wyidealizowaną wizję miłości – bardzo namiętnej i czystej. Ludzi, którzy podążają za głosem serca.

Żadne z aktorów nie wspomina o scenach erotycznych, które stały się znakiem rozpoznawczym oryginalnego serialu i na dobre wprowadziły seks do produkcji kostiumowych.

Za to Jamie Roy jest bardzo zadowolony, że jako Szkot może dołożyć swoją cegiełkę do „efektu Outlandera”, czyli boomu turystycznego wywołanego przez wielbicieli serialu. Szacuje się, że przyjeżdżający odwiedzać miejsca związane z bohaterami zostawili w Szkocji ponad 150 mln funtów.

– Kilka tygodni temu byłem z siostrzenicą w lodziarni w Glasgow, przed którą przewodnik kończył właśnie taką wykładkę, opowiadając o serialu „Krew z krwi”. Okazało się, że był to jeden z epizodystów, którego pamiętałem z planu. Pomyślałem, że wspaniale jest widzieć ludzi przyjeżdżających z Ameryki i z całego świata, by odwiedzać miejsca związane z serialem, a przy okazji poznawać historię Szkocji. Jestem naprawdę dumny i mam nadzieję, że to będzie trwało jeszcze długo.

MAJA STANISZEWSKA



Trad wives mamy w domu

Po kilku minutach oglądania czuję, że wpatruję się w otchłań. Otchłań nie patrzy we mnie.

Jest zajęta nagrywaniem rolek na Insta.

Wyobraźcie sobie świat, w którym nie istnieją polityka, kultura, wiadomości z kraju i świata. W którym osoba nie potrafiąca policzyć swoich dochodów lekką ręką wydaje trzydzieści tysięcy złotych na przyjemności. W którym cztery dorosłe kobiety zajmują się niemal wyłącznie dyskusją o sukcesach i porażkach w poszukiwaniu partnera, z małymi przerwami na rozmowy o designerskich torebkach. I – oczywiście – o sobie.

Wbrew pozorom piszę nie o „Seksie w wielkim mieście”, a o „Girls of Warsaw”, nowej produkcji Prime Video, w której wystąpiły cztery polskie influencerki: Andżelika Trochonowicz (znana jako Andziaks), Ola Nowak, Jessica Mercedes-Kirschner i Klaudia Sadownik. Z bohaterkami kultowego serialu HBO łączy je zamilowanie do markowych ubrań i pokazywanie się na mieście. Odróżnia kompletny brak poczucia humoru czy wyrazistości. I nieporównywalnie większy konserwatyzm.

W porównaniu z bohaterkami „Girls of Warsaw”, Carrie i przyjaciółki wydają się ikonami radykalnego feminizmu o nieprzeciętnie szerokich horyzontach.

Jak zareklamować reklamę?

Po co robić serial dokumentalny o polskich influencerkach? Z tego samego powodu co inne reality show: dla pieniędzy. Dla platformy to dobry interes – bohaterki nie trzeba przedstawiać widzom i kreować od zera. Serial ma zapewnić miejsce na portalach plotkarskich, które z radością pochylią się nad choćby minimalnie kontrowersyjną wypowiedzią.

Przed ekranami siadają i wierni fani dziewczyn, i miłośnicy tzw. hate watchingu: oglądania danej produkcji, by szydzić z tego, jak jest zła.

Po co taki serial oglądać? Bo choć na poziomie fabuły jest piekielnie nudny, pozwala przyjrzeć się osobom, które mają realny wpływ na gusta, poglądy, sposób wydawania pieniędzy i aspiracje niebagatelnej części Polek i Polaków. To nie przesada. Każda z czterech występujących w serialu dziewczyn jest w stanie dzień w dzień skłonić tysiące osób, by dobrowolnie spędzały czas, oglądając niekończący się ciąg reklam, nie przerywanych już nawet dla pozoru innymi treściami.

YouTubowe konto Andziaks śledzi ponad 1,2 mln subskrybentów, jej filmy mają setki tysięcy wyświetleń. Osiemnastominutowe nagranie „Spędź ze mną dzień”, na którym idzie na zakupy i pokazuje, co kupiła, ma ponad pół miliona wyświetleń i nie jest bynajmniej najpopularniejszym z jej wideo. Filmik z jej pierwszego porodu obejrzano dotąd 5,8 mln razy. Z drugiego tylko 2,5 mln, ale sytuacja jest rozwojowa.

Oglądanie „Girls of Warsaw” to więc doświadczenie ciekawe, co nie znaczy, że łatwe. Niespełna półgodzinne odcinki wloką się w nieskończoność, twórcy programu stają na rżęsach, by wykrzesać z nagrań jakąkolwiek dramaturgię. Na ogół ponoszą porażkę. Na ich usprawiedliwienie: bohaterki zdecydowanie im nie pomagają.

„Jessica świetnie nosi ubrania”

Osoby, które przed kamerą wypadają jednocześnie swobodnie i interesująco, to święty Graal telewizji reality. Mogłoby się wydawać,

Andziaks
w serialu
„Girls of
Warsaw”

GIRLS OF WARSAW

serial dokumentalny, Polska 2026, wyk. Jessica Mercedes-Kirschner, Klaudia Sadownik, Angelika „Andziaks” Trochonowicz, Ola Nowak

6 odc., Prime Video

że akurat influencerki powinny sobie z tym radzić, w końcu pokazywanie się to sedno ich zawodu. W praktyce okazuje się inaczej. I może nie powinno to dziwić. Andziaks, Ola, Jessica i Klaudia zarabiają na życie, produkując tzw. content: krótkie wideo i zdjęcia, pozwalające zachować pełną kontrolę nad wizerunkiem i skupić się na sobie. Forma serialu dokumentalnego im na to nie pozwala.

W „Girls of Warsaw” zdarzają się momenty zabawne, często niezamierzenie. Doświadczalam się m.in. że „Jessica świetnie nosi ubrania” i że kiedy była w liceum, nie było jej stać na torebki Balenciagi, ale na szczęście koleżanki z klasy pożyczają jej je do zdjęć. Bywa surrealistycznie, jak wtedy, gdy bohaterki idą zbierać trufle – wyszukuje je pies, odcina i podnosi z ziemi opiekun psa, one laskawie wachają.

Ale większości wspólnych scen wypada błado. Trudno powiedzieć, czy między bohaterkami nie ma chemii, czy może trudno im dłużej niż trzy minuty skupić się na czymś innym, niż one same.

Nieco inaczej jest, gdy na ekranie są tylko Andziaks i Ola, które znają się od lat. Dy-

„WYBORCZA TV”. Redakcja: Magdalena Birska; Projekt makiety „Wyborcza TV”: Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda; Graficzki: Magdalena Birska i Joanna Patyk; Wydawca: Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerna 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, e-mail: kultura@wyborcza.pl, Licencje na treści: licencje@wyborcza.pl; Naświetlanie i druk: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; Okładka: Fot. James Minchin/HBO Max; Serwis telewizyjny przygotowuje media.press.tv. Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.



FOT. PROMIE VIDEO

namika scenariusza pokazuje je jako osoby na dwóch etapach życia: Andziaks, mężatka z małą córką i w zaawansowanej ciąży, doradza wychodzącej za mąż Oli. Jedno i drugie prezentowane jest jako osobiste osiągnięcie, przy czym zamążpójście jest sukcesem warunkowym: nie wolno spoczywać na laurach, zegar tyka, ciąża po trzydziestce to ciąża geriatryczna.

Tradycyjne żony?

Oglądając „Girls of Warsaw” zrozumiałam, dlaczego w Polsce na dobrą sprawę nie przyjął się trend tzw. trad wives – influencererek prezentujących wyidealizowane życie „tradycyjnych żon”, na ogół w otoczeniu stylizowanym na wyestetyzowaną farmę: wypiekanie chleba, wybieranie jaj z kurnika czy krzątanie się wokół gromadki pyzatytek dzieci. Nie chodzi o rozbieżność poglądów; w Polsce po prostu nie potrzeba wydzielać takiej niszy, bo ten sam przekaz promują najpopularniejsze instagramowe celebrytki.

Jeśli chodzi o przekaz prorodzinny, „Girls of Warsaw” mogłyby śmiało stanąć w szranki z Konfederacją. Kobiety po trzydziestce wchodzi w etap desperacji, reprodukcyjne okienko się zamyka, jeśli się za-trzaśnie, czeka nas – przytaczam za Andziaks – życie puste i pozbawione sensu. Te, które partnerów nie mają, podkreślają, jak chciałyby ich mieć (Klaudia nawet modli się o to w kościele); te, które mają, pochylają się nad koleżankami ze współczuciem podsytym lekką wyższością. Ta, która ma dzieci, wygrywa. Ta, która po trzydziestce nie ma nawet partnera, deklaruje, że zamrozi jajeczka (gdyby naprawdę spróbowała, widzki dowiedziałyby się, że polski system tego nie refunduje – ale to nie ten rodzaj programu).

Promacierzyński przekaz powraca w każdym odcinku. Zaprawdę, jeśli po emisji „Girls of Warsaw” problemy demograficzne Polski nie znikną, to tylko przez niedostatek odpowiednich partnerów. A o tych niełatwo. Trudno randkować, gdy w każdej chwili można wyłądować na Pudelku.

Czy miarą naszego humanizmu jest umiejętność szczerego współczucia osobom, które zarabiają miliony na pokazywaniu swojego życia, a potem skarżą się na brak prywatności? Które prezentują się setkom tysięcy fanów ostrzyknięte, umalowane i wyretuszowane, by zwiększyć swoją wartość w oczach reklamodawców, a później żalą się na ciągłą presję atrakcyjnego wyglądu?

Być może jest. Ale jeśli tak, przede mną jeszcze daleka droga.

Plakać i nie płacić (podatków)

Zwłaszcza, że influencerki mają sporo za uszami. Nie tylko nakręcanie bezwstydnego, nadmiarowego, nieetycznego konsumpcji, reklamowanie szemranych suplementów, wykorzystywanie własnych dzieci do produkcji „contentu” czy masowe wypuszczanie na rynek produktów piosenki- i książkopodobnych.

Nie jest tajemnicą, skąd wśród polskich influencerów tak wielka miłość do Dubaju: przenosząc się tam na pół roku unikają płacenia w Polsce podatków od swoich astronomicznych przychodów.

Jeśli kogoś z tej ekipy jest mi autentycznie szkoda, to Jessiki Mercedes, która w ostatnim, sfilmowanym po przerwie odcinku przyznaje, że w czasie poprzednich zdjęć była w depresji i miała ataki paniki. Dodaje, że dostała diagnozę, zaczęła brać leki, wychodzi na prostą, ale nadal jest jej ciężko.

Te zmagania na ekranie widać, choć pewnie łatwiej rozpoznać je po fakcie. Przez pięć odcinków oglądamy osobę, która powtarza, że nie ma siły i ochoty przebywać z ludźmi, że woli siedzieć sama w domu, że boi się odrzucenia, właściwie boi się też wielu innych rzeczy. Że jest zmęczona i smutna.

Oglądamy, jak mimo to staje przed kamerą, lokuje produkty, nagrywa rolki na Instagram, pokazuje się na ścianie, lokuje kolejny produkt. Nie jest ubezwłasnowolniona jak Britney Spears, wypychana w trasę przez zarabiającego na niej ojca. Nie walczy o finansowe przetrwanie. Jest dorosła. A jednak trudno mi jej nie współczuć.

Czy to słuszny odruch empatii, czy dałam się producentom zmanipulować, pokłękłam haczyk emocjonalnego szantażu? Nie wiem. Ale mam nadzieję – to też piszę nieironicznie – że Jessica czuje się lepiej.

I że nie musi maskować opuchniętych od płaczu oczu kosmetykami Chanel, które ostatnio reklamuje.

EMILIA DŁUŻEWSKA

Karkonosze na ekranie



FOT. ANITA WALCZEWSKA/DZIEN DOBRY TVN/EAST NEWS

Wielbiciele mrocznych historii rozgrywających się w Karkonoszach mogą już zacząć oczekiwanie na „Schronisko”. Kiedy? Z kim w rolach głównych? Kto reżyseruje? To wszystko na razie tajemnica gęsta niczym wysokogórska mgła. Wiadomo jednak, że Canal+ przygotowuje serialową adaptację bestsellerowej powieści Sławka Gortycha.

Stacja zapewnia, że przeniesie widzów w pełne tajemnic i niepokoju Karkonosze, gdzie górski krajobraz staje się tłem dla mrocznej historii, w której przeszłość nie daje o sobie zapomnieć.

Producentem wykonawczym serialu będzie Aurum Film, które ma na koncie m.in. seriale „Król” czy „Minuta ciszy”. Wiadomość o ekranizacji kryminałów Gortycha cieszy zapewne jego licznych fanów.

Pochodzący z Bolesławca autor, który nie ma jeszcze 30 lat, musiał wybrać między gabinetem stomatologicznym, w którym przyjmował pacjentów, a gabinetem pisarza, w którym samotnie opisywał historie rozgrywane się w Karkonoszach. Góry zachwycają go swoją urodą, ale najbardziej zafascynowała go historia tamtejszych schronisk.

W jednym z nich umieścił akcję swojej debiutanckiej powieści, opublikowanego w 2022 roku kryminału „Schronisko, które przestało istnieć”. Książka spodobała się czytelnikom, a kolejne uczyniły z pisarza gwiazdę.

– Okazuje się, że ludzie przez wieki szukali na Dolnym Śląsku schronienia. Zarówno przed prześladowaniami religijnymi, ale też po prostu wojnami, jak choćby wojną trzydziestoletnią w pierwszej połowie XVII wieku. Schronienia udzielały właśnie Karkonosze, dając mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa. Cała historia tych gór to poniekąd historia ludzi szukających dla siebie lepszego miejsca do życia – mówił pisarz.

MAJA STANISZEWSKA

szyfropanoramie

krzyżna	przez przypadki	... van Nistel- rooy	po- trzeby do niej plug	niemy aktor palmny	rząd lub odmiana figle, psikusy	powstaje na podudziu	ułamek bajta	pokój dla gości	cechuje utwór taki jak „Anty- gona”	śłynny uwo- dziciel arbuż
system operacyj- ny na smart- fony	17	8			przeciwi- niczka wojen	„Szyz- towe ...”	otoczony balu- stradą	magna na po- wierzchni ziemi	15	17
	14	niezamier- zający port w Rosji	7		... czarna, choroba nosił kontusz		... i As		18	17
	2	8	12	1					9	3
Anna, aktorka	20		17	6	17					9
duży pająk z południa Europy	19		8		15	wieś na Białorusi znana z bitwy	18	2	8	12
	17	15	17	8	10	11	17	5	11	8
„Zuzanna i ...” obraz Remb- randta		17	17	17	5	finika, osnik, skalpel				
wyście- puje w rudiach uraniu	5	10	17	15	13	silne emocje	wbita w paszport			
tam pomnik Jezusa	17	19	10	16		np. golf				
	4	12	2			szacuje wartość	rodzaj wenty- latora			9
Karolina Najla lub Aneta Konieczna	19	serw z muś- nięciem siatki			egipski bóg			Ra w tablicy Mende- lejewą		4
	17					dzwonek w tali				17

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Rozwiązanie krzyżówek

8	9	4	16
10	2	18	2
4	12	11	9
15			

JAK ROZWIĄZAĆ
SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramyczną” należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną. Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokryżówki. W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane” litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-20).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki”.

Rozwiązanie z
wydania
25 września:
DYPLOM ZAWODOWY

Jeszcze
więcej rozwiązań
w aplikacji
i na ostatniej
stronie „Gazety
Wyborczej”



PIĄTEK 2.10

PIŁKA NOŻNA

• LIGA NARODÓW UEFA

3. kolejka grupy B4:

Polska – Rumunia

20:35 | TVP 1, TVP SPORT

Belgia – Turcja

20:35 | POLSAT SPORT EXTRA 2

Francja – Włochy

20:35 | POLSAT SPORT 1

Węgry – Gruzja

20:35 | POLSAT SPORT EXTRA 1

SIATKÓWKĄ

• TAURON LIGA KOBIEĆ

Netland MKS Kalisz

– PGE Budowlani Łódź

17:30 | POLSAT SPORT 1,

POLSAT SPORT EXTRA 2

UNI Opole – LOTTO Chemik

Police

20:00 | POLSAT SPORT 3

SNOOKER

• SHENZHEN OPEN

Ćwierćfinały

08:00 | EUROSPORT 1

13:30 | EUROSPORT 1

TENIS

• ATP 500 – CHINA OPEN

07:00 | 09:00 | 13:00 | 15:00 |

POLSAT SPORT 1

• ATP 500 – CHINA OPEN

05:00 | POLSAT SPORT 1

• ATP 500 – KINOSHITA GROUP

JAPAN OPEN

06:00 | 08:00 | 10:00 | 04:00 |

POLSAT SPORT 2

• WTA 1000 – CHINA OPEN

07:00 | 09:00 | 11:00 | 13:00 |

CANAL+ SPORT2 HD

ŻUŻEL

• TAURON INDYWIDUALNE

MISTRZOSTWA EUROPY

W PARDUBICACH

16:55 | TVP SPORT

SOBOTA 3.10

KOLARSTWO SZOSOWE

• MISTRZOSTWA EUROPY

W LUBLANIE

Wyścig ze startu wspólnego

elity kobiet

15:15 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKĄ

• POLSKA LIGA KOSZYKÓWKI

Enea Łaciate Astoria

Bydgoszcz – Zastal Zielona

Góra

17:30 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• LIGA NARODÓW UEFA

Finlandia – Albania

14:50 | POLSAT SPORT 2

Chorwacja – Anglia

17:50 | POLSAT SPORT 1

Hiszpania – Czechy

20:35 | POLSAT SPORT 1

Macedonia Północna – Szkocja

20:35 | POLSAT SPORT 3

Szwajcaria – Słowenia

20:35 | POLSAT SPORT 2

Hiszpania – Czechy

20:40 | TVP SPORT

TENIS

• ATP 500 – CHINA OPEN

07:00 | POLSAT SPORT 1

11:00 | POLSAT SPORT 2

13:00 | POLSAT SPORT 2

• ATP 500 – KINOSHITA GROUP

JAPAN OPEN

06:00 | POLSAT SPORT 2

08:00 | POLSAT SPORT 2

11:00 | POLSAT SPORT 3

04:00 | POLSAT SPORT 2

• WTA 1000 – CHINA OPEN

07:00 | 09:00 | 11:00 | 15:00 |

CANAL+ SPORT2 HD

NIEDZIELA 4.10

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX BAHRAJNU

Parada kierowców

07:00 | ELEVEN SPORTS 1

Wyścig

08:55 | ELEVEN SPORTS 1

KOLARSTWO SZOSOWE

• MISTRZOSTWA EUROPY

W LUBLANIE

Wyścig ze startu wspólnego

elity mężczyzn

12:20 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKĄ

• POLSKA LIGA KOSZYKÓWKI

GTK Gliwice – MKS Dąbrowa

Górnica

12:30 | POLSAT SPORT 1

AMW Arka Gdynia – WKS Śląsk

Wrocław

17:30 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• LIGA NARODÓW UEFA

Kosowo – Austria

17:50 | POLSAT SPORT 3

Grecja – Niemcy

20:35 | POLSAT SPORT 2

Holandia – Serbia

20:35 | POLSAT SPORT 1

Mecz w Porto:

Portugalia – Norwegia

20:35 | TVP SPORT

Portugalia – Norwegia

20:35 | POLSAT SPORT 3

PIŁKA RĘCZNA

• ORLEN SUPERLIGA

13:00 | POLSAT SPORT 3

Energia Bank PBS MMTS

Kwidzyn – Rebud KPR Ostrowia

Ostrów Wielkopolski

15:00 | POLSAT SPORT 2



PIŁKA NOŻNA. Reprezentacja Polski w piątek zmierzy się z Rumunią w ramach rozgrywek piłkarskiej Ligi Narodów. Transmisja w TVP 1 i TVP Sport

• FOT. PIOTR NOWAK

SIATKÓWKĄ

• TAURON LIGA KOBIEĆ

#VolleyWrocław – ITA TOOLS

Stal Mielec

14:45 | POLSAT SPORT 1

ŁKS Commercecon Łódź – KS

Developres Rzeszów

17:30 | POLSAT SPORT 1

SNOOKER

• SHENZHEN OPEN

Finał – 1. sesja

08:00 | EUROSPORT 1

Finał – 2. sesja

13:30 | EUROSPORT 2

TENIS

• ATP 500 – CHINA OPEN

07:00 | POLSAT SPORT 1

09:00 | POLSAT SPORT 1

13:00 | POLSAT SPORT 2

15:00 | POLSAT SPORT 3

• ATP 500 – KINOSHITA GROUP

JAPAN OPEN

06:00 | POLSAT SPORT 2

08:00 | POLSAT SPORT 2

10:00 | POLSAT SPORT 2

• WTA 1000 – CHINA OPEN

07:00 | 09:00 | 11:00 | 13:00 |

CANAL+ SPORT2 HD

PONIEDZIAŁEK 5.10

KOLARSTWO

• COPPA BERNOCCHI

UCI ProSeries

15:00 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• ELIMINACJE MISTRZOSTW EUROPY

DO LAT 21

Włochy – Polska

18:05 | TVP SPORT

• LIGA NARODÓW UEFA

Bośnia i Hercegowina – Polska

20:35 | TVP 1, TVP SPORT

Francja – Belgia

20:35 | POLSAT SPORT 1

Rumunia – Szwajcaria

20:35 | POLSAT SPORT 3

Włochy – Turcja

20:35 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA RĘCZNA

• ORLEN SUPERLIGA

13:00 | POLSAT SPORT 3

TENIS

• ATP 500 – CHINA OPEN

1. półfinał

09:00 | POLSAT SPORT 1

2. półfinał

13:00 | POLSAT SPORT 1

• ATP 500 – KINOSHITA GROUP

JAPAN OPEN

1. półfinał

09:00 | POLSAT SPORT 2

2. półfinał

11:00 | POLSAT SPORT 2

• WTA 1000 – CHINA OPEN

07:00 | 09:00 | 11:00 | 14:30 |

CANAL+ SPORT2 HD

WTOREK 6.10

HOKEJ NA LODZIE

• HOKEJOWA LIGA MISTRZÓW

17:25 | POLSAT SPORT 2

KOLARSTWO

• BINCHE-CHIMAY-BINCHE POUR

DAMES

13:00 | EUROSPORT 1

• TRE VALLI VARESINE

UCI ProSeries

15:25 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO SZOSOWE

• MISTRZOSTWA EUROPY

W LUBLANIE

Jazda na czas drużyn

mieszanych

14:50 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• LIGA NARODÓW UEFA

Anglia – Czechy

20:35 | POLSAT SPORT 2

Chorwacja – Hiszpania

20:35 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 500 – CHINA OPEN

Finał

13:00 | POLSAT SPORT 1

• KINOSHITA GROUP JAPAN OPEN

Finał

11:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CHINA OPEN

07:00 | CANAL+ SPORT2 HD

09:00 | CANAL+ SPORT2 HD

11:00 | CANAL+ SPORT2 HD

TRANSMISJA

• TRANSMISJA SPORTOWA

19:50 | TVP SPORT

ŚRODA 7.10

KOLARSTWO SZOSOWE

• MISTRZOSTWA EUROPY

Jazda indywidualna na czas

elity kobiet

14:20 | EUROSPORT 1

Jazda indywidualna na czas

elity mężczyzn

16:05 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• ELIMINACJE MISTRZOSTW EUROPY

KOBIEĆ

Polska – Belgia

18:25 | TVP SPORT

PIŁKA RĘCZNA

• LIGA MISTRZÓW EHF

Industria Kielce – Magdeburg

20:35 | POLSAT SPORT 1

PSG – RK Celje Pivovarna Laško

20:35 | POLSAT SPORT 3

• ORLEN SUPERLIGA KOBIEĆ

KPR Gminy Kobierzyce

– Krasoń MKS Piotrcovia

18:00 | POLSAT SPORT 3

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – ROLEX

SHANGHAI MASTERS

06:30 | 08:30 | 10:30 | 12:30 |

14:30 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CHINA OPEN

07:00 | 09:00 | 11:00 | 13:00 |

CANAL+ SPORT2 HD

CZWARTEK 8.10

KOLARSTWO

• GRAN PIEMONTE

UCI ProSeries

14:50 | EUROSPORT 1

SIATKÓWKĄ

• TAURON 1. LIGA

BKS Bydgoszcz – ICT Pierrot

Czarni Radom

20:00 | POLSAT SPORT 2

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – ROLEX

SHANGHAI MASTERS

06:30 | 08:30 | 10:30 | 12:30 |

14:30 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CHINA OPEN

09:00 | CANAL+ SPORT2 HD

13:00 | CANAL+ SPORT2 HD

Od A do Z

BARRY SEAL:**KRÓL PRZEMYTU ★★★**

film sens., USA 2017, reż. Doug Liman, wyk. Tom Cruise, Domhnall Gleeson, Sarah Wright
23:35 | cinemax

Oparta na faktach historia pilota, który na zlecenie CIA, w latach 80. XX w. uczestniczył w przemyście narkotyków, z którego finansowano antykomunistyczne siły w Nikaragui. Plus Tom Cruise.

FRANTIC ★★★★★

thriller, USA/Francja 1988, reż. Roman Polański, wyk. Harrison Ford, Emmanuelle Seigner, Betty Buckley
23:15 | tvp 1

Polański przerabia Hitchcocka: amerykański chirurg wikła się w sprawę półświatka i aferę szpiegowską, poszukując w Paryżu porwanej żony. Harrison Ford i Emmanuelle Seigner jako jego przewodniczka.

GANGI**NOWEGO JORKU ★★★★★**

film sens., USA/Włochy 2002, reż. Martin Scorsese, wyk. Leonardo DiCaprio, Daniel Day-Lewis, Cameron Diaz
20:00 | canal+ premium
Zamach Martina Scorsese na Oscary: 10 nominacji i żadnej statuetki. Monumentalny spektakl o narodzinach zorganizowanej przestępczości w Nowym Jorku w dniach wojny secesyjnej.

INTERSTELLAR ★★★

film s.f., USA/Wlk. Brytania/Kanada 2014, reż. Christopher Nolan, wyk. Matthew McConaughey, Anne Hathaway, Jessica Chastain
22:45 | tvn

Christopher Nolan szuka swojej „2001: Odysei kosmicznej”: kiedy zniszczona Ziemia zaczyna buntować się przeciwko człowiekowi, grupa badaczy szuka nowej siedziby, korzystając z tunelu czasoprzestrzennego.

KAMERDYNER ★★★

dramat historyczny, Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan, Sebastian Fabijański
22:45 | kino polska

Zrealizowana z epickim rozmachem i gwiazdorską obsadą opowieść o relacjach prusko-kaszubsko-polskich na Pomorzu Gdańskim w okresie 1900-45 na tle burzliwej historii przetracającej się przez te ziemie.

Dziwne zbiory



FOT. MATERIAŁY PRASOWE

HORROR

USA 2024, REŻ. STUART ORTIZ. WYK. PETER ZIZZO, TERRI APPLE, ANDREW LAUER

KRYPTONIM**U.N.C.L.E. ★★★**

komedja sensacyjna, USA/Wlk. Brytania 2015, reż. Guy Ritchie, wyk. Henry Cavill, Armie Hammer, Alicia Vikander
21:45 | warner tv

Guy Ritchie bierze pod lupę kultowy serial z lat 60. XX wieku: w samym środku zimnej wojny agenci CIA i KGB biorą udział we wspólnej akcji przeciwko organizacji, dążącej do pozyskania broni jądrowej.

ONA ★★★★★

melodramat, USA 2013, reż. Spike Jonze, wyk. Joaquin Phoenix, Amy Adams, Scarlett Johansson
21:50 | hbo

W świecie przyszłości samotny mężczyzna zakochuje się w kobiecym głosie systemu operacyjnego swego komputera. Uniwersalne przesłanie ku przestrodze i Oscar za scenariusz dla Spike'a Jonze'a.

PODEJRZANA ★★★★★

thriller, Korea Południowa 2022, reż. Park Chan-wook, wyk. Hae-il Park, Wei Tang, Lee Jung-hyun
20:05 | tvp kultura

Park Chan-wook sięga po nagrodę reżyserską w Cannes. Detektyw prowadzi śledztwo w sprawie śmierci w górach: zabójstwo czy samobójstwo? Kiedy zjawia się żona zmarłego, pojawiają się wątpliwości.

RAPORT ★★★★★

film biograficzny, USA 2019, reż. Scott Z. Burns, wyk. Adam Driver, Annette Bening, T. Ryder Smith
21:35 | cinemax

Adam Driver jako Daniel J. Jones – autor raportu o torturach stosowanych przez CIA na podejrzanych o zamach 11 września 2001 roku, będącego przedmiotem obrad stosownej komisji amerykańskiego Senatu.

SEX STORY ★★★

komedja romantyczna, USA/Wlk. Brytania 2011, reż. Ivan Reitman, wyk. Natalie Portman, Ashton Kutcher, Kevin Kline
20:00 | tvn 7

Natalie Portman i Ashton Kutcher jako para znajomych, którzy angażują się w związek oparty wyłącznie na seksie, by szybko się przekonać, że w praktyce nie można oddzielić seksu od miłości. Krzepiące.

SOK**Z ŻUKA ★★★★★**

komedja, USA 1988, reż. Tim Burton, wyk. Michael Keaton, Alec Baldwin, Geena Davis
20:00 | warner tv

Para duchów pragnie ocalić swój dom przed najściem nowych lokatorów i zwraca się z tym do ducha egzorcysty. Wielkie pole dla wyobraźni Tima Burtona plus brawurowy Michael Keaton jako egzorcysta.

SUPERGIRL ★★

film s.f., USA 2026, reż. Craig Gillespie, wyk. Milly Alcock, Matthias Schoenaerts, Eve Ridley
23:55 | hbo

Z uniwersum DC Comics: Supergirl, kuzynka Supermana, dołącza do pościgu za kosmicznym piratem i wszelkim złem wcielonym, który otrul jej psa, ale ukrywa antidotum, aktywne przez trzy dobry.

**SYBERIADA
POLSKA ★★★**

dramat historyczny, Polska/Rosja 2013, reż. Janusz Zaorski, wyk. Urszula Grabowska, Adam Woronowicz, Paweł Krucz
20:00 | kino polska

Dokonane przez Janusza Zaorskiego spojrzenie na gehennę Polaków zesłanych na Syberię w czasie II wojny światowej: losy chłopca, któremu wobec okoliczności historycznych przyszło zbyt szybko dorosnąć.

**SZYBCY
I MARTWI ★★**

western, USA/Japonia 1995, reż. Sam Raimi, wyk. Sharon Stone, Gene Hackman, Russell Crowe
21:55 | stopklatka

Sharon Stone jako najszybsza strzelba na Dzikim Zachodzie, co należy udowodnić w szeregu rewolwerowych pojedynków. Miłośnicy westernu będą rozbawieni, pozostali – znużeni.

KONRAD J. ZARĘBSKI

20:00 | cinemax



TVPI **D3**

07:30 Agape blisko Ciebie
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Okrasa łamie przepisy
09:00 Ranczo II (7/13)
10:00 Komisarz Alex II (7)
11:00 Ojciec Mateusz XXII (1)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes
12:40 Magazyn rolniczy (808)
12:55 Osobliwa planeta (4/6)
14:00 Splotane losy
15:00 Serwis Info, pogoda
15:10 Reporterzy (626)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5973)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacja 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda
20:25 Studio Ligi Narodów
UEFA (na żywo)



20:35 Piłka nożna: Liga
Narodów UEFA: 3. ko-
lejka grupy B4: Polska
- Rumunia (na żywo)
23:15 Frantic - thriller
**** USA/Francja 1988, reż.
Roman Polański, wyk.
Harrison Ford, Emma-
nuelle Seigner, Betty
Buckley, Gérard Klein,
Robert Barr (125 min)
01:20 Kurier - film sens. PL
*** 2019, reż. Władysław
Pasiński, wyk.
Philippe Tłokiński, Julie
Engelbrecht (115 min)

MEZZO

12:35 Mozart: XXXV symfonia
- Filharmonicy Berliński,
Claudio Abbado - muzyka klas.
12:55 Intermezzo
13:30 C. Monteverdi: Koro-
nacja Poppei - opera F 2023
16:10 Intermezzo
16:45 Chick Corea Piano Solo
17:25 Dizzy Gillespie Quartet
- Berliner Jazztage 1974
18:10 John Coltrane
- Comblain La Tour Jazz
Festival 1965 - koncert
18:50 Hommage à John
Coltrane - koncert
20:30 L'Ensemble Intercon-
temporain gra utwory Roberta
Negro - muzyka klasyczna
21:30 Messiaen: „Kwartet na
koniec czasów” na Festiwalu
w Aix-en-Provence
22:20 Giuseppe Verdi:
Traviata - opera Belgia 2024

TVP2 **D3**

05:30 M jak miłość
06:20 Anna Dymna -
spotkajmy się (449) - dyskusja
06:50 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie
- pobudka (7694) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
(7694) - mag. Polska 2026
11:45 Operacja zdrowie (87)
12:25 Koło fortuny (2091)
- teleturniej Polska 2026
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1084)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa - pałac
tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2092)
16:35 Familiada (3057)
17:20 Panna młoda - serial
obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1085)
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia



20:05 Barwy szczęścia - se-
rial obycz. Polska 2026
20:40 Kocham Cię, Polsko!
(4) - quiz Polska 2026
22:15 Gabi Drzewiecka
zaprasza (3) - talk-
-show Polska 2026
23:15 To jest grane (106)
23:50 The Stranger (7,8/8)
- serial krym. Wlk.
Brytania 2020, wyk.
Richard Armitage
01:50 Może to ty (Maybe
It's You) - komedia
USA 2023, reż.
Cameron Fay (90 min)

PULS 2

10:00 Jeżyk i przyjaciele (11)
10:35 Basia II (25,26)
11:10 Gus. Mały II (5,6/26)
11:35 Tomek i przyjaciele:
Naprzód lokomotywy! XXVII
12:00 Psi patrol IV (24/26)
12:35 Gumisie VI (6,7/18)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI (9,12/26)
16:00 Patryk Rozgwiezda
Show (25,26/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod
zastaw XIX (14) - serial obycz.
21:00 Żelazny orzeł III - Asy
- film sens. USA/Wlk. Brytania
1992, reż. John Glen
23:05 Zdobywcze - film sens.
USA 2024, wyk. Ryan Phillippe

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (3214)
11:40 Ewa gotuje (580)
- mag. kulinarny Polska 2026
12:20 Gliniarze Śląsk (23)
13:20 Gliniarze XVII (31,32)
- serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (23)
- serial fabularno-dok. Polska
2026, wyk. Aleksander
Mackiewicz, Natalia Brudniak
16:55 Gliniarze Śląsk (24)
- serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (88)
- serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport,
pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń”
(1002) - pr. publicystyczny
19:25 Wypasiona Kuchnia (33)



19:55 Twoja twarz brzmi
znajomo (230) - pro-
gram rozrywkowy
22:00 2012 - film katas.
** USA 2009, reż. Roland
Emmerich, wyk. John
Cusack, Amanda Peet,
Chiwetel Ejiofor, Than-
diwe Newton (215 min)
01:35 Kapitan Phillips
(Captain Phillips)
*** - dramat obyczajowy
USA 2013, reż. Paul
Greengrass, wyk.
Tom Hanks, Catherine
Keener (165 min)

TV4

07:55 Bogaty dom - biedny
dom VIII (4) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
XII (30,31,32/65) - serial obycz.
Polska 2020, wyk. Paweł Ko-
walczyk, Wojciech Sukienik
11:55 Na ratunek 112 XVI
(9,10) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XV
(27,28,29,25) - serial fabu-
larno-dok. Polska 2018
16:55 Łowcy skarbów. Kto
da więcej (452) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci
XXV (24,25) - serial obycz.
20:05 A na obiad... (4) - mag.
kulinarny Polska 2026
20:25 Patrol - film sens. USA
2006, reż. Andrew Davis
23:10 Gwiazdy kabaretu
(186, 185) - kabaret i satyra
01:20 Opowieści o zbrodni
(4,5,6) - serial dok. Polska 2018

TVN **D3**

05:40 Uwaga! (8099) - mag.
reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (30/60)
06:50 Kuchenne rewolucje:
Myszęcin - „Gościńiec” 28 (9)
- reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5793)
- mag. Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje
XXVI (7) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje:
„Restauracja w Borach”, Żalno
XXIII (15) - reality show
13:40 Ukryta prawda
(21,22,25/48) - serial fabular-
no-dok. Polska 2024
16:50 Szpital św. Anny IV (25)
- serial obycz. Polska 2026,
wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VII (25)
- serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (8100) - mag.



20:00 Creed: Narodziny
*** legendy (Creed) - dra-
mat obycz. USA 2015,
reż. Ryan Coogler, wyk.
Michael B. Jordan, Syl-
vester Stallone, Tessa
Thompson, Phylicia
Rashad (165 min)
22:45 Interstellar - film s.f.
*** USA/Wlk. Brytania/
Kanada 2014, reż.
Christopher Nolan,
wyk. Matthew McCo-
naughey, Anne Hath-
away (215 min)
02:20 Kuba Wojewódzki

METRO **D3**

07:25 Bez kompleksów (1)
08:25 Szpital (51,52/67)
10:20 Sędzia Anna Maria
Wesołowska - serial fab.-dok.
12:20 Szkoła (67/68) - serial
fabularno-dok. Polska 2018
13:20 Brzydula - serial obycz.
14:30 Za głosem serca
15:35 Magda M. IV (8)
16:45 The Floor (3, 4)
18:00 Złomowisko PL V
19:00 Kartoteka VIII (11/30)
20:00 Faceci od kuchni
- komedia F/Hiszp. 2012, reż.
Daniel Cohen, wyk. Michaël
Youn, Jean Reno, Raphaëlle
Agogué, Julien Boisselier
21:50 Taskmaster (5) - pro-
gram rozrywkowy Polska 2026
22:50 Zbrodnie z pierwszych
stron gazet VII (5,8)
00:50 Hot Spot - making of
01:05 Szpital (44/67)

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami V
(19,19/22) - serial krym. USA
1989, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra - oddział
specjalny XXVI (12,13/14)
10:00 Zaklinaczka duchów V
(19/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem
- telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV
- serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie
pod zastaw XIV (49,50)
17:00 Rodzinny interes
- serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod
zastaw XIX - serial obycz.

20:00 21 mostów (21 Brid-
ges) - film sens. USA/
Chiny 2019, reż. Brian
Kirk, wyk. Chadwick
Boseman, Sienna Mil-
ler, J.K. Simmons, Step-
han James (120 min)

22:00 Alarum - film sens.
*** USA 2025, reż. Michael
Polish, wyk. Scott
Eastwood (120 min)

00:00 Snajper: Kolejne
*** starcie (Sniper: Relo-
aded) - film sens. USA/
Niemcy/RPA 2010, reż.
Claudio Fäh (120 min)

TVN7 **D3**

05:20 Ten moment (35/40)
- serial fabularno-dok.
05:55 Żony Podlasia (1/10)
06:50 Szkoła (63,64/69)
- serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda
(46,42,43/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy
- serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (43/60)
15:00 Szpital św. Anny IV (15)
- serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (9/67) - serial
fabularno-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria
Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o
wszystko - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (11/60)

20:00 Sex Story (No Strings
*** Attached) - komedia
romant. USA/Wlk. Bry-
tania 2011, reż. Ivan
Reitman, wyk. Natalie
Portman (140 min)

22:20 Dusza towarzystwa
*** (Life of the Party)
- komedia USA 18, reż.
Ben Falcone, wyk. Melis-
sa McCarthy (135 min)

00:35 Ścigany (The Fugit-
*** ive) - film sens. USA
1993, reż. Andrew
Davis, wyk. Harrison
Ford (160 min)

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (241) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (12)
09:50 Górski lekarz XVIII (10,11/16) - serial obycz. Niemcy/Austria 2025
11:55 Kryminalne zagadki Mazur: Krwawe pieśniadze (5) - serial krym. Niemcy 2021
14:00 Hudson i Rex IV (15/16) - serial kryminalny
15:00 Komisarz Rex - Powrót do Wiednia (5/6) - serial kryminalny Austria/Niemcy 26, wyk. Maximilian Brückner
17:00 Katastrofy w przestworzach V (5,1,4/10) - serial dok. Kanada 08
20:00 Ballistic (Ballistic: Ecks vs. Sever) - film sens. USA/Niemcy 2002, reż. Wych Kaosaynanda, wyk. Antonio Banderas, Lucy Liu, Gregg Henry (115 min)
21:55 Szybcy i martwi (The Quick and the Dead) - western USA/Jap. 1995, reż. Sam Raimi, wyk. Sharon Stone (125 min)
00:00 Ekstradycja III (2,3) - serial sensacyjny

KINO POLSKA

07:30 Polska Kronika Filmowa 35B/73 - reportaż Polska 1973
07:45 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace IV (6,7/10) - serial dok. Polska 2023
08:45 Do przerwy 0:1 (2,3)
09:55 Szaleństwa panny Ewy - film dla młodzieży PL 1984
12:20 Potop, cz. 2 II (2) - film historyczny Polska 1974, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Daniel Olbrychski, Małgorzata Braunek
15:05 Diabeł - film krótkometrażowy Polska 2022
15:40 Stara baśń. Kiedy stońce było Bogiem - film hist. Polska 2003, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Michał Żebrowski
17:55 Czystej pancerni i pies (6,7) - serial wojenny Polska 1966, wyk. Roman Wilhelm
20:00 Syberia - dramat historyczny Polska/Rosja 2013, reż. Janusz Zaorski, wyk. Urszula Grabowska, Adam Woronowicz, Paweł Krucz, Lera Gulajewa, Igor Gniezdilow, Jan Peszek, Natalia Rybicka
22:45 Kamerdyner - dramat historyczny Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan, Sebastian Fabijański, Marianna Zydek
01:55 Dzień swira - komediodramat Polska 2002, reż. Marek Koterski

ALE KINO+

09:00 The Office PL (3,4/12) - serial kom. Polska 2021, wyk. Piotr Polak
10:15 Karen Pirie III (3/3)
12:10 Detektyw Foyle III (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2004
14:10 Punkty zwrotne (Puntos suspensivos) - thriller Hiszpania 2024, reż. David Marqués, wyk. Diego Peretti, José Coronado (110 min)
16:00 Shalako - western Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/USA 1968, reż. Edward Dmytryk, wyk. Sean Connery, Brigitte Bardot (130 min)
18:10 Detektyw Foyle: Wojna nerwów III (4/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2004
20:10 Gunman: Odkupienie (The Gunman) - film sens. USA/Hiszpania/Wlk. Brytania/Francja 2015, reż. Pierre Morel, wyk. Sean Penn, Javier Bardem, Jasmine Trinca, Ray Winstone (140 min)
22:30 Oddych dla zuchwały (1,2,3/6) - miniserial Wlk. Brytania 2022, wyk. Connor Swindells

POLSAT FILM

07:35 Doktor Martin II (10)
08:35 Przyjaciółki XXII (1,2/12)
10:35 Świat według Kiepskich
14:05 A więc wojna - film sensacyjny USA 2012
16:20 Terminator: Ocalenie - film s.f. USA/Niemcy/Wlk. Brytania/Włochy 2009
18:40 Stan obłędzenia - thriller USA 1999, reż. Edward Zwick
21:00 Bullet Train - film sensacyjny USA/Japonia 2022
23:40 W stronę słońca - thriller USA/Japonia 2005
01:45 Ślad II (11/36) - serial kryminalny Polska 2019

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple V (3/4)
09:45 Vera V (3/4)
11:45 Zagadki kryminalne panny Fether III (3/8)
12:55 Poirot XI (2/4)
15:00 Strażnik Teksasu VI (4,5/25) - serial sens.
17:05 Vera V (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2015
18:55 Poirot V (3/8) - serial krym. Wlk. Brytania 1993
20:00 Haker - film sens. USA 2015, reż. Michael Mann
22:55 Stan zagrożenia - film sensacyjny USA/Meksyk 1994
01:55 Walkiria - dramat wojenny USA/Niemcy 2008

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni
09:00 Rodzina Polanieckich
10:35 Porte des Lilas (The Gates of Paris) - dramat kryminalny Włochy/Francja 1957, reż. René Clair (110 min)
12:25 Napisane życie. Wisława Szymborska
13:50 Gwiazdobiór TVP Rozrywka (373)
14:30 Na fali wspomnień - koncert Polska 1967
14:40 Muzeum polskiej piosenki (83) - program rozrywkowy Polska 2015
14:55 ABC miłości - komedia Polska 1935, reż. Michał Waszyński (90 min)
16:25 Rodzina Polanieckich
18:00 Tygodnik kulturalny
18:50 Kroniki Sherlocka Holmesa (5/9)
20:00 Wstęp do filmu (607)
20:05 Podejrzana - thriller Korea Płd 2022, reż. Park Chan-wook, wyk. Hae-il Park (150 min)
22:35 PitBull (4) - serial sens.
23:35 Wstęp do filmu (612)
23:40 Wstręt (Repulsion) - thriller psychologiczny Wlk. Brytania 1965
01:30 Acid Rain - film anim. Polska 2019 (35 min)

WARNER TV

07:55 Prawo Agaty VII (12,13)
09:55 Bajer z Bel-Air IV
10:50 Pełniejsza chata IV
11:50 Teraz albo nigdy! II
13:45 Bajer z Bel-Air IV (6,7,8,9/26) - serial kom.
15:35 Pełniejsza chata IV
17:55 Miłość jak narkotyki - komedia romant. USA 1997
20:00 Sok z żuka - komedia USA 1988, reż. Tim Burton
21:45 Kryptonim U.N.C.L.E. - komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania 2015
00:00 Doczekać zmroku - film sensacyjny USA 1967

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XXI (1/15) - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru
11:00 Liga Potworów - film animowany USA 2021
13:00 Czarodziejki V
15:00 Pompeje - film katastroficzy USA/Niemcy 2014
17:25 Bogowie Egiptu - film fantasy USA/Australia/Chiny/Hongkong 2016
20:00 Equilibrium - film s.f. USA 2002, reż. Kurt Wimmer
22:20 Redd - film s.f. Wlk. Brytania/RPA/Indie 2012
00:05 Aviator - film biograficzny USA/Niemcy 2004

HBO

09:10 Królestwo niebieskie - dramat historyczny Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/Maroko/USA/Włochy/F 2005 (140 min)
11:30 Na planie (40) - mag.
12:00 Życie - dramat obycz. Wlk. Brytania/Japonia/Szwecja/Belgia/Finlandia 2022 (100 min)
13:40 Millerowie - komedia USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Rawson Marshall Thurber (110 min)
15:30 The Pitt II (11/15)
16:20 Ostatni strzelec - dramat obycz. Wlk. Brytania/Irl. 2023, reż. Terry Loane (100 min)
18:00 Zmierch - film fantasy USA/Wielka Brytania 2008 (120 min)
20:00 21 Jump Street - komedia sens. USA 12, reż. Phil Lord, Christopher Miller (110 min)
21:50 Ona - melodramat USA 2013, reż. Spike Jonze (125 min)
23:55 Supergirl - film s.f. USA 2026 (115 min)
01:50 Obecność IV: Ostatnie namaszczenie - horror USA/Wlk. Brytania/Kanada 2025 (135 min)

CINEMAX

11:30 Stres party - film krótkometrażowy Dania 2022
11:55 Norah - dramat obycz. Arabia Saudyjska 2023
13:30 Pan i władca: Na krańcu świata - film przyg. USA 2003
15:50 Kod da Vinci - thriller USA/Malta/F/Wlk. Bryt. 2006
18:20 Cane szczęście - komedia romantyczna USA 2006
20:00 Dzwine zbory - horror USA 2024, reż. Stuart Ortiz
21:35 Raport - film biograf. USA 2019, reż. Scott Z. Burns
23:35 Barry Seal: Król przemytu - film sens. USA 2017

ROMANCE TV

08:40 Górski lekarz (3/8)
10:30 Dora Heldt: Ani słowa tacie! - komedia Niemcy 2012
12:25 Käthe i ja (9/10) - serial obyczajowy Niemcy 2024
14:20 Serce ponad rozsądkiem - film obycz. Niemcy 2025
16:15 Rosamunde Pilcher: Śniadanie u Tessy - dramat obyczajowy Niemcy 2024
18:05 Górski lekarz (4/8)
20:00 Statek marzeń - serial obyczajowy Niemcy 2024
21:55 Najlepsze na koniec - komedia Niemcy 2024
23:50 Górski lekarz (4/8)
01:45 Statek marzeń

CANAL+ PREMIUM

08:55 Fuks - komedia sens. Polska 1999 (85 min)
10:20 Kawalek po kawalku - film anim. USA/Dania/Australia/Hongkong 2024 (95 min)
11:55 Łapu-Capu (235)
12:00 Wszyscy Święci - dramat obyczajowy Polska 2002, reż. Andrzej Barański (80 min)
13:20 Larger Than Life: Złota era boysbandów
14:55 Saga »Zmierch«: **Przed świtem, cz. 2** - film fantasy USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
16:50 Making of Canal+
16:55 Ocaleni - thriller USA/Kanada 2008, reż. Rodrigo Garcia (90 min)
18:25 Łapu-Capu (236)
18:30 Skok na milion - komedia Francja/Belgia 2025 (90 min)
20:00 Gangi Nowego Jorku - film sens. USA/Włochy 2002, reż. Martin Scorsese (160 min)
22:40 Apollo w ogniu: Apollo Has Fallen (4/8)
23:25 Rytuał - horror USA/Indie 2025 (95 min)
01:00 Wcilenie - horror Wlk. Brytania 2024 (95 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (20/50)
10:55 Lekarze V (3)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (21/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Top 100: filmy wszech czasów (2) - mag. filmowy
17:45 Mean Girls - komedia USA 2024, reż. Samantha Jayne, Arturo Perez Jr.
20:00 Czarna owca - komediodramat Polska 2021
22:25 Och, Karol! - komedia PL 1985, reż. Roman Złatuski

AMC

10:10 Kopalnie króla Salomona - film przyg. Niemcy/USA/RPA 2004, reż. Steve Boyum
10:05 Alex i Emma - komedia romantyczna USA 2003
16:10 Mistrz Z: W cieniu Ipmana - film sensacyjny Hongkong/Chiny 2018
18:15 DOA: Żywy lub martwy - film sens. USA/Niemcy/Wlk. Bryt./Jap./Kanada/Aus. 2006
20:00 Redbad - film akcji Holandia 2018, reż. Roel Reiné
23:25 Sasori - film przyg. Japonia/Hongkong 2008
01:35 Żołnierze kosmosu II - horror USA 2004

AXN

08:30 Ostry dyżur VI (12/22)
09:30 Castle VIII (8,9/22)
11:15 Rekrut VI (5,6/10)
13:15 Agenci NCIS X (16,17/24)
15:10 FBI VI (9,10/13)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (9,10/24)
19:10 Castle VIII (10,11/22) – serial krym. USA 2016
21:05 Snajper III – film sens. USA 2004, reż. P.J. Pesce
23:00 Snajper: Kolejne starcie – film sens. USA/Niemcy/RPA 2010, reż. Claudio Fäh
00:45 Castle VIII (10/22)

EPIC DRAMA

08:40 Detektyw Murdoch XVII
09:35 Wszystkie stworzenia duże i małe IV (2/6)
10:35 Lekarze na start
12:05 Zatraceni w miłości
13:10 Morderstwo w małym mieście II (4) – serial krym.
14:05 Agenci NCIS XVIII
15:00 Panna Marple II (4/4)
17:00 Dalgliesh II (5/6)
19:00 Agenci NCIS XVIII
19:55 Poirot III (4/11)
21:00 A.B.C. (2/3) – serial krym.
22:00 Morderstwo w małym mieście II (4) – serial krym.
22:55 Poirot III (4/11)
00:00 Agenci NCIS XVIII

TVN STYLE

11:25 Ostre cięcie (1)
12:25 Ugotowani (6)
13:25 Kuchenne rewolucje (7, 6) – reality show
15:30 Pojedynek na podróże
16:35 Egzotyczne wakacje na każdą kieszeń – magazyn
17:40 Kuchenne rewolucje (14, 15, 1) – reality show
20:50 Love the Look (1) – program rozrywkowy Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XVIII (1,36/14) – serial dok.
23:50 Kobieta na krańcu świata XVII (4/8) – cykl reportaży
00:50 Apetyt na miłość (12)

TVN TURBO

08:00 Gadżet 4.0 (2, 3)
09:00 Fani czterech kótek XVII
10:00 Raport Turbo (5079)
10:15 Samochód marzeń (2)
11:15 Wojny samochodowe
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować III
18:00 Raport Turbo (5080)
18:15 Mobilni mechanicy (7, 8)
19:45 Moto kombat (4)
20:30 Z drugiej ręki (4, 4)
22:00 Raport Turbo (5080)
22:15 Zawodowi handlarze
23:45 Ciężarówka przez pół świata (4/8) – serial dok.

BBC FIRST

08:40 Lewis IV (5/8)
09:40 Ojciec Brown V (11/15)
10:40 Z pamiętnika poóżnej XI (1,4,6/8) – serial obyczajowy
13:50 Ojciec Brown V (2,9/15)
15:50 Lewis IV (5/8)
16:55 My Life is Murder V
18:00 Morderstwa w Mid-somer XXI (3/4) – serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XII (2/8) – serial kryminalny
21:00 Po powodzi II (1/6)
22:00 W cieniu podejrzenia (8/8)
23:00 Harry Wild V (5/6)
00:00 Lynley – serial krym.

FX

08:00 Kości II (11/21)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (22/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (15,16/21)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (11,18)
12:50 FBI V (9/23)
13:45 Agenci NCIS (21,22/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (17,18/21)
17:25 Z Archiwum X III
19:15 FBI V – serial sens.
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (12,13/18)
22:00 Bez twarzy – film sens. USA 1997, reż. John Woo

HGTV

08:05 Remontujemy dom na plaży X (10) – serial dok.
09:05 Ekstremalnie wymagający kupujący (1/8) – serial dok.
10:00 Letnia chata na lata XIII
11:55 Odlotowy ogród (5)
12:30 Nowe życie w starym domu: witajcie we Włoszech
14:35 Mieszkanie na miarę
16:30 Polowanie na ogród IX
17:05 Polowanie na ogród
18:20 Weekendowa metamorfoza (7, 8) – reality show
20:10 Zgłoś remont (5, 1) – reality show Polska 2017
22:05 House Hunters

BBC LIFESTYLE

12:30 10 lat mniej w 10 dni II
13:35 10 lat mniej – powrót II
14:35 Wielkie brytyjskie wypieki (6) – program rozrywkowy
15:50 Zapraszam do stołu: wielka porcja (6) – reality show
17:50 Prawda o Koronie: dynastia Windsorów (2/5)
18:50 Mistrzowie szycia (10)
19:55 Wielkie brytyjskie wypieki (7) – pr. rozrywkowy
21:00 Najlepszy konsultant ślubny (5) – pr. rozrywkowy
22:15 Sex-notowania (1)
23:15 Seks i miłość dookoła świata – Christiane Amanpour
00:10 Wstydlive choroby II

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwoh i pół IV (20/24)
08:55 Hoży doktorzy (7,8/24)
09:55 Przyjaciele II (23,24, 1,2/24) – serial kom. USA 1996
11:55 Teoria wielkiego podrywku X (20,21,22,23,24,1/24)
14:30 Dwoh i pół IV (21,22, 23,24/24) – serial kom.
16:30 Przyjaciele III (3,4,5,6/25) – serial kom.
18:30 Hoży doktorzy (9,10/24)
19:30 Baywatch: Słoneczny patrol – komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania/Chiny 2017
22:00 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:20 Komisarz Alex X
09:10 Rodzinka.pl VII (9/13)
09:40 Klan – telenowela
10:15 Ranczo III (7/13)
11:10 Rodzinka.pl XIX (2,3)
12:10 Felicita (10,11)
13:25 Ojciec Mateusz (1,2)
15:30 Komisarz Alex X
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo III (9,10/13)
19:20 Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (8) – mag.
19:35 Ojciec Mateusz (3,2) – serial krym. Polska 2008
21:30 Ranczo III (11,12/13)
23:30 Ojciec Mateusz (4)
00:25 Gra z Cieniem II

CANAL+ KUCHNIA

09:40 Kulinarne mapa Wielkiej Brytanii (4, 6) – magazyn
10:40 U sąsiadów w kuchni
11:50 Kulisy wielkiej kuchni
13:45 Eva Longoria w poszukiwaniu hiszpańskich smaków
14:40 U sąsiadów w kuchni
15:45 Domowa piekarnia Kucharskiego (1, 2) – magazyn
16:40 Jamie Oliver (21, 22)
17:35 Gotuj taniej z Jamiem (3)
18:30 Jedz, podróżuj, smakuj
19:25 Maximum Foodie V (1,3)
20:20 Jamie: uczta za mniej (4)
21:20 Anthony Bourdain XI
23:55 Top Chef (10)

CANAL+ DOMO

09:00 Patent na zieleń (5,6)
10:00 Gardeners' World (2)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty IX
13:05 W mieście czy na wsi
14:00 Adres: rezydencje marzeń (5) – reality show
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (16) – lifestyle
15:55 Daleko od miasta XVI
16:50 Gardeners' World (5)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty IV (1/6)
20:00 Daleko od miasta XI
21:00 Adres: rezydencje marzeń (6) – reality show
22:05 Wielkie projekty XII

PLANETE+

12:35 Niezwykłe podróże kolejną III (1/6) – serial dok.
13:40 Piesze wędrówki po świecie (1/8) – serial dok.
14:45 Afryka z góry (10/10)
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry VII (8,9/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (63,64) – serial dok. Holandia 2024
18:40 Pomyśl, zanim zjesz! (2) – serial dok.
19:45 First Person Shooter
20:50 Sekrety budowniczych piramid II (2/6) – serial dok.
22:00 Wszystko o Marii, Matce Bożej (2) – film dok. F 2025

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Wyprawa w nieznaną VII
11:00 Klan z Alaski (3/6)
12:00 Fani czterech kótek XVII
13:00 Człowiek kontra niedźwiedź (2/8) – serial dok.
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Ameryka łacińska (4)
15:00 Złomowisko PL X
16:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (7/11)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Przygody truckerki
19:00 Nagi instynkt przetrwania IV (7,8/16) – serial dok.
21:00 Zawodowcy: drwale II
22:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (11)

TVP HISTORIA

10:20 Pamięć powstania
11:30 Królowe, które zmieniły świat (4/6) – serial dok.
12:25 Pieszo przez dziką Rumunię – serial dok.
13:30 Flesz historii (781)
14:00 Dom (5/5) – serial obycz.
15:40 Sensacje XX wieku
17:40 Wojenne dziewczyny II
18:30 Wojownicy czasu
19:05 Umrzeć za Warszawę
20:10 Zaginiony w akcji II – film sensacyjny USA 1985
21:55 Powstanie zwykłych ludzi – film dok. Polska 2004
22:55 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XX
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Nowyjaśnione tajemnice świata III (8/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (1/20) – serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Absurdalność przetości: historie pełne ryzyka II (2)
17:10 Tajemnice, które miały trwać wiecznie (8/8)
18:10 Największe tajemnice świata VII (2) – serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Nowyjaśnione tajemnice wszechświata (2/8)
22:00 Starożytni kosmici XVII

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (6/10) – serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami (2)
17:00 Zaginione skarby Biblii: tajemnice wiary – serial dok.
18:00 Gulag – system śmierci
19:00 Piekło pod wodą: II wojna światowa IV (2/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XX (4/10) – serial dok.
21:00 Premiera: Tajemnice wojny: Blitzkrieg – serial dok.
22:00 Premiera: III Rzesza: droga do upadku VI
23:00 1946: proces tokijski

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici X
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Broń w hollywoodzkich filmach (3,4/8) – serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Apokalipsa Hitlera – front zachodni (2/2)
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (6/20)
16:00 Dorwać tuńczyka V
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Zamki krzyżowców: budowle nie do zdobycia
21:00 Sekrety Biblii (3/6)
22:00 Potęga i mit hitlerowskiego SS (1,2) – serial dok.

BBC EARTH

12:00 Ben Fogle na szczytach wyspach II (3/4) – serial dok.
13:05 Planeta Ziemia II. Dzienniki – serial dok.
14:15 W okowach mrozu VIII
15:15 Życie na pustkowiu XI
16:20 Niezwykłe wyspy tropikalne (1/3) – serial dok.
17:30 Planeta Ziemia II. Dzienniki – serial dok.
18:40 Ben Fogle na szczytach wyspach II (4/4) – serial dok.
19:45 Przez nieznany Afrykę
20:55 W okowach mrozu X (4)
22:55 Zabójcza pogoda VI
01:00 Planeta Ziemia II

POLSAT VIASAT HISTORY

09:35 II wojna światowa: cena imperium (6/13) – serial dok.
10:40 Military ranking (4/10) – serial dok. Wlk. Brytania 2016
11:50 Najgroźniejsi ludzie Hitlera – serial dok.
12:40 Miasta świata podziemi IV (7,8,6,5/8) – serial dok.
16:35 II wojna światowa: cena imperium (7/13) – serial dok.
17:45 Military ranking (5/10)
18:50 Zakazana historia VII
19:50 Piramidy w Gizie: sięgając do gwiazd – film dok.
21:00 Linie frontu – serial dok.
22:10 Starożytne superbudowle IV – serial dok. F 2026

Od A do Z

AD ASTRA ★★★

film s.f., USA/Chiny/Brazylia
2019, reż. James Gray, wyk.
Brad Pitt, Liv Tyler, Ruth Negga

23:30 | cinemax

Brad Pitt wyrusza na krańce Układu Słonecznego, by zbadać zakłócenia zagrażające życiu na Ziemi, a przy okazji poznać tajemnicę zaginięcia jego ojca w kosmosie. Plus nieco filozofii do przemyslenia.

BACK TO BLACK. HISTORIA AMY WINEHOUSE ★★★

film biograficzny, Wlk. Brytania/USA/Francja 2024, reż. Sam Taylor-Johnson, wyk. Marisa Abela, Jack O'Connell

21:30 | tvn

Opowieść o gorzkich losach Amy Winehouse – niezwykle gwiazdy brytyjskiej muzyki pop początku XXI wieku, która nie zdołała udźwignąć ciężaru sławy i oszałamiającego sukcesu. Plus Marisa Abela (oklaski!).

BOŻE CIAŁO ★★★★★

dramat obycz., Polska/Francja 2019, reż. Jan Komasa, wyk. Bartosz Bielenia, Aleksandra Konieczna, Eliza Rycembel

20:00 | kino polska

Jedenaście polskich Orlów, nominacja do Oscara oraz inne nagrody dla wziętej z życia historii uciekiniera z poprawczaka (Bartosz Bielenia!), który udając księdza, skraca drogę pewnej społeczności do Boga.

CHIEF OF STATION ★★

thriller, USA/Wlk. Brytania/Węgry 2024, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Aaron Eckhart, Olga Kurylenko, Alex Pettyfer

22:05 | tv puls

Szef placówki CIA w Budapeszcie traci żonę w zamachu. Jednak po powrocie do kraju dowiaduje się, że nie był to zamach, a kobieta była podwójnym agentem działającym na rzecz wroga. Trzeba to sprawdzić.

DZIEWIĄTY LEGION ★★★

film przyg., USA/Wlk. Brytania 2011, reż. Kevin Macdonald, wyk. Channing Tatum, Jamie Bell, Donald Sutherland

20:00 | stopklatka

Rzymski centurion w podbitej Brytanii zapuszcza się na teren barbarzyńców, by odzyskać zagarnięte przez Celtów godło legionu i tym samym przywrócić honor swemu ojcu – dowódcy rozbitej jednostki.

Przepis na morderstwo

20:00 | canal+ premium

★★★★



FOT. MATERIAŁY PRASOWE

KOMEDIODRAMAT

WIELKA BRYTANIA/FRANCJA/USA 2026, REŻ. JOHN PATTON FORD. WYK. GLEN POWELL, MARGARET QUALLEY

JENIEC WOJENNY ★★

film sens., USA/Filipiny 2025, reż. Louis Mandylor, wyk. Scott Adkins, Peter Shinkoda, Donald Cerrone

21:50 | canal+ premium

Znajome, chociaż nie w takim kostiumie: angielski pilot podczas II wojny trafia do japońskiej niewoli, gdzie zostaje zmuszony do udziału w walkach na gołe pięści. Na szczęście, pochodzi z Hongkongu.

LODOWY SZLAK: ZEMSTA ★★

film sens., USA/Australia 2025, reż. Jonathan Hensleigh, wyk. Liam Neeson, Bingbing Fan, Marcus Thomas

21:50 | hbo

Liam Neeson powraca jako nieustraszonego kierowcę, który przybywa do Nepalu, by rozsytać w górach prochy brata, a przy okazji rozprawia się z grasującymi na krętych drogach bandytami.

LUZIE HONORU ★★★★★

dramat, USA 1992, reż. Rob Reiner, wyk. Tom Cruise, Jack Nicholson, Demi Moore

22:25 | stopklatka

Tom Cruise i Demi Moore kontra Jack Nicholson: w sprawie o koszarową fałd młody oficer na sali sądowej przeciwstawia się fałszywie pojmowanemu kodeksowi honorowemu wyznawanemu przez starego wygę.

MAUDIE ★★★★★

film biograficzny, Kanada/Irlandia 2016, reż. Aisling Walsh, wyk. Ethan Hawke, Sally Hawkins, Kari Matchett

20:00 | tvp kultura

Sally Hawkins jako Maudie Lewis – cierpiąca na artretyzm malarzka, której oryginalne prace są obecnie niezwykle cenione jako czołowe dokonania kanadyjskiego prymitywizmu XX wieku.

MINGHUN ★★

dramat obycz., Polska 2024, reż. Jan P. Matuszyński, Paul Dugdale, wyk. Marcin Dorociński, Daxing Zhang, Natalia Bui

21:25 | tvp 1

Po śmierci córki, samotny ojciec (Marcin Dorociński – oklaski!) naciskany przez chińskiego teścia zgadza się na tradycyjną konfucjańską ceremonię minghun - znalezienie ducha męża dla zmarłej.

NAJBOGATSZA KOBIETA ŚWIATA ★★

komediadramat, Francja/Belgia 2025, reż. Thierry Klifa, wyk. Isabelle Huppert, Marina Foïs, Laurent Lafitte

23:45 | canal+ premium

Wokół tzw. afery Betancourt, dziedzictwa fortuny L'Oreal: Isabelle Huppert jako tytułowa multimiliardka, która ulega niezdrowej fascynacji ekscentrycznym fotografem, co budzi niepokój jej córki.

NIKT ★★★★★

film sens., USA/Japonia/Chiny 2021, reż. Ilya Naishuller, wyk. Bob Odenkirk, Aleksiej Serebriakow, Connie Nielsen

20:00 | cinemax

Wizyta domorosłych włamywaczy w domu marzącego o ciszy i spokoju safandudy budzi prawdziwą bestię – maszynę do zabijania, z którą zadziera rosyjska mafia. Plus niezwykle energetyczny Bob Odenkirk.

PRZYSIĘGA IRENY ★★★

dramat wojenny, Polska/Kanada 2023, reż. Louise Archambault, wyk. Sophie Nélisse, Dougray Scott, Andrzej Seweryn

21:05 | tvp historia

Historia Ireny Gut, która podczas okupacji hitlerowskiej ryzykowała życiem, by ocalić co najmniej siedemnaścioro Żydów. Po wojnie osiadła w USA, wyróżniona medalem Sprawiedliwej Wśród Narodów Świata.

UCIECZKA Z PRETORII ★★

thriller, Australia/RPA/Wlk. Brytania/USA/Niemcy 2020, reż. Francis Annan, wyk. Daniel Radcliffe, Daniel Webber, Ian Hart

20:10 | ale kino+ hd

Na faktach: w 1978 roku dwaj biali aktywiści z RPA, przeciwnicy apartheidu, trafiają do więzienia o zaostrzonym rygorze. Dobrze zorganizowana ucieczka będzie świadectwem ich niezłomności.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI D3 I

07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1185)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
09:00 Ranczo II (8/13)
10:00 Felicita (10,11)
11:10 Ojciec Mateusz XXII (2)
12:05 Dobre strony (14)
12:25 Złodziej w hotelu (To Catch a Thief) - komedia kryminalna USA 1955, reż. Alfred Hitchcock (120 min)
14:25 Okrasa łamie przepisy (383) - mag. kulinarny
15:00 Rolnik szuka żony (4) - reality show Polska 2026
16:00 Zaraz wracam (15,16)
17:00 Teleexpress
17:35 Ojciec Mateusz 35 (8)
18:20 Przed ekranem
18:40 Jaka to melodia? (5974)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda



20:25 Komisarz Alex XXVI (5) - serial kryminalny Polska 2026
21:25 Minghun - dramat *** obycz. Polska 24, reż. Jan P. Matuszyński, Paul Dugdale, wyk. Marcin Dorociński (105 min)
23:10 Ucieczka z Los Angeles (Escape from L.A.) *** - film s.f. USA 1996, reż. John Carpenter (110 min)
01:00 Morderstwa w Cantal (Meurtres dans le Cantal) *** - thriller Francja 2023 (105 min)

MEZZO

10:30 Albéric Magnard: Guercœur - opera F 2024
13:05 Intermezzo
13:30 Archie Shepp All Star: „Tribute to John Coltrane”
14:25 McCoy Tyner: Piano Solo - koncert Niemcy 1983
15:15 John Coltrane Live in Antibes 1965 - koncert
16:05 Brahms: Niemieckie requiem - muzyka klasyczna
17:40 Orkiestra Symfoniczna Lucerny, Michael Sanderling, W. Kentridge: Szostakowicz
18:35 Orkester Nord, Martin Wählberg: Monteverdi - Barokfest - muzyka klas.
20:30 Steve Reich - Colin Currie Group. Festival international d'Édimbourg - koncert
22:00 Lucerne Festival Orchestra, Riccardo Chailly: Reich, Gershwin, Ives

TVP2 D3 I

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka (7695) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7695) - mag. Polska 2026
11:25 Super Gary. Gotuj z Bosacką! (5) - mag. kulinarny
12:05 Program publicystyczny
12:40 Informacje kulturalne
13:05 Panna młoda
14:00 Familiada (3142) - teleturniej Polska 2026
14:35 Koło fortuny (2093)
15:15 Szansa na sukces. Opole 2027 (4) - show
16:20 Na dobre i na złe
17:15 Panna młoda
18:15 Omnibus - szybcy i mądrzy (46) - teleturniej
19:10 Słowo na niedzielę
19:25 Rodzinka.pl XIX (3,4) - serial kom. Polska 2026



20:30 The Voice of Poland: Przeglądanie w ciemno (7,8) - program rozrywkowy
23:00 Program rozrywkowy
23:30 Postaw na milion
00:30 Anglik, który mnie kochał (Some Kind of Beautiful) - komedia romant. USA/Wlk. Brytania 2014, reż. Tom Vaughan (105 min)
02:15 RoboCop - film s.f. USA 2014, reż. José Padilha, wyk. Joel Kinnaman (120 min)

PULS 2

09:55 Pinokio. Prawdziwa historia - film animowany Rosja/Węgry 2021
11:50 Boso przez świat (66, 68, 81) - cykl reportaży
13:40 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (8, 9)
15:45 Księżniczka na ziarnku grochu - film fantasy Niemcy 2010, reż. Bodo Fürneisen
17:00 Kapitan Szabłozęby i skarb piratów - film przyg. Norwegia/Wlk. Brytania 2015
19:00 Piorun i magiczny dom - film anim. Belgia/Francja/Wlk. Brytania/USA 2013, reż. Jérémie Degruon, Ben Stassen, Mimi Maynard
20:50 Naga broń 2 1/2 - komedia USA 1991
22:30 Wielki Stach - komedia sensacyjna USA 2007
00:35 Wstydlive choroby

POLSAT D3 I

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
07:30 Uważa! (8100) - mag. reporterów Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (3222) - mag. Polska 2026
11:35 SuperMarket Chef (1) - reality show Polska 2026
12:05 Kraina lodu (Frozen) - film animowany USA/Norwegia 2013, reż. Jennifer Lee, Chris Buck (135 min)
14:20 Nie ma mocnych - komedia Polska 1974, reż. Sylwester Chęciński (130 min)
16:30 Awantura o kasę (294) - teleturniej Polska 2026
17:40 Hitster. Muzyczna gra przebojów (1) - pr. muzyczny
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy
19:25 Wypasiona Kuchnia (34) - serial kom. Polska 2026



19:55 Kabaret na żywo. Młodzi i moralni. Nad mętłą rzeką (179) - kabaret i satyra
22:00 Niezniszczalni 4 (Expend4bles) - film sens. USA 2023, reż. Scott Waugh, wyk. Jason Statham (130 min)
00:10 Pokusa - thriller Polska 2023, reż. Maria Sadowska (135 min)
02:25 7 sekund (7 Seconds) - film akcji USA/Szwajcaria/Rumunia/Wlk. Bryt. 2005 (145 min)

TV4

07:00 Galileo - pr. popularn.
09:05 #JesteśmyDlaDzieci (347) - mag. Polska 2026
09:30 A na obiad... (4)
09:40 Galileo
10:45 Mini Galileo - program popularnonaukowy Polska 26
11:30 Galileo
12:35 I że ci nie odpuszczę - komedia romant. Meksyk/USA 2018, reż. Rob Greenberg, wyk. Eugenio Derbez
14:55 Policjantki i policjanci XXV (11,12,13,14,15) - serial obyczajowy Polska 2026
20:05 A na deser... (14)
20:20 Sprawiedliwi - wydział kryminalny XXI (17,18,19,20) - serial krym. Polska 2026
00:20 Gwiazdy kabaretu (184, 183) - kabaret i satyra
02:25 STOP Drogowódki (379) - mag. policyjny Polska 2026

TVN D3 I

05:15 Zamieszkać na plaży VI (6/14) - serial dok. USA 2019
05:40 Uwaga! (8100) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (31/60)
06:50 Kobieta na krańcu świata: Nowa Zelandia XVII: Nowa Zelandia (5/8)
07:45 Dzień Dobry TVN (5794) - mag. Polska 2026
11:30 Bez kompleksów (1) - reality show Polska 2026
12:35 Na Wspólnej - serial obyczajowy Polska 2026
14:05 MasterChef (4) - show
15:45 Taskmaster (5) - program rozrywkowy Polska 2026, program prowadzi Adam Woronowicz, Cezary Sikora
16:50 The Floor. VIP Challenge (1) - teleturniej Polska 2026
17:50 The Floor. VIP Challenge
19:00 Fakty, sport, pogoda



19:45 Azja Express (5) - reality show Polska 2026
21:30 Back to Black. Historia Amy Winehouse (Back to Black) - film biograficzny Wlk. Brytania/USA/Francja 2024, reż. Sam Taylor-Johnson (145 min)
23:55 Oszukać przeznaczenie (Final Destination) - horror USA/Kanada 2000, reż. James Wong, wyk. Devon Sawa, Ali Larter (130 min)
02:05 Lalka - making of

METRO D3 I

07:05 Gorączka złota XIII (1/26) - serial dok. USA 2022
08:55 Klan z Alaski III (18,19,20/32) - serial dok.
11:55 Złomowisko PL V (9,10) - serial dok. Polska 2017
13:55 Makłowicz w drodze (7,1) - magazyn kulinarny
15:05 Farma Clarksona II (2/8) - cykl reportaży
16:10 Azja Express (4)
17:55 Kryminalni II (2,3/13) - serial krym. Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
20:00 Miss Agent II: Uzbrowiona i urocza - komedia sensacyjna USA 2005, reż. John Pasquin, wyk. Sandra Bullock, Regina King, Enrique Murciano
22:20 Meg - horror USA/Chiny 2018, reż. Jon Turteltaub
00:35 Kuba Wojewódzki (5) - talk-show Polska 2026

TV PULS D3 I

06:00 Kobra - oddział specjalny XXVI (9,10,11/14)
09:00 Taki jest świat (39)
09:25 Boso przez świat: Poganiacz słoni (79)
10:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV - serial obycz. Polska 2024, wyk. Zbigniew Buczkowski, Henryk Gołębiewski, Michał Chorośiński, Agata Szafrńska. 21-letni Olgierd mieszka z rodzicami w Niemczech. Jego marzeniem jest bycie mechanikiem samochodowym, ale ojciec wysłał go do Polski, żeby studiował ekonomię na prywatnej uczelni. Olgierd rzuca studia i zatrudnia się w warsztacie.

20:00 Murarz. Na granicy spisku (The Bricklayer) - film sens. USA 2023, reż. Renny Harlin, wyk. Aaron Eckhart, Nina Dobrev (125 min)
22:05 Chief of Station - thriller USA/Wlk. Bryt. /Węgry 2024, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Aaron Eckhart (120 min)
00:05 Droga do Zatrącenia (Road to Perdition) - film sens. USA 2002, reż. Sam Mendes, wyk. Tom Hanks (145 min)

TVN7 D3 I

05:25 Ten moment (36/40)
06:00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie III - serial dok.
06:50 Bugs Bunny Builders - serial anim. USA 2022
07:20 Bociany - film animowany USA/Kanada 2016
09:05 The Floor (13,14) - teleturniej Polska 2026
10:20 Ukryta prawda (34/60) - serial fabularno-dok.
11:25 Mówię Wam (7) - mag.
12:40 Ukryta prawda
14:40 Szpital św. Anny
16:40 Detektywi III (39/60)
17:40 Top Gun - film sens. USA 1986, reż. Tony Scott, wyk. Tom Cruise, Kelly McGillis, Val Kilmer (140 min)
20:00 Transformers - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay, wyk. Shia LaBeouf, Megan Fox, Josh Duhamel, Tyrese Gibson (185 min)
23:05 Wilk z Wall Street (The Wolf of Wall Street) - film biograf. USA 2013, reż. Martin Scorsese, wyk. Leonardo DiCaprio (210 min)
02:35 Dom w głębi lasu (The Cabin in the Woods) - horror USA/Kanada 2011 (115 min)

STOPKLATKA

- 08:55 Komisarz Rex VIII** (4/13) - serial sensacyjny
- 09:55 Hudson i Rex IV** (16,1/16) - serial krym.
- 11:55 Kryminalne zagadki Mazur** (6) - serial krym. Niemcy 2021
- 13:55 Lassie** - film przygodowy USA 1994, reż. Daniel Petrie (120 min)
- 15:55 Ostatni pociąg z Gunhill Last Train from Gun Hill** - western USA 1959, reż. John Sturges (115 min)
- 17:50 Nie lubię poniedziału** - komedia Polska 1971, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Jerzy Turek, Kazimierz Witkiewicz, Andrzej Herder (130 min)
- 20:00 Dziewiąty legion (The Eagle)** - film przyg. USA/Wlk. Brytania 2011, reż. Kevin Macdonald, wyk. Channing Tatum, Jamie Bell (145 min)
- 22:25 Ludzie honoru (A Few Good Men)** - dramat USA 1992, reż. Rob Reiner (160 min)
- 01:05 Joanna** - dramat wojenny Polska 2010, reż. Feliks Falk (140 min)

KINO POLSKA

- 07:45 Polska Kronika Filmowa 8A/72** - reportaż Polska 1972
- 08:00 Polska Kronika Filmowa 49A/72** - reportaż Polska 1972
- 08:10 W pustyni i w puszczy** - film przyg. Polska 2001
- 10:40 Chłopi: Boryna (1)** - film obyczajowy Polska 1973
- 12:40 Chłopi: Jagna (2)** - film obycz. Polska 1973, reż. Jan Rybkowski, wyk. Emilia Krakowska, Krystyna Królówna
- 14:30 Konopielka** - komedia Polska 1982, reż. Witold Leszczyński, wyk. Krzysztof Majchrzak, Anna Seniuk, Joanna Sienkiewicz
- 16:30 Krzyżacy** - film przygodowy Polska 1960, reż. Aleksander Ford, wyk. Urszula Modrzyńska, Grażyna Staniszeńska, Andrzej Szalawski, Henryk Borowski
- 20:00 Boże Ciało** - dramat obycz. Polska/Francja 2019, reż. Jan Komasa, wyk. Bartosz Bielenia, Aleksandra Konieczna
- 22:35 Ostatnia misja** - film sensacyjny Polska 1999, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Peter J. Lucas, Janusz Gajos
- 00:45 Bo we mnie jest seks** - film biograficzny Polska 2021, reż. Katarzyna Klimkiewicz, wyk. Maria Dębska, Leszek Lichota

ALE KINO+

- 10:20 Thelma i Louise. Smak wolności** - film dokumentalny Francja 2024
- 11:35 Sny o miłości (Drømmer)** - komediodramat Nor. 2024, reż. Dag Johan Haugerud, wyk. Ella Øverbye (135 min)
- 13:50 Prosta przyjaźń (Les choses simples)** - komedia F 2022, reż. Eric Besnard (120 min)
- 15:50 Patience II** (7,8) - serial krym. Wlk. Brytania 2026
- 18:05 Siła przetrwania (Miracle on the Mountain)** (1) - film przyg. Wlk. Brytania 2017, reż. Scott Waugh, wyk. Josh Hartnett, Mira Sorvino, Sarah Dumont (125 min)
- 20:10 Ucieczka z Pretorii (Escape From Pretoria)** - thriller Australia/RPA/Wlk. Brytania/USA/Niemcy 2020, reż. Francis Annan, wyk. Daniel Radcliffe, Daniel Webber, Ian Hart, Nathan Page (130 min)
- 22:20 Oddział dla zuchwałych** (4,5,6/6) - miniserial Wlk. Brytania 2022, wyk. Connor Swindells, Tom Glynn-Carney

POLSAT FILM

- 10:20 Angry Birds Film** - film anim. Fin./USA/Wlk. Brytania/Australia/Kan./Słowacja 2016
- 12:25 Dziennik cwaniaczka** - kom. USA/Wlk. Brytania 2010
- 14:20 Fałszywa dwunastka** - komedia USA 2022
- 16:35 Zew krwi** - film przygodowy USA/Kanada 2020
- 18:35 47 roninów** - film fantasy USA/Wlk. Brytania/Japonia/Węgry 2013, reż. Carl Rinsch
- 21:00 Kraven łowca** - film s.f. USA 2024, reż. J.C. Chandor
- 23:40 Ukojenie** - thriller USA 2015, reż. Afonso Poyart

FILMBOX+ ONE

- 08:55 Strażnik Teksasu V**
- 10:55 Vera VI** (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2016
- 12:50 Przypadkowy bohater** - komediodramat USA 1992
- 15:15 Legenda Zorro** - film przygodowy USA 2005
- 18:00 Morderstwa według Agathy Christie: A... B... C... (1)** - film krym. F/Szwajcaria 2009, reż. Eric Woreth
- 20:00 Vera VII** (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2017
- 22:00 Olimp w ogniu** - film sensacyjny USA 2013
- 00:40 Liberator** - film sensacyjny USA/Francja 1992

TVP KULTURA

- 09:20 ABC miłości** - komedia Polska 1935, reż. Michał Waszyński (90 min)
- 10:50 Kosmos 1999 II** (13/24)
- 11:55 Wydarzenie aktualne 12:30 Paul Signac: złoty wiek dopiero nadejdzie** - film dok.
- 13:40 Dzień z życia artysty** (9) - mag. kulturalny
- 14:20 Dama Kameliowa** - melodramat Polska 1994, reż. Jerzy Antczak, wyk. Anna Radwan, Anna Dymna (120 min)
- 16:20 Nad Niemnem** (3/4) - serial obycz. Polska 86
- 17:30 Tamte lata, tamte dni**
- 18:10 Porte des Lilas (The Gates of Paris)** - dramat kryminalny Włochy/Francja 1957, reż. René Clair (110 min)
- 20:00 Maudie** - film biograficzny Kanada/Irlandia 2016, reż. Aisling Walsh, wyk. Ethan Hawke, Sally Hawkins (125 min)
- 22:05 63. KFPP w Opolu** (220)
- 23:10 Wstęp do filmu** (607)
- 23:20 Podejrzana (Heojil kyoishim)** - thriller Korea Płd. 2022, reż. Park Chan-wook (140 min)
- 01:40 Wydarzenie aktualne**

WARNER TV

- 11:40 Uwolnić orkę IV: Ucieczka z Zatoki Piratów** - film przyg. USA 2010
- 13:45 Facet z ogłoszenia** - komedia romant. USA 2005
- 15:45 Dziedzic Maski** - komedia USA/Niemcy/F/Australia 2005, reż. Lawrence Guterman
- 17:35 Superman** - film s.f. USA/Kan./Szwajc./Wlk. Bryt. 1978, reż. Richard Donner
- 20:35 Rewolwer i melonik** - film sensacyjny USA 1998
- 22:20 Godziny szczytu II** - film sens. USA/Hongkong 2001
- 00:00 Hannibal** - serial grozy

PARAMOUNT

- 08:55 Liga Potworów** - film animowany USA 2021
- 11:00 Psi Patrol: Wielki Film** - film anim. Kanada/USA 2023
- 12:50 Tajna baza** - komedia USA 2022, reż. Henry Joost
- 15:00 Top Gun** - film sens. USA 1986, reż. Tony Scott
- 17:20 Top Gun: Maverick** - film sens. USA 2022
- 20:00 Iluzja** - thriller USA/F 2013, reż. Louis Leterrier
- 22:30 Zaginiona dziewczyna** - thriller USA 2014
- 01:30 Hellboy** - film fantasy USA 2004, reż. Guillermo del Toro, wyk. Ron Perlman

HBO

- 08:50 Pasażerowie** - film s.f. USA/Australia/Hongkong 2016 (115 min)
- 10:45 Eddie zwany Orłem** - film biograficzny Wlk. Brytania/Niemcy/USA 2016 (105 min)
- 12:30 Leonardo. Odkrywcą** - film anim. Irlandia/F/USA/Iran 2023, reż. Jim Capobianco, Pierre-Luc Granjon (100 min)
- 14:10 Na rauszu** - komediodramat Dania 2020, reż. Thomas Vinterberg, wyk. Mads Mikkelsen (115 min)
- 16:05 Green Book** - film biograficzny USA/Chiny/Japonia 2018 (130 min)
- 18:15 Zgadnij kto** - komedia sens. USA 2005 (105 min)
- 20:00 22 Jump Street** - kom. sens. USA 2014, reż. Phil Lord, Christopher Miller (110 min)
- 21:50 Lodowy szlak: Zemsta** - film sensacyjny USA 2025 (110 min)
- 23:40 Królowa ringu** - film biograf. USA 2024, reż. Ash Avildsen (130 min)
- 01:50 Zaginiona dziewczyna** - thriller USA 2014, reż. David Fincher (145 min)

CINEMAX

- 12:00 Barry Seal: Król przemytu** - film sens. USA 2017, reż. Doug Liman, wyk. Tom Cruise
- 13:55 Dziewięć Królowych** - film krym. Argentyna 2000
- 15:50 Ricky Bobby: Demon prędkości** - komedia USA 2006
- 17:40 Transformers** - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay
- 20:00 Nikt** - film sensacyjny USA/Japonia/Chiny 2021
- 21:30 Tożsamość Bourne'a** - thriller USA/Niemcy/Czechy 2002, reż. Doug Liman
- 23:30 Ad Astra** - film s.f. USA/Chiny/Brazylia 2019

ROMANCE TV

- 09:30 Górski lekarz** (8,1/8)
- 13:20 Inga Lindström: Meandry miłości** - film obycz. Niemcy 2007, reż. Oliver Dömmgenget
- 15:05 Statek marzeń**
- 17:00 Lilly Schönauer: Okrężna droga do szczęścia** - dramat obycz. Niemcy/A 2009, reż. Holger Barthel
- 18:55 Falk** (3/6) - serial obycz.
- 20:00 Kryminalne zagadki Mazur: Krwawe pieniądze** - serial krym. Niemcy 2024
- 21:55 Mój brat, jego spadek i ja** - komedia Niemcy 2011
- 23:50 Miłość jak ze snu?** - dramat obycz. USA 2019

CANAL+ PREMIUM

- 09:55 Zmierzch** - film fantasy USA/Wlk. Brytania 2008 (120 min)
- 11:55 Lapu-Capu** (237)
- 12:10 Nowa fala** - film bio graficzny Francja/USA 2025 (105 min)
- 13:55 Wicked** - musical USA/Wlk. Brytania/Kanada 2024, reż. Jon M. Chu, wyk. Cynthia Erivo, Ariana Grande (165 min)
- 16:40 Cudowne życie** - komediodramat Francja/Kanada 2025, reż. Ken Scott (100 min)
- 18:20 Pod gwiazdzistym niebem** - komedia romant. USA 2025, reż. Michelle Danner, wyk. Alex Pettyfer (100 min)
- 20:00 Przepis na morderstwo** - komediodramat Wlk. Brytania/Francja/USA 2026 (110 min)
- 21:50 Jeniec wojenny** - film sens. USA/Filipiny 2025, reż. Louis Mandyrol, wyk. Scott Adkins (115 min)
- 23:45 Najbogatsza kobieta świata** - komediodramat F/B 2025 (120 min)
- 01:45 3000 metrów nad Ziemią** - film sensacyjny USA 2025 (90 min)

TVN FABUŁA

- 08:00 Lekarze IV** (6,7)
- 10:00 Sonic 2. Szybki jak błyskawica** - film anim. USA/Japonia/Kan./Wlk. Bryt. 2022
- 12:40 Mean Girls** - komedia USA 2024, reż. Samantha Jayne, Arturo Perez Jr.
- 15:00 Tajna baza** - kom. USA 2022, reż. Henry Joost, Ariel Schulman, wyk. Owen Wilson
- 17:20 Top Gun: Maverick** - film sensacyjny USA 2022
- 20:00 Nietykalki** - komediodramat Francja 2011
- 22:30 Simona Kossak** - film biograficzny Polska 2024

AMC

- 08:50 Ślepy traf** - dramat kryminalny USA 2013
- 10:45 Uliczny wojownik** - film sens. USA/Japonia 1994
- 12:45 Powrót na błękitną lagunę** - film przyg. USA 1991
- 14:50 Legenda Zorro** - film przygodowy USA 2005
- 17:40 Ip Man 4** - film przyg. Hongkong/Chiny 2019
- 19:50 Kuloodporny** - film fantasy USA/Kanada 2003
- 22:00 Droga do Palomy** - thriller USA 2014, reż. Jason Momoa, wyk. Jason Momoa
- 23:55 Kraina złoczyńców** - film sens. USA 2014

AXN

08:55 FBI: Most Wanted V (5/13) - serial krym. USA 2024
09:55 Rekrut: Feds (19,20,21,22/22) - serial sens.
13:55 Rekrut VI (1/10)
14:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (14,15,16,17,18/23) - serial krym. USA/Kan. 2001
20:00 Snajper: Kolejne starcie - film sens. USA/Niemcy/RPA 2010, reż. Claudio Fäh
21:55 Snajper: Duch wojnika - thriller USA 2016
23:50 Maksimum ryzyka - film akcji USA 1996

EPIC DRAMA

08:00 Panna Scarlet V (5,6,1/6) - serial krym.
11:20 Agenci NCIS XVIII (3,4/16) - serial krym.
13:10 Agenci NCIS: Los Angeles XVIII (21/24)
14:00 Agenci NCIS XVIII
15:55 Panna Marple (1/4) - serial krym. Wlk. Bryt. 2004
17:55 Poirot: Zło czai się pod stołcem VIII (1/2) - serial krym.
20:00 Detektyw Murdoch: Panika w parku XIX - serial krym. Kan./Wlk. Brytania 2026
21:00 Inspektor Ricciardi II
23:15 Hiszpańska księżniczka
00:30 Panna Scarlet V

TVN STYLE

11:30 Love the Look (1) - program rozrywkowy Polska 2026
12:30 Teraz one (1)
13:00 Jestem z Polski XVIII (1,4/14) - serial dok.
15:00 Bitwa o gości (9)
16:00 Ostre cięcie (1)
17:00 Zgłosz remont (10)
18:00 Ugotowani w parach (13) - reality show Polska 2023
19:00 Kuchenne rewolucje
21:05 Teraz one (1) - program rozrywkowy Polska 2026
21:40 Top Model (5)
23:05 Nagi raj. Wielka Brytania - reality show Wlk. Bryt. 2025

TVN TURBO

09:00 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (4/17)
09:30 Jeździć, obserwować II
10:15 Moto kombait (4)
11:00 Ciężarówka przez pół świata (4/8) - serial dok.
12:00 Mobilni mechanicy (7)
12:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (16,4/17)
16:45 Zawodowi handlarze (4)
17:30 Jeździć, obserwować VIII
18:15 Z drugiej ręki (4)
19:00 Wojny samochodowe
20:00 MMA: King's Arena: Gala w Łodzi (na żywo)
00:05 Naprawy nie do naprawy

BBC FIRST

08:00 Co ludzie powiedzą? IV
08:30 Shakespeare i Hathaway
10:30 Morderstwa w Midsomer VI (4) - serial krym.
12:35 Ojciec Brown XI (5,6,7/10) - serial krym.
15:35 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi II
17:35 Z pamiętnika połoźnej XI
18:50 Śmierć z dala od palm III
19:55 Śmierć pod palmami XII
21:00 Lynley (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
22:00 Milczący świadek XXV
00:00 Po powodzi II (1/6)

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (5,6/18)
10:30 Z Archiwum X III (10,11,12,13/24) - serial s.f.
14:10 Dzień Niepodległości - film s.f. USA 1996, reż. Roland Emmerich
17:15 Szklana pułapka - film akcji USA 1988, reż. John McTiernan, wyk. Bruce Willis
19:50 Helikopter w ogniu - dramat wojenny USA/Wlk. Brytania 2001, reż. Ridley Scott, wyk. Josh Hartnett
22:50 Uproszczona - thriller USA/Francja 2008
00:45 Zakłamanie

HGV

09:05 Nowa Maja w ogrodzie (22, 23, 24) - magazyn
10:40 Uratuj swój ogród (27)
11:35 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy (9,10/12)
12:35 Dobrze zrobione w domu (2) - mag. Polska 2026
12:45 Zgłosz remont (1)
13:40 Weekendowa metamorfoza (3, 4) - reality show
15:35 Polowanie na ogród IX
17:15 House Hunters (7, 8, 9)
18:55 Weekendowa metamorfoza (1, 2, 3) - reality show
21:45 Mieszkanie na miarę
23:35 Aloha, nowy dom! (1, 2)

BBC LIFESTYLE

07:50 Mistrzowie ceramiki
10:10 Ekskluzywne hotele
11:10 Najdroższe brytyjskie domy II - serial dokumentalny
12:15 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (2/6) - serial dok.
13:20 Mistrzowie szycia (1, 2)
15:45 Zapraszam do stołu: wielka porcja (2) - reality show
17:45 Najlepszy konsultant ślubny (5) - pr. rozrywkowy
19:00 Na bogzam: sekrety pierwszej klasy - serial dok.
20:00 Wielkie amerykańskie wypieki (7, 8) - pr. rozrywkowy
22:00 Seksi miłoścy dookoła świata - Christiane Amanpour

COMEDY CENTRAL

08:00 Hoży doktorzy (5/24)
08:30 Teoria wielkiego podrywu VI (6,7,8,9,10,11,12,13,14,15, 16, 17/24) - serial kom. USA 2012
13:30 Przyjaciele II (11,12,13, 14,15,16/24) - serial kom.
16:35 Duchy II (9,10/22)
17:50 Kosmiczna załoga - komedia USA 1999
20:00 Planeta Singli. Osiem Historii (2/8) - serial obycz.
21:00 The Office PL IV (10,11,12) - serial komediowy
22:55 Comedy Club (7, 8)
00:00 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:05 Na sygnale
10:20 Ranczo III (5/13)
11:20 Na dobre i na złe
12:20 Rodzinka.pl XIX (2,3)
13:35 Ojciec Mateusz 34 (8,9) - serial krym. Polska 2026
15:30 Komisarz Alex XXVI (4)
16:30 Ranczo III (6/13) - serial komediowy Polska 2008
17:30 Czarne chmury (8)
18:35 Stawa większa niż życie (5/18) - serial wojenny
19:40 Ojciec Mateusz 34 (10,11,12) - serial krym.
22:50 Polska 2026, wyk. Piotr Polk
22:35 Ranczo III (7,8/13)
00:30 Komisarz Alex XXVI

CANAL+ KUCHNIA

14:35 Domowa piekarnia Kucharskiego (3, 4)
15:30 Nie bój ryby! (11)
16:00 Jamie: uczta za mniej (4)
17:05 Jamie Oliver (9)
18:05 Jakubiak rozgryza Małą
18:35 Wyjątkowe smaki miast
19:50 Po Bali: podróż do serca Indonezji (2) - serial dok.
20:50 Włoska uczta (9,10)
21:50 James Martin: hiszpańska przygoda (6) - serial dok.
22:45 Tajemnice indyjskich smaków (8) - pr. rozrywkowy
23:10 W ogródku warzywnym Julie (3) - mag. poradnikowy

CANAL+ DOMO

09:30 Patent na zieleń (5)
10:00 Daleko od miasta XVI (7)
10:30 Ucieczka na wieś XXII
12:15 Nasz nowy dom w Grecji
13:10 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo
14:10 Wielkie projekty
15:20 Gardeners' World (26)
16:30 Tomasz Pałowski (5)
17:00 Kupione i co dalej? (5)
17:30 Room service. Hotele od kuchni (1/6) - serial dok.
18:00 Daleko od miasta XVI
19:00 Dom w miesiąc (3, 4)
20:00 Generalna odbudowa
21:00 Wielkie projekty X
22:00 W mieście czy na wsi

PLANETE+

11:25 Krajobrazy świata
12:30 Średniowieczne serce Czech (1) - serial dok.
13:05 Polska z góry. Nad wodą
13:35 Ocalić raj II (1)
14:45 Najdłuższe ostępy Europy II (5/5) - serial dok.
15:50 Wielki powrót łososa
16:55 Podróż do wnętrza chmur (1) - serial dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (65,66)
18:40 Polska z góry IV (2,3/10)
19:40 Johnny Depp - film dok.
20:50 Mia Farrow. Cienie sławy
22:00 Yvan Jayne - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

11:00 Od samochodu do domu
12:00 Kroniki policyjne
13:00 Złomowisko PL V
15:00 Nic do zgłoszenia (7/8)
16:00 Bracia Collins biorą się do roboty - serial dok.
17:00 Ciężarówka przez Route 66 (7/7) - serial dok.
18:00 W oku cyklonu: łowcy burz (1) - serial dok.
19:00 Fani czterech kópek: w trasie II (4) - serial dok.
20:00 W oku cyklonu III (9)
21:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (11)
22:00 Alaska: Przetwać na krańcu świata - serial dok.

TVP HISTORIA

14:30 Popietuszko. Wolność jest w nas (1) - serial hist.
15:55 Flesz historii (781)
16:25 Powstanie warszawskie. Pragnienie wolności - film dok.
17:00 Królowe, które zmieniły świat (4/6) - serial dok.
17:55 Na kłopoty Bednarski (6)
19:05 Zapomniane dyktatury w Europie (1/2) - serial dok.
20:00 Największe tajemnice monarchii (5) - serial dok.
21:05 Przysięga Ireny V - dramat wojenny Polska/Kan. 2023
23:15 Zaginiony w akcji II - film sensacyjny USA 1985

HISTORY

10:10 Wojny magazynowe XVII
11:10 Niewyjaśnione tajemnice wszechświata (2/8)
12:05 Starożytni kosmici XIV
13:05 Jak to wyjaśnić: tajemnice UFO (5/6) - serial dok.
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (10/22)
14:55 Gwiazdy lombardu: skarby Ameryki II (1/8)
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Dzikie Zachód: legenda Siedzącego Byka (2/2)
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Starożytni kosmici
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (7,8/18)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Katastrofy pod lupą (3,4/8) - serial dok. USA 2024
10:00 Katastrofa w przestworzach XI (2,3,4,5,6,7/13)
16:00 Morskie megamaszyny
17:00 Krwawe pieniądze: tajemnice nazistowskiej gospodarki - serial dok.
19:00 Spacer bez końca: Chiny (3,4/4) - serial dok.
20:00 Premiera: Afryka: dom dzikiej przyrody - serial dok.
00:00 Ciemna strona świata V (10/10) - serial dok. USA 2025
01:00 Żłapać przemysłnika IX

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII
09:00 Wielkie wycieczkowce
11:00 Architektura z odzysku
12:00 Straż graniczna IX (8,10)
13:00 Rolnicy. Podlasie (7)
16:00 Podróż Gienka i Jastrzębia II (5/6) - serial dok.
17:00 Olimpia. Narodziny igrzysk - film dok. F 2017
18:00 Najniebezpieczniejsze drogi do szkoły (2) - serial dok.
19:00 Jak to wyjaśnić III (9/20)
20:00 Świat z góry. Zamki II
21:00 Mont Saint-Michel
22:00 Wygrać z żywiołem (8)
23:00 Poza kontrolą (16) - serial dok. Francja 2018

BBC EARTH

08:55 Planeta doskonała: kulisy
10:05 Niezwykłe wyspy tropikalne (1/3) - serial dok.
11:10 Przez nieznaną Afrykę
12:10 W okowach mrozu V (7)
15:15 Malownicze trasy kolejowe V (1,2/10) - serial dok.
17:15 David Attenborough i cuda natury IV - serial dok.
17:50 Dzikie połow (3/8)
18:45 Planety (4/5) - serial dok.
19:55 Ziemia widziana z orbity
20:55 Życie na pustkowiu: powroty - serial dok.
22:00 W okowach mrozu (7/10) - serial dok. USA 2013

POLSAT VIASAT HISTORY

07:20 1945: dni, które zmieniły świat (2) - serial dokumentalny Wlk. Brytania 2025
08:25 Człof: najważniejsza broń II wojny światowej - serial dokumentalny Australia 2025
10:35 Naziści: korzenie zła - serial dok. Kanada 2025
13:30 Najgroźniejsi ludzie Hitlera - serial dokumentalny
18:10 Historia sprawiedliwości (1,2,3/10) - serial dokumentalny Kanada 2026
21:00 Świta Hitlera (1,2,3/6) - serial dok. Wlk. Bryt. 2025
00:30 II wojna światowa: cena imperium (3/13) - serial dok.

Od A do Z

BATMAN ★★★★★

film s.f., USA/Wlk. Brytania
1989, reż. Tim Burton, wyk. Michael Keaton, Jack Nicholson, Kim Basinger

20:00 | **warner tv**

Pierwsza opowieść z kinowego cyklu o stróżu prawa w toczonym przez zbrodnie Gotham City: sugestywna wersja popularnego komiksu w ujęciu Tima Burtona. Przebój na miarę kano- nu gatunku.

BŁĄD ★★

thriller, Nowa Zelandia/Wlk. Brytania 2024, reż. Christine Jeffs, wyk. Elizabeth Banks, Simon McBurney, Mickey Sumner

20:00 | **canal+ premium**

Pytanie o lekarską odpowiedzialność: podczas rutynowej operacji doświadczona pani chirurg zleca studentowi dokończenie zabiegu, a jego błąd prowadzi do nieoczekiwanych komplikacji i śmierci pacjentki.

CHRISTY ★★★★★

film biograficzny, USA 2025, reż. David Michôd, wyk. Sydney Sweeney, Ben Foster, Merritt Wever

21:45 | **canal+ premium**

Sydney Sweeney w zaskakującej roli Christy Martin, mistrzyni zawodowego boksu z przełomu wieków, walczącą o wyniki sportowe, ale i zmagającą się z przemocą domową i nie do końca określoną seksualnością.

COMA ★★

thriller, USA 1978, reż. Michael Crichton, wyk. Geneviève Bujold, Michael Douglas, Richard Widmark

22:30 | **warner tv**

Zdaniem Michaela Crichtona nawet amerykańscy lekarze muszą dorabiać do pensji. Ale żeby od razu handlować ludzki- mi organami do przeszczepów? Z czasem jednak kamień milowy w rozwoju gatunku.

ELEKTRA ★★

film sens., USA/Kanada/Szwajcaria 2006, reż. Rob Bowman, wyk. Jennifer Garner, Goran Visnjic, Kirsten Prout

21:55 | **stopklatka**

Komiks „Daredevil” na ekranie ciąg dalszy: wojownicza przyszłości, zabójczyni na zlecenie, zamiast zamordować samotnego ojca i jego córkę, broni ich przed innymi zbirami.

Arco



FOT. MATERIAŁY PRASOWE

FILM ANIMOWANY

FRANCJA/USA/WIELKA BRYTANIA 2025, REŻ. UGO BIENVENU

HOLLAND ★★

thriller, USA 2025, reż. Mimi Cave, wyk. Nicole Kidman, Matthew Macfadyen, Jude Hill

23:45 | **hbo**

Nicole Kidman jako przykładna pani domu, zona i matka, która zaczyna podejrzewać męża o zdradę. Przyjaciół, z którym dzieli się tym podejrzeniem, i odkrywa znacznie bardziej poruszającą prawdę.

INCEPCJA ★★★★★

film sens., USA/Wlk. Brytania 2010, reż. Christopher Nolan, wyk. Leonardo DiCaprio, Ellen Page, Joseph Gordon-Levitt

22:10 | **cinemax**

Christopher Nolan igra z podświadomością: Leonardo DiCaprio jako ścigany przez wszystkich złodziej snów, który ma szansę na rehabilitację, jeśli zaszczerpi pewną ideę w cudzym umyśle. Intrygujące.

INTERSTELLAR ★★

film s.f., USA/Wlk. Brytania/Kanada 2014, reż. Christopher Nolan, wyk. Matthew McConaughey, Anne Hathaway, Jessica Chastain

23:54 | **tvn**

Christopher Nolan szuka swojej „2001: Odysei kosmicznej”: kiedy zniszczona Ziemia zaczyna buntować się przeciwko człowiekowi, grupa badaczy szuka nowej siedziby, korzystając z tunelu czasoprzestrzennego.

KOLIBER ★★

film sens., Wlk. Brytania/USA 2013, reż. Steven Knight, wyk. Jason Statham, Agata Buzek, Vicky McClure

22:05 | **tv puls**

Jason Statham jako żołnierz po przejściach, który ukrywa się w mrocznych zakamarkach Londynu, korzystając z możliwości zmiany tożsamości, lecz w poczuciu zagrożenia zmienia się w maszynę do zabijania.

KRAWIEC**Z PANAMY ★★★★★**

thriller, USA/Irlandia 2001, reż. John Boorman, wyk. Pierce Brosnan, Geoffrey Rush, Jamie Lee Curtis

22:40 | **ale kino+ hd**

Czytając Johna Le Carré: skompromitowany szpieg na zesłaniu w Panamie, szukając możliwości powrotu do centrali, wymusza współpracę na krawcu, który zamiast informacji podsuwa mu fałszywki.

LUSTRA ★★

horror, USA/Rumunia/Niemcy/Francja 2008, reż. Alexandre Aja, wyk. Kiefer Sutherland, Paula Patton, Cameron Boyce

23:50 | **stopklatka**

Były policjant po przejściach zostaje nocnym stróżem, ale złe demony przeszłości nie przestają go atakować i próbują wdrzeć się do jego świata za pośrednictwem luster. Plus Kiefer Sutherland.

10:00 | **canal+ premium**

★★★★★

Nagrodzona w Annecy, wyróżniona Feliksem i nominowana do Oscara opowieść o dziewczynie z przyszłości, która ochrania podróżującego w czasie tęczowego chłopca i pomaga mu wrócić do jego rzeczywistości.

PSZCZELARZ ★★

film sens., USA/Wlk. Brytania 2024, reż. David Ayer, wyk. Jason Statham, Emmy Raver-Lampman, Josh Hutcherson

20:00 | **tv puls**

Kiedy sąsiadka agenta na emeryturze zabija się w wyniku internetowego oszustwa, Jason Statham postanawia ją pomścić. Nie wie, z kim zadarł, ale oni także nie wiedzą, jak bezwzględny jest przeciwnikiem.

SKĄD WIEŚP? ★★

komedja romantyczna, USA 2010, reż. James L. Brooks, wyk. Reese Witherspoon, Paul Rudd, Owen Wilson

22:40 | **polsat**

Młoda kobieta na życiowym zakręcie i mężczyzna w podobnej sytuacji: być może będą do siebie pasować, jeśli tylko uda im się odnaleźć. Niestety, niewypał Jamesa L. Brooks („Czułe słowa”). Szkoda.

VANILLA SKY ★★

thriller, USA/Hiszpania 2001, reż. Cameron Crowe, wyk. Tom Cruise, Penélope Cruz, Cameron Diaz

22:45 | **tv p 1**

Z hiszpańskiego na hollywoodzkie: głośne „Otwórz oczy” na nowo. Bogaty utracuszek między zazdrosną narzeczoną i nieznaną dziewczyną. Penélope Cruz i Tom Cruise jako kochankowie także poza kadrem.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1101)
08:30 Pociąg do Polski (5)
- serial dok. Polska 2026
09:05 U Pana Boga w ogródku
09:55 Ojciec Mateusz XXII (3)
- serial krym. Polska 2019
10:55 Komisarz Alex XXVI (5)
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Taize - Dom serca (2)
13:05 Ssaki (2/6) - serial dok.
14:10 Rolnik szuka żony.
Odwiedziny (4) - serial dok.
14:30 Lalka (5) - serial obycz.
16:00 Zaraz wracam (17,18)
17:00 Telexpress
17:35 Daję słowo - Maciej
Ortoś (45) - talk-show
18:40 Jaka to melodia? (5975)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda



20:25 Gra z Cieniem II (5)
- serial krym. Polska 2026,
wyk. Natalia Rybicka
21:25 Rolnik szuka żony (5)
22:20 Rolnik szuka żony.
Odwiedziny (5)
22:45 Vanilla Sky - thriller
*** USA/Hiszp. 2001, reż.
Cameron Crowe, wyk.
Tom Cruise, Pené-
lope Cruz (145 min)
01:10 Minghun - dramat
*** obycz. PL 2024, reż. Jan
P. Matuszyński, Paul
Dugdale, wyk. Marcin
Dorociński (100 min)

MEZEO

13:35 Steinway & Sons
14:00 Francesco Tristano:
Frescobaldi, Berio, Frances-
chini, Bach - muzyka klas.
15:20 Mozart: XXXVIII sym-
fonia - Deutsche Kammerphil-
harmonie, Gerd Albrecht
15:45 Ensemble Correspond-
dances, Sébastien Daucé: Lully
- Prague Spring Festival
17:20 Brahms: Kwintet
smyczkowy G-dur, nr 2 op. 111
- Takács Quartet, Nabuko Imai
18:00 Giuseppe Verdi:
Trubadur - opera Włochy 2022
20:30 Orkiestra Filharmonii
Narodowej, Krzysztof
Urbański: Mozart, Górecki
22:00 Sinfonia Varsovia,
Jacek Kasprzyk: Mahler,
Krauze - Wratislavia Cantans
23:25 Renaud Capuçon:
skrzypce bez granic

TVP2 **D3**

05:10 Barwy szczęścia
- serial obycz. Polska 2026
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie
- pobudka (7696) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
(7696) - mag. Polska 2026
11:00 Jak to się mówi,
czyli Kasia u Bralczyka
11:40 The Voice of Poland
14:00 Familiada (3143)
- teleturniej Polska 2026
14:35 Koło fortuny (2094)
15:10 Szansa na sukces.
Opole 2027 (5) - show
16:10 Europa da się lubić
- nowe pokolenie (5) - tele-
turniej Polska 2026, program
prowadzi Katarzyna Zielińska
17:15 Tak to leciało! (90)
18:15 Omnibus - szybci
i mądry (47) - teleturniej
19:10 Rodzinka.pl XIX (4)



20:00 Gala wręczenia Na-
grody Literackiej NI-
KE 2026 - transmisja
21:40 Kocham Cię, Polsko!
(4) - quiz Polska 2026
23:10 Kwiątki polskie duże
(13) - mag. Polska 2026
00:10 Dzień z życia artysty
- mag. kulturalny
00:50 Point Break - na fali
*** (Point Break) - film
sens. Chiny/Niemcy/
USA/Austria/Włochy/
Kanada 2015, reż. Eric-
son Core, wyk. Edgar
Ramírez (115 min)

PULS 2

08:05 Aukcja w ciemno II
08:35 Boso przez świat
09:45 Zemsta Różowej
Pantery - komedia kryminalna
Wlk. Brytania/USA 1978
11:50 Na tropie Różowej
Pantery - komedia kryminalna
Wlk. Brytania/USA/Francja/
Włochy/Hiszpania 1982
13:50 Książę i kowal - film
fantasy Czechy/Słowacja 2014
16:05 Szkoła czarów
- film fantasy Czechy 2025
18:45 Stoliczku nakryj się
- film fantasy Niemcy 2008
20:00 Grizzly - horror USA/
Kanada 2015, reż. David Hackl,
wyk. James Marsden, Thomas
Jane, Piper Perabo, Scott Glenn
21:50 Żelazny orzeł 2 - film
sens. USA/Kanada/Izrael 1988
00:00 Dzielnica strachu IV
(3,4) - serial kryminalny

POLSAT **D3**

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (3229)
- mag. Polska 2026
11:50 Mulan - film akcji USA/
Chiny 2020, reż. Niki Caro,
wyk. Yifei Liu, Donnie Yen,
Gong Li, Jet Li, Jason Scott Lee
14:15 Twoja twarz brzmi
znajomo (230) - program
rozrywkowy Polska 2026
16:30 Awantura o kasę (295)
- teleturniej Polska 2026
17:40 Hitster. Muzyczna gra
przebojów (2) - program
muzyczny Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport,
pogoda - wiadomości
19:15 Wypasiona Kuchnia (35)
- serial kom. Polska 2026
19:35 Być gwiazdą (5) - cykl
reportaży Polska 2026



19:55 Dancing with the
Stars. Taniec z gwiaz-
dami (188) - program
rozrywkowy Polska 26
22:40 Skąd wiesz?
*** (How Do You Know)
- komedia roman-
tyczna USA 2010, reż.
James L. Brooks, wyk.
Reese Witherspoon,
Paul Rudd, Owen
Wilson (145 min)
01:05 Wjak morderstwo
*** - komedia kryminalna
Polska 2021, reż. Piotr
Mularuk (145 min)

TV4

07:00 Wielkie tajemnice
historii IV (19,11/25)
08:50 A na deser... (14)
09:00 Galileo
11:00 Mini Galileo
11:10 Sztuka ścigania się
w deszczu - komediodramat
USA 2019, reż. Simon Curtis
13:35 Patrol - film sens. USA
2006, reż. Andrew Davis, wyk.
Kevin Costner, Ashton Kutcher
16:35 Speed - niebezpieczna
szybkość - film sens. USA
1994, reż. Jan de Bont
18:55 Uroczysko V (7,8)
- serial krym. Polska 2026
20:05 Sprawiedliwi.
Trójiasto IV (17,18,19,20)
- serial krym. Polska 2026
00:05 STOP Drogówka (380)
- mag. policyjny Polska 2026
01:05 Wielkie tajemnice
historii IV (20,18/25)

TVN **D3**

05:10 Zamieszkać na plaży VI
(7/14) - serial dok. USA 2019
05:35 Uwaga! (7745) - mag.
05:50 Ukryta prawda (32/60)
06:40 Kuchenne rewolucje:
Karpacz - Izba pod Śnieżką 33
(5) - reality show Polska 2026
07:35 Lalka - making of
07:45 Dzień Dobry TVN (5795)
- magazyn Polska 2026
11:30 Kobieta na krańcu
świata XVII: Republika Konga
(6/8) - cykl reportaży Polska 26
12:40 Co za tydzień (1263)
- magazyn Polska 2026
13:20 Azja Express (5)
15:05 Skarb Mikołajka (Le
trésor du Petit Nicolas)
- komedia Francja/Belgia 21,
reż. Julien Rappeneau (140 min)
17:25 Program rozrywkowy
17:55 Nowa Szlagowska (2)
19:00 Fakty, sport, pogoda



19:45 MasterChef (5)
- show Polska 2026
21:20 Poskromienie
*** złończy - komedia
romantyczna Polska
2022, reż. Anna
Wieczur-Bluszcz, wyk.
Magdalena Lamparska,
Mikołaj Roznerski,
Piotr Cyrwus (145 min)
23:45 Interstellar - film s.f.
*** USA/Wlk. Brytania/
Kanada 2014, reż.
Christopher Nolan,
wyk. Matthew McCo-
naughey (215 min)

METRO **D3**

08:20 Klan z Alaski III (21/32)
- serial dok. USA 2016
09:20 The Floor (9, 10)
10:45 Step Up 4 Revolution
- film muzyczny USA 2012
12:45 Twarzą w twarz (5)
- serial obyczajowo-sens.
13:50 Diagnosta IV (5,6)
- serial obycz. Polska 2019
15:50 Belle Epoque (9,10/10)
- serial krym. Polska 2017
17:50 Kryminalni II (4,5)
- serial krym. Polska 2005
20:00 Wallander - serial krym.
Wlk. Brytania/Szwecja/USA/
Niemcy 2008, wyk. Kenneth
Branagh, Richard McCabe
22:05 Chyłka - Kasacja
(2,3/6) - serial kryminalny
00:00 Zbrodnie z pierwszych
stron gazet VII (7/14)
01:00 Szpital (46/67)
02:00 Szkoła (8/67)

TV PULS **D3**

06:00 Taki jest świat (39)
06:35 Kobra - oddział
specjalny XXVI (12/14)
07:30 Don Matteo: Boski
detektyw XIII - serial krym.
09:35 Rodzinny interes
11:35 Goście, goście III:
Rewolucja - komedia Francja/
Belgia/Czechy 2016
13:50 Król rozrywki (The
Greatest Showman) - film bio-
graf. USA/Chiny 2017 (125 min)
15:55 Był sobie pies (A Dog's
Purpose) - film przygodowy
USA/Indie 2017 (120 min)
17:55 Był sobie pies 2 (A Dog's
Journey) - film przyg. USA/
Chiny/Indie/Hongkong 2019,
reż. Gail Mancuso (125 min)

20:00 Pszczelarz (The
Beekeeper) - film
sens. USA/Wielka
Brytania 2024, reż.
David Ayer, wyk.
Jason Statham, Emmy
Raver-Lampman, Josh
Hutcherson (125 min)
22:05 Koliber (Humming-
bird) - film sensacyjny
Wlk. Brytania/USA
2013 (120 min)
00:05 Tropem mordercy
(Damaged) - film sens.
USA/Wlk. Brytania
2024 (125 min)

TVN7 **D3**

05:30 Wiza na miłość: pierw-
sze spotkanie III - serial dok.
06:35 Bez kompleksów (1)
07:25 Bugs Bunny Builders
- serial anim. USA 2022
07:55 Lassie, wróć! - film
przygodowy Niemcy 2020,
reż. Hanno Olderdissen
10:00 The Floor (15, 16)
11:25 Top Model (5)
12:50 Ukryta prawda
(37,38/60) - serial fab.-dok.
14:50 Szpital św. Anny
(45,46/50) - serial obycz.
16:50 Detektywi III (40/60)
- serial fabularno-dok.
17:50 Ostatni władca wiatru
(Le dernier maître de l'air)
- film przyg. USA 2010 (130 min)

20:00 Top Gun: Maverick
**** - film sens. USA 2022,
reż. Joseph Kosinski,
wyk. Tom Cruise, Miles
Teller, Jennifer Con-
nelly, Val Kilmer, Jon
Hamm (170 min)
22:50 Godziny szczytu II
(Rush Hour 2) - film
sens. USA/Hongkong
2001, reż. Brett Rat-
ner, wyk. Jackie Chan,
Chris Tucker (115 min)
00:45 Ścigane (Close) - film
*** sens. Wlk. Brytania/
USA 2019 (120 min)

STOPKLATKA

08:00 Komisarz Rex VIII (12,10/13) - serial sens.
10:00 Hudson i Rex V (2,3,4/20) - serial krym.
13:00 Komisarz Rex - Powrót do Wiednia (6/6) - serial krym.
15:05 Miś - komedia Polska ******** 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym, Barbara Burska, Ewa Bem (140 min)
17:25 Cztery pancerni i pies (1,2) - serial wojenny
20:00 Incydent (Breakdown) ******* - thriller USA 1997, reż. Jonathan Mostow, wyk. Kurt Russell, J. T. Walsh, Kathleen Quinlan, M.C. Gainey (115 min)
21:55 Elektra - film sens. ****** USA/Kanada/Szwajcaria 2006, reż. Rob Bowman, wyk. Jennifer Garner, Goran Visnjic (115 min)
23:50 Lustra (Mirrors) ******* - horror USA/Rumunia/Niemcy/F 2008, reż. Alexandre Aja, wyk. Kiefer Sutherland (140 min)
02:10 Fuga - dramat obyczajowy Czechy/Polska/ ******** Francja/Szwecja 2018, reż. Agnieszka Smoczyńska (130 min)

KINO POLSKA

07:40 Polska Kronika Filmowa 43B/73 - reportaż Polska 1973
07:55 Podróż za jeden uśmiech - film przyg. Polska 1972, reż. Stanisław Jędryka
09:45 Ada, to nie wypada - komedia Polska 1936
11:40 Gdzie jest generał - komedia Polska 1964
13:45 Janosik - film przyg. Polska 1974, reż. Jerzy Passendorfer, wyk. Marek Perepeczko, Ewa Lemańska
16:40 C.K. dezerterzy, cz. 1 - film przygodowo-wojenny Polska/Węgry 1986, reż. Janusz Majewski, wyk. Marek Kondrat, Zoltán Bezerédy
18:35 C.K. dezerterzy, cz. 2 - film przygodowo-wojenny Polska/Węgry 1986, reż. Janusz Majewski
20:00 Ziarno prawdy - thriller Polska 2015, reż. Borys Lankosz, wyk. Robert Więckiewicz, Jerzy Trela, Magdalena Walach
22:25 Zabawa, zabawa - dramat obyczajowy Polska 2018, reż. Kinga Dębska, wyk. Agata Kulcsa, Maria Dębska
00:00 Kamienie na szaniec - dramat woj. Polska 2014, reż. Robert Gliński, wyk. Tomasz Ziętek, Marcel Sabat, Kamil Szeptycki, Magdalena Kolesnik

ALE KINO+

10:15 Gorzko - film krótkom. Polska 2024 (45 min)
11:00 Tim Burton: Potwór w kinie - film dok.
12:15 Pan Tadeusz - film ******** kostiumowy Polska/Francja 1999, reż. Andrzej Wajda (180 min)
15:15 Monster - thriller ******** Japonia 2023, reż. Hirokazu Kore-Eda, wyk. Sakura Ando (150 min)
17:45 Moi synowie (Jouer avec le feu) - dramat obycz. F/Belgia 2024, reż. Delphine Coulin, Muriel Coulin, wyk. Vincent Lindon (145 min)
20:10 Oddział dla zuchwanych II (1,2/6) - miniserial Wlk. Brytania 2025, wyk. Jack O'Connell
22:40 Krawiec z Panamy ******** (The Tailor of Panama) - thriller USA/Irl. 2001, reż. John Boorman, wyk. Pierce Brosnan (135 min)
00:55 Wszystkie odcięcia światła (All We Imagine as Light) - dramat obycz. Francja/Indie/Luksemburg/Holandia/Włochy/Szwajcaria/USA/Belgia 2024 (140 min)

POLSAT FILM

08:05 Był sobie kosmos
09:55 Jeźdźcy smoków III
10:55 Prezent nocnej furii - film anim. USA 2011
11:30 Zew krwi - film przyg. USA/Kanada 2020
13:35 Pani Doubtfire - kom. USA 1993, reż. Chris Columbus
16:05 Stan obłączenia - thriller USA 1999, reż. Edward Zwick
18:35 Planeta Małp - film s.f. USA 2001, reż. Tim Burton
21:00 W stronę słońca - thriller USA/Japonia 2005
23:00 Randka na weselu - komedia USA 2016

FILMBOX+ ONE

07:55 Strażnik Teksasu VI
10:55 Vera VI (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2016
12:50 Tootsie - komedia USA 1982, reż. Sydney Pollack
15:10 Znachor - melodramat PL 1981, reż. Jerzy Hoffman
18:00 Morderstwa według Agathy Christie: Entliczek pentliczek (2) - film krym. Francja/Szwajcaria 2009
20:00 Vera VII (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2017
22:00 Kod Merkury - film sensacyjny USA 1998
00:10 Czerwony świt - film sensacyjny USA 2012

TVP KULTURA

08:00 Liturgia prawosławna
09:05 Ojciec Leoncusz
09:40 Przysiąg nad Biblią (31) - program religijny
10:05 Kroniki Sherlocka Holmesa - serial krym.
11:15 Kosmos 1999 II (11/24) - serial sensacyjny
12:20 Panna Maliczewska - spektakl teatralny
14:15 Fanfan Tulipan ****** (Fanfan la Tulipe) - film przyg. F 2003, reż. Gérard Krawczyk (110 min)
16:05 Nad Niemnem (4/4) - serial obyczajowy
17:15 Studio Kultura (708)
18:05 Biała bluzka - spektakl teatralny Polska 2025
20:00 Gala wręczenia Nagrody Literackiej NIKE 2026 - transmisja
21:45 Porozmawiajmy szczerze (25)
22:25 Intymność na planie - film dok. Austria 2024
23:25 Acid Rain - film anim. Polska 2019 (40 min)
00:0563. KFPP w Opolu (220) - festiwal Polska 2026
01:05 Maudie - film biograficzny Kanada/Irlandia 2016, reż. Aisling Walsh, wyk. Ethan Hawke, Sally Hawkins (120 min)

WARNER TV

10:50 Dziedzic Maski - komedia USA/Niemcy/F/Australia 2005, reż. Lawrence Guterman
12:40 Sok z żuka - komedia USA 1988, reż. Tim Burton
14:35 Jackie Chan: Pierwsze uderzenie - film sens. Hongkong 1996, reż. Stanley Tong
16:10 Rewolwer i melonik - film sensacyjny USA 1998
17:55 Facet z ogłoszenia - komedia romant. USA 2005
20:00 Batman - film s.f. USA/Wlk. Brytania 1989
22:30 Coma - thriller USA 1978, reż. Michael Crichton

PARAMOUNT

08:30 Psi Patrol: Wielki Film - film anim. Kanada/USA 2023
10:25 Dzień Dobry TV - kom. USA 2010, reż. Roger Michell
12:50 Ostatni władca wiatru - film przygodowy USA 2010
14:55 Bogowie Egiptu - film fantasy USA/Australia/Chiny/Hongkong 2016
17:30 Iluzja - thriller USA/F 2013, reż. Louis Leterrier
20:00 Uproszczona - thriller USA/F 2008, reż. Pierre Morel
22:00 Liberator II - film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy
00:00 Dredd - film s.f. Wlk. Brytania/RPA/Indie 2012

HBO

09:25 Rodzina Potworów ****** **nickich** - horror USA/Węgry 2022, reż. Rob Zombie (110 min)
11:15 Mój mistrz - komedia ******* Wł. 2025, reż. Andrea Di Stefano (120 min)
13:15 Król rozrywki - film ******** biograficzny USA/Chiny 2017, reż. Michael Gracey (105 min)
15:00 W stronę słońca ******* - film s.f. USA/Wlk. Brytania 2007 (105 min)
16:45 Wasza Wysokość ****** - komedia USA 2011, reż. David Gordon Green, wyk. Danny McBride (100 min)
18:25 Anakonda - horror ****** USA 2025, reż. Tom Gormican (95 min)
20:00 Motocykliści - dramat ******* obycz. USA 2023, reż. Jeff Nichols, wyk. Austin Butler (115 min)
21:55 Koszmar minionej ****** **lata** - horror USA/Aus./Kan. 2025, reż. Jennifer Kaytin Robinson, Jim Gillespie (110 min)
23:45 Holland - thriller ****** USA 2025 (105 min)
01:30 Piekłne wakacje ****** - horror USA/Kanada 2023 (90 min)

CINEMAX

13:35 Wallace i Gromit - Kłątwa królika - film anim. Wlk. Brytania/USA/Francja/Irl. 2005
15:00 Kłamca, kłamca - kom. USA 1997, reż. Tom Shadyac
16:25 Whiplash - dramat obyczajowy USA 2014
18:15 Ave, Cezar! - komedio-dramat USA/Wlk. Brytania/Japonia 2015, reż. Ethan Coen, Joel Coen, wyk. Josh Brolin
20:00 Świat w płomieniach - thriller USA 2013
22:10 Incepcja - film sens. USA/Wlk. Brytania 2010
00:40 Prawo ulicy (1,2/13)

ROMANCE TV

13:20 Inga Lindström: W letnim domu - romans Niemcy 2005, reż. Heidi Kranz
15:05 Lost w Fusecie: Ślad cieni, część 2. - film kryminalny Niemcy 2024
17:00 Katie Forde: Moja szalona rodzina - komedia romantyczna Niemcy 2017
18:55 Falk (4/6) - serial obycz.
20:00 Przepis na miłość - film obyczajowy USA 2019
21:50 Lena Lorenz: Rodzice dla mojego dziecka (1/4) - serial obycz. Niemcy/Austria 2021
23:45 Bachmannowie - Stan zagrożenia - kom. Niemcy 2026

CANAL+ PREMIUM

08:20 Zmieniokształtni 2 ****** - film fantasy Niemcy 2026 (100 min)
10:00 Arco - film animowany ******** Francja/USA/Wlk. Brytania 2025 (85 min)
11:25 Miss Potter - film biograficzny Wlk. Brytania/USA 2006 (90 min)
12:55 Kawałek po kawałku ******* - film anim. USA/Dania/Australia/Hongkong 2024 (95 min)
14:30 Premierowa jazda
14:45 Morderstwo w ambasadzie - film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
16:10 Saga »Zmierzch« ****** - Księżyc w nowiu - melodramat USA 2009, reż. Chris Weitz (130 min)
18:20 Kopnięci w czasie ****** - komedia Francja/Belgia 2025 (100 min)
20:00 Błąd - thriller Nowa Zelandia/Wlk. Brytania 2024 (105 min)
21:45 Christy - film biograficzny USA 2025, reż. David Michôd (130 min)
23:55 Królestwo - dramat obycz. PL 2025 (110 min)
01:45 Stara wariatka - horror ****** Argentyna/Hiszpania 2025 (95 min)

TVN FABUŁA

08:05 Lekarze IV (9,10)
10:00 Kosmiczny mecz 2: nowa era - film anim. USA/Wlk. Bryt./Kan./Aus./Singapur 2021
12:35 Kompas szkieletora - film przyg. USA 2022
14:20 Mój przyjaciel delfin - film przyg. USA/Kanada 2011
16:40 Diuna: Część druga - film przyg. USA/Kanada 2024
20:00 Legion samobójców - film sens. USA 2016
22:40 Domówka - komedia USA 2023, reż. Calmatic
00:45 Och, Karol! - kom. Polska 1985, reż. Roman Zaluski

AMC

07:30 Czyste szaleństwo - komedia USA 1980
09:45 Uciekająca panna młoda - komedia USA 1999
12:10 Lara Croft: Tomb Raider - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Japonia/Niemcy 2001
14:15 Lepiej być nie może - komedia USA 1998
17:10 Pogromcy duchów - komedia sens. USA 1984
19:20 Zapowiedź - thriller USA/Wlk. Brytania/Aus. 2009
22:00 Droga smoka - film sensacyjny Hongkong 1972
00:15 Klient - film sens. USA 1994, reż. Joel Schumacher

AXN

08:05 Walker: Strażnik Teksasu III (3,4/18) – serial krym.
10:00 Rekrut VI (2,3,4,5,6/10)
14:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (19,20,21,22,23/23) – serial krym. USA/Kan. 2001
20:00 Snajper: Duch wojnika – thriller USA 2016, reż. Don Michael Paul, wyk. Chad Michael Collins, Billy Zane
22:15 Snajper: Ostatni strzał – film akcji USA 2017
00:00 Underworld: Przebudzenie – horror USA/Kan. 2012, reż. Måns Mårland, Björn Stein

EPIC DRAMA

08:50 Panna Marple VI (3/3)
10:45 Poirot: Przegrany gość V
11:55 Poirot V (3,4,5/8) – serial krym. Wlk. Brytania 1993
15:15 Dalgliesh (2,5/6) – serial krym. Wlk. Brytania 2021
19:05 Projekt Błękitna Księga II (8/10) – serial s.f.
20:00 Rodzina Hardacre'ów (2/6) – serial obycz. Wlk. Brytania/Irlandia 2024
21:00 Morderstwo w małym mieście II (4) – serial krym.
21:55 A.B.C. (2/3)
22:55 Rodzina Hardacre'ów
23:55 Detektyw Murdoch XVII (15,16/24) – serial krym.

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (2)
12:30 Love the Look (2) – program rozrywkowy Polska 2026
13:30 Jestem z Polski XVIII (2,16,11/14) – serial dok.
16:35 Teraz one (2)
17:10 Do zobaczenia III (2/10)
17:45 Bitwa o gości (10)
18:45 Kuchenne rewolucje (2, 3) – reality show
20:45 Ostre cięcie (2)
21:50 Kobieta na krańcu świata XVII: Nowa Zelandia (5/8) – cykl reportaży
22:50 Azja Express (5)
00:35 No to leć! (1)

TVN TURBO

10:45 Wojny samochodowe (5)
11:45 Z drugiej ręki (5) – mag.
12:30 Jeździć, obserwować
13:15 Duda kontra Szafranski
14:00 Polski supersamochód
14:45 Zawodowi handlarze (5)
15:30 Naprawy nie do naprawy
16:15 Kupione, zrobione, sprzedane (1/10) – serial dok.
17:15 Ciężarówką przez pół świata (5/8) – serial dok.
18:15 Raport końcowy (8/8)
18:40 Mobilni mechanicy (9)
19:25 Wojny samochodowe
21:25 Zawodowi handlarze (5)
22:10 Kupione, zrobione, sprzedane (1/10) – serial dok.

BBC FIRST

08:30 Śmierć z dala od palm III
09:35 Duma i uprzedzenie
11:40 Ale akcja! – serial kom.
13:35 Morderstwa w Midsomer
17:50 Z pamiętnika położnej XI
18:55 Detektyw z Chelsea III
19:55 Śmierć pod palmami XII (4/8) – serial krym. Wlk. Brytania/Francja 2023
21:00 Pomost (1/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2024
22:00 Line of Duty – Wydział wewnętrzny III (6/6)
23:45 Lynley (3/4)
00:45 Po powodzi II (1/6)

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (8/18)
09:35 Z Archiwum X III (14,15,16,17/24) – serial s.f.
13:15 The Hunting Party II (11/13) – serial krym. USA 2026
14:10 Szklana pułapka – film akcji USA 1988
16:45 2012 – film katas. USA 2009, reż. Roland Emmerich
20:00 Reż. Roland Emmerich
22:20 Szklana pułapka II II – film akcji USA 1990
00:50 Z Archiwum X III (18/24) – serial s.f. USA/Kanada 1996

HGV

08:00 Uratuj swój ogród (27)
08:55 Nowa Maja w ogrodzie
11:05 Polowanie na ogród III
12:40 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy (9,10/12)
13:40 Letnia chata na lata XIII
15:45 Zgłoś remont (1)
16:45 Weekendowa meta-morfoza (4, 5, 6) – reality show
19:45 House Hunters (10, 1, 2) – reality show Polska 2018
21:25 Dorota inspiruje (4, 5)
23:20 Ekstremalnie wymagający kupujący (1/8) – serial dok.
00:15 Najbrzydszy dom Ameryki VII (1/6) – serial dok.

BBC LIFESTYLE

10:45 Mistrzowie szycia
14:15 Na bogato: sekrety pierwszej klasy – serial dok.
15:10 12 smaków miasta
16:25 Majorka: śródziemnomorskie smaki (1)
16:55 Stacey Dooley wpada na weekend II – serial dok.
17:55 W 80 kilo dookoła świata
18:55 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (3/6) – serial dok.
20:00 Karaibi: raj miliardersów
21:00 Winnice Australii i Gary Barlow – serial dok.
22:00 Najlepszy konsultant słubny (5) – pr. rozrywkowy
23:15 Glukozowa Bogini

COMEDY CENTRAL

08:00 Hoży doktorzy (10/24)
08:30 Teoria wielkiego podrywu VI – serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywu VII (4,5/24) – serial kom.
13:30 Przyjaciele II
17:30 Baywatch: Słoneczny patrol – komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania/Chiny 2017
20:00 Planeta Singli. Osiem Historii (3,2/8) – serial obycz.
22:00 The Office PL (1,2/12)
23:05 Comedy Club (1, 2)
00:05 Miasteczko South Park X (6,7,8/14) – serial anim.

TVP SERIALE

08:15 Na sygnale – serial obyczajowy Polska 2026
08:50 Stawka większa niż życie (4,5) – serial wojenny
11:15 Cztery pancerni i pies (7,8) – serial woj. Polska 1970
13:35 Ojciec Mateusz 34
15:30 Komisarz Alex XXVI (5) – serial krym. Polska 2026
16:25 Ranczo III (9/13)
17:30 Cztery pancerni i pies (1,2) – serial wojenny Polska 1970, wyk. Janusz Gajos
19:50 Ojciec Mateusz 35 (8,12,13) – serial krym.
22:45 Ranczo III (10,11/13)
00:40 Rodzinka.pl XIX (3,4)

CANAL+ KUCHNIA

11:40 Klejnoty Morza Śródziemnego – serial dok.
12:30 Hiszpańskim szlakiem z Gonzalo – serial dok.
13:30 Poza Bali (3)
14:30 James Martin: hiszpańska przygoda (7/20)
15:25 Jelit vs. mózg
15:50 Bosacka rusza w Polskę
16:25 Włoska uczta (9,10)
17:30 U sąsiadów w kuchni XVI
18:55 Jakubiak rozgryza Polskę
19:25 Nie bój ryby! (12, 1)
20:15 m jak mięso (6, 7)
21:15 Anthony Bourdain X
23:45 Hongkong od kuchni (1)

CANAL+ DOMO

09:10 Twój kawałek ogrodu
10:10 Gardeners' World (32)
11:20 Pokochaj swój ogród (5)
12:15 Ucieczka na wieś XXV
14:15 Wielkie projekty X
15:15 Mały metraż w wielkim stylu II (1,2) – serial dok.
16:15 W mieście czy na wsi
17:15 Projekty marzeń (6/12)
18:10 Tomasz Pagowski. Remont u ciebie (4) – mag.
18:35 Daleko od miasta XVI (8)
19:05 Ucieczka na wieś XXII
21:00 Wielkie amerykańskie rancza (1,2) – serial dok.
22:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę (5/20) – serial dok.

PLANETE+

13:30 Ocali raj II (2)
14:40 Wielki powrót fososia
15:50 Sekretne życie fok
16:55 Podróż do wnętrza chmur (2) – serial dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (67,68)
18:40 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace IV (4,5/10)
19:40 Henry Ford. XX-wieczny życiorys – film dok.
20:50 Opowiedz nam Iggy
22:00 Premiera: Śmierć na Cyprze (5) – serial dok.
23:10 Jimmy Sommerville. I Feel Love – film dok. F 2025

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Być jak da Vinci
09:00 Złomowisko PL V
11:00 Kwatery Hitlera (3/10)
12:00 Bracia Collins biorą się do roboty – serial dok.
13:00 Wyścigi po antyki
14:00 Ocalić dom: Interwencja – reality show
16:00 Zawodowcy: drwale II
17:00 Nic do zgłoszenia (7/8)
18:00 Od samochodu do domu
19:00 Kroniki policyjne:
20:00 Ocalić dom: Interwencja – reality show USA 25
22:00 W oku cyklonu III (9)
23:00 Kroniki policyjne: Szwecja II – serial dok.

TVP HISTORIA

14:00 Flesz historii (781)
14:30 Popiełuszko. Wolność jest w nas (2) – serial hist.
16:00 Ostatni szpieg (1)
16:55 Starożytny Egipt – kroniki imperium (5/8)
17:55 Na kłopoty Bednarski (7)
19:00 Gry wojenne (2/6)
20:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (4/10)
20:55 Polskie 100 lat (16)
21:25 Dom pod Dwoma Orlami
22:25 Przysięga Ireny V – dramat woj. Polska/Kanada 2023
00:35 Być we Lwowie – film dokumentalny Polska 1993

HISTORY

13:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (9/18)
14:00 Tajemnice Dolnego Śląska II (4) – serial dok.
14:25 David Duchovny: archiwum tajemnic II (17)
15:20 Starożytni kosmici XVIII
16:10 Największe tajemnice świata VII (5) – serial dok.
17:10 Naziści: droga do kapitulacji (1,2) – serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
20:00 Tom Hanks: II wojna światowa (15/20) – serial dok.
21:00 Wielka inżynieria z Dolphem Lundgrenem (1/8)
22:00 Absurdy przeszłości II

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Premiera: Eva Zu Beck: przekroczyć granice II (5/6)
13:00 Odkopać historię
14:00 Makro inżynieria IV (4)
15:00 Premiera: Burzliwa historia Tudorów – serial dok.
16:00 Premiera: Klucz do przepowiadania (8/10)
17:00 Tajemnice wojny: Blitzkrieg (1,2/3) – serial dok.
19:00 Śladami tajemnic: Ziemia Święta – film dok.
20:00 Premiera: Afryka: dom dzikiej przyrody – serial dok.
23:00 Burzliwa historia Tudorów

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII (42)
09:00 Z klimatem i z pasją
10:00 Działkowcy III (5)
12:00 Wojny magazynowe IX (7,8,15/20) – serial dok.
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (7,8/20)
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII (37,38,39,40) – serial dok.
21:00 Podglądacz przyrody (1, 1) – mag. przyrodniczy
22:00 Rolnictwo w Ameryce: Kraina śmieciowego jedzenia – film dok. Francja 2024
23:00 Najstraszniejsze napady (2/8) – serial dok. USA 2023

BBC EARTH

11:00 Niezwykłe wyspy tropikalne (2/3) – serial dok.
12:05 David Attenborough i cuda natury III (4/6)
12:35 W okowach mrozu V
13:35 Przez nieznaną Afrykę
14:40 Planeta doskonała (5/5)
15:40 Planeta doskonała: kulisy
16:45 Życie na pustkowiu IV
18:40 Gordon Buchanan: przez Gobi na wielbłądzie
19:50 Błękitna Planeta II (4/7)
21:00 Niezwykłe wyspy tropikalne (2/3) – serial dok.
22:10 W okowach mrozu (8/10) – serial dok. USA 2013

POLSAT VIASAT HISTORY

08:35 Zaginione mumie Inków (2/2) – serial dokumentalny Wielka Brytania 2025
09:40 Machu Picchu: kamienne miasto – film dok.
10:50 Historia Troi – serial dok. Wlk. Brytania 2025
13:05 Zaginione miasta Czyngis-chana (1,2) – serial dok.
15:10 Linie frontu – serial dok. Wlk. Brytania 2020, wyk. Trevor Nichols
21:00 Ci, którzy przeżyli: katastrofa w Andach (1,2,3/3) – serial dok. Wlk. Bryt. 2024
00:00 Military ranking (1,2/10) – serial dokumentalny

Od A do Z

BLACK ADAM ★★★

film s.f., USA 2022, reż. Jaume Collet-Serra, wyk. Dwayne Johnson, Aldis Hodge, Pierce Brosnan

22:40 | tvn

Z kolejną wizytą w uniwersum DC Comics, gdzie po 5 tysiącach lat powraca staroegipski potężny heros, gotów wymierzać swoiście pojmnowaną sprawiedliwość. Ale czy świat XXI wieku jest na nią gotowy?

CASH OUT ★★

film sens., USA 2024, reż. Randall Emmett, wyk. John Travolta, Kristin Davis, Lukas Haas

20:00 | tv puls

John Travolta jako włamywacz uwięziony wraz z bratem w banku, który właśnie mieli obrabować. Sytuacja wydaje się bez wyjścia, ale policyjnym negocjatorem okazuje się dawna kochanka. Do przewidzenia?

DAMA Z SZANGHAJU ★★★★★

dramat krym., USA 1948, reż. Orson Welles, wyk. Rita Hayworth, Orson Welles, Everett Sloane

20:00 | tvp kultura

Kino gatunków Orsona Welleśa: łowca przygód zamieszany w rywalizację dwóch graczy o atrakcyjną kobietę. A w tle hollywoodzka legenda o Welleśie próbującym zniszczyć mit swej żony Rity Hayworth.

DIABEŁ ★★

dramat społeczny, Polska/USA 2024, reż. Błażej Jankowiak, wyk. Eryk Lubos, Paulina Gałązka, Aleksandra Popławska

20:40 | polsat

Byli komandos, weteran wielu misji, wraca w rodzinne strony, wstrząsane bezpardonową wojną gangów, która dotyka także jego rodzinę. Wkracza do akcji, przyjmując brutalne reguły gry – znane z pola walki.

FANFAN TULIPAN ★★

film przyg., Francja 2003, reż. Gérard Krawczyk, wyk. Vincent Perez, Penélope Cruz, Didier Bourdon

21:40 | tvp kultura

Gerard Krawczyk przypomina bohatera z czasów Ludwika XV – w kolorze, z Vincentem Perézem i Penélope Cruz zamiast Gérarda Philipe'a i Giny Lollobrigidy, wprawdzie z polskim udziałem, ale i tak oryginalny lepszy.

Rozejm



FOT. MATERIAŁY PRASOWE

DRAMAT WOJENNY

HISPANIA 2025, REŻ. MIGUEL ÁNGEL VIVAS. WYK. MIGUEL HERRÁN, ARÓN PIPER, JAVIER PEREIRA

NACIĄGACZE ★★★

kom. krym., USA/Wlk. Brytania 2003, reż. Ridley Scott, wyk. Nicolas Cage, Sam Rockwell, Alison Lohman

22:00 | warner tv

Drobny oszust dowiaduje się, że jest ojcem nastoletniej córki: znaleźć z nią wspólny język nie będzie łatwo, chociaż dziewczyna okaże się nieodrodną córką swego ojca. Plus brawurowy Nicolas Cage.

PO ŚLADACH**MORDERCY ★★**

film sens., USA 2021, reż. Randall Emmett, wyk. Emile Hirsch, Megan Fox, Bruce Willis

20:00 | stopklatka

Bruce Willis i Megan Fox jako para agentów FBI na tropie handlu żywym towarem, co nieoczekiwanie wiąże się z serią zabójstw na Florydzie. Po uprowadzeniu agentki jej towarzysze mają niewiele czasu.

PODZIEMNY**KRAJ ★★★★★**

dramat psychologiczny, USA/Niemcy 1999, reż. David Fincher, wyk. Edward Norton, Brad Pitt, Helena Bonham Carter

22:30 | cinemax

David Fincher o stresach japiszonów: młody biznesmen na krawędzi załamania spotyka przewodnika, który pomaga mu zagospodarować skrywaną dołąd agresję. Mroczne, dwuznaczne, kontrowersyjne.

POPIELUSZKO.**WOLNOŚĆ JEST W NAS ★★★**

film biograficzny, Polska 2008, reż. Rafał Wieczyński, wyk. Adam Woronowicz, Józef Glemp, Marcin Klejno

23:15 | tvp 2

Filmowa biografia księdza Jerzego Popiełuszki, kapłana "Solidarności" zamordowanego przez funkcjonariuszy SB w 1984 roku i wyniesionego na ołtarze w 2010 roku. Plus Adam Woronowicz w roli tytułowej.

RUST.**LEGENDA ZACHODU ★★★**

western, USA 2024, reż. Joel Souza, wyk. Travis Fimmel, Alec Baldwin, Frances Fisher

21:50 | canal+ premium

Alec Baldwin jako starzejący się znużony rewolwerowiec, który uwalnia spod szubienicy wnuka, skazanego za zabicie lokalnego ranczera. Film głośny ze względu na przypadkową śmierć operatora na planie.

SMAK WIŚNI ★★★★★

dramat psychologiczny, Iran/Francja 1997, reż. Abbas Kiarostami, wyk. Homayoun Ershadi, Abdolrahman Bagheri, Afshin Khorshidbakhtari

23:30 | tvp kultura

Złota Palma w Cannes '97 dla eseju irańskiego mistrza Abbasa Kiarostamiego: dlaczego nie warto popełniać samobójstwa? Pytanie raczej szokujące, odpowiedź zaskakująca głębią i mądrością.

20:00 | cinemax

★★★★

W sowieckim gułagu w 1941 r. spotykają się dwie grupy hiszpańskich jeńców: więzionych przez Stalina obrońców republiki w wojnie domowej i faszystowskich żołnierzy wspierających Hitlera w podczas II wojny.

SWEAT ★★★

dramat obycz., Polska/Szwecja 2019, reż. Magnus von Horn, wyk. Magdalena Kolesnik, Julian Świeżewski, Aleksandra Konieczna

23:45 | ale kino+ hd

Osiem nagród w Gdyni. Instruktor fitnessu zawdzięczająca sukces social mediom, nierozważnym zdaniem doprowadza do ciężkiego pobicia swego psychofana.

WARTOŚĆ**SENTYMENTALNA ★★★★★**

komedia, Norwegia/Francja/Niemcy/Dania/Szwecja/Wlk. Brytania/Turcja 2025, reż. Joachim Trier, wyk. Renate Reinsve, Stellan Skarsgård, Inga Ibsdotter Lilleaas

21:40 | hbo

Grand Prix w Cannes, Oscar (i osiem nominacji) oraz kilkadziesiąt innych nagród dla opowieści o wstrząsie, jaki dotyka dwie siostry, kiedy pojawia się ich ojciec, niewidziany od dzieciństwa.

ZAŁĘK**KOSZMARÓW ★★★★★**

thriller, USA/Meksyk/Kanada 2021, reż. Guillermo del Toro, wyk. Bradley Cooper, Cate Blanchett, Toni Collette

23:55 | hbo

W czasach Wielkiego Kryzysu wędrowny kuglarz uczy się manipulowania swoją widownią, ale posuwa się o krok za daleko. Efekt w ujęciu Guillerma del Toro: cztery nominacje do Oscara (w tym film roku).

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

07:30 Studio Raban (451)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Zaraz wracam (15)
09:00 Ranczo II (9/13)
10:00 Komisarz Alex II (8)
11:00 Ojciec Mateusz XXII (4)
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:35 Rok w ogrodzie extra
12:50 Ssaki (2/6) – serial dok.
14:00 Splotane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (627)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5976)
18:05 Klan – serial dok.
18:40 Akacja 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda
20:25 Studio Ligi Narodów
UEFA (na żywo)



20:35 Piłka nożna: Liga Narodów UEFA:
4. kolejka grupy B4
– mecz w Zenicy:
Bośnia i Hercegowina
– Polska (na żywo)
23:15 Ostatni pojedynek
– film dok. Hiszpania 26
00:25 Balans bieli (143)
– mag. Polska 2025
01:05 Ucieczka z Los Angeles (Escape from L.A.)
– film s.f. USA 1996,
reż. John Carpenter,
wyk. Kurt Russell,
A.J. Langer (110 min)

MEZZO

11:40 Ensemble Correspondances, Sébastien Daucé: Lully
– Prague Spring Festival
13:10 Intermezzo
13:30 Giuseppe Verdi: Otello
– opera Hiszpania 2025
16:00 „Exhibition” w choreografii Sidi Larbi Cherkaoui,
„Ma mère l’Oye” w choreografii Jeroena Verbruggena
17:20 Intermezzo
17:30 Laurent Couson:
Requiem XIX – muzyka klas.
18:20 Jonas Kaufmann
i Ludovic Tézier w Baden-Baden:
Verdi, Ponchielli
20:30 Richter, enigma
23:00 Berliner Philharmoniker,
Kirill Gerstein, Kirill Petrenko:
Waldbühne 2022
00:35 Złotán Kodály: Closed:
Balet z prawdziwego życia
– balet Norwegia 2017

TVP2 **D3**

05:35 M jak miłość
06:25 Rodzina (nie od) święta
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie
– pobudka (7697) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
(7697) – mag. Polska 2026
11:45 Okrasa tamie przepisy
(383) – mag. kulinarny
12:30 Koło fortuny (2094)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1085)
14:35 Na sygnale
15:00 Koło fortuny – extra
15:05 La Promesa –
pałac tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (2095)
16:35 Familiada (3058)
17:20 Panna młoda – serial
obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1086)
18:50 Jeden z dziesięciu (21)
19:25 Barwy szczęścia



20:05 Barwy szczęścia – serial
obycz. Polska 2026
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” (1678)
20:50 M jak miłość – serial
obycz. Polska 2026
21:50 Na sygnale – serial
obycz. Polska 2026
22:20 Berlin Ku'damm '77 IV (5/6) – serial
obycz. Niemcy 2025
23:15 Popieluszek. Wolność jest w nas – film
biograficzny Polska 2008 (165 min)
02:00 Zaślubiona

PULS 2

10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia (1,2)
11:10 Gus. Mały – wielki
rycerz II (6,1/26) – serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele:
Naprzód lokomotywy! XXVII
12:00 Lwia straż (1/26)
12:35 Gumisie VI (7,8/18)
13:35 Smerfy – serial anim.
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI
16:00 Patryk Rozgwiezda
Show (1) – serial anim.
17:00 SpongeBob
Kanciarstwo IX (26,1/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod
zastaw XIX (15) – serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IV
23:00 Wstydlive choroby:
nietypowe przypadki

POLSAT **D3**

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – mag.
08:00 Trudne sprawy XXIII
– serial fab.-dok. Polska 2022
09:00 Dlaczego ja? 29 (53/60)
– serial fabularno-dok.
10:05 Wypasiona Kuchnia (20)
10:15 Dlaczego ja? 29
(54,55/60) – serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (24)
13:20 Gliniarze XVII (33,34)
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (24)
– serial fabularno-dok.
16:55 Gliniarze Śląsk (25)
18:00 Pierwsza miłość 50 (89)
– serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport,
pogoda – wiadomości
19:10 Wieczór
Rymanowskiego (1)
19:35 Wypasiona Kuchnia (36)
19:55 Milionerzy (139)



20:40 Diabeł – dramat
spółeczny Polska/
USA 2024, reż. Blazej
Jankowiak, wyk. Eryk
Lubos (140 min)
23:00 Wyścig śmierci
(Death Race) – film
s.f. USA/Niemcy/Wlk.
Brytania 2008, reż.
Paul W.S. Anderson,
wyk. Jason Statham,
Joan Allen (145 min)
01:25 Bez hamulców
(Premium Rush) – film
sens. USA 2012, reż.
David Koepp (115 min)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny
dom VIII (5) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
XII (33,34,35/65) – serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVI
(11,12) – serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XV
16:55 Łowcy skarbów. Kto da
więcej (453) – reality show
18:00 Policjantki i policjanci
XXV (25,26) – serial obycz.
20:05 Uroczysko VI (21)
– serial krym. Polska 2026
20:40 Sprawiedliwi –
wydział kryminalny XXI (21)
21:40 Sprawiedliwi.
Trójięmiasto IV (21) – serial krym.
22:45 Opowieści o zbrodni II
23:10 We krwi – film sens.
USA/Wlk. Brytania/Puerto
Rico 2014, reż. John Stockwell
01:30 Love Island (25)
02:30 Gwiazdy kabaretu (77)

TVN **D3**

05:15 Zamieszkać na plaży VI
(8/14) – serial dok. USA 2019
05:40 Uwaga! (7746)
05:55 Ukryta prawda (33/60)
06:50 Kuchenne rewolucje:
Kalinowiec – „Schabowy
i spółka” 28 (10) – reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5796)
11:20 Doradca smaku (21)
– mag. kulinarny Polska 2026
11:30 Kuchenne rewolucje:
Karpacz – Izba pod Śnieżką 33
(5) – reality show Polska 2026
12:35 Kuchenne rewolucje:
Bartoszyce – Gościnnia/
Piwem Podlane XXIV (1)
13:40 Ukryta prawda
15:45 Młode gliny II (1)
– serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (26)
17:55 Detektywi VII (26)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8101) – mag.



20:15 Na Wspólnej – serial
obycz. Polska 2026
20:50 The Floor. VIP Challenge (1) – teleturniej
21:30 Taskmaster (6)
22:40 Black Adam – film s.f.
*** USA 2022, reż. Jaume
Collet-Serra, wyk.
Dwayne Johnson, Aldis
Hodge (150 min)
01:10 Back to Black. Historia Amy Winehouse
(Back to Black)
– film biograficzny
Wlk. Brytania/USA/
Francja 2024 (150 min)

METRO **D3**

07:30 Szpital (53,54,55/67)
10:30 Sędzia Anna Maria
Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (2/67)
13:30 Bez kompleksów (2)
14:30 Za głosem serca
– telenowela Brazylia 2023
15:35 Magda M. IV (9)
– serial obycz. Polska 2007
16:45 The Floor (5, 6)
18:00 Złomowisko PL V (9)
– serial dok. Polska 2017
19:00 Kartoteka VIII
(12,13/30) – serial fabularno-
dokumentalny Polska 2015
21:05 Kryminalni II (13,1/13)
– serial krym. Polska 2005,
wyk. Marek Włodarczyk
23:15 Hannibal II (9/13)
– serial grozy USA 2014
00:20 Zbrodnie z pierwszych
stron gazet VII – serial dok.
01:20 Szpital (47/67)

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami V
(19,1/22) – serial krym. USA
1989, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział
specjalny XXVI (13,14/14)
10:00 Zaklinaczka duchów V
(20/22) – serial fantasy
11:00 Kotka – serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem
– telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV
– serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod
zastaw XIV (51,52) – serial
obyczajowy Polska 2024
17:00 Rodzinny interes
18:00 Lombard. Życie pod
zastaw XIX – serial obycz.
20:00 Cash Out – film sens.
*** USA 2024, reż. Randall
Emmett, wyk. John
Travolta, Kristin Davis,
Lukas Haas (115 min)
21:55 21 mostów
*** (21 Bridges) – film
sensacyjny USA/Chiny
2019, reż. Brian Kirk,
wyk. Chadwick
Boseman (120 min)
23:55 Tajna broń (Broken Arrow) – film sens.
*** USA 1996, reż. John
Woo (125 min)
02:00 Dzielnica strachu III
TVN7 **D3**
05:20 Ten moment (37)
– serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (65,66,67/69)
– serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda
(47,44,45/51) – serial fabu-
larno-dok. Polska 2022
11:50 W-11 Wydział Śledczy
– serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (44/60)
– serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (16)
– serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (10/67)
17:00 Sędzia Anna Maria
Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o
wszystko (20) – serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (26/60)
20:00 Hotel Paradise (23)
– real tv Polska 2026
21:00 Notre-Dame płonie
*** (Notre-Dame brûle)
– thriller Francja/
Włochy/Wlk. Brytania/
USA 2022, reż. Jean-
Jacques Annaud, wyk.
Samuel Labarthe, Jean-
Paul Bordes (145 min)
23:25 SexStory (No Strings Attached) – komedia
romant. USA/Wlk.
Brytania 2011, reż.
Ivan Reitman (130 min)
01:35 Mówię Wam (7) – mag.

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (244) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (13)
09:45 Górski lekarz XVIII (11,12/16) - serial obycz. Niemcy/Austria 2025
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher III (4,5/8)
14:00 Hudson i Rex: Koniec złych dni IV (16/16) - serial krym. Kan. 2022
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (20,21) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach V (6,2,5/10) - serial dok. Kan. 2008
20:00 Po śladach mordercy ****** (Midnight in the Switchgrass) - film sensacyjny USA 2021, reż. Randall Emmett, wyk. Emile Hirsch, Megan Fox (125 min)
22:05 Ekstradycja III (4,5) - serial sensacyjny Polska 1998, wyk. Marek Kondrat, Janusz Gajos, Henryk Bista
00:35 Naczelny dowódca ****** (General Commander) - film sens. USA/Wlk. Brytania/Filipiny/Węgry 2018 (115 min)

KINO POLSKA

07:30 Polska Kronika Filmowa 37A/77 - reportaż Polska 1977
07:40 Polska z góry Zamki, dworki, pałace IV (7,8/10)
08:45 Do przerwy 0:1 (3,4) - serial młodzieżowy
09:55 Wracając do Marka
10:55 Pan Wołodyjowski - film historyczny Polska 1968, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Tadeusz Łomnicki, Magdalena Zawadzka, Mieczysław Pawlikowski, Hanka Bielicka
14:30 Dzieciot - komedia Polska 1971, reż. Jerzy Gruza, wyk. Wiesław Gołas
16:30 Ostatnie dni - film wojenny Polska 1969
18:05 Cztery pancerni i pies (7,8) - serial wojenny Polska 1966, wyk. Janusz Gajos
20:00 Prawo ojca - dramat krym. Polska 1999, reż. Marek Kondrat, wyk. Marek Kondrat, Nina Roguż, Małgorzata Foremniak, Piotr Machalica, Dorota Landowska, Jeremi Jemiolowicz, Łukasz Nowicki
22:10 Słodko-gorzki - dramat obycz. Polska 1995, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Rafał Mohr, Rafał Olbrychski
00:05 Ciało - komedia Polska 2003, reż. Andrzej Saramonowicz, Tomasz Konecki, wyk. Rafał Królikowski

ALE KINO+

08:35 The Office PL (5,6/12) - serial kom. Polska 2021
09:45 Patience (1,2/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
11:45 Detektyw Foyle III (4/4) - serial krym.
13:45 Siła przetrwania ******** (Miracle on the Mountain) - film przyg. USA 2017, reż. Scott Waugh (120 min)
15:45 Perfect Days - komedia Niemcy/Jap. 2023, reż. Wim Wenders, wyk. Kōji Yakusho (150 min)
18:15 Zbrodnie na wybrzeżu, cz. II (1/2) - serial krym. Niemcy 2023
20:10 Sicario - film sens. USA/Meksyk/Hongkong 2015, reż. Denis Villeneuve, wyk. Emily Blunt, Benicio del Toro (145 min)
22:35 Edukacja XD (9,10/10) - serial obycz. Polska 2025, wyk. Tomasz Włosok, Michał Baliński
23:45 Sweat - dramat ******** obycz. Polska/Szwecja 2019, reż. Magnus von Horn, wyk. Magdalena Kolesnik, Julian Świeżewski (130 min)
01:55 Belfer III (6/8) - serial krym. Polska 2023

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin III
08:35 Przyjaciółki XXII (3,4)
10:30 Świat według Kiepskich (5,7,30,8,11,6/38) - serial kom.
14:15 To musi być miłość - komedia romant. Polska 2021
16:25 47 roninów - film fantasy USA/Wlk. Brytania/Japonia/Węgry 2013, reż. Carl Rinsch
18:45 Nomadland - dramat obyczajowy USA 2020
21:00 Ukojenie - thriller USA 2015, reż. Afonso Poyart
23:05 Bez skrępow Toma Clancy'ego - film sens. Niemcy/USA 2021, reż. Stefano Sollima

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple V (4/4) - serial krym. Wlk. Bryt. 2010
09:45 Vera V (4/4) - serial krym.
11:45 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher (1/4)
12:50 Poirot XI (3/4)
14:55 Morderstwa według Agathy Christie III (1)
17:05 Vera X (1/4)
18:55 Poirot V (4/8) - serial krym. Wlk. Brytania 1993
20:00 Czułe słowa - komediodramat USA 1983
22:50 Liberator - film sensacyjny USA/Francja 1992
01:05 Wykidajło - film sens. USA 89, reż. Rowdy Harrington

TVP KULTURA

08:20 Tamte lata, tamte dni
09:00 Rodzina Połanieckich (5) - serial obycz.
10:35 Jezioro Bodeńskie ****** - dramat obyczajowy Polska 1985 (100 min)
12:15 Paul Signac: złoty wiek dopiero nadejdzie - film dok.
13:10 Mąż pod łóżkiem - film krótkometrażowy Polska 1967 (40 min)
13:50 Kosmos 1999 II (13/24)
14:55 Fuks - komedia sens. PL ******* 1999, reż. Maciej Dutkiewicz, wyk. Agnieszka Krukówna (100 min)
16:35 Rodzina Połanieckich (6) - serial obyczajowy
18:15 Dobry tytuł (55)
18:55 Rawhide III (21)
20:00 Dama z Szanghaju ******** (The Lady from Shanghai) - dramat krym. USA 1948, reż. Orson Welles (100 min)
21:40 Fanfan Tulipan - film ****** przygodowy Francja 2003, reż. Gérard Krawczyk (110 min)
23:30 Smak wiśni (Ta'm e guilass) - dramat psychologiczny Iran/Francja 1997 (110 min)
01:20 Intymność na planie

WARNER TV

08:05 Prawo Agaty (2)
09:05 Bajer z Bel-Air IV
10:05 Pełniejsza chata IV
11:15 Teraz albo nigdy! II (13,1)
13:15 Bajer z Bel-Air IV
15:10 Pełniejsza chata IV (8,9,10,11/13) - serial kom.
17:30 Jackie Chan: Pierwsze uderzenie - film sens. Hongkong 1996, reż. Stanley Tong
19:05 Kontakt - film s.f. USA 1997, reż. Robert Zemeckis
22:00 Naciągacze - kom. krym. USA/Wlk. Brytania 2003
00:20 Godziny szczytu II - film sens. USA/Hongkong 2001

PARAMOUNT

09:20 Policyjna grupa pościgowa XXI - serial dok.
10:20 Pingwiny z Madagaskaru
10:50 Pompeje - film katas. USA/Niemcy 2014
13:00 Czarodziejki V
14:55 Pingwiny z Madagaskaru III (7/15) - serial anim.
15:20 Przyjaciół gangstera - kom. krym. F/Włochy 2003
17:15 Mission: Impossible - Rogue Nation - film sens. USA 2015, wyk. Tom Cruise
20:00 Zjawa - film przyg. USA/Tajwan/Hongkong 2015
23:15 Uprowadzona - thriller USA/Francja 2008

HBO

10:10 Harry Potter i komnata tajemnic - film przyg. Wlk. Brytania/USA 2002 (155 min)
12:45 Okiem Oscara - dramat ******** obycz. USA 2024, reż. Jay Silverman (110 min)
14:35 I'll Be Right There ******** - komedia USA 2023, reż. Brendan Walsh (95 min)
16:10 La Grazia - dramat ******** obycz. Wł. 2025, reż. Paolo Sorrentino (130 min)
18:20 Czas kruk - dramat ****** obycz. Wlk. Brytania 2025, reż. Dylan Southern (100 min)
20:00 Latarnie (8) - serial sens. USA 2026
21:05 Druga młodość (4) - serial obycz. USA 2026, wyk. Sharon Horgan
21:40 Wartość sentymentalna - komedia Norwegia/F/Niemcy/Dania/Szwecja/Wlk. Brytania/Turcja 2025, reż. Joachim Trier, wyk. Renate Reinsve, Stellan Skarsgård (135 min)
23:55 Zaulek koszarów ******** - thriller USA/Meksyk/Kanada 2021, reż. Guillermo del Toro, wyk. Bradley Cooper (150 min)

CINEMAX

07:50 Vitruvial - kom. B 2025
09:50 Świat w płomieniach - thriller USA 2013
12:00 Bez twojej miłości - film krótkom. Kanada 2024
12:20 Zapach kobiety - dramat obyczajowy USA 1992
14:55 Między nami bliźniętami - komediodramat USA 2014
16:30 Vitruvial - kom. B 2025
18:25 Małe miłości - dramat obycz. Hiszpania/Francja 2024
20:00 Rozejm - dramat wojenny Hiszpania 2025
22:30 Podziemny krąg - dramat psych. USA/Niemcy 1999

ROMANCE TV

08:30 Górski lekarz (4/8)
10:25 Diagnoza Betty (21,22/29) - serial obycz.
12:20 Statek marzeń
14:15 Piękna i miliarder na Bali - dramat obycz. USA 2024
16:05 Rejs ku szczęściu - serial obycz. Niemcy 2019
18:05 Górski lekarz (5/8)
20:00 Szalony dzień - komedia Niemcy 2022
21:55 Gabinet z widokiem na morze: Uparciuchy z Rugii (16) - serial obycz. Niemcy 2023
23:50 Górski lekarz (5/8)
01:40 Szalony dzień - komedia Niemcy 2022

CANAL+ PREMIUM

08:50 Łapu-Capu (237)
09:05 Długi weekend - film ******** obycz. Polska 2004, reż. Robert Gliński (75 min)
10:20 Kiedy nadchodzi jesień - dramat obycz. Francja 2024, reż. François Ozon (100 min)
12:00 MTV Unplugged
13:20 Dalajlama. Przez mądrość do szczęścia
14:55 Listy do Julii - komedia ******** romant. USA 2010, reż. Gary Winick (105 min)
16:40 Niania w Nowym Jorku ******** - komedia romantyczna USA 2007 (105 min)
18:25 Łapu-Capu (238)
18:30 Thelma - komedia USA/Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin (95 min)
20:05 Ekspedycja XD - kom. Polska 2026, reż. Maciej Bochniak (55 min)
21:00 Apollo w ogniu: Apollo Has Fallen (5/8) - serial sensacyjny Francja/Wlk. Brytania/USA 2026
21:50 Rust. Legenda ******** Zachodu - western USA 2024 (135 min)
00:05 Kopnęłabym cię, gdybym mogła - thriller USA 2025, reż. Mary Bronstein (110 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (21/50)
10:55 Lekarze V (4)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (22/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Top 100: filmy wszech czasów (3) - mag. filmowy
17:50 Tajna baza - kom. USA 2022, reż. Henry Joost, Ariel Schulman, wyk. Owen Wilson
20:00 Jack Reacher: Jednym strzałem - film sens. USA 2012
22:50 Magic Mike: Ostatni taniec - komedia USA 2022

AMC

09:00 Godzina do tyłu - romans USA 2017
10:55 Ip Man 4 - film przyg. Hongkong/Chiny 2019
13:15 Spokojny Amerykanin - dramat obycz. Wlk. Brytania/Niemcy/USA/Wietnam/Aus./Francja/Kanada 2002
15:15 Dzień Świstaka - komedia USA 1993
17:20 Uliczny wojownik - film sens. USA/Japonia 1994
19:25 Jeniec: Jak daleko nogi poniosą - dramat woj. Niemcy 01
22:00 Terror III - serial grozy
22:50 Anakonda III: Potomstwo - film s.f. USA/Rum. 2008

AXN

08:30 Ostry dyżur VI (14/22)
09:30 Castle VIII (10,11/22)
11:20 Rekrut VI (7,8/10)
13:15 Agenci NCIS X (18,19/24)
15:15 FBI VI (11,12/13)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (11,12/24)
19:05 Castle VIII (12,13/22)
21:05 FBI VI (3/13) – serial sensacyjny USA 2024
21:55 FBI: Most Wanted V (6/13) – serial krym.
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (11,12/24)
00:45 Castle VIII (12/22)

EPIC DRAMA

08:25 Detektyw Murdoch XVII (19/24) – serial krym.
09:20 Wszystkie stworzenia duże i małe III – serial obycz.
10:20 Lekarze na start
11:55 Panna Scarlet VI (2,3/6)
14:10 Agenci NCIS XVIII (7/16)
15:00 Panna Marple (4/4)
17:10 Dalgliesh (2/6)
19:00 Agenci NCIS XVIII (8/16)
19:55 Poirot V (7/8)
21:00 Montmartre (3/8)
22:10 Sherlock i córka (8/8)
23:05 Poirot V (7/8)
00:15 Agenci NCIS XVIII (8/16)
01:05 Panna Scarlet VI (3/6)

TVN STYLE

11:20 Dobrze zrobione w domu (5) – mag. Polska 2026
11:30 Zgłosz remont (10)
12:25 Ugotowani (7)
13:30 Kuchenne rewolucje
15:40 Ugotowani (3)
16:40 Mniej znaczy więcej. Live Better For Less (4, 5)
17:45 Kuchenne rewolucje
20:50 Kobieta na krańcu świata XVII: Nowa Zelandia (5/8)
21:50 Jestem z Polski XII (4/18) – serial dok. Polska 2023
22:50 Hotel Paradise (23)
23:45 Mój sąsiad morderca X
00:50 Apetyt na miłość (1)

TVN TURBO

08:25 DeFacto (4, 5)
09:15 Fani czterech kółek XVII
10:15 Złomowisko PL XI
11:15 Wojny samochodowe (1)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować III
18:00 Raport Turbo (5081)
18:15 Wojny samochodowe (5)
19:15 Kupione, zrobione, sprzedane (1/10) – serial dok.
20:15 Ciężarówką przez pół świata (5/8) – serial dok.
21:15 Zawodowi handlarze (5)
22:00 Raport Turbo (5081)
22:15 Polski supersamochód

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown V (5,6/15)
12:35 McDonald i Dodds (1/2)
14:15 Tajemnice Majorki (1/10)
15:10 Powrót do raju (1/6)
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Mid-somer XXI (4/4) – serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XII (5/8) – serial kryminalny
20:00 Harry Wild V (6)
22:00 Dyplomatkę (5,6/6)
00:00 Zbrodnie Saint-Pierre (9/10) – serial kryminalny

FX

08:00 Kości II (13/21)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (1/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (17,18/21)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (13/18)
12:50 FBI V (10/23)
13:45 Agenci NCIS (23,1/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (19,20/21)
17:25 Z Archiwum X III
19:15 FBI V (12/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (14,15/18)
22:00 The Hunting Party II (12/13) – serial krym. USA 2026

HGTV

11:00 Wymarzony dom za granicą – serial dok.
12:00 Wymarzony dom w 100 dni VI (10) – serial dok.
14:00 Odlotowy ogród (6)
14:35 Mieszkanie na miarę II
16:30 Polowanie na ogród – tarasy (3,4,5/5) – serial dok.
18:10 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy – serial dok.
19:10 Weekendowa meta-morfoza (4) – reality show
20:05 Zgłosz remont (1)
21:05 Dorota was urządził III
22:35 Dobrze zrobione w domu (3) – mag. Polska 2026

BBC LIFESTYLE

10:15 Bake off: zawodowcy (5)
11:15 Prawda o Koronie: dynastia Windsorów (3/5)
12:20 Mistrzowie ceramiki
13:20 Najlepszy konsultant ślubny (5) – program rozrywkowy Wlk. Brytania 2023
14:35 Wielkie brytyjskie wypieki (7) – pr. rozrywkowy
15:50 Mistrzowie szycia (1)
17:00 Zapraszam do stołu (1)
17:40 Masterchef: Australia
19:15 Zapraszam do stołu (1)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (8) – pr. rozrywkowy
21:00 Hotel Savoy (4)
22:00 Karaiby: raj miliardersów

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół IV (24/24)
08:55 Hoży doktorzy (9,10/24) – serial kom. USA 2001
09:55 Przyjaciele III (3,4, 5,6/25) – serial kom. USA 1996
11:55 Teoria wielkiego podrywku XI (8,9,10,11,12,13/24)
14:30 Dwóch i pół V
16:30 Przyjaciele III
18:30 Hoży doktorzy
19:30 Duchy II (11,12/22)
20:30 Przyjaciele II
22:30 The Office PL (3/12)
23:05 Comedy Club (3, 4)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex X
09:20 Rodzinka.pl VII (10/13)
09:50 Wyprawa w telenzane VII
10:30 Ranczo III (8/13)
11:20 M jak miłość
12:20 Komisarz Alex XXVI (5)
13:15 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz” (19) – felieton
13:30 Ojciec Mateusz (2,3)
15:30 Komisarz Alex X
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo III (10,11/13)
19:30 Ojciec Mateusz (4,3) – serial krym. Polska 2008
21:30 Ranczo III (12,13/13)
23:30 Ojciec Mateusz (5)
00:25 Na sygnale

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Kulisy wielkiej kuchni
12:45 Czy na pewno umiesz gotować zdrowo? (1, 2)
13:45 Eva Longoria w poszukiwaniu hiszpańskich smaków
14:40 U sąsiadów w kuchni
15:45 Domowa piekarnia Kucharskiego (2, 3) – mag.
16:40 Jamie Oliver (23, 24)
17:35 Gotuj taniej z Jamiem (4)
18:30 Jedz, podróżuj, smakuj
19:25 Maximum Foodie V (3,2)
20:20 Klejnoty Morza Śródziemnego – serial dok.
21:15 Anthony Bourdain IX
23:55 Top Chef (11)

CANAL+ DOMO

09:00 Patent na zieleń (7,8)
10:00 Gardeners' World (3)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty IX
13:05 W mieście czy na wsi
14:00 Adres: rezydencje marzeń (6) – reality show
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (17) – lifestyle
15:55 Meblokreacje (11, 1)
16:50 Gardeners' World (6)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty IV (2/6)
20:00 Daleko od miasta XI (7,8)
21:00 Adres: rezydencje marzeń (7) – reality show
22:05 Wielkie projekty X

PLANETE+

14:45 Najdziksze ostępy Europy (1/5) – serial dok.
15:45 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry VII (9,10/14)
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (69)
18:15 Polska z góry. Blokowska
18:40 Premiera: Polska z góry. Blokowska (6) – serial dok.
19:10 Mam zamek III (5)
19:45 Polowanie na króla piratów (1/3) – serial dokumentalny
20:50 Sekrety budowniczych piramid II (3/6) – serial dok.
22:00 Co kryje „Straż nocna” Rembrandta? – serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę V
09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Klan z Alaski (4/6)
12:00 Fani czterech kółek XVII
13:00 Człowiek kontra niedźwiedź (3/8) – serial dok.
14:00 Nagi instykt przetrwania: Ameryka Łacińska (5)
15:00 Złomowisko PL X
16:00 Kroniki policyjne
17:00 Od samochodu do domu
18:00 Przygody truckerki
19:00 Nagi instykt przetrwania IV (9/16) – serial dok.
21:00 Nic do zgłoszenia (8/8)
22:00 Od samochodu do domu

TVP HISTORIA

11:10 Marzenia są ciekawsze
11:50 Plaże Europy (2/6)
13:00 Zapomniane dyktatury w Europie (1/2) – serial dok.
14:00 Stawka większa niż życie (1/18) – serial wojenny
15:10 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziedziny II
18:25 Ex libris – mag.
18:55 Akcja Burza. To był zbiorowy obowiązek – film dok.
20:00 Zatoka śpiewgów II (10)
20:55 Berlin 1945. Dziennik miasta (2) – historia
22:00 Otcłhań: powstanie i upadek nazizmu (4/10)

HISTORY

11:10 Absurdy przeszłości: historie pełne ryzyka II (3)
12:10 Gwiazdy lombardu XX
12:50 Starożytni kosmici XIV
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (11/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (9/20) – serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Ranczo kosmitów VII (5)
17:10 II wojna światowa: walka o Europę (2/8) – serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VI (1/20) – serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
22:00 Największe tajemnice świata VII (5) – serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

11:00 Spacer bez końca: Chiny
12:00 Katastrofa w przestworzach XIX (3,4,1,3/10)
16:00 Ukryte pod miastami (3)
17:00 Zaginione skarby Biblii: tajemnice wiary – serial dok.
18:00 Gufag – system śmierci
19:00 Piekło pod wodą: II wojna światowa IV (3/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XX (5/10) – serial dok.
21:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny III
22:00 Premiera: Ikony lotnictwa (9/10) – serial dok.

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici X
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR – serial dok.
12:30 Broń w hollywoodzkich filmach (5) – serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii V
14:00 Okręty wojenne III (1/8)
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (7/20)
16:00 Dorwać tuńczyka V
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo – pr. popularn.
21:00 Hitler i jego władza (1/3)
22:00 Jak Niemcy przegrały wojnę (4,5/6) – serial dok.

BBC EARTH

10:25 Życie na pustkowiu XI
11:25 Skarby przeszłości i ich tajemnice (3/5) – serial dok.
12:30 Ben Fogle na szczytach wypach II (4/4) – serial dok.
13:35 Planeta Ziemia III III (1/8)
14:40 W okowach mrozu VIII
15:40 Życie na pustkowiu XI
16:40 Przez nieznaną Afrykę
17:40 Planeta Ziemia III III
18:40 Wyspy Pacyfiku II (1/3)
19:45 Fenomeny współczesnego życia III (1/5) – serial dok.
20:55 W okowach mrozu X
22:55 Przez nieznaną Afrykę
23:55 Alaska z Sue Perkins

POLSAT VIASAT HISTORY

10:10 Military ranking (5/10)
11:15 Najgroźniejsi ludzie Hitlera – serial dokumentalny
12:10 Naziści, U-booty i bitwa o Atlantyk – serial dok.
14:45 Ładowanie w Normandii: historia żołnierza (1,2/2)
16:45 II wojna światowa: cena imperium (8/13) – serial dok.
17:50 Military ranking (6/10)
18:55 Historia sprawiedliwości (1/10) – serial dokumentalny
19:55 Najstraszniejsze polowanie na czarownice
21:00 Linie frontu – serial dok.
22:10 Konstantyn Wielki (1)
23:10 Naziści: korzenie zła

Od A do Z

BANDYCI ★★

western, USA 2001, reż. Les Mayfield, wyk. Colin Farrell, Scott Caan, Ali Larter

22:40 | ale kino+ hd

Farmerzy Środkowego Zachodu buntują się przeciwko budownictwu kolei, którzy za ich plecami zagarnęli ich ziemię: narodziny legendy Dzikiego Zachodu, której bohaterami zostali bracia Frank i Jesse James.

CHŁOPCY**Z FERAJNY ★★★★★**

film sens., USA 1990, reż. Martin Scorsese, wyk. Robert De Niro, Ray Liotta, Joe Pesci

22:10 | tvp 1

Martin Scorsese według skruszonego gangstera o nowojorskiej mafii. Najlepszy film gangsterski końca stulecia: dokumentalny charakter, perfekcyjna reżyseria, wymienite aktorstwo. Koniecznie.

DAMA Z SZANGHAJU ★★★★★

dramat krym., USA 1948, reż. Orson Welles, wyk. Rita Hayworth, Orson Welles, Everett Sloane

23:35 | tvp kultura

Kino gatunków Orsona Wellesa: łowca przygód zamieszany w rywalizację dwóch graczy o atrakcyjną kobietę. A w tle hollywoodzka legenda o Wellesie próbującym zniszczyć mit swej żony Rity Hayworth.

HIACYNT ★★★

dramat krym., Polska 2021, reż. Piotr Domalewski, wyk. Tomasz Ziętek, Hubert Milkowski, Marek Kalita

22:30 | kino polska

W połowie lat 80. XX wieku młody milicjant angażuje się w poszukiwania na własną rękę seryjnego mordercy, polującego na homoseksualistów, co odcisnęło się piętnem na jego życiu osobistym i zawodowym.

HISTORIA**DEWEYA COXA ★★★**

komedial, USA 2007, reż. Jake Kasdan, wyk. John C. Reilly, Jenna Fischer, Tim Meadows

23:50 | hbo

Opowieść o wzlocie i upadku ikony popkultury, w której odbijają się losy Elvisa Presley, Beatlesów, Boba Dylana i Johnnyn'ego Casha, bo to pastisz filmów w rodzaju „Spacer po linie”.

Noc 12 października



• FOT. MATERIAŁY PRASOWE

THRILLER

FRANCJA/BELGIA 2022, REŻ. DOMINIK MOLL, WYK. BASTIEN BOUILLON, BOULI LANNERS, THÉO CHOLBI

KOD ZŁA ★★★

thriller, USA 2024, reż. Oz Perkins, wyk. Maika Monroe, Nicolas Cage, Blair Underwood

23:55 | tv puls

Początkująca agentka FBI zostaje oddelegowana do szukania seryjnego mordercy i zarazem okultysty, który – co odkryje – przed laty korzystał ze wsparcia jej matki. Plus ponownie zaskakujący Nicolas Cage.

LUCY ★★★

film s.f., Francja/Niemcy/Tajwan/Kanada/Wlk. Brytania/USA 2014, reż. Luc Besson, wyk. Scarlett Johansson, Morgan Freeman, Min-sik Choi

20:35 | polsat

Luc Besson potrafi: przemycająca narkotyki kobieta ulega zatruciu środkiem, który uruchamia drzemiące w mózgu rezerwy, co owocuje nie tylko starciem z mafią, ale też przekazaniem potężnej wiedzy naukowcom.

NIE MA DUCHÓW W MIESZKANIU**NA DOBREJ ★★★★★**

dramat obycz., Polska 2025, reż. Emi Mazurkiewicz, wyk. Bartłomiej Deklewa, Izabella Dudziak, Tymoteusz Rozynek

20:00 | canal+ premium

Jeden z najciekawszych debiutów dekady, obsypany nagrodami w Gdyni (w tym za reżyserię Emi Buchwald) i nie tylko: czwórka rodzeństwa z warszawskiego Powiśla szuka swej drogi do dorosłości.

OBCY:**PRZYMIERZE ★★★**

film s.f., USA/Wlk. Brytania 2017, reż. Ridley Scott, wyk. Michael Fassbender, Katherine Waterston, Billy Crudup

22:20 | polsat

Ridley Scott powraca do „Obcego” – bez Sigourney Weaver ale z Michałem Fassbenderem: osadniczy prom kosmiczny znajduje rajską planetę, pozornie przyjazną ludziom, ale piekielnie niebezpieczną.

SZPICA ★★

film akcji, Chiny/Hongkong/Indie/Korea Południowa/Tajwan/Wlk. Brytania 2020, reż. Stanley Tong, wyk. Jackie Chan, Yang Yang, Miya Muqi

22:40 | stopklatka

Jackie Chan w swoim stylu – jako szef tajnej organizacji ochrony dla klientów VIP w akcji ratunkowej, mającej na celu odnalezienie porwanej córki ważnego klienta, który zadarł z mafią.

SZYBCY I WŚCIEKLI: HOBBS I SHAW ★★★

film sens., USA 2019, reż. David Leitch, wyk. Dwayne Johnson, Jason Statham, Idris Elba

21:35 | hbo

Oficjalny reboot popularnego cyklu: stróż prawa i bandyta łączą siły, by powstrzymać szaleńca, wcielającego w życie plan przejęcia kontroli nad całym światem. Plus Dwayne Johnson i Jason Statham.

21:30 | tvp kultura

★★★★★

Trzy Cesary, w tym za film roku: nowy szef wydziału kryminalnego w Grenoble podejmuje pierwsze śledztwo. Kto i dlaczego zamordował dziewczynę? Mimo wysiłków dochodzenie stoi w miejscu. Na faktach.

ŚWIAT**W PŁOMIENIACH ★★**

thriller, USA 2013, reż. Roland Emmerich, wyk. Channing Tatum, Jamie Foxx, Maggie Gyllenhaal

20:00 | cinemax

Biały Dom atakują terroryści z Korei Północnej. Na szczęście na miejscu jest policjant, który towarzyszy swej córce w wyecie po siedzibie prezydenta. Świat może spać spokojnie.

WIECZNE**MŁODY ★★★**

film s.f., USA 1992, reż. Steve Miner, wyk. Mel Gibson, Jamie Lee Curtis, Elijah Wood

20:00 | warner tv

Eksperymentalnie hibernowany w latach 30. XX wieku pilot Daniel McCormick (Mel Gibson) budzi się po półwiecu, by rekompensować sobie utratę bliskich, naprawić życie dwunastolatka i jego samotnej matki. Wciąga.

WYGRANY ★★★

dramat, Polska/USA 2011, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Paweł Szajda, Janusz Gajos, Grażyna Barszczewska

20:00 | kino polska

Świetnie zapowiadający się pianista gwałtownie kończy karierę, by idąc za wskazówkami wytrawnego gracza (bo przecież nie hazardzisty), spróbować życia od nowa. Plus wielki Janusz Gajos.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3 I**

07:00 Msza święta
07:30 Kościół z bliska (738)
08:00 Serwis Info
08:20 Zaraz wracam (16)
09:00 Ranczo II (10/13)
10:00 Komisarz Alex II (9/13)
- serial krym. Polska 2012
11:00 Ojciec Mateusz XXII (5)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (809)
12:55 Osobliwa planeta (5/6)
14:00 Spłątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (628)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5977)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda



20:30 Felicity (12) - serial obycz. Polska/Włochy 26, wyk. Laura Breszka
21:05 Sekielski wieczór w porą (40) - magazyn
22:10 Chłopcy z ferajny (Goodfellas) - film sens. USA 1990, reż. Martin Scorsese, wyk. Robert De Niro, Ray Liotta, Joe Pesci, Lorraine Bracco (155 min)
00:45 Vanilla Sky - thriller USA/Hiszp. 2001, reż. Cameron Crowe, wyk. Tom Cruise (140 min)

MEZEO

13:30 Orkiestra symfoniczna z Montrealu, Dalia Stasevska, Bruce Liu: Goubaidouline, Sibelius, Chopin - muzyka klas.
15:05 INSO-Lviv Orchestra, Dalia Stasevska, Joshua Bell: Bacewicz, de Hartmann, Skoryk, Stankowycz, Chopin
16:30 Dizzy Gillespie Quartet - Berliner Jazztage 1974
17:15 Intermezzo
17:25 Monteverdi z Mantui do Wenecji - muzyka klas.
19:35 Brahms: Kwintet fortepianowy f-moll, opus 34 - Takács Quartet, Zoltán Kocsis - muzyka klasyczna
20:30 Felix Mendelssohn-Bartholdy, G. Ligeti: Sen nocy letniej - balet Niemcy 2021
22:30 Koncert Bożonarodzeniowy w Concertgebouw pod batutą Klausa Mäkel

TVP2 **D3 I**

05:35 M jak miłość
06:25 Powrót Łemków do prawosławia - reportaż
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka (7698) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7698) - mag. Polska 2026
11:45 Rosół polski (41)
12:30 Koło fortuny (2095)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1086)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa - pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2096)
16:35 Familiada (3059)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1087)
18:50 Jeden z dziesięciu (1) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia



20:05 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
20:35 Magazyn Ekspresu Reporterów
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” (1679)
20:50 M jak miłość - serial obycz. Polska 2026
21:50 Na sygnale
23:00 Tonia - dramat obycz. PL 2023, reż. Marcin Bortkiewicz (95 min)
00:35 Popieluszek. Wolność jest w nas - film biograficzny Polska 2008 (155 min)

PULS 2

09:00 Świnka Peppa
09:30 Bing (32,33,34/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (12)
10:35 Basia (3,4) - serial anim.
11:10 Gus. Mały - wielki rycearz (1,2/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! 28 (1,2)
12:00 Lwia straż (1/26)
12:35 Gumisie VI (8,9/18)
13:35 Smerfy (29/39)
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (1,2/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX (1,2/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (16) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IV
23:00 Wstydlive choroby

POLSAT **D3 I**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:00 Trudne sprawy XXIII (3/40) - serial fab.-dok.
09:00 Dlaczego ja? 29 (56/60)
10:05 Wypasiona Kuchnia (21)
10:15 Dlaczego ja? 29 (57,58/60) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (25)
13:20 Gliniarze XVII (35,36) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (25) - serial fabularno-dok.
16:55 Gliniarze Śląsk (26) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (90) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport
19:15 Gość „Wydarzeń”
19:25 Wypasiona Kuchnia (37)
19:55 Milionerzy (140)



20:35 Lucy - film s.f. Francja/Niemcy/Tajwan/Kanada/Wlk. Brytania/USA 2014, reż. Luc Besson, wyk. Scarlett Johansson (105 min)
22:20 Obcy: Przysięga (Alien: Covenant) - film s.f. USA/Wlk. Bryt. 2017, reż. Ridley Scott, wyk. Michael Fassbender (160 min)
01:00 Detonator - thriller USA/Rum. 06, reż. Po-Chih Leong, wyk. Wesley Snipes (135 min)

TV4

07:55 Bogaty dom - biedny dom VIII (6) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XII (36,37,38/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVI (13,14) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XV (33,34,35,27) - serial fab.-dok.
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (454) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (26,27) - serial obycz.
20:05 Uroczysko VI (22)
20:40 Sprawiedliwi - wydział kryminalny XXI (22)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (22) - serial kryminalny
22:25 Opowieści o zbrodni II (3) - serial dok. Polska 2019
23:10 Żle się dzieje w El Royale - dramat krym. USA 2019, reż. Drew Goddard
02:05 Love Island V (26)

TVN **D3 I**

05:10 Zamieszkać na plaży VI (9/14) - serial dok. USA 2020
05:40 Uwaga! (8101) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (34/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Tarnowskie Góry - „Art-smaku” 28 (11) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5797)
11:20 Doradca smaku (22) - mag. kulinarny Polska 2026
11:30 Kuchenne rewolucje XXVI (8) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje
13:40 Ukryta prawda (25,26/48) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny II (2) - serial kryminalny Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (27)
17:55 Detektywi VII (27) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8102) - mag.



20:15 Na Wspólnej - serial obycz. Polska 2026
20:50 The Floor. VIP Challenge (2) - teleturniej
21:30 Kuba Wojewódzki (6) - talk-show Polska 26
22:45 Kolekcjoner (Kiss the Girls) - dramat krym. USA 1997, reż. Gary Fleder, wyk. Morgan Freeman, Ashley Judd, Cary Elwes (135 min)
01:00 Superwizjer (1353)
01:40 Uwaga! (8102)
02:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI

METRO **D3 I**

07:25 Szpital (56,57,58/67)
10:20 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:20 Szkoła (3/67)
13:20 Brzydula - serial obyczajowy Polska 2009
14:30 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:35 Magda M. IV (10)
16:45 The Floor (7, 8)
18:00 Złomowisko PL V (10/16) - serial dok.
19:00 Kartoteka VIII (14,15) - serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni III (2,3) - serial krym. Polska 2005
23:15 Hannibal II (10/13) - serial grozy USA 2014
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VIII - serial dok.
01:20 Szpital (48/67)
02:20 Szkoła (10/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019

TV PULS **D3 I**

06:00 Policjanci z Miami (1,1/23) - serial krym. USA 1984, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra - oddział specjalny XXVI (14,10/14)
10:00 Zaklinaczka duchów V (21/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (53,54) - serial obyczajowy Polska 2024
17:00 Rodzinny interes
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (26,27) - serial obyczajowy Polska 2026

20:00 Kod 211 (211) - film akcji USA/Bulgaria 2018, reż. York Alec Shackleton, wyk. Nicolas Cage, Sophie Skelton (110 min)
21:50 Historia zemsty (Vengeance: A Love Story) - thriller USA 2017, reż. Johnny Martin (125 min)
23:55 Kod zła (Longlegs) - thriller USA 2024, reż. Oz Perkins, wyk. Maika Monroe (125 min)

02:00 Dzielnica strachu III

TVN7 **D3 I**

05:20 Ten moment (38/40) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (68,69,1/69) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (48,46,47/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (45/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (17) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (11/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (21) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (27/60)
20:00 Hotel Paradise (24) - real tv Polska 2026
21:00 Scigany (The Fugitive) - film sens. USA 1993, wyk. Andrew Davis, wyk. Harrison Ford, Tommy Lee Jones, Sela Ward, Julianne Moore, Joe Pantoliano (165 min)
23:45 Dom w głębi lasu (The Cabin in the Woods) - horror USA/Kanada 2011, reż. Drew Goddard, wyk. Kristen Connolly (125 min)
01:50 Hotel Paradise (23)

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (134) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (14)
09:45 Górski lekarz XVIII (12,13/16) - serial obycz. Niemcy/Austria 2025
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher III (5,6/8) - serial krym. Aus. 2015
14:05 Hudson i Rex V (1/20) - serial kryminalny
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (21,22)
17:00 Katastrofy w przestworzach V (7,3,6/10) - serial dok. Kan. 2008
20:00 Jennifer 8 - krym. USA 1992, reż. Bruce Robinson, wyk. Andy Garcia, Uma Thurman, Lance Henriksen (160 min)
22:40 Szpica (Vanguard) - film akcji Chiny/Hongkong/Indie/Korea Południowa/Tajwan/Wlk. Brytania 2020, reż. Stanley Tong (125 min)
00:45 Gangsterzy i filantropi - komedia Polska 62, reż. Jerzy Hoffman, Edward Skórzewski, wyk. Wiesław Michnikowski, Gustaw Holoubek (120 min)

KINO POLSKA

07:30 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace IV (8,9/10) - serial dok. Polska 2023
08:35 Do przerwy 0:1 (4,5)
09:45 Podróż Pana Kleksa: Wysłannicy Bajdocji (1) - film dla dzieci ZSRP/Polska 1985
11:35 Podróż Pana Kleksa: Wyspa Wynalazców (2) - film dla dzieci ZSRP/Polska 1985
13:10 Szumy i fonie - film krótkom. Polska 2024
13:45 Papierowe małżeństwo - komedia romant. Polska/Wlk. Brytania 1991, reż. Krzysztof Lang, wyk. Gary Kemp
15:45 Żegnaj, Ameryko! - komediodramat Niemcy/Polska 1993, reż. Jan Schütte
17:45 Czwerej pancerni i pies (8) - serial wojenny Polska 66
18:45 Stawka większa niż życie (1/18) - serial wojenny
20:00 Wygrany - dramat Polska/USA 2011, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Paweł Szajda, Janusz Gajos, Grażyna Barszczewska, Wojciech Pszoniak, Wenanty Nosul
22:30 Hiacynt - dramat krym. Polska 2021, reż. Piotr Domański, wyk. Tomasz Ziętek, Hubert Miłkowski
00:45 Och, Karol! - komedia Polska 1985, reż. Roman Załuski, wyk. Jan Piechociński

ALE KINO+

08:10 The Office PL (7,8/12)
09:20 Patience (3,4/6)
11:20 Zbrodnie na wybrzeżu (1/2) - serial krym.
13:20 Pod Starym Dębem (The Old Oak) - dramat obycz. Wlk. Brytania/Francja/Belgia 2023, reż. Ken Loach (135 min)
15:35 Bulion i inne namiętności (La passion de Dodin Bouffant) - dramat obycz. Francja/Belgia 2023, reż. Tran Anh Hung, wyk. Juliette Binoche (160 min)
18:15 Zbrodnie na wybrzeżu, cz. II (2/2) - serial krym. Niemcy 2023
20:10 Stan gry (State of Play) - thriller USA/Wlk. Brytania/Francja 2009, reż. Kevin Macdonald, wyk. Russell Crowe, Ben Affleck, Jason Bateman (150 min)
22:40 Bandyci (American Outlaws) - western USA 2001, reż. Les Mayfield, wyk. Colin Farrell, Scott Caan (125 min)
00:45 Chleb i sól - dramat obycz. Polska 2022, reż. Damian Kocur, wyk. Jacek Bies (125 min)

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XXII (5,6)
10:25 Świat według Kiepskich
14:15 Hitch: Najlepszy doradca przeciętnego faceta - komedia romant. USA 2005
16:45 Planeta Małp - film s.f. USA 2001, reż. Tim Burton
19:20 Jak rozpętałem II wojnę światową: Ucieczka - kom. PL 1970, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Marian Kociniak
21:00 Randka na weselu - komedia USA 2016
23:00 W domu innego - dramat obycz. Wlk. Bryt./Niemcy/USA/Arabia Saudyjska 2019

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera X (1/4) - serial krym.
11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher (2/4)
12:50 Poirat: Rendez-vous ze śmiercią XI (4) - film krym. Wlk. Bryt. 2008, reż. Ashley Pearce
15:00 Morderstwa według Agathy Christie III: Cyjanowodór (2) - film krym. Francja/Szwajcaria 2013
17:05 Vera X (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2020
18:55 Poirat V (5/8)
20:00 Stan zagrożenia - film sens. USA/Meksyk 1994
22:55 Czarny deszcz - film sensacyjny USA 1989

TVP KULTURA

08:20 Porozmawiajmy szczerze (25)
09:00 Rodzina Połanieckich
10:40 Fuks - komedia sens. Polska 1999 (100 min)
12:20 Z pamiętnika mej duszy. Marek Grechuta - film dok.
13:20 Gry i zabawy dziecięce - film dok.
13:50 Kosmos 1999 II (11/24)
14:55 Ceremonia pogrzebowa - dramat psychologiczny Wlk. Brytania/Polska 1984 (105 min)
16:40 Rodzina Połanieckich (7/7) - serial obycz.
18:15 W poszukiwaniu dobrego filmu (52)
18:55 Rawhide III (22)
20:00 Teatr Telewizji: Rajski ogródek - szkice z Różewicza - spektakl teatralny Polska 2003
21:30 Noc 12 października (La nuit du 12) - thriller Francja/Belgia 2022, reż. Dominik Moll (125 min)
23:35 Dama z Szanghaju (The Lady from Shanghai) - dramat krym. USA 1948, reż. Orson Welles (90 min)
01:05 Oni wszyscy byli w Montreux - serial dok.

WARNER TV

08:25 Prawo Agaty (3,4/15)
10:20 Bajer z Bel-Air IV (11,11/26) - serial kom.
11:15 Pełniejsza chata IV (10,11/13) - serial kom.
12:20 Teraz albo nigdy! III (1,2)
14:20 Bajer z Bel-Air IV (10,11,12,13/26) - serial kom.
16:10 Pełniejsza chata IV
18:20 Przygoda Felicity - film dla dzieci USA 2005
20:00 Wiecznie młody - film s.f. USA 1992
22:00 4 Blocks (6,1/6)
00:15 Cela - horror USA/Niemcy 2000, reż. Tarsem Singh

PARAMOUNT

09:20 Policyjna grupa pościgowa XXI - serial dok.
10:25 Pingwiny z Madagaskaru
10:55 Ostatni władca wiatru - film przygodowy USA 2010
13:00 Czarodziejki V
15:00 Pingwiny z Madagaskaru
16:00 Człowiek, który wiedział za mało - kom. krym. Niemcy/USA 1997, reż. Jon Amiel
18:00 Liga Potwórów - film animowany USA 2021
20:00 Mission: Impossible - Fallout - film sens. USA 2018, reż. Christopher McQuarrie
23:05 Zjawa - film przyg. USA/Tajwan/Hongkong 2015

HBO

09:40 Pan Aznavour - film biograf. Francja 2024, reż. Grand Corps Malade, Mehdi Idir (130 min)
11:50 Spider-Man - film s.f. USA 2002, reż. Sam Raimi (120 min)
13:50 Przegląd tygodnia: Wieczór z Johnem Oliverem (24)
14:35 Przypadek Harolda Cricka - komedia USA/Wlk. Brytania 2006, reż. Marc Forster (110 min)
16:25 Scott Pilgrim kontra świat - komedia USA/Wlk. Brytania/Kanada/Japonia 2010 (110 min)
18:15 Życie - dramat obycz. Wlk. Brytania/Japonia/Szwecja/Belgia/Finlandia 2022 (105 min)
20:00 The Pitt II (12/15) - serial obycz. USA 2026
20:50 Niebo. Rok w piekle (6/6) - serial obycz.
21:35 Szybcy i wściekli: Hobbs i Shaw - film sens. USA 2019 (135 min)
23:50 Historia Deweya Coxa - komedia USA 2007, reż. Jake Kasdan (95 min)
01:25 Podróż z seryjnym zabójcą - thriller USA/Wlk. Bryt. 2023 (95 min)

CINEMAX

11:05 Ostatni pociąg do Fortune - western USA 2025
12:40 Wybuchowa para - komedia sens. USA 2010
14:30 Botanika - dramat obycz. Chiny 2025, reż. Jing Yi
16:05 Nowe życie - dramat obycz. Hiszpania 2024
17:50 Śniadanie na Plutonie - komediodramat Irlandia/Wlk. Brytania 2005, reż. Neil Jordan
20:00 Świat w płomieniach - thriller USA 2013
22:10 Bezwstydyne - thriller Szwajcaria/Bułgaria/Francja/Tajwan/Indie 2024

ROMANCE TV

08:05 Górski lekarz (5/8)
10:00 Rodzina Andersów (1/4)
11:55 Zabójca układanka (1/3)
13:55 Wszystko póki póki - komedia Niemcy 2024
16:15 Gabinet z widokiem na morze (16) - serial obycz.
18:05 Górski lekarz (6/8)
20:00 Rosamunde Pilcher: Magia miłości - film obyczajowy Niemcy 1999
21:55 Gabinet z widokiem na morze - serial obyczajowy
23:50 Górski lekarz (6/8)
01:45 Rosamunde Pilcher: Magia miłości - film obyczajowy Niemcy 1999

CANAL+ PREMIUM

08:25 Kiler - komedia Polska 1997, reż. Juliusz Machulski (105 min)
10:10 Łap-Łap-Łap (238)
10:15 Być kochaną - dramat obycz. Norwegia/Szwecja 2024, reż. Lilja Ingólfsdóttir (105 min)
12:00 LARP. Miłość, trolle - komedia Polska 2025, reż. Kordian Kądziała (95 min)
13:35 Girl Climber. Wspinaczka - film dok.
15:00 Tożsamość Bourne'a - thriller USA/Niemcy/Czechy 2002 (115 min)
16:55 Premierowa jazda
17:10 Łap-Łap-Łap (239)
17:15 Wicked - musical USA/Wlk. Bryt./Kanada 2024, reż. Jon M. Chu (165 min)
20:00 Nie ma duchów w mieszkaniu na Dobrej - dramat obycz. Polska 2025 (90 min)
21:30 Wyznania szwedzkiego mężczyzny - film dok. Szwecja 2025
23:10 Piła III - horror USA/Kanada 06, reż. Darren Lynn Bousman (105 min)
00:55 The Wasp - thriller psychologiczny Wlk. Brytania 2024 (95 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny (22/50)
10:55 Lekarze V (5)
11:55 Zapakuj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (23/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Lalka - making of
17:30 Seriale kultowe
17:40 Młode gliny - komedia USA 2024, reż. Samantha Jayne, Arturo Perez Jr.
20:00 Jack Reacher: Nigdy nie wracaj - film krym. USA/Chiny 2016, reż. Edward Zwick
22:40 Uwierz w ducha - melodramat USA 1990

AMC

09:20 Czarne złoto - film przygodowy USA 2002
11:20 Zagadki Sfinksa - film s.f. Wlk. Brytania/Kanada 2008
13:15 Kuloodporny - film fantasy USA/Kanada 2003
15:25 Powiedz "tak" - komedia romant. USA/Niemcy 2001
17:40 Lara Croft: Tomb Raider - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Japonia/Niemcy 2001
19:40 Iluzjonista - thriller USA/Czechy 2006, reż. Neil Burger, wyk. Edward Norton
22:00 Żołnierze kosmosu III: Grabieżca - film s.f. USA/Niemcy/RPA 2008

AXN

08:25 Ostry dyżur VI (16/22)
- serial obycz. USA 2000
09:25 Castle VIII (12,13/22)
11:20 Rekrut VI (9,10/10)
13:10 Agenci NCIS X (20,21/24)
15:10 FBI VI (13/13)
16:05 FBI: Most Wanted II
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (13,14/24)
19:05 Castle VIII (14,15/22)
21:05 Rekrut V (11/22)
22:00 Rekrut: Feds (11/22)
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (13,14/24)
00:40 Castle VIII (14/22)

EPIC DRAMA

08:15 Detektyw Murdoch XVII
09:15 Wszystkie stworzenia duże i małe III - serial obycz.
10:20 Lekarze na start
11:55 Panna Scarlet VI (3,4/6)
14:05 Agenci NCIS XVIII (8/16)
15:00 Panna Marple II (1/4)
17:05 Dalglish (5/6)
19:00 Agenci NCIS XVIII (9/16)
- serial kryminalny USA 2021
19:55 Poirot V (8/8)
21:00 Hiszpańska księżniczka II (5/8) - serial historyczny
22:15 Domina II (5/8)
23:25 Poirot V (8/8)
00:35 Agenci NCIS XVIII (9/16)
01:25 Panna Scarlet VI

TVN STYLE

11:20 Love the Look (2) - program rozrywkowy Polska 2026
12:20 Ugotowani (8)
13:25 Kuchenne rewolucje (15, 14) - reality show
15:35 Ugotowani - reality show
16:40 Babski biznes (1/8)
17:40 Kuchenne rewolucje (8, 9, 10) - reality show
20:50 Ostre cięcie (2)
- reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XII (16/18)
22:50 Idol Paradise (24)
23:45 Mój sąsiad morderca X
00:45 Hot Spot - making of
01:00 Apetyt na miłość (2)

TVN TURBO

08:30 Najpopularniejsze auta świata (7, 8) - magazyn
09:15 Fani czterech kółek XVII
10:15 Złomowisko PL XI
11:15 Wojny samochodowe (3)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować III
18:00 Raport Turbo (5082)
18:15 Z drugiej ręki (5)
19:00 Duda kontra Szafranski
19:45 Uwaga! Oszust:
Ściana z ogłoszenia II (5/17)
20:15 Wojny samochodowe (5)
21:15 Polski supersamochód
22:00 Raport Turbo (5082)

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown V (7,8/15)
12:35 McDonald i Dodds (2/2)
14:15 Tajemnice Majorki (2/10)
15:10 Powrót do raju (2/6)
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Mid-somer XXII (1/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XII (6/8) - serial kryminalny
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre (10) - serial krym. Kanada 2025
22:00 Rozstania (1,2/2)
00:00 Tajemnice Majorki

FX

09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (2/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (19,21/21)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (15/18)
12:50 FBI V (12/23)
13:45 Agenci NCIS II (2,3/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (21,1/21)
17:25 Z Archiwum X III
19:15 FBI V (13/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (16,17/18)
22:00 9-1-1: Nashville
22:55 Pociąg z forsą - komedia sensacyjna USA 1995

HGTV

09:55 Poszukiwacze domów
11:00 Wymarzony dom za granicą - serial dok.
12:00 Nowe życie w starym domu VII (6,5) - serial dok.
13:55 Odlotowy ogród (7)
14:25 Mieszkanie na miarę II
16:25 Polowanie na ogród
18:10 Weekendowa metamorfoza (5) - reality show
19:00 Złóż remont (1)
20:00 Dobrze zrobione w domu (3) - mag. Polska 2026
20:10 Dorota inspiruje (6)
21:05 Dorota was urządzi III
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

10:15 Bake off: zawodowcy (6)
11:15 Prawda o Koronie: dynastia Windsorów (4/5)
12:15 Mistrzowie ceramiki
13:15 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (4/6) - serial dok.
14:25 Wielkie brytyjskie wypieki (8) - program rozrywkowy
15:30 Mistrzowie szycia (2)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia
19:10 Zapraszam do stołu (2)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (9) - pr. rozrywkowy
21:00 12 smaków miasta
22:00 Matthew Perry i Keta-minowa Królowa - film dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół V (4/19)
08:55 Hoży doktorzy
09:55 Przyjaciele III (7,8, 9,10/25) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywku
14:30 Dwóch i pół V (5,6,7,8/19) - serial kom.
16:30 Przyjaciele III (11,12,13,14/25) - serial kom.
18:30 Hoży doktorzy
19:30 The Office PL (1/12)
20:00 Przyjaciele IV
22:00 The Office PL (4,5)
23:05 Comedy Club (5, 6)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:40 Komisarz Alex X
09:30 Rodzinka.pl VII (11/13) - serial kom. Polska 2015
10:05 Klan - telenowela
10:35 Ranczo III (9/13)
11:30 M jak miłość
12:50 Zaraz wracam (15,16)
13:35 Ojciec Mateusz (3,4)
15:30 Komisarz Alex XI
16:20 Na sygnale - serial obycz.
17:25 Ranczo III (11,12/13)
19:30 Ojciec Mateusz (5,4) - serial krym. Polska 2008
21:30 Ranczo III (13,1/13)
23:30 Ojciec Mateusz (6)
00:30 Na dobre i na złe - serial obyczajowy Polska 2026

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Mistrzowie przekąsek w akcji - Nowa Zelandia (1)
12:45 Czy na pewno umiesz gotować zdrowo? (3, 4)
13:45 Eva Longoria w poszukiwaniu hiszpańskich smaków
14:40 U sąsiadów w kuchni
15:45 Domowa piekarnia Kucharskiego (3, 4) - mag.
16:40 Gotuj taniej z Jamiem
18:35 Jedz, podróżuj, smakuj
19:45 Maximum Foodie V (2)
20:20 Nie bój ryby! (1)
20:45 Bosacka rusza w Polskę
21:15 Anthony Bourdain IX
23:55 Top Chef (12)

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (4)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty IV (1/6)
13:05 W mieście czy na wsi
14:00 Adres: rezydencje marzeń (7) - reality show
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (18) - lifestyle
15:55 Kupione i co dalej? (3, 4)
16:50 Gardeners' World (7)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty IV (3/6)
20:00 Daleko od miasta XI
21:00 Adres: rezydencje marzeń (8) - reality show
21:55 Wielkie projekty XI
23:05 Pokochaj lub sprzedaj

PLANETE+

12:35 Niezwykłe podróże kolejną
13:35 Piesze wędrówki po świecie (3/8) - serial dok.
14:40 Najdziśsze ostępy Europy (2/5) - serial dok.
15:45 360° - świat bez granic
16:50 Świat z góry VII
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (70,71)
18:35 Związani z ziemią. Dzieje życia na wsi - serial dok.
19:45 Polowanie na króla piratów (2/3) - serial dok.
20:55 Sekrety budowniczych piramid II (4/6) - serial dok.
22:00 Lombard - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Klan z Alaski (5/6)
12:00 Fani czterech kółek XVIII
13:00 Człowiek kontra niedźwiedź (5/8) - serial dok.
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Ameryka Łacińska
15:00 Złomowisko PL X
16:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (8/11)
18:00 Przygody truckerki
19:00 Nagi instynkt przetrwania IV (12,10/16) - serial dok.
21:00 Poszukiwacze przekłętego złota V - serial dok.
22:00 W oku cyklonu III (10)

TVP HISTORIA

10:10 Ostatni wyrok Podziemia
11:15 Marzenia są ciekawsze
11:55 Kraina górskich szczytów i rzek (2) - film dok.
12:55 Starożytny Egipt - kroniki imperium - serial dok.
14:00 Stawka większa niż życie (2) - serial wojenny
15:05 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny III
18:20 Odnaleźć zaginione (19)
18:55 Kilof zamiast karabinu
20:00 Sfora (1/9) - serial krym.
21:00 Kroniki Hitlera (6/13)
22:00 Gry wojenne (2/6)
23:00 Sensacje XX wieku

HISTORY

11:10 Starożytni kosmici XVIII
12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (12/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (13/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa: walka o Europę (3/8) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (4) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Tom Hanks: II wojna światowa (16/20) - serial dok.
22:00 II wojna światowa: walka o Europę (7,8/8)

NATIONAL GEOGRAPHIC

11:00 Pogodowe anomalie
12:00 Katastrofa w przestworzach XXV (5,6,7,9) - serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami (4)
17:00 Zaginione skarby Biblii: tajemnice wiary - serial dok.
18:00 Żelazna kurtyna: życie pod radziecką okupacją (1/3)
19:00 Piekło pod wodą: II wojna światowa IV (4/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XX (6/10) - serial dok.
21:00 Burzliwa historia Tudorów (1/6) - serial dok.
22:00 Odkopać historię

FOCUS TV

10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR - serial dok.
12:30 Broń w hollywoodzkich filmach (6) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii V (4,5) - serial dok. Polska 2016
14:00 Okręty wojenne III (2/8)
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka V
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Hitler i jego władza (2/3)
22:00 Jak Niemcy przegrali wojnę (3,6/6) - serial dok.
00:00 Starożytni kosmici VI

BBC EARTH

10:35 Życie na pustkowiu XI
11:35 Skarby przeszłości i ich tajemnice (4/5) - serial dok.
12:35 Wyspy Pacyfiku II (1/3)
13:35 Planeta Ziemia III (2/8)
14:40 W okowach mrozu VIII
15:40 Życie na pustkowiu XI
16:40 Mroczne dzieje Pompejów (2) - serial dok.
17:40 Planeta Ziemia III
18:40 Wyspy Pacyfiku II (2/3)
19:45 Niezwykłe wyspy tropikalne (2/3) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu X
22:55 Na pokuszenie: ultra-przetworzona żywność

POLSAT VIASAT HISTORY

10:05 Military ranking (6/10)
11:10 Naziści: korzenie zła (1)
12:15 Najstraszniejsze polowanie na czarownicę - film dok.
13:20 Odnaleziona: tajemnica szamanki - film dokumentalny
14:30 Zaginione mumie Inków (1,2/2) - serial dokumentalny
16:40 II wojna światowa: cena imperium (9/13) - serial dok.
17:45 Military ranking (7/10)
18:55 Historia sprawiedliwości
19:50 Czarna śmierć: pacjent zero (1/2) - serial dok.
21:00 Linie frontu - serial dok.
22:10 Konstantyn Wielki
23:15 Naziści: korzenie zła

Od A do Z

AKADEMIA POLICYJNA ★★

komedia, USA 1984, reż. Hugh Wilson, wyk. Steve Guttenberg, Kim Cattrall, G.W. Bailey

19:55 | **warner tv**

Klasyka humoru dla niewybrednych: do szkoły policyjnej trafiają sami nieudacznicy, by z czasem stać się gwarantami spokoju w mieście. Popis głupoty plus garść naprawdę śmiesznych żartów.

BRIDGET JONES: SZALEJĄC ZA FACETEM ★★★

komediodramat, Wlk. Brytania/Francoja/USA 2025, reż. Michael Morris, wyk. Renée Zellweger, Chiwetel Ejiofor, Leo Woodall

20:00 | **canal+ premium**

Bridget Jones (oczywiście, niezawodna Renée Zellweger) po raz czwarty: wdowa i samotna matka dwójki dzieci po okresie żałoby za radą życzliwych przyjaciół podejmuje poszukiwania nowego partnera.

CICHE MIEJSCE ★★★★★

horror, USA 2018, reż. John Krasinski, wyk. Emily Blunt, John Krasinski, Millicent Simmonds

23:40 | **hbo**

W postapokaliptycznym świecie opanowanym przez wszystkośyszające bestie pięcioosobowa rodzina usiłuje żyć w ciszy zapewniającej bezpieczeństwo. Ale czy bezszelestne życie jest w ogóle możliwe?

CO SIĘ WYDARZYŁO**W MADISON COUNTY ★★★★★**

melodramat, USA 1995, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Meryl Streep, Annie Corley

22:00 | **warner tv**

Clint Eastwood (także za kamerą) i Meryl Streep jako para dojrzałych kochanków w najbardziej wzruszającej opowieści o miłości z amerykańskiej prowincji. Ścisła gardło i twardzielom.

DZIEDZICTWO KRWI ★★

film akcji, Francja/USA 2016, reż. Jean-François Richet, wyk. Mel Gibson, Erin Moriarty, Diego Luna

20:00 | **tv puls**

Mel Gibson powraca – ale jeszcze nie do Hollywood – jako były gangster, który porzuca emeryturę, by ratować nastoletnią córkę prześladowaną przez handlarzy narkotyków. No to lubu-du.

Buntownik z wyboru



FOT. MATERIAŁY PRASOWE

DRAMAT OBYCZ.

USA 1992, reż. Gus Van Sant, wyk. Matt Damon, Ben Affleck, Robin Williams

FILIP ★★★★★

dramat wojenny, Polska 2021, reż. Michał Kwieciński, wyk. Eryk Kulm, Victor Meutelet, Caroline Hartig

20:00 | **tvp kultura**

Czytając prozę Tyrmanda: Eryk Kulm (Nagroda Cybulskiego 2022) jako uciekinier z warszawskiego getta, ukrywający się wśród obsługi hitlerowskiego hotelu. Srebrne Lwy i nagroda za zdjęcia w Gdyni.

HISTORIE**MIŁOSNE ★★★★★**

dramat obycz., Polska 1997, reż. Jerzy Stuhr, wyk. Jerzy Stuhr, Katarzyna Figura, Dominika Ostalowska

22:05 | **kino polska**

Jerzy Stuhr za i przed kamerą w holdzie Krzysztofowi Kieślowskiemu: cztery nowe o miłości, przed którą nie powinno się uciekać. Na poły zabawne, na poły poważne. Skłania do refleksji.

OBCY MUSI FRUWAĆ ★★

komediodramat, Polska/Niemcy 1993, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Piotr Fronczewski, Krzysztof Bauman, Henryk Niebudek

23:55 | **kino polska**

Odnaleźć się w nowej rzeczywistości: Berlin po upadku muru okiem polskiego reżysera, próbującego wystawić tam swój spektakl. Na szczęście, oglądanie nie jest konieczne.

PATRIOTA ★★★★★

dramat historyczny, USA/Niemcy 2000, reż. Roland Emmerich, wyk. Mel Gibson, Heath Ledger, Joely Richardson

20:00 | **cinemax**

Spokojny Amerykanin chwytą za broń: Mel Gibson dołącza do amerykańskiej rewolucji, czyli wojny George'a Washingtona z Anglią króla Jerzego III. Sporo patosu, ale bez ambicji historycznych.

PIĘĆ MINUT NIEBA ★★★★★

dramat krym., Irlandia/Wlk. Brytania 2009, reż. Oliver Hirschbiegel, wyk. Liam Neeson, Mark Ryder, Niamh Cusack

22:45 | **cinemax**

Na faktach: w 1975 roku nastoletni katolicki aktywista zastrzelił protestanta, za co odsiedział wyrok. Po latach telewizja próbuje doprowadzić przed kamerami do pojednania mordercy i brata ofiary.

ROCKY ★★★★★

dramat obycz., USA 1976, reż. John G. Avildsen, wyk. Sylvester Stallone, Talia Shire, Burt Young

21:05 | **tv p 1**

Wielki pean na cześć ludzkich możliwości i amerykańskiej demokracji: przeciętny bokser dostaje szansę wyjścia na ring z mistrzem świata. Oscary plus Sylvester Stallone jako gwiazda i sprawca fenomenu.

20:00 | **stopklatka**

★★★★★

Czy genialny matematyk ma prawo marnotrawić swój talent, miast służyć ludzkości i pokrzepiać przyjaciół ze społecznych nizin? Plus Oscar dla Robina Williamsa, który pchnie chłopaka na właściwą drogę.

TRICK ★★

film sens., Polska 2010, reż. Jan Hryniak, wyk. Piotr Adamczyk, Karolina Gruska, Andrzej Chyra

20:00 | **kino polska**

Sily specjalne próbują wykończyć genialnego fałszerza pieniędzy do swoich brudnych interesów, ale on znów okazuje się sprytniejszy. Przesłanie wątpliwe, ale warsztat realizatorski sprawny.

WYMIERZYĆ SPRAWIEDLIWOŚĆ ★★

film sens., USA 2021, reż. Christian Sesma, wyk. Paul Sloan, Richard Dreyfuss, Taryn Manning

21:50 | **tv puls**

Twardziel, były żołnierz oddziałów specjalnych, szuka uprowadzonej córki i w rezultacie trafia na piętrową aferę korupcyjną z udziałem mafii i lokalnych polityków. No i czas na lubu-du.

ZE WSZYSTKICH SIŁ ★★★★★

dramat obycz., Francja/Belgia 2013, reż. Nils Tavernier, wyk. Jacques Gamblin, Alexandra Lamy, Fabien Héraud

23:20 | **tv p 2**

Poruszający się na wózku osiemnastolatek decyduje się na start w prestiżowym wyścigu triathlonowym, co jest szczególnym wyzwaniem dla jego ojca, który postanawia wspierać chłopaka na trasie. Krzepiące.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

07:00 Msza święta
07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:25 Zaraz wracam (17)
09:05 Ranczo II (11/13)
10:05 Komisarz Alex II (10/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXII (6)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (795)
12:55 Osobiwa planeta (6/6)
14:00 Spłątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (629)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5978)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacja 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda



20:30 Felicitya (13) - serial obycz. Polska/Włochy 26, wyk. Laura Breszka
21:05 Rocky - dramat obycz. ******** USA 1976, reż. John G. Avildsen, wyk. Sylvester Stallone, Talia Shire, Burt Young, Carl Weathers (130 min)
23:15 Cegła i inne nagrody filmowe. Opowiada Andrzej Wajda
00:20 Ukryta sieć ******* - thriller PL 2023, reż. Piotr Adamski, wyk. Magdalena Kolesnik (110 min)

MEZZO

13:05 Intermezzo
13:30 Filharmonicy Berliński, Claudio Abbado: Beethoven, Brahms, Dvořák, Verdi - muzyka klasyczna Włochy 2002
15:20 Claudio Abbado 10 lat później - portret muzyczny
16:10 Mozart: VIII koncert fortepianowy - Christian Zacharias - muzyka klasyczna
16:35 Brahms: Niemieckie requiem - muzyka klasyczna
18:15 : Phénix - balet Francja 2022, reż. Nathan Benisty
19:05 Igor Stravinsky: Ognisty ptak i Święto wiosny w wykonaniu Malandain Ballet Biarritz - balet Francja 2021
20:30 Modest Petrowitsch Mussorgski: Borys Godunow - opera Holandia 2025
23:30 John Coltrane - Comblain La Tour Jazz Festival 1965

TVP2 **D3**

05:35 M jak miłość
06:25 Pozyteczni.pl (385)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka (7699) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7699) - mag. Polska 2026
11:50 Gwiazdorska kuchnia Ani (51) - mag. kulinarny
12:30 Koło fortuny (2096)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1087)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa - pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2097) - teleturniej Polska 2026
16:35 Familiada (3060)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1088)
18:50 Jeden z dziesięciu (2)
19:25 Barwy szczęścia



20:05 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
20:40 Przepis dnia (21)
20:50 Na dobre i na złe
21:50 Na sygnale
22:20 Magazyn Ekspresu Reporterów
23:20 Ze wszystkich sił (De toutes nos forces) - dramat obycz. Francja/Belgia 2013, reż. Nils Tavernier, wyk. Jacques Gamblin, Alexandra Lamy (100 min)
01:00 Peakzy Blinders II (3/6) - serial gangsterski

PULS 2

09:30 Bing (35,36,37/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia (5,6)
11:10 Gus. Mały - wielki ryccerz (2,3/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele 28
12:00 Lwia Straż (2/26)
12:35 Gumisie VI (9/18)
13:35 Smerfy (30/39)
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI
16:00 Patryk Rozgwiadza Show (2,3/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX (2,3/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (17) - serial obycz.
21:00 Córka wilka - thriller Kanada/USA 2019
23:00 Zulu - dramat kryminalny Francja/RPA 2013

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:00 Trudne sprawy XXIII (4/40) - serial fab.-dok. Polska 2022, wyk. Piotr Dobosz
09:00 Dlaczego ja? 29 (59/60) - serial fabularno-dok.
10:05 Wypasiona Kuchnia (22)
10:15 Dlaczego ja? 29 (60,1/60) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (26) - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVII (37,38)
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (26)
16:55 Gliniarze Śląsk (27)
18:00 Pierwsza miłość 50 (91) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń”
19:25 Wypasiona Kuchnia (38)
19:55 Milionerzy (141)



20:30 Kabaret K2. Jedziemy po bandzie (3) - kabaret i satyra
22:00 Kochaj albo rzuć ******* - komedia Polska 1977, reż. Sylwester Chęciński, wyk. Władysław Hańcza, Irena Karel, Anna Dymna, Wacław Kowalski, Halina Buyno-Łoza (160 min)
00:40 Ted - kom. USA 2012, ******** reż. Seth MacFarlane, wyk. Mark Wahlberg, Mila Kunis, Seth MacFarlane (135 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu IV (11/27) - serial sens. USA 1996
07:55 Bogaty dom - biedny dom VIII (7) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XII (39,40,41/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVI (15,16) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XV (36,37,38,28) - serial fab.-dok.
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (455) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (27,28) - serial obycz.
20:05 Uroczysko VI (23)
20:40 Sprawiedliwi - wydział kryminalny XXI (23)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmieście IV (23) - serial krym.
22:45 Opowieści o zbrodni II (4) - serial dok. Polska 2019
23:10 W lesie dziś nie zaśnie nikt - horror Polska 2020

TVN **D3**

05:05 Jak to jest zrobione? X
05:40 Uwaga! (8102) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (35/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Suwałki - „Fresco” 28 (12)
07:45 Dzień Dobry TVN (5798) - magazyn Polska 2026
11:20 Doradca smaku (23) - mag. kulinarny Polska 2026
11:30 Kuchenne rewolucje XXVI (9) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Racibórz - Imperia XXIV (3)
13:40 Ukryta prawda (27,28/48) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2024
15:45 Młode gliny II (3)
16:50 Szpital św. Anny IV (28) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VII (28)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8103) - mag.



20:15 Na Wspólnej - serial obycz. Polska 2026
20:50 The Floor. VIP Challenge (3) - teleturniej
21:30 Top Model (6) - reality show Polska 2026
23:05 Creed: Narodziny legendy (Creed) - dramat obycz. USA 2015, reż. Ryan Coogler, wyk. Michael B. Jordan, Sylvester Stallone, Tessa Thompson, Phylicia Rashad (155 min)
01:40 Nowa Szelałowska (2) - reality show

METRO **D3**

07:25 Szpital (59,60,61/67) - serial fabularno-dok.
10:20 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:20 Szkoła (4/67)
13:20 Brzydula - serial obycz.
14:30 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:35 Druga szansa (1)
16:45 The Floor (9, 10)
18:00 Złomowisko PL V (14/16) - serial dok. PL 2017
19:00 Kartoteka VIII (16,17) - serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni III (4,5) - serial krym. Polska 2005
23:15 Hannibal II (11/13) - serial grozy USA 2014
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VIII (4/7) - serial dokumentalny USA 2024
01:25 Szpital (49/67)
02:20 Szkoła (11/67)

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami (1,2/23) - serial krym. USA 1984, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra - oddział specjalny XVI (10,8/14)
10:00 Zaklinaczka duchów V (22/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspomnienia stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.

20:00 Dziedzictwo krwi ******* **(Blood Father)** - film akcji F/USA 2016, reż. Jean-François Richet, wyk. Mel Gibson, Erin Moriarty (110 min)
21:50 Wymierzyć sprawiedliwość ******* **(Every Last One of Them)** - film sens. USA 2021, reż. Christian Sesma, wyk. Paul Sloan (95 min)
23:25 Pomścić córkę ******* **(Vendetta)** - film sens. USA 2022 (120 min)
01:25 Dzielnica strachu III

TVN7 **D3**

05:20 Ten moment (39) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (2,3,4/72) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (49,48,49/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
13:55 Detektywi III (46/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (18) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (12/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (22/40)
19:00 Ukryta prawda (28/60)
20:00 Hotel Paradise (25) - real tv Polska 2026
21:00 Wilk z Wall Street ******** **(The Wolf of Wall Street)** - film biograficzny USA 2013, reż. Martin Scorsese, wyk. Leonardo DiCaprio, Jonah Hill, Margot Robbie, Matthew McConaughey (215 min)
00:35 Polowanie na drużny ******* **(Wedding Crashers)** - komedia romantyczna USA 2005, reż. David Dobkin (145 min)

STOPKLATKA

- 08:45 Robert Makłowicz** (159) - mag. kulinarny
- 09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś** (15) - mag. kulinarny
- 09:45 Górski lekarz XVIII** (13,14) - serial obycz.
- 11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher III** (6,7/8)
- 14:00 Hudson i Rex: Cios i rękawica V** (2/20) - serial krym. Kanada 2022, wyk. John Reardon
- 15:00 Zajądź. Będzie się działo II** (22,1)
- 17:00 Katastrofy w przestworzach V** (8,4,7/10) - serial dok.
- 20:00 Buntownik z wyboru** (****) (Good Will Hunting) - dramat obycz. USA 1992, reż. Gus Van Sant, wyk. Matt Damon, Ben Affleck (165 min)
- 22:45 Ballistic: Ecks vs. Sever** (****) - film sens. USA/Niemcy 2002, reż. Wych Kaosayana, wyk. Antonio Banderas (115 min)
- 00:40 Dead Trigger - Oddział śmierci** (****) - film sens. USA 2017, reż. Mike Cuff, Scott Windhauser, wyk. Chris Galya (120 min)

KINO POLSKA

- 07:30 Polska z góry.** Zamki, dworki, pałace IV (9,10/10)
- 08:35 Do przerwy 0:1** (5,6)
- 09:45 Moja mama** - film krótkom. Polska 2024
- 10:15 Chłopi:** Boryna (1) - film obyczajowy Polska 1973
- 12:00 Chłopi:** Jagna (2) - film obyczajowy Polska 1973
- 13:55 Potop, cz. 1** - film historyczny Polska 1974, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Daniel Olbrychski, Małgorzata Braunek, Tadeusz Łomnicki
- 17:40 Stawka większa niż życie** (1,3/18) - serial wojenny Polska 1968, wyk. Stanisław Mikulski, Seweryn Butrym
- 20:00 Trick** - film sens. Polska 2010, reż. Jan Hryniak, wyk. Piotr Adamczyk, Karolina Gruska, Andrzej Chyry, Robert Więckiewicz, Marian Dziędziel, Agnieszka Warchulska, Jerzy Trela
- 22:05 Historie miłosne** - dramat obycz. Polska 1997, reż. Jerzy Stuhr, wyk. Jerzy Stuhr, Katarzyna Figura, Dominika Ostalońska, Karolina Ostrożna
- 23:55 Obcy musi fruwać** - komediodramat Polska/Niemcy 1993, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Piotr Franczewski, Krzysztof Bauman, Henryk Niebudek

ALE KINO+

- 08:35 The Office PL** (9,10/12) - serial kom. Polska 2021
- 09:45 Patience** (5,6/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
- 11:45 Zbrodnie na wybrzeżu, cz. II** (2/2) - serial krym. Niemcy 2023
- 13:45 Shalako** - western (****) Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/USA 1968, reż. Edward Dmytryk (135 min)
- 16:00 Strefa interesów** (****) (The Zone of Interest) - dramat wojenny Wlk. Brytania/Polska/USA 2023, reż. Jonathan Glazer, wyk. Christian Friedel (135 min)
- 18:15 Zbrodnie na wybrzeżu II, cz. II** (1/3) - serial krym. Niemcy 2024, wyk. Hendrik Duryn, Pia-Micaela Barucki, Yasemin Cetinkaya
- 20:10 Koniec lata** (1,2/6) - serial obycz. Szwecja 2023, wyk. Julia Ragnarsson, Erik Engeström
- 22:30 Oddział dla zuchwałych II** (1,2/6) - miniserial Wlk. Brytania 2025, wyk. Jack O'Connell, Connor Swindells
- 00:55 Black Sands II** (1/8) - serial kryminalny

POLSAT FILM

- 08:25 Przyjaciółki XXII** (7,8/12) - serial obycz. Polska 2023
- 10:25 Świat według Kiepskich**
- 13:50 47 roninów** - film fantasy USA/Wlk. Brytania/Japonia/Węgry 2013, reż. Carl Rinsch
- 16:10 Nomadland** - dramat obyczajowy USA 2020
- 18:35 Niewidzialny** - film sens. USA 2005, reż. Rob Cohen
- 21:00 Bez skrępow** - film sensacyjny Niemcy/USA 2021
- 23:10 Dżentelmeni** - komedia sensacyjna Wlk. Brytania/USA 2019, reż. Guy Ritchie

FILMBOX+ ONE

- 09:50 Vera X** (2/4)
- 11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher** (3/4)
- 12:50 Poirat XII** (2/4)
- 15:00 Morderstwa według Agathy Christie III:** Niemy świadek (3) - film krym. Francja/Szwajcaria 2013
- 17:05 Vera X** (3/4)
- 18:55 Poirat V** (6/8) - serial krym. Wlk. Brytania 1993
- 20:00 Olimp w ogniu** - film sens. USA 2013, reż. Antoine Fuqua, wyk. Gerard Butler
- 22:40 Uprawdazona** - thriller USA/Francja 2008, reż. Pierre Morel, wyk. Liam Neeson

TVP KULTURA

- 08:25 Tamte lata, tamte dni**
- 09:00 Rodzina Polanieckich**
- 10:35 Ceremonia pogrzebowa** - dramat psychologiczny Wlk. Brytania/Polska 1984 (105 min)
- 12:20 Oni wszyscy byli w Montreux** (1/3)
- 13:40 Nad Niemnem** (3/4) - serial obyczajowy
- 14:50 Złote Koło** - film krym. Polska 71, reż. Stanisław Wohl, wyk. Tadeusz Janczar (110 min)
- 16:40 Dyrektorzy** (1) - serial obycz. Polska 1975
- 18:15 Kolekcja** (11) - mag.
- 18:30 Informacje kulturalne**
- 18:55 Rawhide III** (23) - western USA 1961
- 20:00 Filip** - dramat wojenny Polska 2021, reż. Michał Kwieciński, wyk. Eryk Kulm, Victor Meutelet, Caroline Hartig (130 min)
- 22:10 Wstęp do Teraz taniec!** - rozmowa
- 22:15 Mourad Merzouki:** Mosaik - spektakl teatralny Francja 2024
- 23:30 Mel Gibson - portret ekscentryka** - film dok.
- 00:40 Noc 12 października** (****) (La nuit du 12) - thriller Francja/B 2022 (115 min)

WARNER TV

- 09:05 Bajer z Bel-Air IV**
- 10:00 Pełniejsza chata IV**
- 11:05 Teraz albo nigdy!** III (2,3)
- 13:05 Bajer z Bel-Air IV**
- 15:00 Pełniejsza chata IV**
- 16:05 Cudotwórcy** (1,2/7)
- 17:00 Superman** - film s.f. USA/Kanada/Szwajcaria/Wlk. Bryt. 1978, reż. Richard Donner
- 19:55 Akademia policyjna** - komedia USA 1984
- 22:00 Co się wydarzyło w Madison County** - melodramat USA 1995, reż. Clint Eastwood
- 00:35 Batman** - film s.f. USA/Wlk. Brytania 1989

PARAMOUNT

- 07:30 Czarodziejki V**
- 09:25 Policyjna grupa pościgowa XXI** - serial dok.
- 10:30 Pingwiny z Madagaskaru**
- 11:00 Przyjaciół gangstera** - komedia krym. F/Wł. 2003
- 13:00 Czarodziejki V**
- 14:55 Tysiąc słów** - komedia USA 2021, reż. Brian Robbins
- 16:50 Mission: Impossible - Fallout** - film sens. USA 2018
- 20:00 Bez smyczy** - komedia romantyczna USA 2011
- 22:20 Dredd** - film s.f. Wlk. Brytania/RPA/Indie 2012
- 00:00 Bang** - film sensacyjny Tajlandia 2025

HBO

- 09:15 Mój mistrz** - komedia (****) Wł. 2025, reż. Andrea Di Stefano (125 min)
- 11:20 Szybcy i wściekli:** (****) Hobbs i Shaw - film sens. USA 2019, reż. David Leitch (135 min)
- 13:35 Człowiek z bieżuna** (****) - komediodramat USA 2014 (90 min)
- 15:05 Blżej** - melodramat (****) USA/Wlk. Brytania 2004, reż. Mike Nichols, wyk. Julia Roberts (105 min)
- 16:50 Kot w butach** - film (****) anim. USA 2011, reż. Chris Miller (90 min)
- 18:20 Kot w butach: ostatnie życzenie** - film anim. USA/Japonia 2022, reż. Joel Crawford, Januel Mercado (100 min)
- 20:00 Odwiz III** (4) - serial obycz. Polska 2025
- 20:45 Motocykliści** - dramat (****) obycz. USA 2023 (115 min)
- 22:40 Latarnie** (8) - serial sensacyjny USA 2026
- 23:40 Ciche miejsce** (****) - horror USA 2018, reż. John Krasinski, wyk. Emily Blunt (90 min)
- 01:10 Rewolwerowcy** (****) - western USA 2025, reż. Brian Skiba (100 min)

CINEMAX

- 11:35 Marzyciel** - dramat obycz. Francja/Belgia 2023
- 13:10 Świat w płomieniach** - thriller USA 2013
- 15:20 Dla dobra Adama** - dramat obycz. Belgia/F 2025
- 16:40 Profesor** - komediodramat Argentyna/Włochy/Niemcy/Francja/Brazylia 2023
- 18:30 Tymczasem na Ziemi** - film s.f. Francja/Belgia 2024
- 20:00 Patrioti** - dramat historyczny USA/Niemcy 2000
- 22:45 Pięć minut nieba** - dramat krym. Irl./Wlk. Brytania 2009, reż. Oliver Hirschbiegel

ROMANCE TV

- 08:40 Górski lekarz** (6/8)
- 10:30 Rodzina Andersów** (2/4) - serial kom. Niemcy 2023
- 12:25 Inga Lindström:** Farma nad jeziorem Mälaren - film obyczajowy Niemcy 2004
- 14:20 Rosamunde Pilcher:** Zawsze z tobą - film obyczajowy Niemcy 2010
- 16:15 Gabinet z widokiem na morze** - serial obycz.
- 18:05 Górski lekarz** (7/8)
- 20:00 Portret miłośnika** - film obyczajowy USA 2022
- 21:55 Gabinet z widokiem na morze** - serial obycz.
- 23:50 Górski lekarz** (7/8)

CANAL+ PREMIUM

- 08:20 Moje pieczone kurczaki** - film obycz. Polska 2002 (65 min)
- 09:25 Cudowne życie** (****) - komediodramat F/Kan. 2025 (100 min)
- 11:05 Chopin, Chopin!** (****) - dramat obyczajowy Polska 2025 (130 min)
- 13:15 Premierowa jazda**
- 13:30 Co ukrywa Elon Musk?**
- 15:00 Krucjata Bourne'a** (****) - thriller USA/Niemcy 2004 (105 min)
- 16:45 Balony** - film krótkom. Polska 2024 (30 min)
- 17:15 Niemżliwe** - film (****) katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012, reż. J.A. Bayona (110 min)
- 19:05 Lapu-Capu** (240)
- 19:10 Kaśka Sochacka - Ta Druga na Bis** (Live)
- 20:00 Bridget Jones:** (****) Szalejąc za facetem - komediodramat Wlk. Brytania/Francja/USA 2005 (120 min)
- 22:00 Ekspert:** Odsiadka (1,2/6)
- 23:50 Przepis na morderstwo** (****) - komediodramat Wlk. Brytania/Francja/USA 2026, reż. John Patton Ford (110 min)

TVN FABUŁA

- 07:45 Detektywi** - serial dok.
- 09:50 Młode gliny** (23/50)
- 10:55 Lekarz V** (6)
- 11:55 Zapukaj do moich drzwi**
- 13:55 Młode gliny** (24/50)
- 14:55 Detektywi** - serial dok.
- 16:05 Na Wspólnej**
- 17:10 Serialale:** Rozmowy (1)
- 17:55 Showtime** - komedia sensacyjna USA/Aus. 2002
- 20:00 Ghost in the Shell** - film s.f. USA/Hongkong/Chiny 2017
- 22:25 Pod ścianą** - dramat obycz. Wlk. Brytania 2022
- 00:45 Czarna owca** - komediodramat Polska 2021

AMC

- 08:55 Kto pierwszy, ten lepszy** - komedia romantyczna Niemcy/USA 2002
- 10:55 Godzina do tyłu** - romans USA 2017
- 12:55 Ip Man 4** - film przyg. Hongkong/Chiny 2019
- 15:05 Zapowiedź** - thriller USA/Wlk. Brytania/Aus. 2009
- 17:45 Kumple** - film przyg. USA 1992, reż. Aaron Norris
- 20:00 Przekręt** - komedia krym. Wlk. Brytania/USA 2000
- 22:05 Krwiożerczy postrach miasta** - inny Holandia 2016
- 00:20 Mroczny turysta** - thriller USA 2012

AXN

08:20 Ostry dyżur VI (18/22)
09:15 Castle VIII (14,15/22)
11:15 Rekrut VII (1,2/18)
13:15 Agenci NCIS X
15:10 FBI: Most Wanted II
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (15,16/24) – serial krym. USA/Kanada 2009
19:05 Castle VIII (16,17/22) – serial krym. USA 2016
21:05 Walker: Strażnik Teksasu III (5,6/18) – serial krym.
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (15,16/24)
00:45 Castle VIII (16/22)

EPIC DRAMA

08:20 Detektyw Murdoch XVII (21/24) – serial kryminalny
09:15 Wszystkie stworzenia duże i małe III (7) – serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:55 Panna Scarlet VI (4,5/6)
14:10 Agenci NCIS XVIII (9/16)
15:00 Panna Marple II (2/4)
17:00 Daigliesh II (1/6)
18:55 Agenci NCIS XVIII
19:50 Poirot III (2/11)
21:00 Panna Scarlet VI (1/6) – serial krym. USA 2025
22:05 Montmartre (3/8)
23:15 Poirot III (2/11) – serial krym. Wlk. Brytania 1991
00:20 Agenci NCIS XVIII

TVN STYLE

11:20 Teraz one (2, 1)
12:30 Ugotowani (9)
13:30 Kuchenne rewolucje (10, 17) – reality show
15:35 Ugotowani (5)
16:40 Babski biznes (2/8)
17:40 Kuchenne rewolucje (11, 12, 13) – reality show
20:50 Bitwa o gości (10)
21:50 Jestem z Polski XII (9/18)
22:50 Hotel Paradise (25) – real tv Polska 2026
23:45 Mój sąsiad morderca X (8) – serial dokumentalny
00:50 Apetyt na miłość (3) – reality show Polska 2017

TVN TURBO

08:15 Wszystko co naj... (5, 6)
09:15 Fani czterech kółek XVII
10:15 Złomowisko PL XI
11:15 Wojny samochodowe (5)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować III
18:00 Raport Turbo (5083)
18:15 Zawodowi handlarze (5)
19:00 Naprawy nie do naprawy
19:45 Co tu się odegrało? (1)
20:15 Jeździć, obserwować VIII
21:00 Wojny samochodowe (5)
22:00 Raport Turbo (5083)
22:15 2 drugiej ręki (5)
23:00 Duda kontra Szafranski

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown V (9,10/15)
12:35 McDonald i Dodds II
14:15 Tajemnice Majorki (3/10)
15:10 Powrót do raju (3/6)
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Mid-somer XXII (2/6) – serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XII
21:00 Detektyw z Chelsea IV
22:00 Rozstania (2/2)
22:40 Line of Duty – Wydział wewnętrzny III (6/6)
00:25 Tajemnice Brokenwood

FX

09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (3/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (21,1/21)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (17/18)
12:50 FBI V (13/23)
13:45 Agenci NCIS II (4,5/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (2,3/25)
17:25 Z Archiwum X III
19:15 FBI V (13/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (18,1/18)
22:00 Matlock II (8/16)
22:55 W pogoni za zemstą – film sensacyjny USA 2010

HGTV

10:50 Wymarzony dom za granicą – serial dok.
11:55 Nowe życie w starym domu VI (6,7/14) – serial dok.
13:50 Odlotowy ogród (8)
14:25 Mieszkanie na miarę III
16:30 Polowanie na ogród
18:10 Dobrze zrobione w domu (3) – magazyn
18:20 Zgłoś remont (1)
19:15 Weekendowa metamorfoza (6) – reality show
20:15 Dorota inspiruje (7)
21:10 Dorota was urządził III
22:40 House Hunters
00:45 Poszukiwacze domów

BBC LIFESTYLE

08:15 Masterchef: Australia
09:35 Zapraszam do stołu (2)
10:05 Bake off: zawodowcy (7)
11:10 Prawda o Koronie
12:10 Mistrzowie ceramiki
13:10 12 smaków miasta
14:15 Wielkie brytyjskie wypieki (9) – pr. rozrywkowy
15:25 Mistrzowie szycia (3)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia (3) – program rozrywkowy
18:45 Zapraszam do stołu
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (10) – pr. rozrywkowy
21:00 Bake off: zawodowcy (1)
22:00 Zapraszam do stołu (19)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół V (8/19)
08:55 Hoży doktorzy
09:55 Przyjaciele III
11:55 Teoria wielkiego podrywu
14:30 Dwóch i pół V
16:30 Przyjaciele III (15,16,17,18/25) – serial kom.
18:30 Hoży doktorzy (15,16/24) – serial kom.
19:30 The Office PL (2/12)
20:40 Przyjaciele V (9,11,14,24/24) – serial kom.
22:00 The Office PL (6,7/12)
23:05 Comedy Club (7, 8)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex XI
09:25 Rodzinka.pl VII (12/13)
10:00 Klan – telenowela
10:30 Ranczo III (10/13)
11:25 Na dobre i na złe
12:25 Zaraz wracam (17/18)
13:35 Ojciec Mateusz (4,5) – serial krym. Polska 2008
15:30 Komisarz Alex XI (2)
16:20 Na sygnale
17:30 Ranczo III (12,13/13)
19:30 Ojciec Mateusz (6,5) – serial krym. Polska 2009
21:30 Ranczo IV (1,2/13)
23:30 Ojciec Mateusz (7)
00:30 Czas niedokonany (4) – serial obycz. Polska 2024

CANAL+ KUCHNIA

10:40 U sąsiadów w kuchni
11:50 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (2)
12:45 Czy na pewno umiesz gotować zdrowo? (5, 6)
13:45 Azjatycka kuchnia Ewy Pau (1, 2) – mag. kulinarny
14:40 U sąsiadów w kuchni
15:45 Domowa piekarnia Kucharskiego (4, 5)
16:40 Gotuj taniej z Jamiem
18:35 Jedz, podróżuj, smakuj
19:45 Maximum Foodie V (4)
20:20 Jamie Oliver (2/4)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:50 Ekoporady z Julią Oleś

CANAL+ DOMO

09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (5)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty IV (2/6)
13:05 W mieście czy na wsi
14:00 Adres: rezydencje marzeń (8) – reality show
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (19) – lifestyle
15:55 Tomasz Pałowski (2, 3)
16:50 Gardeners' World (8)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty
20:00 Daleko od miasta XII (2)
21:00 Adres: rezydencje marzeń (9) – reality show
22:00 Tomasz Pałowski

PLANETE+

13:40 Piesze wędrówki po świecie (4/8) – serial dok.
14:45 Najdłuższe ostępy Europy (3/5) – serial dok.
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry VII
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (72,73)
18:35 Związani z ziemią. Dzieje życia na wsi – serial dok.
19:45 Polowanie na króla piratów (3/3) – serial dok.
20:50 Sekrety budowniczych piramid II (5/6) – serial dok.
22:00 Premiera: Czas dobrej śmierci (1) – serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę V
09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Klan z Alaski II (1/16)
12:00 Fani czterech kółek XVIII
13:00 Awantura o furę (2/10)
13:30 Nagi instynkt przetrwania: Ameryka Łacińska
15:00 Złomowisko PL X
16:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (9/11)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Ciężarówką przez Route 66 (1/7) – serial dok.
19:00 Złomowisko PL V
22:00 Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa

TVP HISTORIA

09:05 Stawka większa niż życie (2) – serial wojenny
10:15 Szafa polska 1945-1989
11:15 Marzenia są ciekawsze
11:50 Wszystkie kolory świata
12:55 Kroniki Hitlera (6/13)
14:00 Stawka większa niż życie (3) – serial wojenny
15:00 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny III
18:20 Fake czy historia?
19:00 Platerówki – film dok.
20:00 Sfora (2/9) – serial krym.
21:05 Putin i Zachód (3/3)
22:15 Auschwitz nie spadło z nieba – film dokumentalny

HISTORY

11:10 Wielka inżynieria z Dolphem Lundgrenem (1/8)
12:10 Gwiazdy lombardu XX (5/95) – serial dok. USA 2019
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (13/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (14/20) – serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa: walka o Europę (4/8) – serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (5) – serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 David Duchovny II (18)
22:00 Ranczo kosmitów VII (6)

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Żłapać przemysłnika
15:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (10/11) – serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami
17:00 Odkopać historię (3/10)
18:00 Żelazna kurtyna: życie pod radziecką okupacją (2/3)
19:00 Piekło pod wodą: II wojna światowa IV (5/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XX (7/10) – serial dok.
21:00 Premiera: Odkopać historię – serial dokumentalny
22:00 Premiera: Makro inżynieria IV (5) – serial dok.

FOCUS TV

08:00 Była sobie Ziemia
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici X
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR – serial dok.
12:30 Broni w hollywoodzkich filmach (7) – serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii V
14:00 Okręty wojenne III (3/8)
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII – serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka V
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo – pr. popularn.
21:00 Hitler i jego władza (3/3)
22:00 Krwawe pieniądze

BBC EARTH

11:30 Skarby przeszłości i ich tajemnice (5) – serial dok.
12:35 Wyspy Pacyfiku II (2/3)
13:35 Planeta Ziemia III III
14:40 W okowach mrozu VIII – serial dok. USA 2020
15:40 Życie na pustkowiu XI
16:40 Wielkie archeologiczne odkrycia II – serial dok.
17:40 Planeta Ziemia III
18:40 Wyspy Pacyfiku II (3/3)
19:45 Na tropie egipskich grobowców (1) – serial dok.
20:55 W okowach mrozu X
22:55 Wielkie archeologiczne odkrycia II (2/4) – serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

10:15 Military ranking (7/10)
11:25 Naziści: korzenie zła
12:30 Tajemnice mumii
15:30 Najstraszniejsze polowanie na czarownice
16:35 II wojna światowa: cena imperium (10/13) – serial dok.
17:45 Military ranking (8/10) – serial dok. Wlk. Brytania 2016
18:55 Historia sprawiedliwości (3) – serial dokumentalny
19:50 Czarna śmierć: pacjent zero (2/2) – serial dok.
21:00 Naziści, U-booty i bitwa o Atlantyk – serial dok.
22:10 Cesarz: powstanie i upadek dynastii – serial dok.

Od A do Z

DROGA

DO ZATRACENIA ★★★★★

film sens., USA 2002, reż. Sam Mendes, wyk. Tom Hanks, Paul Newman, Tyler Hoechlin

23:55 | tv puls

W tradycji kina noir: trzynasto-latek poznaje prawdziwą profesję swego ojca, płatnego mordercy, co może kosztować go życie. Plus Paul Newman w kreacji, która dała mu dziesiątą nominację do Oscara.

DZIEWCZYNA

Z TATUAŻEM ★★★

film sens., USA/Szwecja/Norwegia 2011, reż. David Fincher, wyk. Daniel Craig, Rooney Mara, Christopher Plummer

23:15 | tvp 2

David Fincher czyta bestseller Stiega Larssona. Daniel Craig na zlecenie nestora rodu ma odnaleźć zaginioną przed laty bratanicę. Plus brawurowa Rooney Mara jako jego współpracowniczka i hakerka.

DZIEWIĄTY LEGION ★★★

film przyg., USA/Wlk. Brytania 2011, reż. Kevin Macdonald, wyk. Channing Tatum, Jamie Bell, Donald Sutherland

22:35 | stopklatka

Rzymski centurion w podbitej Brytanii zapuszcza się na tereny barbarzyńców, by odzyskać zagarnięte przez Celtów godło legionu i tym samym przywrócić honor swemu ojcu – dowódcy rozbitej jednostki.

EX MACHINA ★★★★★

film s.f., Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Alex Garland, wyk. Alicia Vikander, Domhnall Gleeson, Oscar Isaac

21:50 | cinemax

Oscar za efekty i nominacja za scenariusz dla opowieści o informatyku, któremu przychodzi sprawdzić doskonałość sztucznej inteligencji zainstalowanej w androidzie o wyglądzie atrakcyjnej kobiety.

FILIP ★★★★★

dramat wojenny, Polska 2021, reż. Michał Kwieciński, wyk. Eryk Kulm, Victor Meutelet, Caroline Hantig

23:55 | tvp kultura

Czytając prozę Tyrmanda: Eryk Kulm (Nagroda Cybulskiego 2022) jako uciekinier z warszawskiego getta, ukrywający się wśród obsługi hitlerowskiego hotelu. Srebrne Lwy i nagroda za zdjęcia w Gdyni.

Dusza idealna



FOT. MATERIAŁY PRASOWE

KOMEDIA

FRANCJA 2025, REŻ. ALICE VIAL. WYK. JONATHAN COHEN, MAGALIE LÉPINE-BLONDEAU, FLORENCE JANAS

LOKAL ZAMKNIĘTY ★★

komedial, Polska 2021, reż. Krzysztof Jankowski, wyk. Janusz Chabior, Magdalena Kaczmarek, Mateusz Damięcki

20:00 | kino polska

Kino pandemiczne po polsku: panowie planują włamanie do domu skorumpowanego polityka przez sąsiadującą z nim agencję towarzyską. Nagle sanepid zamyka lokal wraz z jego klientami na okres kwarantanny.

MATNIA ★★★★★

dramat psychologiczny, Wlk. Brytania 1966, reż. Roman Polański, wyk. Donald Pleasence, Françoise Dorléac, Lionel Stander

21:55 | tvp kultura

Makabreska w stylu Romana Polańskiego: odcięte od świata zamczysko i niespodziewana wizyta gangsterów, która przyspiesza rozwiązanie konfliktu nękającego gospodarzy.

MIŚ ★★★★★

komedial, Polska 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym, Barbara Burska, Christine Paul-Podlasky

20:00 | stopklatka

Polska schyłku gierkowskich lat 70. XX wieku w obiektywie Stanisława Barei według scenariusza Stanisława Tyma. Gryząca ironia, ale prawdziwe aż do bólu. Wręcz obiekt kultu – wstyd nie znać.

MROczne Cienie ★★★

komedial, USA/Australia/Wlk. Brytania 2012, reż. Tim Burton, wyk. Johnny Depp, Michelle Pfeiffer, Helena Bonham Carter

21:30 | warner tv

Tim Burton nie bez wdzięku próbuje wskrzesić serial telewizyjny sprzed pół wieku: zamieniony w wampira arystokratę po dwustu latach powraca, by odzyskać swoją pozycję i ukochaną. Plus Johnny Depp.

OBSŁUGIWAŁEM
ANGIELSKIEGO
KRÓLA ★★★★★

komedial, Czechy/Słowacja 2006, reż. Jiří Menzel, wyk. Ivan Barnev, Julla Jentsch, Milan Lasica

23:40 | cinemax

Jirzi Menzel wraca do Bohumila Hrabala, by opowiedzieć barwne koleje losu pewnego kelnera: zaprawiony ironią rozrachunek z systemem, który nie potrafił docenić ludzkiej przedsiębiorczości.

PROJEKTANTKA ★★★

komediadramat, Australia 2015, reż. Jocelyn Moorhouse, wyk. Kate Winslet, Judy Davis, Liam Hemsworth

22:55 | polsat

Sensacja z antypodów: Kate Winslet jako fałszywie oskarżona o morderstwo, która powraca do domu, by pojednać się z matką (Judy Davis) i przy pomocy maszyny do szycia wziąć odwet za doznane upokorzenia.

ROMERIA ★★★

dramat obycz., Hiszpania/Niemcy 2025, reż. Carla Simón, wyk. Llúcia García, Mitch Martín, Tristán Ulloa

23:20 | canal+ premium

Osierocona w dzieciństwie 18-latek przybywa do Galicji, by uzyskać administracyjne potwierdzenie pochodzenia, przy okazji natrafia na swoich krewnych i odkrywa skrywaną – wstydliwą – tajemnicę rodzinną.

SKAŻENIE ★★★

horror, USA/Francja 2026, reż. Jonny Campbell, wyk. Joe Keery, Georgina Campbell, Liam Neeson

21:45 | canal+ premium

Jak trwoga, to do Liama Neesona, tym razem emerytowanego agenta do walki z bioterroryzmem, który – przy odpowiednim wsparciu – poradzi sobie z grzybem-pasożytem, który opanował zrujnowaną bazę wojskową.

ZATAŃCZ ZE MNĄ ★★★

komedial, USA 2004, reż. Peter Chelsom, wyk. Richard Gere, Jennifer Lopez, Susan Sarandon

22:40 | tvn

Hollywood z japońskiej inspiracji: prawnik, oczarowany instruktorką tańca, zapisuje się do jej szkoły, by zdobyte tam umiejętności ofiarować swej kochanej, choć zaniedbywanej żonie. Uroczel!

KONRAD J. ZARĘBSKI

20:00 | hbo

★★★★

TVPI **D3**

07:00 Msza święta
07:30 Pełnia wiary (124)
08:00 Serwis Info
08:20 Zaraz wracam (18)
09:00 Ranczo II (12/13)
10:00 Komisarz Alex II (11/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXII (7)
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 To się optaca (238)
12:55 Mała myszka – opowieść o dzielnej matce
14:00 Spłątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (630)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5979)
18:05 Klan – telenowela
18:40 Akacjaowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda



20:30 Ojciec Mateusz 35 (9) – serial krym. Polska 2026, wyk. Kinga Preis
21:25 Sprawa dla reportera (1596) – cykl reportaży
22:30 Czas niedokony (5) – serial obycz. Polska 2024, wyk. Krystian Modzelewski
23:25 Gra z Cieniem II (5) – serial kryminalny
00:25 Chłopcy z ferajny (Goodfellas) – film sens. USA 1990, reż. Martin Scorsese, wyk. Robert De Niro (150 min)

MEZEO

13:15 Claude Debussy, Maurice Ravel: „Dafnis i Chloe”, „Popołudnie fauna” w wykonaniu Baletu Kapitolu – balet Francja 2022
14:30 Eugène-Auguste Ysaÿe: Wypadek: portret rodzinny – balet Czechy/Norwegia 2021
15:00 Orkiestra Filharmonii Rotterdamskiej, Lahav Shani: Strauss, Mahler – muzyka klas.
16:55 Vincenzo Bellini: Capuleti i Montecchi – opera B 2024
19:20 Bruce Liu w Maison Chaumet: Recital Chopinowski
20:30 Bayfront Jazz Festival: Roy Ayers – koncert USA 2021
21:25 Lionel Hampton All Star Big Band – Berliner Jazztage 1979 – koncert Niemcy 1979
22:15 Oregon – Berliner Jazztage – koncert

TVP2 **D3**

05:30 M jak miłość
06:25 Operacja zdrowie (87)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7700) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:45 Jedzenie ma znaczenie, nauka na talerzu
12:25 Koło fortuny
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1088)
14:35 Na sygnale – serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (2098)
16:35 Familiada (3061)
17:20 Panna młoda – serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1089)
18:50 Jeden z dziesięciu (3) – teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia



20:05 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2026
20:40 Postaw na milion (395) – teleturniej
21:40 Super Gary. Gotuj z Bosacką! (9)
22:15 Europa da się lubić – nowe pokolenie (5)
23:15 Dziewczyna z tatuażem (The Girl with the Dragon Tattoo) – film sens. USA/Szwecja/Norwegia 2011, reż. David Fincher (165 min)
02:00 Rodzinka.pl XIX

PULS 2

09:30 Bing (38,39,40/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia (7,8)
11:10 Gus. Mały (3,4/52)
11:35 Tomek i przyjaciele 28
12:00 Lwia Straż (1/26)
12:35 Gumisie VI (11)
13:35 Smerfy – serial anim.
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI
16:00 Patryk Rozgwiezda Show (3,4/26) – serial anim.
17:00 SpongeBob IX (3,4/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (18) – serial obycz.
21:00 Poznaj moich Spartan – komedia USA 2008
22:40 Naga broń 2 1/2 – komedia USA 1991
00:20 Lombard – serial obycz.

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – magazyn
08:00 Trudne sprawy XXIII (5/40) – serial fab.-dok.
09:00 Dlaczego ja? XXI (2) – serial fabularno-dok.
10:15 Wypasiona Kuchnia (23)
10:15 Dlaczego ja? XXI (3,4) – serial fabularno-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (27)
13:25 Gliniarze XVII (39,40) – serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (27) – serial fabularno-dok.
16:55 Gliniarze Śląsk (28) – serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (92)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń”
19:25 Wypasiona Kuchnia
19:55 Milionerzy (142)



20:30 Nasz nowy dom (378) – reality show Polska 26
21:45 Zdrada (6) – serial krym. Polska 2023, wyk. Anna Karczmarczyk, Dawid Ogrodnik
22:55 Projektantka (The Dressmaker) – komediodramat Australia 2015, reż. Jocelyn Moorhouse (145 min)
01:20 Downton Abbey – melodramat Wlk. Brytania/USA/Chiny 2019, reż. Michael Engler (165 min)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom VIII (8) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XII (42,43,44/65) – serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVI
12:55 Trudne sprawy XV (39,40,1,29) – serial fab.-dok.
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (456) – reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (28,29) – serial obycz.
20:05 Uroczysko VI (24)
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (24)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (24) – serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni II (5) – serial dok. Polska 2019
23:10 W lesie dziś nie zaśnie nikt II – horror Polska 2021
01:20 Love Island V (28/55)
02:25 Hardkorowy lombard (67) – real tv USA 2012

TVN **D3**

05:10 Jak to jest zrobione? X
05:40 Uwaga! (8103) – mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (36/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Warszawa – Piccownia 29 (1) – reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5799)
11:20 Doradca smaku (24)
11:30 Kuchenne rewolucje XXVI (10) – reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Staropolska”, Szczucin XXIV – reality show
13:40 Ukryta prawda (29,30/48) – serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny II (4)
16:50 Szpital św. Anny IV (29) – serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VII (29)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8104) – mag.



20:15 Na Wspólnej – serial obycz. Polska 2026
20:50 The Floor. VIP Challenge (4) – teleturniej
21:30 Kuchenne rewolucje: Szpital Górny – Sezon 33 (6) – reality show Polska 2026
22:40 Zatańcz ze mną (Shall We Dance?) – komedia USA 2004, reż. Peter Chelsom (125 min)
00:45 Uwaga! (8104) – mag.
01:05 Kwatery Hitlera (9/10) – serial dok.
02:10 Młode gliny (30/50)

METRO **D3**

07:25 Szpital (62,63,64/67)
10:20 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:20 Szkoła (5/67) – serial fabularno-dok. Polska 2019
13:20 Brzydula – serial obycz.
14:30 Za głosem serca – telenowela Brazylia 2023
15:35 Druga szansa (2) – serial obycz. Polska 2016
16:45 The Floor (11, 12)
18:00 Złomowisko PL V (15/16) – serial dok.
19:00 Kartoteka VII (18,19) – serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni III (6,7) – serial krym. Polska 2005
23:20 Kuba Wojewódzki (6)
00:30 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VIII (1) – serial dok.
01:30 Szpital (50/67)
02:30 Szkoła (12/67) – serial fabularno-dok. Polska 2019

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami (2,3/23) – serial krym. USA 1984, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVI (8,9/14)
10:00 Zaklinaczka duchów III (3/18) – serial fantasy
11:00 Kotka – serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV – serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (57,58)
17:00 Rodzinny interes – serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX – serial obycz.

20:00 Odsiecz (American Siege) – film sens. Kanada/USA 2021, reż. Edward Drake, wyk. Bruce Willis, Rob Gough (115 min)
21:55 Detektyw Knight: Łotr (Detective Knight: Rogue) – film sens. USA 2022, reż. Edward Drake (120 min)
23:55 Droga do Zatrącenia (Road to Perdition) – film sens. USA 2002, reż. Sam Mendes, wyk. Tom Hanks (150 min)

TVN7 **D3**

05:20 Ten moment (40/40) – serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (5,6,7/72) – serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (50,50,51/51) – serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy – serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (47/60) – serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (19) – serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (13/67) – serial fabularno-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (23) – serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (29/60)
20:00 Hotel Paradise (26) – real tv Polska 2026
21:00 Szkoła: Eleven: Rzyzykowna gra (Ocean's Eleven) – film sens. USA 2001, reż. Steven Soderbergh, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon (150 min)
23:30 Taskmaster (6) – program rozrywkowy
00:35 Transformers – film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay, wyk. Shia LaBeouf, Megan Fox, Josh Duhamel (175 min)

STOPKLATKA D31

- 08:40 Robert Makłowicz** (151) - mag. kulinarny
- 09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś** (16)
- 09:45 Górski lekarz XVIII** (14,15/16) - serial obycz.
- 11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher III** (7,8/8) - serial krym. Australia 2015
- 14:00 Hudson i Rex V** (3/20) - serial krym. Kan. 2022
- 15:00 Zajazd. Będzie się działo II** (1,2) - serial fabularno-dok.
- 17:00 Katastrofy w przestworzach V** (9,5/10)
- 20:00 Miś** - komedia Polska **** 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym, Barbara Burska, Christine Paul-Podlasky, Bronisław Pawlik (155 min)
- 22:35 Dziewiąty legion (The Eagle)** - film przg. USA/Wlk. Brytania 2011, reż. Kevin Macdonald, wyk. Channing Tatum, Jamie Bell, Donald Sutherland, Mark Strong (135 min)
- 00:50 Krzyk IV (Scream 4)** - horror USA 2011, reż. Wes Craven, wyk. Neve Campbell, David Arquette (140 min)

KINO POLSKA

- 07:35 Polska z góry.** Zamki, dworki, pałace IV (10/10) - serial dok. Polska 2023
- 08:05 Polska z góry.** Nad wodą II (1) - serial dok.
- 08:40 Do przerwy 0:1** (6,7) - serial młodzieżowy Polska 68
- 09:55 Książę** - film krótkometrażowy Polska 2021
- 10:05 Konopielka** - komedia Polska 1982, reż. Witold Leszczyński, wyk. Krzysztof Majchrzak, Anna Seniuk
- 12:05 Szaleństwa panny Ewy** - film dla młodzieży PL 1984
- 14:30 Potop, cz. 2** - film historyczny Polska 1974, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Daniel Olbrychski
- 17:15 Stawka większa niż życie** (3,2) - serial wojenny
- 20:00 Lokal zamknięty** - komedia Polska 2021, reż. Krzysztof Jankowski, wyk. Janusz Chabior, Magdalena Kaczmarek, Mateusz Damięcki, Paweł Kościł, Eryk Kulm
- 21:45 Na układy nie ma rady** - komedia Polska 2017
- 23:35 Chemia** - dramat obycz. Polska 2015, reż. Bartosz Prokopowicz, wyk. Agnieszka Żulewska, Tomasz Schuchardt
- 01:50 Syberjada polska** - dramat historyczny Polska/Rosja 2013, reż. Janusz Zaorski

ALE KINO+

- 08:35 The Office PL** (11,12/12) - serial kom. Polska 2021, wyk. Piotr Polak, Vanessa Aleksander
- 09:45 Patience II** (1,2/8) - serial kryminalny Wielka Brytania 2026
- 11:45 Zbrodnie na wybrzeżu II, cz. 1 II** (1/3) - serial krym. Niemcy 2024
- 13:45 Prosta przyjaźń (Les choses simples)** - komedia Francja 2022, reż. Eric Besnard, wyk. Lambert Wilson (120 min)
- 15:45 Stan gry (State of Play)** - thriller USA/Wlk. Bryt./F 2009 (150 min)
- 18:15 Zbrodnie na wybrzeżu II, cz. 2 II** (2/3) - serial krym. Niemcy 2024
- 20:10 Nie będzie litości (Sans pitié)** - thriller Francja/Belgia 2025, reż. Julien Hosmalin, wyk. Adam Bessa (120 min)
- 22:10 Więcej niż Walkiria: Upadek Czwartej Rzeszy (Beyond Valkyrie: Dawn of the 4th Reich)** - dramat woj. USA 2016 (125 min)
- 00:15 Inni ludzie** - dramat obyczajowy Polska/Francja 2021 (125 min)

POLSAT FILM

- 07:30 Doktor Martin III** (4/7)
- 08:30 Przyjaciółki XXII** (9,10)
- 10:30 Świat według Kiepskich**
- 14:00 Cyrano** - dramat obycz. USA/Wlk. Brytania/Kan. 2021
- 16:40 Jak rozpętałem II wojnę światową: Ucieczka** - kom. PL 1970, reż. Tadeusz Chmielewski
- 18:30 Gra dla dwojga** - thriller USA/Niemcy 2009
- 21:00 W domu innego** - dramat obycz. Wlk. Brytania/Niemcy/USA/Arabia Saudyjska 2019, reż. James Kent
- 23:20 Czerwona jaskółka** - film sens. USA/Węgry 2018

FILMBOX+ ONE

- 09:50 Vera X** - serial krym.
- 11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher** - serial kryminalny Australia 2018
- 12:55 Poirot XII** (3/4)
- 15:00 Morderstwa według Agathy Christie III: Krok w nicość** (4) - film krym. Francja/Szwajcaria 2013
- 17:05 Vera X** - serial krym.
- 18:55 Poirot V** (7/8) - serial krym. Wlk. Brytania 1993
- 20:00 Kod Merkury** - film sens. USA 1998, reż. Harold Becker, wyk. Bruce Willis
- 22:30 Haker** - film sens. USA 2015, reż. Michael Mann

TVP KULTURA D31

- 08:25 Dzień z życia artysty**
- 09:00 Dyrektorzy** (1)
- 10:40 Złote Koło** - film krym. ** Polska 71, reż. Stanisław Wohl, wyk. Tadeusz Janczar (110 min)
- 12:30 Reżyserzy VIII** (8)
- 13:25 Nad Niemnem** (4/4) - serial obyczajowy
- 14:35 Sportowcy mimo woli** - komedia Polska 1939, reż. Mieczysław Krawicz (95 min)
- 16:10 Dyrektorzy** (2) - serial obycz. Polska 1975
- 17:50 Kulturalni** (39) - mag.
- 18:45 17. Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy im. H. Wieniawskiego**
- 20:50 Hala odlotów** - talk-show Polska 2026
- 21:45 Wstęp do filmu** (613)
- 21:55 Matnia (Cul-de-sac)** **** - dramat psychologiczny Wlk. Bryt. 66, reż. Roman Polański, wyk. Donald Pleasence (120 min)
- 23:55 Filip** - dramat wojenny Polska 2021, reż. Michał Kwieciński, wyk. Eryk Kulm (130 min)
- 02:05 Girl Guide** - komedia sens. Polska 1995, reż. Juliusz Machulski, wyk. Paweł Kukiz (100 min)

WARNER TV

- 07:50 Prawo Agaty** (6,7,8)
- 10:35 Bajer z Bel-Air IV** (14,15/26) - serial kom.
- 11:30 Cudotwórcy** (1,2/7)
- 12:30 Teraz albo nigdy!** III (3,4)
- 14:25 Bajer z Bel-Air IV** (14,15,16,17/26) - serial kom.
- 16:25 Cudotwórcy** (1,2,3,4/7)
- 18:15 Rewolwer i melonik** - film sens. USA 1998
- 20:00 Godziny szczytu III** - komedia USA/Niemcy 2007
- 21:30 Mroczne cienie** - komedia USA/Australia/Wlk. Brytania 2012, reż. Tim Burton
- 23:50 Coma** - thriller USA 1978

PARAMOUNT

- 10:30 Pingwiny z Madagaskaru III** (12/15) - serial anim.
- 11:00 Tysiąc słów** - komedia USA 2012, reż. Brian Robbins
- 13:00 Czarodziejki V**
- 14:55 Pingwiny z Madagaskaru III** (23/30) - serial anim.
- 15:20 Bogowie Egiptu** - film fantasy USA/Australia/Chiny/Hongkong 2016
- 17:55 Lara Croft: Tomb Raider** - film przg. USA/Wlk. Brytania/Japonia/Niemcy 2001
- 20:00 Złap mnie, jeśli potrafisz** - film biograf. USA/Kan. 2002
- 23:00 Sin City** - miasto grzechu - thriller USA 2005

HBO

- 09:05 Kot w butach: ostatnie życzenie** - film animowany USA/Japonia 2022 (100 min)
- 10:45 Green Book** - film biograficzny USA/Chiny/Japonia 2018 (130 min)
- 12:55 Pewny kandydat. Jak nie zostać prezydentem** - film biograficzny USA/Kanada 2018, reż. Jason Reitman (110 min)
- 14:45 Makbet** - dramat wojenny Wlk. Brytania/Francja 2015, reż. Justin Kurzel (110 min)
- 16:35 W stronę słońca** - film s.f. USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Danny Boyle (105 min)
- 18:20 Leonardo. Odkrywcą** - film anim. Irlandia/F/USA/Iran 2023, reż. Jim Capobianco, Pierre-Luc Granjon (100 min)
- 20:00 Dusza idealna** - komedia Francja 2025, reż. Alice Vial, wyk. Jonathan Cohen, Magalie Lépine-Blondeau (100 min)
- 21:40 Ślady przynależności**
- 23:00 Zabójcza historia** (2/3)
- 23:50 Księgowie** - film sens. USA 2016, reż. Gavin O'Connor (130 min)

CINEMAX

- 12:35 Hamlet** - dramat obyczajowy Wlk. Brytania 2024
- 14:35 Ad Astra** - film s.f. USA/Chiny/Brazylia 2019
- 16:35 Krótka historia rodziny** - thriller Chiny/Dania 2024
- 18:15 Jak być normalną** - dramat obycz. Austria 2025
- 20:00 Prawo ulicy** (3,4/13) - serial krym. USA 2002
- 21:50 Ex Machina** - film s.f. Wlk. Brytania/USA 2015
- 23:40 Obsługiwałem angielskiego króla** - komedia Czechy/Słowacja 2006
- 01:40 Prawo ulicy** (3/13)

ROMANCE TV

- 08:45 Górski lekarz** (7/8)
- 10:30 Rodzina Andersów** (3/4)
- 12:25 Rosamunde Pilcher: Rocznicą ślubu** - film obyczajowy Niemcy 2022
- 14:20 Katie Fforde: Sercowa sprawa** - film obycz. Niemcy 2017, reż. Helmut Metzger
- 16:15 Gabinet z widokiem na morze** - serial obycz.
- 18:05 Górski lekarz** (8/8)
- 20:00 Inga Lindström: Droga do ciebie** - romans Niemcy 2005, reż. Helmut Föhrnbacher
- 21:55 Gabinet z widokiem na morze** - serial obycz.
- 23:50 Górski lekarz** (8/8)

CANAL+ PREMIUM

- 09:00 Brat** - dramat obycz. ** Polska 2025 (95 min)
- 10:35 Łapu-Capu** (240)
- 10:40 Thelma** - komedia USA/**** Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin (95 min)
- 12:15 Benek** - komediodramat Polska/Austria ** 2007 (100 min)
- 13:55 Hannah Arendt: Myślenie jest niebezpieczne** - film dok.
- 15:20 Piękna łąka kwietna** - film krótkom. Polska 2022 (30 min)
- 15:50 Ultimatum Bourne'a** **** - film sensacyjny USA/Niemcy/Francja/Hiszpania 2007 (115 min)
- 17:45 Hollywood Buzz** (19)
- 18:10 Łapu-Capu** (241)
- 18:15 Pompeje** - film katastroficzny USA/Niemcy 2014 (105 min)
- 20:00 Bracia** - dramat wojenny USA 2009, reż. Jim Sheridan, wyk. Tobey Maguire (105 min)
- 21:45 Skazanie** - horror USA/**** Francja 2026 (95 min)
- 23:20 Romeria** - dramat obycz. Hiszpania/Niemcy 2025 (115 min)
- 01:15 Bad Man** - komedia sens. USA 25 (100 min)

TVN FABUŁA

- 07:45 Detektywi** - serial dok.
- 09:50 Młode gliny** (24/50)
- 10:55 Lekarze V** (7)
- 11:55 Zapukaj do moich drzwi**
- 13:55 Młode gliny** (25/50)
- 14:55 Detektywi** - serial dok.
- 16:05 Na Wspólnej**
- 17:10 Seriale kultowe**
- 17:25 Wielki Mike** - dramat obyczajowy USA 2009
- 20:00 Kłątwa** - kom. Polska 2023, reż. Tomasz Konecki
- 22:30 Nietykali** - komediodramat Francja 2011
- 00:40 Jack Reacher: Jednym strzałem** - film sens. USA 2012

AMC

- 09:30 Dzieci Diuny**
- 15:15 Dom Latających Szytyletów** - film sensacyjny Chiny/Hongkong 2004
- 17:45 To nie jest kolejna komedia dla kretynów** - komedia USA 2001, reż. Joel Gallen, wyk. Chyler Leigh, Chris Evans
- 19:40 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia** - film przg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
- 22:00 Domino śmierci** - film akcji USA 2019, reż. Ken Sanzel, wyk. Nicolas Cage
- 23:55 Redba** - film akcji Holandia 2018, reż. Roel Reiné

AXN

08:30 Ostry dyżur VI (20/22)
09:30 Castle VIII (16,17/22)
11:25 Rekrut VII (3,4/18)
13:25 Agenci NCIS X (24,1/24)
15:15 FBI: Most Wanted II (4,5/15) - serial krym.
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (17,18/24)
19:05 Castle VIII (18,19/22)
21:05 Agenci NCIS XX (1,2/22) - serial krym. USA 2022
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (17,18/24)
00:45 Castle VIII (18/22) - serial krym. USA 2016

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVII
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe IV (1/6)
10:25 Lekarze na start
12:00 Zatraceni w miłości
13:00 Panna Scarlet VI (6/6)
14:10 Agenci NCIS XVIII
15:05 Panna Marple II (3/4)
17:05 Dalglish II (3/6)
19:00 Agenci NCIS XVIII (11/16) - serial krym. USA 2021
19:55 Poirot III (3/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
21:00 Detektyw Murdoch XIX
21:55 Agenci NCIS XVII (14/20)
22:55 Poirot III (3/11)
00:00 Agenci NCIS XVIII

TVN STYLE

11:20 Poukładani (3, 4)
12:25 Ugotowani (10)
13:30 Kuchenne rewolucje (13, 12) - reality show
15:35 Ugotowani (6)
16:40 Babski biznes (3/8)
17:40 Kuchenne rewolucje (1, 2, 3) - reality show
20:50 Złoty remont (10) - reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski VIII (11/17) - serial dok.
22:50 Mój sąsiad morderca X (9/10) - serial dokumentalny
00:50 Apetyt na miłość

TVN TURBO

09:20 Fani czterech kółek XVII
10:15 Złomowisko PL XI
11:15 Wojny samochodowe (7)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować V
18:00 Raport Turbo (5084)
18:15 Duda kontra Szafranski
19:00 Ciężarówką przez pół świata (5/8) - serial dok.
20:00 Co tu się odejchało? (1)
20:30 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (5/17)
21:00 Kupione, zrobione, sprzedane (1/10) - serial dok.
22:00 Raport Turbo (5084)

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika połoźnej
10:40 Ojciec Brown V
12:35 McDonald i Dodds II
14:15 Tajemnice Majorki (4/10)
15:10 Powrót do raju (4/6)
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Mid-somer XXII (3/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XII (8/8) - serial kryminalny Wlk. Brytania/Francja 2023
21:00 Line of Duty IV (1,2/6)
23:15 Po powodzi II (1/6)
00:15 Koroner II (2/10)

FX

08:00 Kości II (19/21)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (4/22) - serial krym. USA/Kanada 2013
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (2,3/25)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (1/17)
12:50 FBI V (13/23)
13:45 Agenci NCIS II (6,7/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (4,5/25)
17:25 Z Archiwum XIV (2,3/24)
19:15 FBI V (14/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (2,3/17)
22:00 Zakłamanie

HGTV

10:00 Ekstremalnie wymaga-jący kupujący (2) - serial dok.
10:55 Wymarzony dom za granicą - serial dok. USA 2025
11:55 Nowe życie w starym domu VI (8,6/14) - serial dok.
13:55 Odlotowy ogród (9)
14:25 Dobrze zrobione w domu (3) - mag. Polska 2026
14:35 Mieszkanie na miarę III
16:35 Polowanie na ogród II
18:20 Weekendowa meta-morfoza (7, 8) - reality show
20:10 Dorota we władzy III
21:40 Dorota inspiruje (1)
22:40 House Hunters

BBC LIFESTYLE

10:10 Bake off: zawodowcy (8)
11:10 Pięćgwiazdkowe święta: Hotel Corinthia
12:15 Mistrzowie ceramiki
13:10 Bake off: zawodowcy (1)
14:15 Wielkie brytyjskie wypieki (10) - pr. rozrywkowy
15:25 Mistrzowie szycia (4)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia (4) - program rozrywkowy
18:50 Zapraszam do stołu
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (1) - pr. rozrywkowy
21:00 Lifting! i wypełniacze
22:10 W 80 kilo dookoła świata (4) - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół V (12/19)
08:55 Hoży doktorzy
09:55 Przyjaciele III
11:55 Teoria wielkiego podrywy
14:30 Dwóch i pół V (13,14,15,16/19) - serial kom.
16:30 Przyjaciele III (19,20,21,22/25) - serial kom.
18:30 Hoży doktorzy
19:30 The Office PL (3/12)
20:00 Przyjaciele VI (9,25,24,2/25) - serial kom.
22:00 The Office PL (8,9/12)
23:05 Comedy Club (9, 10)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:25 Komisarz Alex XI (2)
09:15 Rodzinka.pl VII (13/13)
09:45 Klan - telenowela
10:20 Ranczo III (11/13)
11:15 Ojciec Mateusz 35 (8)
12:05 Felicita (11,12)
13:25 Ojciec Mateusz (5,6)
15:25 Komisarz Alex XI - serial kryminalny Polska 2018
16:15 Na sygnale - serial obycz.
17:20 Ranczo III (13,1/13)
19:25 Ojciec Mateusz (7)
20:25 Komisarz Alex XXVI (5) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo IV (2,3/13) - serial kom. Polska 2009
23:30 Ojciec Mateusz (8)

CANAL+ KUCHNIA

12:45 Czy na pewno umiesz gotować zdrowo? (7, 8)
13:45 Azjatycka kuchnia Ewy Pau (2, 3) - mag. kulinarny
14:40 ABC gotowania
15:45 Domowa piekarnia Kucharskiego (5, 6) - mag.
16:40 Gotuj tutaj! z Jamiem (3)
17:35 Jamiu: uczta za mniej (1)
18:35 Jedz, podróżuj, smakuj
19:10 Maximum Foodie V (4,5)
20:20 Poza Bali: podróż do serca Indonezji (2) - serial dok.
21:20 Anthony Bourdain IX
23:55 Top Chef (14)
01:00 m jak mięso (5) - mag.

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (6)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty IV (3/6)
13:05 W mieście czy na wsi
14:00 Adres: rezydencje marzeń (9) - reality show
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (20) - lifestyle
15:55 Pogotowie remontowe Wieśka (6, 7) - magazyn
16:50 Gardeners' World (9)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty: Szwecja IV (5/6) - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XII (3)
21:00 Liczy się miejsce (1)
22:00 Pokochaj swój ogród

PLANETE+

12:30 Niezwykłe podróże koleją III (5/6) - serial dok.
13:40 Piesze wędrówki po świecie II (1) - serial dok.
14:45 Najdziksze ostępy Europy (1/5) - serial dok.
15:50 360° - świat bez granic
16:55 Świat z góry VII
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (74,75)
18:35 Związani z ziemią (3)
19:45 Ludwik XIV, król tajnych agentów - serial dok.
20:50 Sekrety budowniczych piramid II (6/6) - serial dok.
22:00 Kobiety i pieniądze (1)

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Budowa na końcu świata
11:00 Klan z Alaski II (2/16)
12:00 Fani czterech kółek XVIII
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita V (1/11) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL X
16:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (10/11)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Ciężarówką przez Route 66 (2/7) - serial dok.
19:00 Nagi instynkt przetrwania IV (11,13/16) - serial dok.
21:00 Ocalić dom: Interwencja
23:00 Poszukiwacze przekłętego złota V - serial dok.

TVP HISTORIA

10:15 Ex libris - magazyn
10:45 Wszystkie kolory świata
11:45 Juliusz Cezar, narodziny dyktatury (2/3) - serial dok.
12:45 Putin i Zachód (3/3)
14:00 Stawka większa niż życie (4) - serial wojenny
15:10 Sensacje XX wieku
17:35 Wojenne dziewczyny III
18:25 Fotograf Solidarności
19:30 Flesz historii (782)
20:00 Sfora - serial krym.
21:00 Największe tajemnice monarchii - serial dok.
22:00 Doktórka - film dok.
23:05 Sensacje XX wieku

HISTORY

11:10 David Duchovny: archiwum tajemnic II (18)
12:10 Gwiazdy lombardu XX
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata V (1/18)
14:50 Największe tajemnice świata VI (2/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa: walka o Europę (5/8) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VI (2/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
21:00 Jak to wyjaśnić V (2)
22:00 Wojny magazynowe XVI
23:00 Gwiazdy lombardu XXV

NATIONAL GEOGRAPHIC

10:00 Niszczycielskie żywioły
11:00 Pogodowe anomalie
12:00 Zaginione miasta
15:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (11/11) - serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami (6)
17:00 Odkopać historię (2)
18:00 Żelazna kurtyna: życie pod radziecką okupacją (3/3)
19:00 Piekło pod wodą: II wojna światowa IV (6/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XX (8/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Superfabryki
22:00 Megametro - serial dok.

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici X
11:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR - serial dok.
12:30 Broń w hollywoodzkich filmach (8/8) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii V
14:00 Okręty wojenne III (4/8)
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (10/20)
16:00 Dorwać tuńczyka V
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii
23:00 Historie zaginionych okrętów podwodnych

BBC EARTH

10:30 Życie na pustkowiu XI
11:30 Skarby przeszłości i ich tajemnice (2/5) - serial dok.
12:30 Wyspy Pacyfiku II (3/3)
13:35 Planeta Ziemia III III
14:40 W okowach mrozu VIII
15:40 Życie na pustkowiu XI
16:40 Fenomeny współczesnego życia III (1/5) - serial dok.
17:40 Planeta Ziemia III III
18:45 Wyspy Atlantyku
19:45 Czy naukowcy uratują Ziemię? - film dokumentalny
20:55 W okowach mrozu X (12)
22:55 Cała prawda o kaloriach - film dok. Wlk. Brytania 2015

POLSAT VIASAT HISTORY

10:15 Military ranking (8/10)
11:25 Naziści: korzenie zła
12:30 Tajemnice mumii (4,6/8)
15:30 Odnaleziona: tajemnica szamanki - film dok.
16:35 II wojna światowa: cena imperium (11/13) - serial dok.
17:40 Military ranking (9/10)
18:50 Historia sprawiedliwości (4) - serial dokumentalny
19:50 Najstraszniejsze polowanie na czarownice
21:00 Naziści, U-booty i bitwa o Atlantyk - serial dok.
22:10 Cesarz: powstanie i upadek dynastii (2/3) - serial dok. Wlk. Brytania 2024

W hołdzie dla św. Jana Pawła II – wielkiego papieża Polaka

Olbrzymi medal platerowany czystym złotem

Platerowany
**czystym
złotem**
(próby 999/1000)

Teraz tylko
99 zł!
WYSYŁKA
GRATIS!

Średnica ok. **70 mm**

**Brak zobowiązań
do dalszych zakupów!**

- Wyjątkowy projekt wykonany przez mistrzów medalierstwa
- Edycja limitowana – tylko 9999 wyjątkowych egzemplarzy na całym świecie
- Najwyższa jakość mennicza – stempel lustrzany

**Ponad 3 razy większy
i ponad 22 razy cięższy
niż moneta 1 zł.**



W PREZENCIE

Piękny breloczek
w postaci krzyżka

- Ozdobiony błyszczącymi kryształkami
- Z kółkiem na klucze dla bezpiecznego zamocowania



Mennica-Numizmaty, marka Eldora World AG.

Administratorem danych osobowych i stroną umowy jest: Eldora World AG, Leubnerstrasse 6, CH-8280 Kreuzlingen, Szwajcaria.

Ten medal z pewnością szybko się wyprzeda. Zamów już teraz!

TAK! Chcę otrzymać ten ogromny medal upamiętniający wybitnego papieża Polaka (art. nr 953-160-5) za jedyne 99 zł – **WYSYŁKA GRATIS**.
Najniższa cena w ciągu ostatnich 30 dni: 99 zł.

Mam prawo do zwrotu kolekcji w ciągu 60 dni i nawet wtedy mogę zatrzymać otrzymany breloczek. Płatność przy odbiorze przesyłki (za pobraniem). Średni czas realizacji zamówienia to 7-10 dni. Firma kurierska poinformuje Państwa SMS-em o dokładnym terminie dostawy i kwocie do zapłaty gotówką u kuriera.

Administratorem Twoich danych osobowych jest Eldora World AG, Leubnerstrasse 6, CH-8280 Kreuzlingen, Szwajcaria. Twoje dane osobowe (imię, nazwisko, adres) przetwarzane są w celu wysłania materiałów promocyjnych dotyczących monet i medali (art. 6 ust. 1 lit. f) RODO). Jeżeli nie życzysz sobie ich otrzymywania, możesz zgłosić sprzeciw wobec przetwarzania Twoich danych w celach reklamowych, wysyłając go pocztą (na adres Mennica-Numizmaty, ul. Paderewskiego 167, 05-070 Sulejówkę) lub e-mailem (na adres: bok@mennica-numizmaty.pl). Więcej informacji o sposobie przetwarzania danych osobowych jest dostępnych na stronie www.mennica-numizmaty.pl/prywatnosc.

Chcę otrzymywać drogą (zaznaczyć):

☐ telefoniczną ☐ elektroniczną

informacje o promocjach produktów Eldora World AG. Wiem, że mogę wycofać moją zgodę, dzwoniąc pod nr 22 489 48 68 albo wysyłając informację na adres bok@mennica-numizmaty.pl lub MENNICA-NUMIZMATY, Biuro Obsługi Klienta, ul. Paderewskiego 167, 05-070 Sulejówkę

Mój adres: ☐ Pani ☐ Pan
 **517C-03**

Imię i nazwisko:

Ulica, numer domu i mieszkania:

Kod pocztowy

Miejscowość

Nr telefonu (wymagany)

E-mail

Obowiązują *Ogólne warunki handlowe* Mennica-Numizmaty, dostępne na stronie www.mennica-numizmaty.pl lub (na żądanie) na piśmie. Stroną umowy jest Eldora World AG, Leubnerstrasse 6, CH-8280 Kreuzlingen, Szwajcaria.

Data

 Podpis

Możesz też wypełnić kupon i wysłać go niezwłocznie na adres:

Mennica-Numizmaty • ul. Paderewskiego 167 • 05-070 Sulejówkę • www.mennica-numizmaty.pl

Zamów szybko i wygodnie przez telefon: 22 211 65 99

(Biuro Obsługi Klienta czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-17:00 oraz w sobotę w godzinach 9:00-15:00)

Stawka za połączenie z numerem stacjonarnym zgodna z taryfą operatora.

PROSTO Z POLSKI

TYGODNIK

Piątek, 2 października 2026 | Redaktorka prowadząca Małgorzata Szlachetka

Po ataku nożownika w Jarosławiu

Ksiądz Adrian: Nie wińcie całego narodu

Proszę was, abyście nie winili narodu, z którego był oprawca, bo zła dokonał konkretny człowiek – mówił podczas mszy w opactwie w Jarosławiu ks. Adrian, ranny podczas czwartkowego ataku nożownika z Ukrainy.

Agata Kulczycka

W niedzielę, trzy dni po ataku nożownika w opactwie w Jarosławiu, w którym zginął ks. Stanisław, a cztery kolejne osoby zostały ranne, ks. Adrian wygłaszał homilie na mszach o godz. 7.30, 10, 11.30 i 17.

Za każdym razem apelował, by nie obarczać winą całego narodu za czyny jednej osoby. Wzywał do szacunku, solidarności i wsparcia dla Ukraińców mieszkających w Polsce, przypominając o chrześcijańskim obowiązku troski o każdego człowieka oraz reagowania na przejawy prześladowania i dyskryminacji.

Przypominał, że kapłani w opactwie służą, żeby ci, którzy tam przychodzą, otrzymali pomoc, wsparcie, życzliwość i mogli odejść pocieszeni.

W swoim imieniu, ale też w imieniu ciężko rannego ks. Marka i ks. Stanisława, który zginął, wybaczył sprawcy i prosił o modlitwę za niego: – Mówię to z głębi swojego serca. Jemu ta modlitwa jest najbardziej potrzebna. Zło, które się wydarzyło w naszym opactwie, musimy przezwyciężyć dobrem, miłością i przebaczeniem. Dlatego proszę was, abyście i wy przebaczyli, bo to również was wszystkich dotknęło – zaapelował do wiernych.

– Zła dokonała konkretna osoba, która ma swoje imię, swoje życie i odpowiada za swoje czyny. Nie dokonali tego inni ludzie. Mówił o miłości, wsparciu, zrozumieniu, trosce i szacunku dla Ukraińców mieszkających w opactwie, mieście i całej Polsce. – Proszę, byćście się szanowali i wspierali, jako dwa bratnie narody – przemawiał do wiernych ks. Adrian.

Dokładnie wskazał, że chodzi mu o wszystkich bez względu na to, kim są ci inni, z jakiego narodu pochodzą, jakiej są religii i koloru skóry. – Są ludźmi, którzy mają swoją godność. Nie pozbawiamy ich tej godności. A kiedy będziemy widzieli, że ktoś kogoś prześladowuje, nie pozostaniemy cicho, ale upomniemy, bo każdy ma się u nas czuć jak w domu. Nie tylko w naszym opactwie, ale w całym naszym narodzie – zwracał się do zgromadzonych ks. Adrian.

Słowa ks. Adriana zostały bardzo dobrze przyjęte. – Jestem pod ogromnym wrażeniem tych homilii. Z jednej strony to gest przebaczenia



• **Ks. Adrian wybaczył sprawcy i prosił o modlitwę za niego** FOT. PIOTR POLAK

i słowa pojednania, z ust księdza, który o mało nie stracił życia. Z drugiej wezwanie, by nie wykorzystywać tego, co się wydarzyło, aby budzić nastroje antyukraińskie. Mamy tu najprawdopodobniej do czynienia z chorobą psychiczną. Pochodzenie i narodowość sprawcy nie mają żadnego znaczenia. Ta homilia uspokaja nastroje społeczne – mówi ks. prof. Andrzej Kobyliński, etyk z Instytutu Filozofii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

I dodawał: – Bardzo dobrze, że te słowa padły, wypowiedziane stanowczo i przekonująco, dotarły do bardzo wielu ludzi. Na pewno jednak to wydarzenie powinno być sygnałem do tego, by przygotować się do tego, co będzie po zakończeniu wojny. Kiedy z frontu wróci kilkaset tysięcy żołnierzy i weteranów okaleczonych psychicznie przez wojnę. Musimy się do tego przygotować, jak im pomóc.

Do kazania ks. Adriana odniósł się również Marcin Piotrowski, socjolog i działacz społeczny, pracujący na rzecz Ukrainy.

– Słowa ks. Adriana padły na miejscu zbrodni, wygłosił je ksiądz, który był bezpośrednią ofiarą. Taką twarz polskiego Kościoła chciałbym widzieć na co dzień i takich pasterzy życzę wszystkim wiernym – mówi Marcin Piotrowski.

Nastroje społeczne po ataku nożownika

Pod udostępnieniami homilii w internecie są także komentarze zarzucające księdzu, że to jego homilia to próba wyciszenia morderstwa, że uprawia ideologię, bo „życie to nie Ewangelia”, a „prawdziwe życie” ma się nijak do retoryki Kościoła. Że słowa księdza są przyzwoleniem, a wręcz zachętą dla Ukraińców do zamachów na Polakach. Że kazanie zostało wygłoszone na zlecenie „ukraińskiej agentury”. Autorzy wpisów

przypominają, że przy opactwie jest przedszkole i że mogło dojść „do znacznie większej tragedii”. Straszą kolejnymi atakami na Polaków, do których – ich zdaniem – będzie dochodzić.

Jacek Kotula, były radny PiS w sejmiku województwa, zarzuca, że zdarzenie jest wykorzystywane, by „zamknąć usta Polaków na oburzenie wobec niesprawiedliwego traktowania we własnej Ojczyźnie”. – Chyba nie o to chodzi w przebaczeniu i prawdziwym pojednaniu, prawda? – dopytuje w jednym ze swoich komentarzy Jacek Kotula.

Ks. Adrian nie chce się do tego odnosić. – Wszystko, co miałem do powiedzenia w tej sprawie, powiedziałem podczas homilii – mówi „Wyborczej”.

Po ataku nożownika i śmierci księdza nastroje w Jarosławiu były bardzo gorące. Władze, obawiając się działań odwetowych, skierowały dodatkowe siły do ochrony miasta.

Na sobotę 26 września narodowcy zwołali marsz. Obawiano się eskalacji napięcia. Ale marsz odbył się w całkowitym milczeniu. Uczestnicy w zadumie przeszli ulicami miasta. Nie było żadnych incydentów, nikt nie zakłócał ciszy. Z zaproszenia na marsz skorzystali mieszkańcy miasta, których tragedia szczególnie poruszyła, ale byli też działacze Ruchu Narodowego. Od wykrzykiwania nienawistnych i podburzających nastroje społeczne hasel antyukraińskich, zapewne powstrzymała ich zapowiedź kolejnego marszu, który ma się odbyć za dwa tygodnie, 10 października. Organizatorzy obiecali, że wtedy „przyjdzie na to czas”.

Konfederata: Polityka wobec migrantów powinna być bardzo restrykcyjna

Homilia ks. Adriana nie wpłynęła na zmiany planów Konfederacji. – Słyszałem tylko fragmenty homilii, a jak wiadomo, to może nie odpowiadać intencji całego wystąpienia. Ale to typowa postawa dla duchownego. Nie mamy takich tradycji, jak nasi sąsiedzi z za wschodniej granicy, gdzie księża grekokatolicy błogosławili widły, które później służyły do mordowania Polaków – mówi Marcin Kowalski, lider Konfederacji Ruchu Narodowego na południu Podkarpacia.

Zgadza się z tym, co mówił ks. Adrian, że szacunek należy się każdemu i nie wszyscy Ukraińcy ponoszą winę za to, co wydarzyło się w czwartek w opactwie w Jarosławiu.

– Ale to nie znaczy, że nie należy się domagać od państwa poważnej polityki migracyjnej. 10 października będziemy apelować o bezpieczeństwo Polek i Polaków i poważną politykę migracyjną, której nasze państwo nie prowadzi. Uważamy, że ta polityka powinna być bardzo restrykcyjna, a Polska w ostatnich la-

tach, zwłaszcza za rządów PiS, była krajem zbyt otwartym na emigrację i przyjechało do nas zbyt dużo ludzi, którzy stanowią zagrożenie. W związku z tym przez najbliższy czas Polska nie powinna w ogóle wydawać nowych wiz pracowniczych i studenckich dla obcokrajowców – uważa Kowalski.

Przypominam mu, że sprawca czwartkowego ataku w Polsce był przejazdem, a motywem jego działań były najprawdopodobniej problemy psychiczne. – O polityce migracyjnej należy mówić w każdej możliwej sytuacji. To kwestie dotyczące nie tylko Polski, ale także pozostałych krajów unijnych – kończy Marcin Kowalski.

Liczy, że, jak w sobotę, w manifestacji 10 października wezmą udział także mieszkańcy Jarosławia.

Jedna osoba zginęła, cztery zostały ranne

Do ataku nożownika doszło rano. Do kuchni Ośrodka Kultury i Formacji Chrześcijańskiej na terenie jarosławskiego opactwa wszedł mężczyzna, chciał się napić wody. Opiekujący się ośrodkiem ksiądz Adrian próbował go wyprosić. Mężczyzna zdenerwował się i zaczął zrzucać naczynia. Kiedy ksiądz próbował go powstrzymać, mężczyzna sięgnął po nóż i zranił księdza. Później ranil kolejne cztery osoby, jedną śmiertelnie.

Wezwana na miejsce policja ujęła sprawcę. Nie protestował. Ranni zostali przewiezieni do szpitala. Wśród nich byli dwaj księża. Ksiądz Stanisława nie udało się uratować, ks. Marek, dyrektor ośrodka, jest w ciężkim stanie. Oprócz nich ranne zostały dwie osoby świeckie: kobieta i mężczyzna. W piątek prokuratura informowała, że ich życiu już nic nie zagraża.

31-letni Ihor M. do Polski przyjechał z Niemiec. Kilkanaście godzin przed atakiem przekroczył granicę w Świecku. Chciał wrócić do Ukrainy. Pojechał na przejście graniczne w Korczowej, ale nie został przepuszczony przez polskie służby, bo jego auto nie miało ważnego ubezpieczenia OC. Bez samochodu wrócił z granicy do Jarosławia.

Ze względu na jego stan zdrowia śledczy nie mogli go do tej pory przesłuchać. Biegli psychiatrzy stwierdzili u niego „ostre wielopostaciowe zaburzenia psychotyczne”. Mężczyzna ma odpowiadać za zabójstwo, usiłowanie zabójstwa oraz spowodowanie ciężkich obrażeń ciała. Grozi za to dożywocie. W sobotę został aresztowany, ale ze względu na stan zdrowia areszt odbywa w warunkach szpitalnych.

W poniedziałek w Jarosławiu rozpoczęły się uroczystości pogrzebowe ks. Stanisława Zbojnowicza. Pogrzeb odbył się we wtorek 29 września w rodzinnej Grzędzie. ●

Łochowo pod Bydgoszczą

Jak koń Tadzik stał się wiralem

Tadzika celebrytę śledzi już niemal 3,2 mln wielbicieli.

Agata Szczygielska-Jakubowska

Jestem w szoku, jakie poruszenie wzbudził post – mówi Patrycja Nikodem, właścicielka Tadzika i Stajni Patitaj w Łochowie (województwo kujawsko-pomorskie). – Chciałam tylko poinformować sąsiadów, bo dzwonili do mnie często z informacją, że uciekł mi koń, a teraz post ma 3,2 mln wyświetleń, dostaję mnóstwo ciepłych słów.

Post z informacją o chodzącym luzem, starszym i schorowanym koniu, który spaceruje w okolicy stadniny, pani Patrycja zamieściła w piątek 25 września. „Każdy, kto kiedykolwiek był w naszej stajni, zna Tadzika, wykształcił setki dzieci, jest z nami ponad 15 lat i od dłuższego czasu cieszy się zasłużoną emeryturą. Ostatnio zauważyliśmy, że na wybiegu cały dzień stoi w jednym miejscu. Dlatego w ramach urozmaicenia i dla poprawy jego nastroju puszczamy go luzem, kiedy pracownicy przebywają na terenie stajni” – napisała.

Tadzik jest maści myszatej, co jest charakterystyczne dla rasy konik polski. Geneza tej prymitywnej rasy jest ściśle związana z Ordynacją Zamojską. To właśnie w „Zwierzycu” hrabiów Zamojskich były utrzymywane ostatnie na ziemiach polskich dzikie leśne konie tarpany, odłowione w puszczy białowieskiej w drugiej połowie XVIII wieku. Dzięki staraniom prof. Tadeusza Vetulaniego w 1925 roku udomowieni potomkowie dzikich tarpanów z okolicznych miejscowości byli poddani pracom hodowlanym, tworząc prawdopodobnie pierwszą na świecie hodowlę zachowawczą. Koniki polskie stały się unikalną, jedyną autentycznie rodzimą rasą polskich koni.

– Tadzika kupiłam w marcu 2011 roku – opowiada pani Patrycja. – Właśnie otwieraliśmy Stajnię Patitaj, on był pierwszym z koni nabytych z przeznaczeniem do powstającej szkółki jazdy konnej. Miałam już wtedy trzy konie sportowe, ale planowałam uczyć jazdy konnej dzieci i potrzebowałam kuca. Znalazłam ogłoszenie. Koń do sprzedania był niedaleko, więc pojechaliśmy z tatą go zobaczyć. Na miejscu się przeraziliśmy. Koń był strasznie za-

• Aby uspokoić spacerowiczów, Tadzik dostał derkę informującą o tym, że nie uciekł

FOT. ARCHIWUM



niedbany, kopyta nie widziały kowala od kilku lat, stał na wysokiej warstwie gnoju w ciemnej oborze, nie był wypuszczany na wybieg. To nie był koń, jakiego szukałam, jeszcze nigdy nie pracował w siodle, ale zdecydowaliśmy natychmiast, że nie możemy go tam zostawić.

JAK HULAKA ZOSTAŁ TADZIKIEM

Według paszportu wydanego przez Polski Związek Hodowców Koni świeżo nabyty koń miał na imię Hulaka, ale nowi właściciele uznali, że to imię do niego nie pasuje. Na początku nowego życia został nazwany Tadzikiem.

– Nigdy nie żałowałam decyzji o jego kupnie – zapewnia właścicielka stadniny. – Tadzik rozkwitł, bardzo łatwo dał się ułożyć do pracy pod siodłem, był chętny do współpracy z ludźmi. Wykształcił setki jeźdźców. To mój najlepszy i najbardziej godny zaufania pracownik. Nigdy nie zrobił umyślnie nikomu krzywdy, przy małych dzieciach jest tak ostrożny, że nie reagował, nawet kiedy moje dzieci dopiero uczyły się chodzić i go szczotkowały. Jest to koń „do tańca i do różańca”, pracował zarówno na festynach w gwarze, hałasie, jak i brał udział w treningach skokowych. Absolutnie wyjątkowy koń.

Niestety, z powodu bardzo złych warunków, w jakich Tadzik przebywał w okresie od pierwszego do piątego roku życia, zanim zamieszkał w Stajni Patitaj, w wieku 12 lat objawiła się u niego końska astma. Przeszedł wielokrotne sterydoterapie.

– Ta choroba jest bezlitosna i utrudnia mu oddychanie, więc zdecydowałam, że już nie będzie pracował, zasłużył na emeryturę – mówi Patrycja Nikodem. – Nigdy nie brałam pod uwagę innego scenariusza, niż taki, że on dożyje swoich dni w mojej

stajni, niezależnie od tego, czy będzie pracował, czy nie. Dzieci zaznały dużo radości na jego grzbiecie przez te lata. Chcemy, aby on był szczęśliwy do końca. Jemu się to po prostu należy, u nas jest jego dom – dodaje.

WESOŁE JEST ŻYCIE STARUSZKA

„Tadzik nie kopie, nie gryzie, nie płoszy się, przemieszcza się wyłącznie stępem. Aby uspokoić spacerowiczów, dostał derkę informującą o tym, że nie uciekł” – informuje pani Patrycja w swoim poście. „Tadzik nie odchodzi dalej niż 100 metrów od terenu stadniny, tylko w czasie, gdy mamy go na oku. Nocuje w swoim boksie, więc bez obaw, wilki mu niestraszne. Można głaskać, tylko prosimy nie dawać mu jedzenia, ma różne alergie i je tylko jeden rodzaj paszy”.

Pytam, skąd pomysł, by emerytowany koń – staruszek chodził luzem, gdzie ma ochotę?

– Na tej emeryturze zauważyłam u niego spadek nastroju – wyjaśnia opiekunka Tadzika. – Może to zmęczenie chorobą, może poczucie, że nie jest już tak potrzebny. Obserwowałam, że większość dnia na wybiegu stoi beczynnie. Zaczęłam go puszczać luzem, aby obgryzał trawę dookoła. I to był strzał w dziesiątkę. Jakby wstąpiło w niego nowe życie. Czasem idzie na łąkę i spędza tam kilka godzin, czasem pilnuje wolontariuszy ścielących boksy, bywają dni, że staje przed wejściem na wybieg, jakby prosił o wpuszczenie go do kolegów, to go tam wpuszczam. Puszczamy go luzem, kiedy pracujemy na terenie stajni i jest w zasięgu wzroku.

Tadzik, mimo choroby, jest aktywny i sam naznacza sobie obowiązki. Oprócz nadzorowania wolontariuszy, kontroluje przejeżdżnych, stojąc przy wybiegach, chę-

nie nawiązuje kontakty z ludźmi, podstawiając myszaty bok do głaskania. – Śmieję się, że jest kontrolerem paszarni, bo często chodzi sprawdzać, czy na pewno jest zamknięta, marzy mu się włamanie tam i obżarstwo – dodaje pani Patrycja.

Konia można spotkać niemal codziennie przy ulicy Leszczynowej w Łochowie, w okolicach Stajni Patitaj. Choroba nie pozwala mu na bieganie, więc robi tylko spokojne przechadzki. A to coś skubanie, a to postoi, tak mu mija emerytura, a kiedy konie są sprowadzane z padoków, on też idzie do swojego boksu.

– Bardzo mu służy to chodzenie luzem, ale kilka razy dziennie dzwonili do mnie z troskami sąsiedzi z informacją, że uciekł mi koń. Więc stwierdziłam, że zamiast informować każdego z osobna, zrobię mu derkę z napisem i wrzucę na naszego Facebooka. A teraz, dzięki udostępnieniom ludzi, nasz Tadzik jest wiralem – śmieje się właścicielka stadniny Patitaj.

INTERNAUCI DOPYTUJĄ SIĘ O TADZIKA

Internetowi wielbiele myszatego konika bardzo się troszczą o jego zdrowie i bezpieczeństwo. Patrycja Nikodem pracownice wyjaśnia np. że Tadzik w gorące dni się nie przegrzeje nosząc derkę, bo jest to specjalna, przewiewna derka siatkowa przeciw owadom, do stosowania latem. Zimą ma być zastąpiona innym okryciem, wodoodpornym.

Zapewnia, że Tadzik podczas spacerów jest bezpieczny. – Stajnia znajduje się w spokojnej okolicy, z dala od jezdni. Już od miesiąca tak go puszczam i jeszcze nie było sytuacji, aby się oddalił. Gdy tylko coś nas zaniepokoi, to zaprzestaniemy puszczania go luzem. Aczkolwiek, nawet jak był młodszy i konie rozwalily wybieg, to nie uczestniczył w ucieczkach, zostawał w domu – mówi właścicielka stadniny. – Jeśli ktoś chciałby zrobić coś złego jemu lub pozostałym koniom, to myślę, że nie robi różnicy czy chodzi luzem, czy za linką ogrodzenia elektrycznego. Nie spotkałam się przez 15 lat ze złośliwościami względem moich koni, zawsze jest to troska i chęć pomocy – dodaje.

Do spacerującego Tadzika można podchodzić, głaskać, zagadywać, bo bardzo lubi kontakt z ludźmi. – Nie należy go niczym dokarmiać. Ma wiele alergii, w tym alergię na zboża i lucernę, więc nie może tego jeść, aby jego stan się nie pogorszył – podkreśla Patrycja Nikodem. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Lublin/34454789

GME-SN-1.6840.122.2025



PREZYDENT MIASTA LUBLIN podaje do publicznej wiadomości

Na elektronicznej tablicy ogłoszeń w siedzibie Prezydenta Miasta Lublin – Ratusz, Plac Króla Władysława Łokietka 1, na tablicy ogłoszeń w Wydziale Gospodarowania Mieniem i Energią Urzędu Miasta Lublin – ul. Wieniawska 14 VII piętro oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej www.bip.lublin.eu w dniu 2 października 2026 r. został wywieszony na okres 21 dni wykaz części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin położonych w Lublinie przy ul. Świetlistej i w pobliżu ul. Świetlistej przeznaczonych do sprzedaży w drodze ustnych przetargów nieograniczonych.

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości w myśl art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.) mogą składać wnioski o nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Mdok: 101365/09/2026

OGŁOSZENIE PŁATNE

Bydgoszcz-Torun/34454955

INFORMACJA



Na podstawie art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce

nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 i poz. 912) Urząd Miejski w Brodnicy, Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji, uprzejmie informuje, że na tablicy informacyjnej w siedzibie Urzędu Miejskiego został wywieszony – na okres od dnia 02.10.2026 r. do dnia 23.10.2026 r. – wykaz nieruchomości położonych przy ul. Nad Drwęcą, przeznaczonych do dzierżawy.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Lublin/34454874

GME-SN-1.6840.3.2026



PREZYDENT MIASTA LUBLIN podaje do publicznej wiadomości

Na elektronicznej tablicy ogłoszeń w siedzibie Prezydenta Miasta Lublin – Ratusz, Plac Króla Władysława Łokietka 1, na tablicy ogłoszeń w Wydziale Gospodarowania Mieniem i Energią Urzędu Miasta Lublin – ul. Wieniawska 14 VII piętro oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej www.bip.lublin.eu w dniu 2 października 2026 r. został wywieszony na okres 21 dni wykaz części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin położonych w Lublinie przy ul. Laurowej przeznaczonych do sprzedaży w trybie bezprzetargowym na rzecz współwłaścicieli.

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości w myśl art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.) mogą składać wnioski o nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.



PREZYDENT MIASTA LUBLIN
Obwieszczenie o drugiej licytacji ruchomości

**informuję się o sprzedaży
w drodze licytacji publicznej ruchomości**

Termin licytacji

08.10.2026 rok, godz. 8:30

Miejsce licytacji

ul. Wieniawska 14, piętro 12 pok. 1206a

Sprzedawane ruchomości

samochód osobowy MERCEDES-BENZ, S 320 CDI MR'05 221

- nr rej. LU0777H, VIN WDD2210221A141224, rok produkcji 2007
- wartość szacunkowa 30 000 PLN brutto
- cena wywoławcza 15 000 PLN brutto
- wadium 3 000 PLN brutto

Wadium

Warunkiem przystąpienia do licytacji ruchomości jest wpłata wadium.

Wadium proszę wpłacić na rachunek bankowy w Bank Polska Kasa Opieki S.A. nr 78 1240 1503 1111 0010 2198 7413. W treści przelewu proszę zamieścić słowo wadium i nr rejestracyjny pojazdu. Wadium będzie uznane za złożone, jeżeli wpłata zostanie uznana na ww. rachunku bankowym najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień licytacji lub uiszczona gotówką w Wydziale Egzekucji, pracownikowi obsługującemu organ egzekucyjny 20-071 Lublin ul. Wieniawska 14 pok.404B, nie później niż na godzinę przed terminem oznaczonym w obwieszczeniu o licytacji.

Wadium złożone przez licytanta, któremu udzielimy przybicia zostanie zatrzymane i zaliczone na cenę nabycia.

Pozostałym licytantom wadium zostanie zwrócone nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia licytacji (gdy złożenie nastąpiło bezgotówkowo) lub niezwłocznie (gdy złożenie nastąpiło gotówkowo).

Termin i miejsce oglądania ruchomości

1-2 październik 2026r. w godzinach 10:00-12:00

Żabia Wola 116b, 23-107 Żabia Wola za stacją benzynową Safari
w celu obejrzenia należy udać się do pracowników biura za stacją

Pozostałe informacje

Pojazd jest otwarty, nie ma dowodu rejestracyjnego ani kluczyków.

Sprzedaż jest opodatkowana podatkiem od towarów i usług.

Nabywca niezwłocznie po udzieleniu mu przybicia płaci cenę nabycia w całości albo w części równej co najmniej cenie wywołania. Pozostałą do zapłaty część wylicytowanej kwoty należy wpłacić na w Bank Polska Kasa Opieki S.A. nr 78 1240 1503 1111 0010 2198 7413 organowi egzekucyjnemu niezwłocznie, nie później niż w dniu następującym po dniu licytacji, a jeżeli ten dzień przypada w sobotę lub w dzień ustawowo wolny od pracy – w dniu następującym po dniu lub dniach wolnych od pracy.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Wydziale Egzekucji Urzędu Miasta Lublin lub telefonicznie pod numerem 81 466-14-66, 81 466-14 65.

Podstawa prawna

Art. 105 – art. 107 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 268).

Lublin/34453827



PREZYDENT MIASTA LUBLIN
Obwieszczenie o drugiej licytacji ruchomości

informuję się o sprzedaży w drodze licytacji publicznej

Termin licytacji

08.10.2026 rok, godz. 10:30

Miejsce licytacji

ul. Wieniawska 14, piętro 12 pok. 1206a

Sprzedawane ruchomości

samochód ciężarowy MERCEDES-BENZ, 814D E2 7.5t

- nr rej. LU1910H, VIN WDB6743181K229976, rok produkcji 1997
- wartość szacunkowa 14 000 PLN brutto
- cena wywoławcza 7 000 PLN brutto
- wadium 1 400 PLN brutto

Wadium

Warunkiem przystąpienia do licytacji ruchomości jest wpłata wadium.

Wadium proszę wpłacić na rachunek bankowy w Bank Polska Kasa Opieki S.A. nr 78 1240 1503 1111 0010 2198 7413. W treści przelewu proszę zamieścić słowo wadium i nr rejestracyjny pojazdu. Wadium będzie uznane za złożone, jeżeli wpłata zostanie uznana na ww. rachunku bankowym najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień licytacji lub uiszczona gotówką w Wydziale Egzekucji, pracownikowi obsługującemu organ egzekucyjny 20-071 Lublin ul. Wieniawska 14 pok.404B, nie później niż na godzinę przed terminem oznaczonym w obwieszczeniu o licytacji.

Wadium złożone przez licytanta, któremu udzielimy przybicia zostanie zatrzymane i zaliczone na cenę nabycia.

Pozostałym licytantom wadium zostanie zwrócone nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia licytacji (gdy złożenie nastąpiło bezgotówkowo) lub niezwłocznie (gdy złożenie nastąpiło gotówkowo).

Termin i miejsce oglądania ruchomości

1-2 październik 2026r. w godzinach 10:00-12:00

Żabia Wola 116b, 23-107 Żabia Wola za stacją benzynową Safari
w celu obejrzenia należy udać się do pracowników biura za stacją

Pozostałe informacje

Pojazd jest otwarty, nie ma dowodu rejestracyjnego ani kluczyków.

Sprzedaż jest opodatkowana podatkiem od towarów i usług.

Nabywca niezwłocznie po udzieleniu mu przybicia płaci cenę nabycia w całości albo w części równej co najmniej cenie wywołania. Pozostałą do zapłaty część wylicytowanej kwoty należy wpłacić na w Bank Polska Kasa Opieki S.A. nr 78 1240 1503 1111 0010 2198 7413 organowi egzekucyjnemu niezwłocznie, nie później niż w dniu następującym po dniu licytacji, a jeżeli ten dzień przypada w sobotę lub w dzień ustawowo wolny od pracy – w dniu następującym po dniu lub dniach wolnych od pracy.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Wydziale Egzekucji Urzędu Miasta Lublin lub telefonicznie pod numerem 81 466-14-66, 81 466-14 65.

Podstawa prawna

Art. 105 – art. 107 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 268).

Lublin/34453829



PREZYDENT MIASTA LUBLIN
Obwieszczenie o drugiej licytacji ruchomości

informuję się o sprzedaży w drodze licytacji publicznej

Termin licytacji

08.10.2026 rok, godz. 12:30

Miejsce licytacji

ul. Wieniawska 14, piętro 12 pok. 1206a

Sprzedawane ruchomości

samochód osobowy MERCEDES-BENZ, B 180CDI MR'08 245

- nr rej. LU3738T, VIN WDD2452071J689814, rok produkcji 2011
- wartość szacunkowa 17 100 PLN brutto
- cena wywoławcza 8 550 PLN brutto
- wadium 1 710 PLN brutto

Wadium

Warunkiem przystąpienia do licytacji ruchomości jest wpłata wadium.

Wadium proszę wpłacić na rachunek bankowy w Bank Polska Kasa Opieki S.A. nr 78 1240 1503 1111 0010 2198 7413. W treści przelewu proszę zamieścić słowo wadium i nr rejestracyjny pojazdu. Wadium będzie uznane za złożone, jeżeli wpłata zostanie uznana na ww. rachunku bankowym najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień licytacji lub uiszczona gotówką w Wydziale Egzekucji, pracownikowi obsługującemu organ egzekucyjny 20-071 Lublin ul. Wieniawska 14 pok.404B, nie później niż na godzinę przed terminem oznaczonym w obwieszczeniu o licytacji.

Wadium złożone przez licytanta, któremu udzielimy przybicia zostanie zatrzymane i zaliczone na cenę nabycia.

Pozostałym licytantom wadium zostanie zwrócone nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia licytacji (gdy złożenie nastąpiło bezgotówkowo) lub niezwłocznie (gdy złożenie nastąpiło gotówkowo).

Termin i miejsce oglądania ruchomości

1-2 październik 2026r. w godzinach 10:00-12:00

Żabia Wola 116b, 23-107 Żabia Wola za stacją benzynową Safari
w celu obejrzenia należy udać się do pracowników biura za stacją

Pozostałe informacje

Pojazd jest otwarty, nie ma dowodu rejestracyjnego ani kluczyków.

Sprzedaż jest opodatkowana podatkiem od towarów i usług.

Nabywca niezwłocznie po udzieleniu mu przybicia płaci cenę nabycia w całości albo w części równej co najmniej cenie wywołania. Pozostałą do zapłaty część wylicytowanej kwoty należy wpłacić na w Bank Polska Kasa Opieki S.A. nr 78 1240 1503 1111 0010 2198 7413 organowi egzekucyjnemu niezwłocznie, nie później niż w dniu następującym po dniu licytacji, a jeżeli ten dzień przypada w sobotę lub w dzień ustawowo wolny od pracy – w dniu następującym po dniu lub dniach wolnych od pracy.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Wydziale Egzekucji Urzędu Miasta Lublin lub telefonicznie pod numerem 81 466-14-66, 81 466-14 65.

Podstawa prawna

Art. 105 – art. 107 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 268).

Lublin/34453828



PREZYDENT MIASTA LUBLIN
Obwieszczenie o drugiej licytacji ruchomości

**informuję się o sprzedaży
w drodze licytacji publicznej ruchomości**

Termin licytacji

09.10.2026 rok, godz. 8:30-14:30

Licytacje będą się odbywać kolejno, zgodnie z numeracją pojazdów w obwieszczeniu

Miejsce licytacji

ul. Wieniawska 14, piętro 12 pok. 1206a

Sprzedawane ruchomości:

1. samochód ciężarowy MERCEDES-BENZ, 410D
 - nr rej. LU97089, VIN WDB6114181P313491, rok produkcji 1993
 - wartość szacunkowa 2 000 PLN brutto
 - cena wywoławcza 1 000 PLN brutto
2. samochód ciężarowy do 3.5t MERCEDES-BENZ, 208 Diesel 2,8t
 - nr rej. LU98122, VIN WDB601.327.10979588, rok produkcji 1989
 - wartość szacunkowa 2 500 PLN brutto
 - cena wywoławcza 1 250 PLN brutto
3. samochód ciężarowy do 3.5t MERCEDES-BENZ, 308 Diesel 3.5t
 - nr rej. LU95703, VIN WDB6023271P376216, rok produkcji 1994
 - wartość szacunkowa 1 700 PLN brutto
 - cena wywoławcza 850 PLN brutto
4. samochód ciężarowy do 3.5t RENAULT Clio dCi MR'02 E3/4 1.5t,
 - nr rej. LU1323L, VIN VF1SB07CF28329731, rok produkcji 2003
 - wartość szacunkowa 700 PLN brutto
 - cena wywoławcza 350 PLN brutto
5. samochód ciężarowy do 3.5t MERCEDES-BENZ, 308 Diesel 3.5t
 - nr rej. LU75382, VIN WDB6023161P410035, rok produkcji 1995
 - wartość szacunkowa 2 900 PLN brutto
 - cena wywoławcza 1 450 PLN brutto
6. samochód ciężarowy do 3.5t MERCEDES-BENZ, 308 Diesel 3.5t
 - nr rej. LU2743J, VIN WDB6023271P347703, rok produkcji 1994
 - wartość szacunkowa 2 700 PLN brutto
 - cena wywoławcza 1 350 PLN brutto

Termin i miejsce oglądania ruchomości

1-2 październik 2026r. w godzinach 10:00-12:00

Żabia Wola 116b, 23-107 Żabia Wola za stacją benzynową Safari

w celu obejrzenia należy udać się do pracowników biura za stacją

Pozostałe informacje

Pojazdy są otwarte, nie mają dowodów rejestracyjnych ani kluczyków.

Sprzedaż jest opodatkowana podatkiem od towarów i usług.

Nabywca niezwłocznie po udzieleniu mu przybicia płaci cenę nabycia w całości albo w części równej co najmniej cenie wywołania. Pozostałą do zapłaty część wylicytowanej kwoty należy wpłacić na w Bank Polska Kasa Opieki S.A. nr 78 1240 1503 1111 0010 2198 7413 organowi egzekucyjnemu niezwłocznie, nie później niż w dniu następującym po dniu licytacji, a jeżeli ten dzień przypada w sobotę lub w dzień ustawowo wolny od pracy – w dniu następującym po dniu lub dniach wolnych od pracy.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Wydziale Egzekucji Urzędu Miasta Lublin lub telefonicznie pod numerem 81 466-14-66, 81 466-14 65.

Podstawa prawna

Art. 105 – art. 107 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 268).

Lublin/34453824

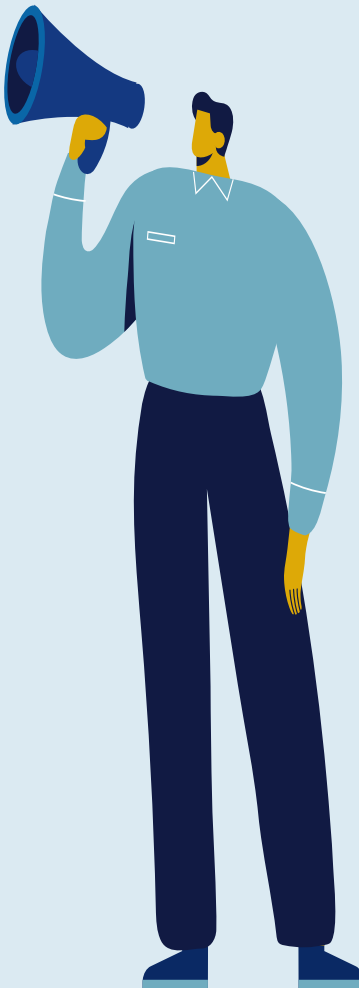
NEWSLETTER



Komunikaty.pl

Nowości
w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty,
ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.



ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR



Łysołaje

Marszałek z PiS chce sprzedać pałac. A co z ludźmi?

W dawnych mieszkaniach służbowych przy Pałacu Popławskich w Łysołajach od ponad roku nie ma prądu, a woda doprowadzana jest gumowym węzem.

Kamil Kulig

Już teraz pierzemy ręcznie, a zaraz okaże się, że w ogóle nie będziemy, bo woda przy pierwszych mrozach zamrznie. Chyba jeszcze za mało nam zdrowia zmarnowali... Mnie to już dużo nie zostało, chcę tylko godnie jeszcze żyć... – mówi 76-letnia Aleksandra Kowalska. Do budynku, w którym mieszka, woda dostarczana jest gumowym węzem leżącym na ziemi. Prądu nie ma już ponad 13 miesięcy.

Nieruchomością zarządza Lubelskie Centrum Innowacji i Technologii, instytucja województwa lubelskiego zarządzana przez Jarosława Stawiarskiego z Prawa i Sprawiedliwości.

Marszałek chce sprzedać cały zespół pałacowo-parkowy w Łysołajach, razem z budynkiem zamieszkiwanym przez dwie rodziny. To dawni pracownicy byłego szpitala psychiatrycznego, który mieścił się w Pałacu Popławskich.

Nieruchomość trafiła pod młotek już pięć razy. Urząd marszałkowski ogłaszał przetargi w latach 2023-24, cena wywoławcza w pierwszym przetargu wynosiła 1,9 mln zł, a w ostatnim 1,3 mln zł. Nie zgłosił się jednak żaden chętny.

Barbara Bałaban i jej mąż Roman w mieszkaniach służbowych żyją już 35 lat. Oboje pracowali jako dozorczy szpitala, a pan Roman teraz ochrania pałac. Aleksandra Kowalska zajmuje lokal na gó-

rze, razem z dorosłym wnukiem. Mieszka tutaj od 45 lat, pracowała w szpitalnej kuchni.

Pacjenci wyprowadzili się z Łysołaj w 2017 roku. Funkcjonujący wówczas w pałacu Zakład Opiekuńczo-Leczniczy przeniesiono do Lublina. Od tego czasu zabytkowy budynek stoi pusty.

ŻYCIE PRZY ŚWIECACH I LATARKACH

W ubiegłym roku w dawnych mieszkaniach służbowych przeprowadzono kontrolę, po której 7 sierpnia 2025 roku odcięto prąd z powodu złego stanu instalacji oraz zagrożenia zdrowia i życia lokatorów.

Od tego czasu mieszkańcy służbówek żyją przy świeczkach i latarkach. Nie oglądają telewizji, słuchają tylko radia na baterie. Czekają na chłodne dni, gdy będą mogli przechowywać jedzenie na zewnątrz, bo nie działa lodówka.

– Ja już świeczków nie świecę, bo kto by na nie wyrobił? Wszystkie gromnice od wnuków z chrztu wypaliłam. Mój pięcioletni wnuczek wczoraj przyjechał i się pyta: „Babciu, czemu ty nie masz światła?” A ja światła nie mam i siły też już nie mam – mówiła „Wyborczej” Aleksandra Kowalska, kiedy odwiedziliśmy lokatorów w grudniu 2025 roku.

– Mąż jest po zawale, sąsiadka też schorowana. Wyłączenie światła to już całkowicie dobitka. Ciemność nam nie sprzyja.

W ubiegłym roku w dawnych mieszkaniach służbowych przeprowadzono kontrolę, po której 7 sierpnia 2025 roku odcięto prąd z powodu złego stanu instalacji oraz zagrożenia zdrowia i życia lokatorów



To odbija się na zdrowiu – mówiła Barbara Bałaban.

Prądu w mieszkaniach nie ma do dziś. – Pan zobaczy, chodzi o te przewody, że idą do gniazdka na zewnątrz. Jaki to jest problem, żeby to poprawić, puścić listwę? Cemu tego nie naprawią? My sami nie możemy nic zrobić bez zgody właściciela budynku. Mamy agregaty prądotwórcze, ale włączamy tylko na dwie godziny dziennie, bo nie chcemy zbankrutować – mówi Barbara Bałaban.

– Ile można na kanapkach żyć? Bo co ja sobie teraz ugotuję? Po co, jak to zaraz skisnie... – dodaje Aleksandra Kowalska.

GUMOWY WĄŻ DOSTARCZA WODĘ

Jakby tego było mało, mieszkańcy niedługo mogą mieć sucho w kranach. Bo w lutym tego roku pod wpływem mrozów w nieogrzewanym pałacu pękły rury, które doprowadzały wodę do mieszkań.

Woda z rur zalala zabytek i przestała płynąć do mieszkań państwa Bałabanów i Aleksandry Kowalskiej. Od czasu awarii woda doprowadzona jest do mieszkań położonych na ziemi gumowym węzem.

Lokatorzy zgłosili sprawę do sanepidu. Inspektorzy przyjechali na miejsce. „Podczas wizji lokalnej potwierdzono, że przewód doprowadzający wodę przebiega po powierzchni terenu. Stwierdzono również, że przewód nie jest zabezpieczony w sposób zapewniający odpowiednią ochronę przed przypadkowym uszkodzeniem, ingerencją osób trzecich oraz bezpośrednim oddziaływaniem warunków atmosferycznych” – napisali w protokole.

Jak mówią mieszkańcy, zarządca budynku nawet nie obiecuje, że awarię naprawi. – W tamtym tygodniu był mecenas z LCIT-u i powiedział, że jak będziemy płacić 2 tys. zł miesięcznie czynszu od mieszkania, to podłączą nam prąd i wodę.

Mówił: „Godzicie się, to spisujemy umowę i mieszkacie dalej”. To jest szantaż, po prostu zwykły szantaż! Oni celowo nam to robią, żeby nas stąd wysiedlić – denerwuje się Barbara Bałaban.

Dzisiaj mieszkańcy placą 4,5 zł brutto za 1 mkw. Dla Aleksandry Kowalskiej oznacza to 135 złotych czynszu. – Mam 2300 zł emerytury, jak miałabym płacić co miesiąc 2 tys. zł? A skąd wziąć na opał, na jedzenie? – pyta 76-latką.

NIE GODZĄ SIĘ NA MIESZKANIA ZASTĘPCZE

Anna Nycz z biura prasowego marszałka podkreśla, że w budynku nie tylko doszło do „bezprawnej ingerencji” w instalację elektryczną, ale też mieszkańcy obu lokali niezgodnie z prawem umieścili butle gazowe blisko kuchni węglowych, co „groziło wybuchem”.

Dodaje, że instalacja elektryczna wymaga robót, które mogą zostać przeprowadzone wyłącznie po opuszczeniu lokali przez obie rodziny.

Podkreśla też, że państwu Bałabanom proponowano do wynajęcia mieszkanie o powierzchni 71,10 mkw., a Aleksandrze Kowalskiej lokal o powierzchni 62,10 mkw. w miejscowości Kuraszew koło Radzyńska Podlaskiego. Oferty te nie zostały jednak przyjęte.

„W chwili obecnej Barbarze Bałaban i Aleksandrze Kowalskiej zaoferowano możliwość wynajęcia lokali mieszkalnych w domu jednorodzinnym w Łęcznej o powierzchni 40 mkw., każde ze stawką czynszu wynoszącą 4,50 zł brutto za 1 mkw. oraz dodatkowego pomieszczenia wspólnego o powierzchni 16 mkw. Istotne jest to, że samorząd województwa lubelskiego zaoferował wyremontowanie tych lokali wedle potrzeb zgłoszonych przez Barbarę Bałaban i Aleksandrę Kowalską – przewidziany koszt tego remontu wyniesie ok.



• **Mieszkańcy mówią, że zarządca budynku nawet nie obiecuje, że naprawi awarię**

FOT. JAKUB ORZE-CHOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

500 tys. zł” – wylicza Anna Nycz. Chodzi o dom w centrum miasta, przy Alei Jana Pawła II, w którym do niedawna siedzibę miała spółdzielnia socjalna „Pod dobrym adresem”.

Anna Nycz dodaje, że zarówno państwo Bałaban, jak i Aleksandra Kowalska ostatecznie nie zgodzili się na podpisanie porozumienia, dzięki któremu sejmik mógłby podjąć decyzję o dotacji na remont lokali w Łęcznej.

Czy to oznacza, że czeka ich zima bez prądu i wody? „Wyrażamy nadzieję, że Aleksandra Kowalska i Barbara Bałaban przyjmą proponowane warunki przeniesienia do wspomnianego wcześniej domu jednorodzinnego, a zatem kwestia przyłącza wodnego może stać się bezprzedmiotowa. W przypadku zaś innego obrotu zdarzeń, Lubelskie Centrum Innowacji i Technologii w Lublinie podejmie wszelkie niezbędne działania ukierunkowane na zapewnienie Aleksandrze Kowalskiej i Barbarze Bałaban wody pitnej” – zapewnia Anna Nycz.

Tomasz Suryś, wójt gminy Milejów, podkreśla, że chciał zagospodarować Pałac Popławskich wraz z parkiem. Po tym, jak przestał tam funkcjonować Zakład Opie-

kuńczo-Leczniczy wysłał pismo do Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie z propozycją zakupu zespołu pałacowo-parkowego w Łysolajach. Ustawa o ochronie zabytków daje gminie prawo pierwokupu, ale oferta, która opiewała na około 300 tys. złotych, nie została przyjęta.

„PROBLEM NIE ZOSTAŁ ROZWIĄZANY HUMANITARNIE”

Wójt dwukrotnie interweniował u władz województwa w tej sprawie, zwracając uwagę, że problem nie został rozwiązany w sposób humanitarny.

Tomasz Suryś mówi, że gmina nie posiada lokali komunalnych. – Niestety, nasze możliwości są ograniczone także przez przepisy pomocy społecznej, ponieważ ci mieszkańcy nie spełniają kryteriów dochodowych uprawniających do stałej pomocy – dodaje.

– Sytuacja jest patowa, bo te osoby nie chcą mieszkać we wskazanych przez zarządcę budynku lokalizacjach. Ale to niedopuszczalne, że ludzie od ponad roku żyją bez prądu, a teraz grozi im również utrata dostępu do wody. Jeżeli ktoś nie został skutecznie wykwaterowany, powinien mieć zapewnione podstawowe warunki do życia do czasu rozwiązania jego sytuacji mieszkaniowej – podsumowuje Tomasz Suryś.

Na ostatnim Sejmiku Województwa Lubelskiego w środę 23 września o pilne rozwiązanie problemu zwrócił się do marszałka radny Sławomir Sosnowski (PSL), który napisał w tej sprawie interpelację. ●

Nieruchomość trafiła pod młotek już pięć razy. Urząd marszałkowski ogłaszał przetargi w latach 2023 - 2024, cena wywoławcza w pierwszym przetargu wynosiła 1,9 mln zł, a w ostatnim 1,3 mln zł. Nie zgłosił się jednak żaden chętny

REKLAMA

Szczecin/34454407

ODER-CENTER
ZAKUPY W SCHWEDT

TOFFIFEE
różne rodzaje
1 kg = 7,98 €
opak. 5 szt. = 625 g

-15%
4.99

KAKAO NESQUIK
różne rodzaje
1 kg = 7,11/5,69 €
opak. 280/350 g

-39%
1.99

KINDER
różne rodzaje
1 kg = 11,10 €
opak. 100 g

-34%
1.11

SPEE
różne rodzaje
1 pranie = 0,22/
0,21/0,18 €
opak. na
16/17/20 prań

-10%
3.59

PRIL
różne rodzaje
1 l = 11,59/
3,09/2,06 €
opak. 120/450/
675 ml

-20%
1.39

NIMM2
różne rodzaje
1 kg = 4,40/
3,96/3,05 €
opak. 200/
225/250 g

-23%
0.99

RITTER SPORT
różne rodzaje
1 kg = 11,10 €
opak. 100 g

-44%
1.11

PRINGLES
różne rodzaje
1 kg = 8,05 €
opak. 185 g

-46%
1.49

EDEKA center • Landgrabenpark 1 • 16303 Schwedt/Oder • godziny otwarcia: pon. – sob. 8:00 – 20:00

Wydawca: Dritte EDEKA-Markt Minden-Hannover GmbH, Wittelsbacherallee 61, 32427 Minden

Mosty na Odrze

Oto, co zostało z ośmiu dawn

Większości z nich już nie ma albo zostały unieruchomione. Niewykluczone jednak, że znów będą potrzebne.

Andrzej Kraśnicki jr

Most Długi, którego historię opisaliśmy w artykule „Nie tylko Kłodny. Szczecinowi potrzebny jest nowy Most Długi. Zapomniane fakty z historii przeprawy”, nie był jedynym zwodzonym mostem w Szczecinie.

Należał do całej rodziny ruchomych przepraw, bez których trudno było sobie wyobrazić funkcjonowanie wielkiego portowego miasta. Szczecin rozwijał się nad Odrą i między jej ramionami. Pomiędzy lewobrzeżem i prawobrzeżem na wyspach poprzecinanych kanałami rozrastał się port i jego zaplecze. Przez Międzyodrę od wieków prowadziła też grobla, będąca przodkiem dzisiejszego ciągu ulic Energetyków i Gdańskiej, a od połowy XIX wieku gęstniała sieć kolejowa.

Most musiał więc pogodzić sprzeczne interesy: mieszkańcy chcieli przejechać na drugi brzeg, kolejarze przeprowadzić pociąg, a armatorzy zachować otwartą drogę wodną.

Znaczenie Odry jako drogi transportowej było wtedy znacznie większe niż dzisiaj. W naturalny sposób łączyła port ze Śląskiem. Widać to na archiwalnych fotografiach Szczecina. Rzeka jest pełna barek, holowników i statków, a przy nabrzeżach stoją kolejne jednostki. Nisko położony stały most mógłby ten szlak zablokować.

Tam, gdzie nie było miejsca na wysokie przeprawy i długie najazdy, rozwiązaniem były więc mosty ruchome – zwodzone lub obrotowe. Oto one.

KAWALEK MOSTU KŁODNEGO OBECNIE W BYTOWIE

Kilkaset metrów na północ od Mostu Długiego znajdowała się kolejna ruchoma przeprawa – Most Kłodny.

Pierwszy zwodzony most powstał tam w latach 1730-1731. Podnosiły się jego środkowe przęsła. Drewniana przeprawa służyła aż do początków XX wieku. Dopiero w latach 1907-1909 zastąpiła ją nowa stalowa konstrukcja. Była szersza, z chodnikami, jezdnią i torami tramwajowymi. Od 1910 roku kursował tędy tramwaj linii nr 5 do północnej części Łasztowni.

W 1945 roku most został wysadzony przez wycofujące się wojska niemieckie. Na fotografiach zrobionych kilka lat po wojnie widać jeszcze jego stalowe przęsła. Przeprawy ostatecznie nie odbudowano, a jej pozostałości rozebrano. Nie wszystkie jednak poszły na złom.

Jedno z przęsł Mostu Kłodnego zostało przewiezione do Bytowa na Kaszubach i wykorzystane jako część wiaduktu kolejowego przy stacji kolejowej.

Jego szczecińskie pochodzenie ustalili przed laty pasjonaci historii skupieni wokół portalu sedina.pl. Kluczowe okazało się porównanie archiwalnych fotografii Mostu Kłodnego ze szczegółami stalowej konstrukcji w Bytowie. Zgadza-



• **Most Kolejowy na Odrze** FOT. CEZARY ASZKIEŁOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

ją się układ kratownicy i charakterystyczne rozwiązania konstrukcyjne.

Kawalek dawnego Szczecina przetrwał więc w odległym o ponad 200 kilometrów Bytowie, o czym, co ciekawe, tamtejsi mieszkańcy nic nie wiedzieli. Personel informacji turystycznej nie krył zaskoczenia, gdy o tym opowiadałem i pokazywałem zdjęcia.

– Ale mi wam go nie oddamy – zażartowała ekipa punktu informacyjnego.

Nic dziwnego, bo pięknie odremontowany wiadukt jest dziś jedną z wizytówek miasteczka. Można powiedzieć, że „nasz” Kłodny jest w dobrych rękach.

NAJPIĘKNIEJSZY MOST W HISTORII SZCZECINA

Ruchomy był również Most Dworcowy, czyli Bahnhofsbrücke, łączący górny taras przy Dworcu Głównym z Kępą Parnicką.

Pierwszy drewniany most otwarto w tym miejscu w połowie XIX wieku. Pod koniec stulecia zastąpiła go konstrukcja stalowo-kamienna. Bogato zdobiony, z malowniczymi wieżami, uchodzi do dziś za najpiękniejszy most w historii miasta. Niestety, również on padł ofiarą ostatnich tygodni wojny. Został zniszczony w kwietniu 1945 roku, od strony Kępy Parnickiej do dziś ocalały jedynie flankujące go wieżyczki.

TORY KOŃCZYŁY SIĘ NAD ODRĄ

Znacznie poważniejszym problemem było zniszczenie kolejowych mostów nad Odrą i Parnicą.

Przed wojną pociąg po wyjeździe z Dworca Głównego przekraczał Odrę, przejeżdżał przez Kępę Parnicką, następnie Parnicę i docierał do rozbudowanego układu kolejowego Międzyodrza. W 1945 roku ten system został przecięty.

Wyjazd z Dworca Głównego w kierunku dzisiejszej stacji Szczecin Port Centralny kończył się na wiadukcie przed zniszczonym mostem. Pociągi dojeżdżały do dworca od strony Pomorzana, a urwane tory zabezpieczono zaporami. 21 kwietnia 1947 roku doszło tam do wypadku, który szybko obrósł legendą.

Pociąg wjeżdżający na Dworzec Główny od strony Pomorzana miał awarię hamulców. Nie zatrzymał się, przejechał koniec toru i runął do Odry w miejscu zniszczonego mostu.

Nad rzekę ściągnęły tłumy Szczecinian, a po mieście rozeszły się informacje o wielkiej ka-

tastrofie i ofiarach. Rzeczywistość była mniej tragiczna. Obsługa i pasażerowie zdążyli wyskoczyć. Do wody wpadły lokomotywa, wagon oraz około stu ton węgla. Wraki później wydobyto. Całe wydarzenie bardziej szczegółowo opisałem w artykule „Pasażerowie szczęśliwie wyskakują z pociągu wpadającego do Odry. Katastrofa, wokół której powstała legenda”.

MOST, MOST, MOST PIĘKNY I NOWY...

Na odbudowę kolejowego połączenia przez Odrę i Parnicę Szczecin czekał niemal dwie dekady. 13 września 1964 „Kurier Szczeciński” na pierwszej stronie donosił: „Most, most, most piękny i nowy...”. Na dużym zdjęciu widać było nową przeprawę kolejową, pod którą płynęła nieduża jednostka.

Gazeta przypomniała, że decyzja o odbudowie kolejowych mostów na Odrze i Parnicy zapadła w Ministerstwie Komunikacji już w 1954 roku. Powstawał cały nowy układ kolejowy, który, jak wyliczał „Kurier”, składał się z dwóch mostów, siedmiu nowych wiaduktów i ośmiu wyremontowanych.

Znaczenie inwestycji było ogromne. Po wojnie pociągi jadące ze Szczecina w kierunku Gryfina i dalej do Zielonej Góry musiały jechać przez Pomorzany do stacji Szczecin Dąbie. Tam lokomotywę przestawiano na drugi koniec składu, który ruszał z powrotem, wjeżdżając na tor biegnący wzdłuż Regalicy, a następnie w stronę Gryfina.

12 września 1964 roku nowymi mostami przejechał pierwszy pociąg. Oficjalne otwarcie odbyło się dziesięć dni później.

NAJPIERW STATEK, POTEM POCIĄG

22 września 1964 roku nad Odrą pojawili się przedstawiciele władz państwowych, partyjnych i kolejowych. Minister komunikacji Piotr Lewiński i sekretarz KW PZPR Kazimierz Prusiński przecinali biało-czerwoną wstęgę, o czym następnego dnia informował „Kurier”.

Nowy most kolejowy miał przęsło obrotowe. Stalowa konstrukcja nie unosiła się do góry, lecz obracała wokół pionowej osi, otwierając drogę jednostkom płynącym rzeką. Prezentacja nastąpiła podczas uroczystości. Przęsło obrócono, a otwartą drogą przepłynął wypełniony pasażerami statek białej floty „Roza Weneda” – ówczesna duma Żegluga Szczecińskiej.

Mechanizm okazał się jednak praktycznie niepotrzebny. Po pokazie podczas uroczystego otwarcia właściwie go nie używano – poza przypadkiem z grudnia 1975 roku, który opisałem we wspomnianym artykule o Moście Długim. Barki miały się pod konstrukcją, a wyższe jednostki mogły korzystać ze szlaku prowadzącego przez Regalicę. Intensywny ruch kolejowy dodatkowo zniechęcał do otwierania przeprawy.

OTWARTY MOST, GĘSTA MGŁA I POCIĄG W PARNICY

Druga z kolejowych przepraw prowadziła nad Parnicą. Również tutaj kolej musiała ustępować statkom, a otwieranie mostu nie zawsze przebiegało bez problemów. Najbardziej dramatyczny wypadek wydarzył się jeszcze w niemieckim Szczecinie.

19 maja 1907 roku o godz. 4.25 do Parnicy wpadła lokomotywa i sześć wagonów. Historię katastrofy szczegółowo opisał Wojciech Grodecki w książce „Szczecińskie katastrofy. Wypadki, pożary i inne wydarzenia 1907-1940”, opierając się m.in. na relacjach ówczesnej szczecińskiej prasy.

Był pierwszy dzień Zielonych Świątek. Na dawnym Dworcu Wroclawskim, przygotowywano dodatkowy skład, którym mieszkańcy mieli jechać na świąteczne wycieczki. Do lokomotywy przyczepiono 17 wagonów. Żeby przetoczyć skład w stronę Dworca Głównego, trzeba było przejechać przez most kolejowy nad Parnicą.

Tyle że chwilę wcześniej most został otwarty, aby przepuścić parowiec. Panowała gęsta mgła. Prowadzący skład Felix Balke nie dostrzegł na czas sygnału ostrzegającego o otwartej przeprawie. Kiedy zobaczył niebezpieczeństwo i zaczął hamować, było już za późno. Lokomotywa wraz z sześcioma wagonami runęła do Parnicy, a siódmy wagon wykołcił się i pozostał na moście.

Katastrofa wyglądała groźnie, ale obyło się bez ofiar śmiertelnych. Balke wydostał się z zatopionej lokomotywy i dopłynął do środkowego filaru mostu, skąd zabrała go załoga łodzi. Odniósł tylko kilka obrażeń.

Jeszcze więcej szczęścia miał palacz Beiling. W ostatniej chwili wyskoczył z wpadającej do rzeki lokomotywy. Dopiero później przypomniał sobie, że w środku została jego służbowa marynarka, a w jej kieszeni – 16 marek. Jak opisuje Grodecki, przełożeni doprowadzili do tego, że odnalezienie marynarki stało się jednym z zadań nurka pomagającego przy wydobywaniu lokomotywy. Stąd tytuł rozdziału poświęconego katastrofie: „16 marek palacza Beilinga”.

Wypadek wywołał w Szczecinie ogromne zainteresowanie. Nad Parnicę przychodziły tłumy, a fotograf Max Dreblow wykonał zdjęcia zatopionego składu. Wagony wydobywano z rzeki przez kilka dni. Najtrudniej było z lokomotywą, która leżała na boku na głębokości około siedmiu metrów. Aby ją podnieść, trzeba było sprowadzić ze stoczni Vulcan duży dźwig pływający.

MOST CŁOWY TEŻ USTĘPOWAŁ STATKOM

Zwodzony był również przedwojenny Most Cłowy nad Regalicą. Nową przeprawę zbudowano w latach 1909-1911. Był to stalowy, niskowodny most o długości około 195 metrów, wyposażony w ruchome, podnoszone przęsła. Służył także tramwajom. W niemieckim Szczecinie linia 1 dojeżdżała aż za Regalicę. Przystanek końco-

ych przepraw w Szczecinie

wy znajdował się na obszernym placu, na którym jest dziś stacja Orlen.

Most został zniszczony w 1945 roku. Początkowo zastąpił go wojskowy most Bailey'a. Od 1960 roku funkcjonowała już w tym miejscu przeprawa wysokowodna, którą w 2017 roku za-

stąpił zbudowany od podstaw nowy Most Clowy. Ruchome przęśło miał także niewielki Most Zielony, łączący Łasztownię z Kępą Parnicką. Przedwojenna przeprawa podczas przebudowy w latach 30. XX wieku otrzymała jednoramienne przęśło zwodzone. Dzięki temu można było zachować dostęp jednostek pływających do Kanału Zielonego.

Także ten most został zniszczony podczas wojny. Początkowo zastąpił go wojskowy Bailey, a potem betonowa konstrukcja o bardzo niskim prześwicie, zaledwie 1,15 metra. W 2023 roku wymienione zostały przęśła, ale parametr pozostał bez zmian. Tylko przy niskich stanach wody mieści się pod nim większa motorówka.

163 TONY SZŁY W GÓRĘ

Jeżeli jednak szukać konstrukcji, która najdłużej zachowała dawną zasadę funkcjonowania szczecińskich przepraw, trzeba przenieść się do Podjuch.

Pierwszy kolejowy most na Regalicy powstał w XIX wieku i miał przęśło obrotowe. W latach 30. XX wieku, wobec rosnącego ruchu pociągów i barek, przeprawę przebudowano. W 1936 roku oddano do eksploatacji dwutorowy most z niezależnymi przęśłami zwodzonymi. W 1945 roku most został wysadzony. Po wojnie odbudowano tylko jedną część przeprawy.

Ruchome przęśło miało 17,35 metra długości i ważyło 163 tony. Podnoszenie lub opuszczanie trwało około dwóch minut. W przeciwieństwie do obrotowego mostu przy Dworcu Głównym, mechanizm był regularnie używany.

Znacznie poważniejszym problemem były jego awarie. Zdarzało się, że przęśło zatrzymywało się w pozycji podniesionej, blokując kolej. Innym razem nie dawało się go podnieść, co zamykało drogę statkom. I nie był to mechanizm, do którego wystarczyło wezwać zwykły serwis. Części trzeba było niekiedy dorabiać, bo od dziesięcioleci nikt ich już nie produkował albo od początku wykonano je wyłącznie dla tej konkretnej konstrukcji.

Stąd wieloletnie starania o budowę nowej, wysokowodnej przeprawy. Udało się ją zrealizować w 2023 roku. W styczniu przez zwodzony most przejechał ostatni pociąg. Przeprawa zakończyła służbę po 87 latach.

Nie zniknęła jednak całkowicie. Zwykle przęśła rozebrano, natomiast charakterystyczne zwodzone pozostawiono jako zabytek techniki.

NAJMŁODSZY ZWODZONY MOST SZCZECINA

Mogłoby się wydawać, że obecnie ruchome mosty w Szczecinie to już przeszłość. Tymczasem w 2015 roku miasto zbudowało kolejny.

Powstał na Duńczycy, pomiędzy Łasztownią a Wyspą Grodzką, jako część budowy portu jachtowego. Inwestycja rozpoczęła się w sierpniu 2013 roku i zakończyła w marcu 2015 roku. Wraz z pomostami i infrastrukturą dla jachtów powstał pieszo-jezdny most z uchylnym przęśłem.

Stalowa konstrukcja ma 25 metrów długości i waży ponad 30 ton. Po jej podniesieniu otwiera się wejście dla wyższych jednostek do mariny. Przy zamkniętym moście mogą pod nim przepływać jednostki o wysokości do 3,4 metra.

Przęśło podnoszone jest równie sporadycznie jak niegdyś przęśła Mostu Długiego. Główna część mariny znajduje się bowiem na południe od mostu. Wystarczy opłynąć Wyspę Grodzką od strony Wałów Chrobrego, aby dostać się do niej bez względu na kierunek, z którego przypląwa żeglarz.

Można byłoby w tym miejscu zakończyć historię szczecińskich zwodzonych mostów. Tyłże ta historia właśnie staje się ponownie aktualna. Znów liczy się to, ile miejsca jest pod mostem.

RZĘKA ZNÓW MA BYĆ KORYTARZEM TRANSPORTOWYM

Wszystko za sprawą planów rozwoju transportu wodnego i budowy terminala kontenerowego w Świnoujściu. Ostrożne szacunki mówią, że około 10 proc. ładunków może być kierowanych Odrą Zachodnią i kanałami do i z rejonu Berlina. To oznacza, że prześwit pod nowymi mostami przestaje być wyłącznie technicznym szczegółem.

Ten wątek pojawił się przy planowaniu pieszo-rowerowej kładki pomiędzy Dworcem Głównym a Kępą Parnicką (ma powstać niemal dokładnie tam, gdzie kiedyś znajdował się Most Dworcowy). Wytyczne Wód Polskich były jasne: minimalny prześwit musi wynosić 5,25 metra.

Historia zatoczyła więc koło. Ponad sto lat temu w tym miejscu problem rozwiązano, budując zwodzone przęśła. Dzisiaj projektanci próbują zapewnić odpowiednią wysokość całej konstrukcji. ●

REKLAMA

Białystok/34454948

Pakui Hardware

CLEARVIEW

zespół kuratorski: Eliza Urwanowicz-Rojecka i Jakub Wróblewski

Galeria Arsenal elektrownia

25.09.2026 – 7.02.2027

ul. Elektryczna 13
(wejście od ul. Świętojańskiej)

wystawa czynna
wt–nd: 10:00–18:00
ostatnie wejście o 17:30

ceny biletów
normalny 8 zł
ulgowy 4 zł

więcej informacji o wystawie na
galeria-arsenal.pl

Dofinansowano ze środków
Litewskiej Rady Kultury

LITHUANIAN
COUNCIL FOR
CULTURE

Miejska instytucja kultury

G A L E R I A

Białystok

Partnerzy medialni

md

BiałystokOnline

SYNDYK MASY UPADŁOŚCI

AGROPARTNER Spółka z o.o. w upadłości likwidacyjnej

z siedzibą w Olsztynie

zaprasza do składania ofert w sprawie sprzedaży z wolnej ręki prawa własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej – działki **nr 43/10** o powierzchni 5,6442 ha, KW Nr OL10/00093492/6, położonej w obrębie Gietrzwałd, której wartość oszacowania wynosi **518.000,00 zł netto**.

Oferty można składać na adres kancelarii do dn. 21.10.2026r. włącznie.

Dodatkowych informacji udziela Kancelaria Syndyka, 10-509 Olsztyn, ul. Mickiewicza 16/4, tel. 89 5412192, e-mail : syndyk@kancelariaolsztyn.pl.

Olsztyn/34455109

Burmistrz Karlina

informuje

o wywieszeniu w siedzibie Urzędu Miejskiego w Karlinie ul. Plac Jana Pawła II 6 na okres 21 dni oraz zamieszczeniu na stronach internetowych www.karlino.pl i www.bip.karlino.pl wykazu nieruchomości położonych na terenie miasta i gminy Karlino przeznaczonych do sprzedaży:

w drodze przetargu nieograniczonego – dz. nr 207/5, 208/5 i 209/5 o łącznej pow. 2,6960 ha w obr. 0003 m. Karlino pod działalność produkcyjno – usługową oraz do najmu cz. dz. nr 576/16 w obr. Daszewo o pow. 6 m² pod ustawienie reklamy na podstawie Zarządzenia Nr 82/2026 Burmistrza Karlina z dnia 30 września 2026 r.

Szczecin/34455079

OGŁOSZENIE

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Grudzicka I” w Opolu

Na podstawie art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) i art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r. poz. 670.) oraz Uchwały nr XXIII/384/25 Rady Miasta Opola z dnia 27 listopada 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Grudzicka I” w Opolu zawiadamiam o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Grudzicka I” w Opolu.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Grudzicka I” w Opolu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko wyłożony będzie do publicznego wglądu w punkcie konsultacyjnym oraz w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem: www.bip.um.opole.pl w zakładce Planowanie przestrzenne **w dniach od 2 października 2026 r. do 30 października 2026 r.**

Zgodnie z art. 8i ust. 1 i 2 formami konsultacji społecznych będą:

- zbieranie uwag w terminie od 2 października 2026 r. do 30 października 2026 r. (na formularzu pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego),
- spotkanie otwarte w formie dyskusji publicznej, poprzedzone prezentacją projektu planu miejscowego, które odbędzie się w siedzibie Urzędu Miasta Opola, ul. Rynek 1A, dnia 22 października 2026 r., sala 203 o godzinie 15.30,
- prowadzenie punktu konsultacyjnego odbędzie się w budynku Urzędu Miasta Opola, pl. Wolności 7/8 (pok.301, III piętro) w dniach od 2 października 2026 r. do 30 października 2026 r. od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 14.00 oraz w czwartki: 8 października 2026 r., 15 października 2026 r., 22 października 2026 r. i 29 października 2026 r. od godziny 15.30 do 17.00.

Zgodnie z art. 8g ust.1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, każdy, kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi do w/w planu **w nieprzekraczalnym terminie do 30 października 2026 r.**

Zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko każdy ma prawo do składania uwag w postępowaniu prowadzonym z udziałem społeczeństwa w terminie jak wyżej.

Uwagi należy składać wyłącznie na formularzu pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego. Formularz dostępny jest w BIP UM Opola pod adresem: https://www.bip.um.opole.pl/miasto-opole,42_188.

Sposób składania uwag (do wyboru):

- w postaci papierowej przekazanej osobiście do Urzędu Miasta Opola (Rynek 1A lub pl. Wolności 7/8 pok. 314),
- w postaci papierowej przekazanej pocztą na adres: Urząd Miasta Opola, Rynek 1A, 45-015 Opole,
- w formie dokumentu elektronicznego przekazanego na adres e-mail: bu@um.opole.pl,
- w formie dokumentu elektronicznego przekazanego za pomocą e-Doręczeń: AE:PL-94183-72501-VCTWH-31.

Prezydent Miasta Opola informuje, że przetwarzanie Państwa danych osobowych odbywa się zgodnie z przepisami ogólnego rozporządzenia o ochronie danych – RODO (Dz.U.U.E. L z 2016 r. Nr 119, str.1). Szczegółowe informacje o zasadach przetwarzania Państwa danych osobowych oraz o przysługujących Państwu prawach z tym związanych znajdują się na naszej stronie Biuletynu Informacji Publicznej pod adresem: www.bip.um.opole.pl w zakładce „Planowanie przestrzenne”.

Prezydent Miasta Opola

Opole/34455075

AB-I.7820.5.4.2026.IA

OBWIESZCZENIE WOJEWODY PODLASKIEGO

Zgodnie z art. 95 ust. 3, art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r., poz. 670) w związku z art. 11f ust. 3 i 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 311) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691),

WOJEWODA PODLASKI

PODAJE DO PUBLICZNEJ WIADOMOŚCI

że na wniosek Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad – właściwego zarządcy drogi, działającego przez pełnomocnika Pana Grzegorza Misiak, wydał postanowienie z dnia 25.09.2026 r. znak: AB-I.7820.5.4.2026.IA, prostujące oczywiste omyłki zaistniałe w decyzji Wojewody Podlaskiego Nr 11/2023 z dnia 27.09.2023 r. znak: AB-I.7820.5.2.2022.IA, o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na budowie drogi krajowej Nr 8 od m. Kumiała do m. Grymiaczkki wraz z Obwodnicą Suchowoli w ramach inwestycji pn.: „Projekt i Budowa Obwodnicy Suchowoli w ciągu drogi krajowej Nr 8”, w następujący sposób:

1) na stronie 61, w wierszu 8 od dołu strony, zamiast zapisu:
obręb 0044 Suchowola: 1422/1, 1423/1, 1424/3, 1424/5, **1425/1**, 1427/1, 1428/3, 1480/1, 1481/3, 1484/3,

powinien być zapis:
obręb 0044 Suchowola: 1422/1, 1423/1, 1424/3, 1424/5, 1427/1, 1428/3, 1480/1, 1481/3, 1484/3,

2) na stronie 62, w wierszu 20 i 21 od góry strony, zamiast zapisu:
obręb 0044 Suchowola: 701/1, 745/2, 1041/1, 1042/1, 1044/1, 1045/3, 1046/3, 1046/4, 1422/2, 1423/2, 1423/3, 1424/6, 1426/1, 1427/2, 1479/1, 1480/2, 1485/2, 1486/2, 1488/2, 1532/1, 1533/2, 1534/2, 1535/2,

powinien być zapis:
obręb 0044 Suchowola: 701/1, 745/2, 1041/1, 1042/1, 1044/1, 1045/3, 1046/3, 1046/4, 1422/2, 1423/2, 1423/3, 1424/6, **1425/1**, 1426/1, 1427/2, 1479/1, 1480/2, 1485/2, 1486/2, 1488/2, 1532/1, 1533/2, 1534/2, 1535/2.

Zawiadamiam wszystkich zainteresowanych, że z treścią postanowienia, które zostało także zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w dniu 02.10.2026 r. na okres 14 dni, można zapoznać się w siedzibie Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, ul. Mickiewicza 3, w Punkcie Obsługi Klienta, w godz. 8⁰⁰-15⁰⁰, w terminie od dnia 02.10.2026 r. do dnia 16.10.2026 r.

Jednocześnie informuję, iż niniejsze obwieszczenie nie jest wezwaniem do osobistego stawiennictwa, lecz informacją o przysługującym wszystkim zainteresowanym prawie do zapoznania się z treścią postanowienia

Zapoznanie się z treścią postanowienia będzie możliwe po uprzednim umówieniu się pod wskazanym niżej numerem telefonu na konkretny dzień i godzinę.

Jednocześnie na podstawie art. 9 Kpa informuję, iż wszyscy zainteresowani, którzy chcieliby skorzystać w siedzibie organu z prawa zapoznania się z treścią postanowienia proszeni są o zaopatrzenie się we własny sprzęt (aparat fotograficzny, telefon komórkowy, kartkę i długopis do sporządzenia odpisu lub notatek). Istnieje również możliwość kontaktu telefonicznego z tutejszym organem (pod numerem telefonu 85 74 39 429) oraz przesłania w formie elektronicznej przez pracownika organu, po uprzednim zwróceniu się z taką prośbą (za pośrednictwem e-doręczeń: AE:PL-52577-37419-UFVCE-33) ww. postanowienia.

Białystok/34455025

STAROSTA KIELECKI

Znak: B.IV.6740.2.11.2026.MH

OBWIESZCZENIE

Na podstawie art. 11f ust. 3 i 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 311) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1691),

STAROSTA KIELECKI

zawiadamia o wydaniu Zarządowi Powiatu Kieleckiego reprezentowanemu przez Dyrektora Powiatowego Zarządu Dróg w Kielcach, działającemu przez pełnomocnika Pana Michała Zapiórá, decyzji nr 23/2026 z dnia 29.09.2026 r., znak: B.IV.6740.2.11.2026.MH, zezwalającej na realizację inwestycji drogowej polegającej na: **rozbudowie drogi powiatowej nr 1307T na odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1303T do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1306T, ETAP II – Rozbudowa drogi powiatowej nr 1307T na odcinku od km ok. 2+970 do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1306T, na terenie gminy Mastów w powiecie kieleckim, w województwie świętokrzyskim, dla zadania pn.:**

„Projekt przebudowy drogi powiatowej w Mastowie Pierwszym – ul. Podklonówka oraz w Mąchocicach Kapitulnych – ul. Górna”, ETAP II – Rozbudowa drogi powiatowej nr 1307T na odcinku od km ok. 2+970 do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1306T.

Zakres planowanej inwestycji obejmuje:

- roboty przygotowawcze,
- roboty rozbiórkowe,
- rozbudowę (korpusu i jezdni) drogi powiatowej nr 1307T,
- korektę geometrii skrzyżowania z drogą gminną ul. Św. Floriana,
- budowę chodnika wzdłuż drogi powiatowej,
- budowę przejść dla pieszych,
- budowę i przebudowę zjazdów indywidualnych,
- przebudowę odwodnienia drogi (budowę rowów otwartych, likwidację odcinków rowów otwartych w miejscu projektowanego chodnika, budowę przepustów, budowę i przebudowę kanalizacji deszczowej, budowę odcinków odwodnienia liniowego),
- budowę oświetlenia ulicznego (doświetlenie przejść dla pieszych),
- przebudowę/zabezpieczenie kolidujących sieci uzbrojenia terenu i infrastruktury technicznej,
- przesunięcie granic działek i wydzielenie pasa drogowego,
- umocnienie/zabezpieczenie skarp rowów,
- wykonanie oznakowania poziomego i pionowego,
- wycinka drzew i krzewów kolidujących z planowaną inwestycją,
- rozbiórka piwnic ziemnych wraz z ich zasypaniem.

Przedmiotowa decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej obejmuje nieruchomości położone w gminie Mastów w powiecie kieleckim, **jednostka ewidencyjna 260409_2 Mastów**, oznaczone w ewidencji gruntów i budynków numerami działek, znajdujące się:

– **w liniach rozgraniczających obszar objęty terenem inwestycji:**
jednostka ewidencyjna: 260409_2 Mastów:
obręb 0008 Mąchocice Kapitulne, numery ewidencyjne działek: **1137, 848/1, 848/2, 879/5, 322 (322/1, 322/2), 323/2 (323/3, 323/4), 324/2 (324/6, 324/7), 326/5 (326/6, 326/7), 403/2 (403/3, 403/4), 404 (404/1, 404/2), 408 (408/1, 408/2), 409/2 (409/3, 409/4), 410 (410/1, 410/2), 411 (411/1, 411/2), 412 (412/1, 412/2), 1166 (1166/1, 1166/2), 413/2 (413/7, 413/8), 413/1 (413/5, 413/6), 414 (414/1, 414/2), 415 (415/1, 415/2), 416 (416/1, 416/2), 417 (417/1, 417/2), 418/3 (418/9, 418/10), 420/3 (420/11, 420/12), 420/4 (420/13, 420/14), 426/1 (426/7, 426/8), 426/6 (426/9, 426/10), 1189/3 (1189/8, 1189/9), 1175 (1175/1, 1175/2), 857/2 (857/5, 857/6, 857/7), 857/1 (857/3, 857/4), 856/2 (856/5, 856/6), 856/1 (856/3, 856/4), 855 (855/1, 855/2), 854 (854/1, 854/2), 853/2 (853/5, 853/6), 853/1 (853/3, 853/4), 852/3 (852/6, 852/7), 852/1 (852/4, 852/5), 851 (851/1, 851/2), 850/1 (850/7, 850/8), 850/4 (850/11, 850/12), 850/3 (850/9, 850/10), 849/12 (849/14, 849/15), 848/4 (848/9, 848/10), 848/3 (848/7, 848/8), 847/1 (847/7, 847/8), 847/3 (847/9, 847/10), 835 (835/1, 835/2), 834 (834/1, 834/2), 833 (833/1, 833/2), 805/1 (805/15, 805/16), 803 (803/2, 803/1, 803/3), 804/2 (804/3, 804/4, 804/5), 805/14 (805/21, 805/22, 805/23), 805/12 (805/19, 805/20), 805/11 (805/17, 805/18),**

– **poza liniami rozgraniczającymi teren przeznaczony pod:**
✓ przebudowę sieci i uzbrojenia terenu:
jednostka ewidencyjna: 260409_2 Mastów:
obręb 0008 Mąchocice Kapitulne, **numery ewidencyjne działek: 323/2 (323/4), 403/2 (403/4), 409/2 (409/4), 410 (410/2), 1166 (1166/2), 413/2 (413/8), 417 (417/2), 427/3, 427/1, 1189/3 (1189/9), 1173, 1174, 1175 (1175/2), 857/1 (857/4), 856/2 (856/6), 856/1 (856/4), 855 (855/2), 854 (854/2), 852/3 (852/7), 852/1 (852/5), 1157/1, 836/1, 835 (835/2), 805/1 (805/16), 804/2 (804/4), 804/1, 803 (803/1),**

✓ budowę i przebudowę urządzeń wodnych:
jednostka ewidencyjna: 260409_2 Mastów:
obręb 0008 Mąchocice Kapitulne, **numer ewidencyjny działki: 833 (833/2),**

✓ budowę i przebudowę zjazdów:
jednostka ewidencyjna: 260409_2 Mastów:
obręb 0008 Mąchocice Kapitulne, **numery ewidencyjne działek: 322 (322/2), 323/2 (323/4), 324/2 (324/7), 404 (404/2), 408 (408/2), 409/2 (409/4), 410 (410/2), 411 (411/2), 412 (412/2), 1166 (1166/2), 413/2 (413/8), 413/1 (413/6), 414 (414/2), 415 (415/2), 416 (416/2), 417 (417/2), 418/3 (418/10), 418/4, 418/5, 419/4, 419/3, 419/1, 420/1, 420/3 (420/12), 420/4 (420/14), 426/1 (426/8), 426/6 (426/10), 427/10, 427/3, 427/1, 428/1, 428/2, 429, 1189/3 (1189/9), 1173, 1174, 1175 (1175/2), 857/2 (857/7), 857/1 (857/4), 856/2 (856/6), 856/1 (856/4), 855 (855/2), 854 (854/2), 853/2 (853/6), 853/1 (853/4), 852/3 (852/7), 852/1 (852/5), 851 (851/2), 850/1 (850/7), 850/4 (850/12), 850/6, 849/7, 849/4, 849/12 (849/15), 848/4 (848/10), 848/3 (848/8), 847/1 (847/8), 847/3 (847/10), 1165, 846/2, 846/1, 845, 844/9, 844/4, 844/3, 1157/1, 843/2, 837/1, 835 (835/2), 805/3 (805/16), 804/2 (804/4), 804/1, 803 (803/1),**

✓ rozbiórkę istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania:
jednostka ewidencyjna: 260409_2 Mastów:
obręb 0008 Mąchocice Kapitulne, numery ewidencyjne działek: 804/1, 804/2 (804/4), 805/1 (805/16).

Wyjaśniam, że w odniesieniu do nieruchomości, które podlegają podziałowi – przed nawiasem podano numer działki przed podziałem, w nawiasie numery działek po podziale. **Pogrubioną czcionką zostały oznaczone numery działek objętych liniami rozgraniczającymi teren inwestycji (przebieg drogi).**

Powyższej decyzji został nadany rygor natychmiastowej wykonalności.

Informuję, że **w myśl art. 18 ust. 1e pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania** i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 311) w przypadku, w którym dotychczasowy właściciel lub użytkownik nieruchomości objętej decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej wyda tę nieruchomość niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o jej wydaniu – wysokość odszkodowania powiększa się o kwotę równą 5% wartości nieruchomości lub wartości prawa użytkowania wieczystego.

Powyższa informacja dotyczy nieruchomości przeznaczonych pod pas drogowy.

W sprawie wydania nieruchomości należy kontaktować się z Powiatowym Zarządem Dróg w Kielcach, ul. Wrzosowa 44, 25-211 Kielce, tel. 41 200-17-48.

Strony z treścią decyzji mogą zapoznać się w **Wydziale Budownictwa Starostwa Powiatowego w Kielcach, ul. Wrzosowa 44, 25 – 211 Kielce (pokój nr 17, nr tel. 41 200-12-77)**, od poniedziałku do piątku z **wyłączeniem środy**.

Zapoznanie z **decyzją nie jest obowiązkowe**.

Od decyzji służy odwołanie do Wojewody Świętokrzyskiego za pośrednictwem Starosty Kieleckiego, w terminie 14 dni od dnia zawiadomienia stron o jej wydaniu. Odwołanie strony od decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej powinno zawierać zarzuty odnoszące się do tej decyzji, określać istotę i zakres żądania będącego przedmiotem odwołania oraz wskazywać dowody uzasadniające to żądanie – art. 11g ust. 1a ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych. Zgodnie z art. 11f ust. 3 ww. ustawy, w związku z art. 49 Kpa, zawiadomienie stron postępowania uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia.

STAROSTA KIELECKI

Kielce/34454884

1